

LEVEN IN CHRISTUS

DERDE BUNDEL

VIJFTIEN PREKEN

Over

VRIJE STOFFEN

Door

Dr. H. F. Kohlbrugge
1803-1875

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
MIDDELBURG
2010

INHOUD

1. TROOST MIJN VOLK

Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, enz. Jesaja 40: 1, 2.

2. IK BEN DE HEERE UW GOD

Maar nu, alzo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël: Vrees niet, want Ik heb u verlost. Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne. Enz. Jesaja hoofdstuk 43 vers 1-3:

3. DORSTIGEN, KOMT TOT DE WATEREN

O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren. Jesaja 55: 1a

4. HET LAM GODS

Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt! Johannes 1:29

5. DE OPGANG UIT DE HOOGTE

... Om Zijn wegen te bereiden; om Zijn volk kennis van de zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden, door de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte; Lukas 1: 76b-79.

6. JEZUS DROEG ONZE ZIEKTEN

Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze ziekten gedragen. Mattheüs 8:17b.

7. DE GENEZING VAN DE ZIEKE VROUW DOOR DE HEERE JEZUS

En een zekere vrouw, die twaalf jaren de vloed van de bloeds gehad had, en veel geleden had van veel medicijnmeesters, en al het hare daaraan ten koste gelegd, en geen baat gevonden had, enz. MARKUS 5: 25-34.

8. DE GENEZING VAN DE BLINDEN DOOR DE HEERE JEZUS.

En als zij van Jericho uitgingen, is Hem een grote schare gevolgd. En ziet, twee blinden, zittende aan de weg, als zij hoorden, dat Jezus voorbijging, riepen, zeggende: Heere, Gij Zone Davids! ontferm U onzer. Matthéus 20: 29-34.

9. HOE DE HEERE JEZUS ONS HET VADERHART ONTSLUIT, IN DE GELIJKENIS VAN DE VERLOREN ZOON. LUKAS 15: 1, 2 en 11-24.

10. BARABBAS OF JEZUS CHRISTUS

LEERREDE OVER MATTHEUS 27: 15-23. Vergeleken met MARCUS 15: 6-15 en LUKAS 23: 17-25 en JOHANNES 18: 39, 40.

11. AAN DE WET GESTORVEN; 1ste preek

“Ik ben door de Wet der Wet gestorven, opdat ik Gode leven zou. Ik ben met Christus gekruisigd!” Galaten 2: 19 en 20a

12. LEVEND IN CHRISTUS; 2^e preek

“En ik leef, maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij en hetgeen ik nu in het

vlees leef, dat leef ik door het geloof van de Zoon Gods, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft.” Galaten 2:20.

TWEE LEERREDENEN OVER HET DERDE HOOFDSTUK VAN de Brief aan de Filippenzen

13. Preek 1 ... *Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, ...*

14. Preek 2. ... *Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar dezelfde regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen. Weest ook mijnen navolgers, broeders! en merkt op degenen, die alzo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt....*

15. TIJDENS DE CHOLERA

“Die macht heeft over deze plagen.” Openbaring van Johannes 16:9

PS. Een aantal teksten zijn uit de Lutherbijbel

Kohlbrugge op de kansel van de Nederlands Hervormde kerk

Het was voor Mevrouw Kohlbrugge-van Verschuier en voor een groot aantal vrienden van Kohlbrugge een grote blijdschap dat ze eindelijk gedaan wisten te krijgen dat de lang verachte en miskende Kohlbrugge eindelijk op de kansel van de Hervormde kerk te Vianen kon voorgaan; 1856. Kohlbrugge was verwonderd en roemde in zijn God. Spoedig daarna wisten zijn vrienden te Delft het voor elkaar te krijgen dat Kohlbrugge in de Waalse Kerk mocht optreden en er een doopdienst vervullen. In Den Haag liet de vacante Duitse gemeente hem enige malen in de dienst voorgaan; er was bij deze gemeente zelfs ernstig sprake van om hem te beroepen. Geestverwante collega's stelden hem in verschillende plaatsen hun kansel ter beschikking, zodat Kohlbrugge menig reisje naar Holland maakte om in de Hervormde Kerk het Woord te bedienen. Zo preekte hij o.a. een of meer malen in Den Haag (Duitse Gemeente), Scheveningen, Delft (Waalse Gemeente), Dordrecht, Maassluis, Delfshaven; Bleskensgraaf, Fijnaart, Raamsdonk, Hilversum, Nichtevecht, Loosdrecht. In 1863 gelukte het Kol en zijn medestanders eindelijk hem in Utrecht in de Dom te doen optreden op 16 December. De studenten in deze kerkdienst tegenwoordig reageerden op de beginwoorden van de preek “sol justitiae illustra nos”, de zinspreuk van hun universiteit, met waarderend voetgetrappel. Op 2 februari 1864 preekte hij voor de tweede keer, ook weer in de Domkerk, en hield er zijn bekende preek over “Barabbas of Jezus Christus”. In 1871 liet dr. Kuyper hem in de Zuiderkerk te Amsterdam voor zich preken.

Verzoeken van Afgescheiden gemeenten om in hun Kerk voor te gaan wees Kohlbrugge van de hand. Hij ging ook niet in op een verzoek zich in Nederland te vestigen om in een nader te bepalen plaats een gemeente te vormen voor aanhangers die toch hun rechten als lidmaten der Nederlands-Gereformeerde Kerk wensten te handhaven, noch op een ander verzoek om in combinatie met zijn herderlijk werk in Elberfeld eens per maand voor “duizenden in den lande die tot God opzuchten” het Evangelie te verkondigen en de sacramenten te bedienen.

1. TROOST MIJN VOLK

PREEK OVER JESAJA 40 VERS 1 EN 2 GEHOUDEN OP 23 SEPTEMBER 1863 te Delfshaven¹

Gezongen:

Psalm 99 vers 1-3.

*God, de HEER', regeert.
Beeft, gij volken eert,
Eert Zijn hoog bestel,
Die bij Israel,
Tussen Cherubs woont
En Zijn grootheid toont;
Dat zich d' aard bewege.
Hij is Isrels zege!*

*God, die helpt in nood,
Is in Sion groot.
Aller volken macht,
Niets bij Hem geacht;
Buigt u dan in 't stof,
En verheft met lof
't Heilig Opperwezen;
Wilt het eeuwig vrezen.*

*Looft met hart en stem,
Looft de kracht van Hem,
Die het recht bemint,
In Zijn rijksbewind.
't Recht hebt Gij gestaafd.
't Geen G' aan Jakob gaaft,
Toond' aan Isrels leden
Recht en billikheden.*

Gedachtig aan het woord en last des Heeren: “Verzamelt Mij Mijn gunstgenoten, die Mijn verbond maken met offerande”, treed ik onder u op met dat Evangelie hetwelk noch van mensen, noch door mensen is; met dat Evangelie hetwelk Johannes in zijn Openbaring een *eeuwig Evangelie* noemt, zoals wij in Openbaring ut vers 6 lezen: “En ik zag een anderen engel, vliegende in het midden van de hemel, en hij had het eeuwig Evangelie, om te verkondigen degenen die op de aarde wonen, en aan alle natie en geslacht en taal en volk.”

Eeuwig heet dat Evangelie, omdat het uit het eeuwig voornemen van God voortgekomen, bij de grondlegging van de wereld in het paradijs geopenbaard werd uit vrije goedheid, toen de eerste mens in zijn zonde, in zijn schuld, in zijn dood en verderf lag; die mens, voor Gods heilige tegenwoordigheid aan niets denkende dan aan een eeuwige ondergang.

¹ Amsterdam, gedrukt bij C.A. Spin & Zoon, 1869

Eeuwig heet het, omdat er sindsdien geen ander Evangelie aan de mensen gegeven is, noch zal gegeven worden tot aan de voleinding der eeuwen; aan de mensen die van de aarde gekocht zijn; ja, geen ander dan dat Evangelie, al is het ook van klaarheid tot klaarheid, dat onze eerste ouders vernamen in het paradijs. Dat Evangelie zal de storm van menselijke meningen, de stortvloed van menselijke vonden wel verduren. Ja, rustig als een rots in de zee van de wereld, het schuim van zodanige meningen en vonden laten uitschuimen aan zijn voeten, latende alleen zijn liefelijke galmen vernemen bij dezulken die God uit alle natie, geslacht, taal en volk uitverkoren heeft in Christus Jezus, Zijn Zoon, tot eeuwige heerlijkheid, maar die voor Gods heilige tegenwoordigheid liggen in hun smaadheid en schande.

Ook onder de Hollandse natie is er een overblijfsel naar de verkiezing van God dat geen ander Evangelie wil dan wat Adam reeds hoorde in het paradijs, wat Abraham vernam, als het tot hem heette: “Alzo zal uw zaad zijn”, wat de koning David verblijdde, na het voorgevallene met Bathseba, als hij tot Nathan sprak: “Ik heb gezondigd tegen den HEERE.” Maar Nathan daarop zei: “De HEERE heeft ook uw zonde weggenomen; gij zult niet sterven.”

Ja, dezen willen datzelfde Evangelie, dat Jesaja weer oprichtte, als hij het uitschreeuwde: “Wee mij, ik verga, want ik ben een man van onreine lippen.” En daarop vloog een van de Serafim tot hem, hebbende een gloeiende kool in zijn hand, die hij met een tang van het altaar genomen had, en die Seraf daarmee zijn mond aanroerde en zei: “Zie, deze heeft uw lippen aangeroerd, alzo is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend.”

Dezen willen datzelfde Evangelie, hetwelk de moordenaar aan het kruis kracht gaf om een drie-urige duisternis en het breken van zijn beenderen te verduren. En waarvan de apostel Paulus zegt: “Die een ander evangelie predikt, die zij vervloekt!” En: “wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig!”

Met dat Evangelie moet Gods volk in Nederland gered en tot de Heere in Zijn grote dag van de wegen en heggen toevergaderd worden; en draag ik graag naar de mate van de genade die mij gegeven is, daartoe bij. Ja, hoop zelfs enigen te dwingen in te komen; opdat juist nu, nu de kerkdijken gebroken en de dammen verscheurd en de waarden volgelopen zijn, alles wat zonder dak is, door mijn ernstige poging en de ernstige pogingen van anderen, een verberging vinde tegen de wind en een schuilplaats tegen de vloed.

De woorden van dat Evangelie, onze tekst voor deze onze vergadering, vindt u bij de met recht zogenoemde evangelische Jesaja, hoofdstuk 40 vers 1 en 2:

“Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des HEEREN dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden.”

Wij houden ons thans niet op met de vond van de tegenwoordige Bijbelkritiek, volgens welke dit 40ste en alle volgende hoofdstukken niet van die Jesaja zijn aan dewelke zij een groot deel van de 39 hoofdstukken toeschrijft. Onze Heere en de apostelen kennen maar één Jesaja, - vergelijk Mattheüs 3 vers 3 met het 31e vers van ons hoofdstuk - en wij achten elke Bijbellezer, vooral elke student, gelukkiger die bij het geloof blijft waarin zijn brave grootmoeder, zijn Godzalige moeder of voedster ontsliep, dan die zich laat ophouden door willekeur van schijngeleerdheid. Ja, wij

achten een ieder gelukkiger die het met schuld en zonde bezwaard vraagt: “Wat moet ik doen om zalig te worden?” Dan die vraagt: “Wat zegt hier de kritiek?” En zo door Godgeleerden, die niet van God geleerd zijn, de Parel van grote waarde laat wegbekritisieren.

Een andere vraag is het: *is er verband tussen dit en het voorgaande hoofdstuk?*

En daar aarzelen wij niet de vraag te beamen. Alles zou naar Babel weggevoerd worden; “daar zou niets overgelaten worden”, was des Heeren woord. Was dat niet genoeg om Gods volk in de diepste droefheid te storten? Waar bleven dan de vorige beloften van de Heere? Wat werd er dan van Zijn Naam? Wat werd er van het eeuwige Genadeverbond van de Heere? Wat van Zijn eed aan de stammen gedaan? Wat van Zijn Gezalfde, van Zijn Christus?

Te midden van die droefheid slaat Jesaja, door de Geest van God bestuurd, het Evangelie op, vanaf het paradijs. De gordijnen van de eeuwigheid worden opgetrokken voor zijn zielsogen. Hij ziet een nieuw toneel; hij ziet ze allen die op de troost Israëls wachten: hij ziet Johannes de Doper; hij ziet de heerlijkheid van de Heere Jezus, aan alle vlees geopenbaard. - Bij het volk is alles teniet en teloor gegaan, bij de Heere nog niets. - Hij ziet de verlossing uit Babel; nee, hij ziet nog meer: hij ziet door het eeuwig Evangelie in het hart van God en Zijn eeuwig voornemen; hij ziet een eeuwige verlossing voor het volk van God van zijn tijd, voor de toekomstige geslachten; hij ziet Christus verhoogd, en in Zijn verhoging ze allen tot Zich trekkende. En hij hoort in zijn binnenste de stem van de Heilige Geest: *Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen*. En zo gaat dat wat God zegt, zo gaat deze troost alle volken onder de hemel in dit laatste der dagen en ook het volk van God in Nederland aan.

Het volk van God! Ja, het heet: *Mijn volk*. De eeuwige God heeft een eeuwig volk; eeuwig is het omdat Hij aan hen het eeuwige leven gaf; eeuwig omdat het dus onsterfelijk is. Het zal elk instrument dat tegen dat volk bereid wordt van de kant van hel en wereld, niet gelukken. Het geldt aan een ieder van dit volk in het bijzonder, wat eens Zeres tot haar man Haman zei: “Indien Mordechaï, voor wiens aangezicht gij hebt begonnen te vallen, van het zaad der Joden is, zo zult gij tegen hem niets vermogen, maar gij zult gewisselijk vallen.”

- Het is geen natie dit volk, maar een volk in een natie, om welks wil het een natie goed of kwalijk gaat. God heeft ze Zich uitverkoren met eeuwige liefde, om Zich een eeuwige Naam te maken, de Naam van Groot Ontfermer, en om Zijn heerlijkheid en Zijn zegen op dit volk te laten rusten.
- Het is Gods volk; Hij heeft het Zich tot een eeuwig eigendom gemaakt, gelost, gekocht met het bloed van een eeuwig zoen- en zoutverbond. Het was een Lo-Ammi, *geen volk*; lo- Ruchama, *niet in genade*. Het lag in zijn bloed op het vlakke veld; geen oog ontfermde zich over hetzelfde. Maar als het Gods tijd, de tijd Zijner minne was, sprak de Heere: “Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.” En Hij zwoer dit volk met een eed: “Ik zal niet meer op u toornen, noch u schelden. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, spreekt de HEFRE, uw Ontfermer.”
- Het is een priesterlijk, een koninklijk volk, geroepen uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht, om te verkondigen Zijn deugden en volmaaktheden, die alle op het hoogst verheerlijkt zijn aan het hout des kruises.
- Het is een volk waarin des Heeren Geest is, welke Geest Gods zulke lieden van hen maakt, die in Zijn inzettingen wandelen, en Zijn rechten bewaren en doen.
- Het is een heerlijk volk, dat ingaat in de rust, gegrond op een eeuwig fundament

van genadig recht, drijvende op eeuwige ontferming, levende in geloof op beloften, waarvan vervulling zij verzekerd zijn.

- Nog eens, het is een eeuwig volk; eeuwig omdat het van God gemaakt is tot schapen Zijner weide, en tot eeuwige heerlijkheid; eeuwig is het omdat Christus niet meer sterft, en het dus een eeuwig met zegen gekroond Hoofd, een eeuwige Hogepriester en een eeuwige Koning heeft.

“Mijn volk!” zegt de eeuwige God; zo hier, zo bij de aanhef van de regel van het eeuwig Genadeverbond, waarin dat volk wandelt: “Ik ben de HEERE uw God.” Als een volk God tot zijn God heeft, dus tot zijn verzoend God en genadige Vader; heeft het dan niet alles met en in zijn God? Heeft het dan niet oorzaak van voortdurende blijdschap; kan ook iemand tegen ons zijn, zo God voor ons is?

Hoe! behoeft dat volk dan nog troost? Ja, het behoeft nog troost, en wel herhaalde troost, en dat met de verzekering dat die troost voor hen is.

“Troost, troost,” heet het daarom hier. “Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; namelijk de Geest der waarheid. Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen. Hij zal in u zijn, en zal u alles herinneren wat Ik u gezegd heb”, was de belofte van onze Heere Jezus. Gelijk wij de genade van onze Heere Jezus Christus behoeven en de liefde van God, zo behoeven wij ook de gemeenschap van de Trooster, de Heilige Geest.

“Troost, troost Mijn volk”, spreekt Hij tot Zijne gezanten en boodschappers van het Evangelie des vredes. Welke troost behoeft Gods volk en dat bij herhaling met telkens vernieuwde verzekering? Is het troost vanwege aardse dingen; vanwege droefheid bij hooggaand lijden, bij tegenspoeden, bij lichaamssmarten, bij diep gevoeld verlies of pijnlijke ontbering? O, er is een schat van troost voor alle gelovigen, in allerlei wederwaardigheden; maar hier is de troost, bedoeld bij *droefheid naar God*. Wat is er dan voor droefheid?

Als Adam terneerlag in zijn zonde en schuld, had hij zijn leven verloren, en met zijn leven *God*, zijn hoogste Goed en het paradijs. Hij kreeg een nieuw paradijs in den gelove op hope weder; maar hij had niet alleen met doornen en distelen te doen, maar nog meer met zijn zonden en met zijn verkeerd geworden aard. En zijn Abel werd doodgeslagen. Heeft hij niet menigmaal moeten zeggen: “De Almachtige heeft mij bitter bedroefd?” Wat, zo hij Seth niet in de plaats gekregen had, en alzo getroost geworden was?

Voor Gods volk is het nieuwe Paradijs geplant, waar Adam, waar later de moordenaar aan het kruis inging, en het heeft de belofte: “Vrees niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen, u het Koninkrijk te geven.”

En evenwel vreest dat volk. Het heeft twee bekommernissen; het heeft dubbele stof van droefheid naar God. De eerste bekommernis is vanwege hun zonden, de andere vanwege Gods kerk bij deze hun zonden. De laatste bekommernis kan men gerust aan Gods ontferming en nooit bezwijken trouw overlaten, zo maar de eerste bekommernis en droefheid meer en dieper gevoeld en opgeheven wordt.

Er is hier dan dubbele troost. Het ware volk van God, hoe heerlijk het is, is niet heerlijk in zichzelf. Als het de hand op het eerste bevel van God in de boezem steekt, dan komt die hand er melaats uit. Dat volk, dat gelooft, als God bij de aanhef van de tien woorden van de Wet zegt: “Ik ben de HEERE uw God”; dat die woorden voor de blijvende regel van hun handel en wandel en inwendig bestaan houdt, is bedroefd, omdat het in zichzelf een volk van afgodendienaars is, van misbruikers van Gods

Naam, van sabbatschenders, van ongehoorzamen, van doodslagers, echtbrekers, dieven, valse getuigen en lasteraars. Met één woord: omdat het steeds nog tot alle kwaad geneigd en vol van boze begeerten is. Ik zeg: het is daarom bedroefd, bitter bedroefd; het vreest Gods toorn, het vreest onder te gaan en de kerk met hen.

Dáárheen wil God u hebben. Belijdt u dat van uzelf; ziet u geen vrucht, ja geen traan of zucht, geen recht geloof, geen recht gebed, ... dan bent u vermoeid en belast; zo zit u in de duisternis en ziet geen licht, zo schaamt u zich en zit in uw schande; zo bent u gebroken van hart, gebonden en gevangen; zo bent u de treurigen Sions en van een benauwde geest. Zo is het genoeg voor God. Uw God zal zeggen, ja, Hij zegt:

“Troost, troost **Mijn volk**. Spreekt naar het hart van dat Jeruzalem, van die ware Kerk, waarin allerlei mensen geboren worden: de Egyptenaar en de Babyloniër, de Filistijn en de Tyriër met de Moor; van dat Jeruzalem dat in gescheurde klederen en in as zit; spreekt naar haar hart. Zegt haar wat zij gaarne hoort, wat haar alleen troosten en opbeuren kan; verwijt haar niets; laat haar horen wat haar verblijdt; dat zij een gewaad des lofs aantrekke en zinge: *“Ik heb lief, want de HEERE hoort mijn stem, mijn smekingen. Want Hij neigt Zijn oor tot mij.”*

Wat moet er dan gesproken worden dat haar lief is? Waarmee moet dan Gods volk getroost, herhaaldelijk en volkomen getroost, en waarmee van die troost verzekerd worden? Daar God het zeggen zal en zegt, zo moet en zal het Goddelijk getroost worden, en wel met drieërlei troost, en die moet haar toegeroepen worden.

“Roept haar toe,” zegt God, “want oren en ogen zijn haar bijna vergaan vanwege haar grote droefheid: *Haar strijd is vervuld; haar ongerechtigheid is verzoend; zij heeft van de hand des Heeren dubbel ontvangen voor al haar zonden.*

Haar strijd is vervuld. Welke strijd? De priesters hadden een strijd te strijden in hun dienst bij Gods altaren, en in Zijn huis. Dat was een lastige, moeilijke strijd, vaak vol van kommer en vrees: zij waren blootgesteld aan de helse machten, en het minste vergrijp in de dienst van God werd vaak onmiddellijk met de dood gestraft. Die strijd had zijn bepaalde tijd. Zij moesten blij zijn als die strijd vervuld was, als hun diensttijd afgelopen was en zij er met het leven afkwamen en zij door anderen vervangen werden. De krijgsknecht heeft een strijd als hij ‘s nachts op een moeilijke post staat in onweer en regen en kou, belaagd en bedreigd door allerlei overvallen, en niet minder met de dood bedreigd, zo hij van zijn post uit vrees en verdriet wegloopt. Hoe blij moet hij zijn als zijn strijd vervuld is, als hij van die moeilijke post wordt afgelost! De dagloner heeft een strijd de aangewezen arbeid af te doen; hij ontvangt loon naar werk tegen de avond. En de nachtwaker krijgt loon tegen de morgen, nadat hij gewaakt heeft. En hoe is onze strijd in het strijdperk van dit leven voor onszelf en voor onze medemensen, waar wij dan strijden om de wil van God te doen, en geheel overeenkomstig Zijn Wet inwendig voor onszelf en naar buiten voor de mensen te leven? Zag en ziet dat er niet jammerlijk uit; maakt dat niet zielsbedroefd; en war hadden en wat hebben wij onder die strijd anders te verwachten dan de eeuwige dood? Die strijd is vervuld. Roept dat Jeruzalem toe. Haar strijd is vervuld; het aflossingsuur heeft geslagen.

Hoe? Hebben de gelovigen dan geen strijd meer te strijden; hebben wij niet dagelijks te strijden tegen al onze zielsvijanden?

Ja, maar hoe is of hoe was die strijd, waartegen u troost ontvangt? Was zij niet in eigen kracht en waan van moeten en zullen en kunnen? Bent u bezweken in die strijd? Welaan, er is een andere Man, Zijn Naam is Sterke God! Deze heeft de strijd voor u opgenomen; de strijd is verlegd. Wenst u nu nog onder uw Koning te strijden als een

goed krijgsknecht, dan achter die Man heen Die op het witte paard rijdt, en het overige van de strijd zal met overwonnen vijanden zijn.

De ongerechtigheid is verzoend. Haar ongerechtigheid, de ongerechtigheid van Jeruzalem, van Gods volk; niet de ongerechtigheid die zij niet meer heeft, maar die zij heeft en die haar als aangeboren verdorvenheid aankleeft. Haar ongerechtigheid, haar ongerechtigheid van wellust, van hoogmoed, van gierigheid en gemakkelijkerheid, van toorn, van weerbarstigheid, van afgoderijen en geestelijke hoererijen. Haar ongerechtigheid waaronder zij zucht, waarover zij diep bedroefd is, waarover haar geweten haar bezwaart, waarom zij meent van God verlaten en verstoten te zijn. Haar ongerechtigheid waarover zij niet anders meer kan denken, of zij moet er om te gronde gaan. Die ongerechtigheid is verzoend. In het Hebreeuws staat: “haar ongerechtigheid is aangenaam geworden”. Hoe? *Aangenaam* voor God, Die de zonde haat en straffen moet? Ja, gelijk de dodelijke ziekte voor de arts, die er alles op zet om het geneesmiddel toe te dienen, wat het dodelijk gevaar verdrijft. Zij is aangenaam geworden, gelijk geschreven staat in Leviticus 1 vers 4: “En hij zal zijn hand op het hoofd des brandoffers leggen, opdat het voor hem *aangenaam* zij om hem te verzoenen.” Het is een troostvolle wijze van spreken, alsof God zei:

“U bent daarom bekommerd en bedroefd? O, dat is niets. Hoe erg het ook is, welaan, Ik wil u helpen; Ik delg ze uit, uw ongerechtigheid. Het is Mij aangenaam de gelegenheid te hebben om u al Mijn goedertierenheid te laten ondervinden. Ik bedek ze met Mijn kleed; Ik heb hier een gerechtigheid tegen uw ongerechtigheid; die neemt uw ongerechtigheid op zich, en Ik reken u toe en schenk u die gerechtigheid, alsof u nooit ongerechtigheid gehad of gedaan had. Het is de gerechtigheid van Mijn lieve Zoon, Die al uwe zonden gedragen heeft; die gerechtigheid voldoet Mij volkomen. Zijn offerande is een offerande van eeuwige waardij. Mijn toorn over uw ongerechtigheid heeft Hij gestild, de schuld geheel betaald, de straf van uw ongerechtigheid gedragen. Ik geef u omwille van Mijn Zoon de kus Mijns vredes. Ik denk niet meer aan uw ongerechtigheid. Tot een zegel daarvan dat Ik verzoend hen, en tot onderpand, dat u Mijn kind, Mijn volk en erfgenaam en mede-erfgenaam met Mijn Zoon bent, geef Ik Mijn Geest in u.”

Dat is de tweede troost, maar God geeft nog meer; een drievoudig snoer breekt niet. Door de genade van onze Heere Jezus Christus is de strijd vervuld. Vanuit de liefde van God komt de verzoening van onze ongerechtigheid. Door de gemeenschap van de Heilige Geest hebben wij van beide de vrucht en de volheid. Zo luidt daarom de derde troost:

Zij, Jeruzalem, het volk van God, heeft van de hand des Heeren dubbel ontvangen voor al hare zonden.

Dit “dubbel” wil niet zeggen, dubbel straf, nee, maar dubbel genade. Wat zou dat betekenen, als God zei: “Zij heeft dubbel straf geleden voor al haar zonden?” Dit zou immers niet een straf zijn die God verzoende, daar toch al het overtreden tegen Hem niet verzoend wordt door straffen die wij dragen? Dit dubbel ontvangen van de hand des Heeren betekent eerder de genade die ten leven heerst door de gerechtigheid van de Zoon van God. “Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest, opdat, gelijk de zonde geheerst heeft tot de dood, alsoo ook de genade zou heersen tot het eeuwige leven, door Jezus Christus, onze Heere.” Wanneer wij de woorden “dat zij dubbel ontvangen heeft” vertalen door: “want zij heeft dubbel ontvangen”, zo wil het zeggen: immers, daaruit blijkt het dat haar strijd vervuld en haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen

heeft voor al haar zonden.

Her woord *dubbel* nemen wij het voegzaamst in de zin van “zeer groot, zeer veel, overvloedig”, zo komt het in Timotheüs 5 vers 17 voor: “Dat de ouderlingen, die wel regeren, dubbele eer waardig geacht worden”, dat is “overvloedige eer”. En Jesaja 61 vers 7: “Voor uw dubbele (dat is overvloedige, zeer grote) schaamte en schande zullen zij juichen over hun deel; daarom zullen zij in hun land erfelijk het dubbele bezitten, zij zullen eeuwige vreugde hebben.” De hand des Heeren is hier Zijn milde hand, die koninklijk geeft en niet verwijt. Ze is tegelijk Zijn vrijmacht, naar welke de Heere met het Zijne doen kan wat Hij wil. Het is ook Zijn almacht, waarmee Hij tot stand brengt wat er op zichzelf niet is. Het is ook de hand van Zijn waarheid en trouw.

Ontvangen geeft te kennen dat het genade en vrije goedheid is, dat wij dat niet verdiend hebben. Het is als een aalmoes aan de armen, het is een vrij geschenk, het is gegeven goed. Maar het is er; het is aan de nooddriftigen en armen gegeven, gelijk geschreven staat: “En uit Zijn volheid (uit de volheid van de Heere Jezus) hebben wij allen ontvangen ook genade voor genade.” Dat dubbele, dat Gods volk, dat Jeruzalem ontvangen heeft en ontvangt, ontvangt het voor al haar zonden; dat is, niettegenstaande al haar zonden; of, over al haar zonden heen; of, er bovenop. Zie Romeinen 5: 15 en 16.

Wij verstaan dan door *het dubbele* de heiligmaking van de Geest, welke Gods volk in de gemeenschap van de Heilige Geest deelachtig wordt. Daar is van onze kant niets dan zonde. Maar tegen al die zonden, in en over al die zonden heen, geen zonde uitgezonderd, voert de genade heerschappij, vervult de Heilige Geest ons gebrek en bekleedt ons met al die gaven en genade die Hij uit de volheid van Christus neemt op grond van het feit dat de strijd vervuld en de ongerechtigheid verzoend is. Van die gave en genade lezen wij in Ezechiël 16 vers 62 en 63, vooral in Hooglied 4 vers 2: “Als een kudde schapen, die uit de wasstede opkomen, die altezamen tweelingen voortbrengen, en geen onder hen is jongeloos.” Verder in Zacharia 9 vers 15; Maleachi 4 vers 2: “En gij zult uitgaan en toenemen als mestkalveren.” Johannes 10 vers 10: “Ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben en overvloed hebben.” Verder 1 Korinthe 1 vers 7: “Alzo dat het u aan geen gave ontbreekt.” Efeze 1 vers 3: “Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus.” Kolossenten 1 vers 5 en 6; 2 Petrus 1 vers 3: “Gelijk ons Zijn Goddelijke kracht alles wat tot het leven en de godzaligheid behoort, geschonken heeft.”

Het dubbele deel dat wij ontvangen hebben en ontvangen, - die des Heeren zijn, maar in onszelf arm, blind, melaats en onmachtig, ja, onbekwaam zijn tot enig goed, - zijn al die wezenlijke weldaden en zegeningen van het verbond der genade, zoals daar zijn: de krachtdadige roeping, de gedurige rechtvaardigmaking uit het geloof alleen, onze inplanting in de Heere Christus door dat geloof, het blijven in Hem, als de rank in de wijnstok, om vrucht te dragen, het aangenomen zijn als kind en erfgenaam van het eeuwige leven met het kindsrecht daarop. Verder die sterkte, waarop de gemeente roemt, als zij zegt: “In den Heere HEERE hebben wij gerechtigheid en sterkte”; de vrede met God in Hem Die onze vrede is; de blijdschap van het geloof, het toenemen in de kennis van de verborgenheid van Christus en van God of van het heilgeheim; in één woord: *de gehele vrucht des Geestes des levens in Christus Jezus*, zoals de apostel Paulus die beschrijft in Romeinen 5 vers 1 tot 11 en Galaten 5 vers 22.

Welk een troost, welk een genade voor in zichzelf verloren en doemwaardige zondaren; welk een voorrecht: “Roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden!”

Mocht nu de Heere zulke roepers nog maar onder ons verwekken en vermeerderen, zulke boodschappers van goede tijdingen. Maar mocht toch het volk dat oren heeft, aangevuurd worden om te horen en het volk dat ogen heeft, bemoedigd worden om te zien. Het zij toch niet gering in uw ogen en voor uw harten en uw rust, wat u hier verneemt: “Het juk van uw last en de stok van uwe schouders en de staf desgenen die u dreef, is verbroken.” Daar ligt alles in stukken! *Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, de heerschappij is op Zijn schouders.* Hij heeft ons verlost van de vloek der Wet, een vloek geworden zijnde voor ons.

Mocht toch het volk dat zijn geluk (helaas) nog naast, bij en in vergankelijke dingen, in het zichtbare zoekt, en daarvoor het onzichtbare vergeet, het eens bedenken dat er maar één ware gelukzaligheid is, welke daarin bestaat dat ons de overtredingen vergeven zijn.

O, welk een reeks van welgelukzaligheden vloeit daaruit voort voor een ieder die de Wet des Heeren voor waarachtiger houdt dan de vleitaal van eigengerechtigheid en vleselijk werk! *In Hem, in Christus, bent u volmaakt*, anders nergens in!

Mocht toch liet volk dat zich heeft laten plukken en uitplunderen door ketters en letters, door satan en wereld, maar het allermeest door het verdoemelijke eigen-ik, het eens begrijpen waar hun vrijheid en hun sterkte liggen, al gevoelen zij zich ook als dood onder de doden, als de gebondenste en de krachtelooste. Uit de hand des Heeren kwamen eens hemel en aarde, de zee en haar volheid! Het eeuwige Evangelie zal wel het net blijven om vissen, ja grote vissen, op te trekken uit de zee van de wereld.

De grote Koning brenge u er in, gij kind van de wereld, dat u eens ziet wat u mist en erover bekommerd wordt. En zo werke het nu gehoorde bij u voort, al is het over jaar en dag, dat u ook eens de enige troost in leven en in sterven voor uw enige troost houdt. Of wilt u zonder die troost verloren gaan?

Wat lijmt u het gebroken juk, gij bekommerden onder de Wet! Die lijm houdt niet. Weg van onder die wet der zonde en des doods! Begeeft u onder de troost van de genade! Alleen aan de hand van de genade wandelt men in een vervulde Wet, als men het werken en het doen aan de Geest van Christus in handen geeft.

Wat ziet u op het bederf van de kerk, wat op Babel, gij mannen des lands! Ziet op uzelf! Een ieder morre over zijn eigen zonden. Maakt gebruik van het dubbele, dat u van de hand des Heeren ontvangen hebt, en weldra bloeit dan Nederlands kerk, al was zij ook voor het oog als een nachthutje in de komkommerhof, als een belegerde stad.

Amen.

2. IK BEN DE HEERE UW GOD

PREEK OVER JESAJA 43: 1-3

Gehouden op 22 november 1863 in de Waalse kerk te Delft²

Gezongen:

Psalm 99 vers 1 en 2

Psalm 89 vers 7

Psalm 68 vers 1

Geliefden.

Het land viert zijn feest, het feest van de 50-jarige herinnering aan de verlossing van een juk, voor ons zo ondraaglijk als eens het juk van de Farao's voor het volk van Israël. Het land viert zijn feest, het feest van de 50-jarige herinnering aan de blijde wederkomst van het ons enig dierbare Huis van Oranje, die van de God des hemels en der aarde sinds eeuwen gelegde hoeksteen van onze staatkundige vrijheid en uitwendig welvaren.

Maar viert nu ook de Kerk van ons land haar feest? Ik bedoel niet de uitwendige kerk, maar ik bedoel die Kerk van ons land die voor het oog van de wereld verborgen is. Ik bedoel die van de Heere uitverkoren Kerk, om welker wil de Almachtige eens dit land schiep en het huis van Oranje plantte en beide boven de wateren hield. Ja, uitwendig draagt zij in deze dagen bij voorkeur met allen het geliefde Oranje, maar op het hart ligt het rouwfloers. Waarom? Zij vreest dat zij te gronde zal gaan, en land en Oranje met haar.

Bestaat er grond voor deze vrees?

O, alle grond, als wij naar beneden zien. Maar terwijl het mij, die 50 jaar geleden alle aandeel had, én aan 's lands verdrukking én aan de daarop volgende verlossing, vergund is, in deze dagen, en in deze kerk, de kerk van onze oude vader Willem, - tot geen geringe troost ook voor mijn eigen hart en gemoed, - voor een aantal leden van die uitverkoren Kerk op te treden, roep ik het Israël Gods toe: de harten naar boven; Luctor et Emergo: *“Ik worstel en blijf boven”*, en breng u een woord dat doen moge waartoe het komt.

Dat is des Heeren woord. Zo luidt het in Jesaja hoofdstuk 43 vers 1-3:

Maar nu, alzo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël: Vrees niet, want Ik heb u verlost. Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden en de vlam zal u niet aansteken. Want ik ben de HEERE uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland. Ik heb Egypte, Morenland en Seba gegeven tot uw losgeld in uw plaats.

Dit was een woord van de belofte voor de kinderen der belofte, voor het overblijfsel van de verkiezing naar de genade, ten tijde van Jesaja. Deze belofte luidt evenals die welke aan Abraham geschiedde: “Omtrent deze tijd zal Ik komen, en Sara zal een zoon hebben.” Dat is, het gaat door het onmogelijke heen. Wat echter aan het vlees onmogelijk voorkomt, dat zal God doen, Die de doden levend maakt en roept de dingen die niet zijn, als waren zij er. Het overblijfsel naar de verkiezing van de genade

² Amsterdam, gedrukt bij C.A. Spin & Zoon, 1868

moest toenmaals geschokt en bedroefd wezen bij het vernemen van Gods oordeel over de kerk, vanwege de benarde toestand waarin die kerk zich bevond, zoals wij dit op het einde van het vorige hoofdstuk lezen, en vanwege de aankondiging dat alles naar Babel moest. Wat vooruitzicht bleef daar voor dat overblijfsel over, dat zichzelf het meest schuldig rekende? Maar nu komt de Heere en troost dit overblijfsel, troost het ware volk met deze belofte, een belofte aan het volk des Heeren gedaan voor alle tijden, onder gelijke of dergelijke omstandigheden.

En zo is het dan ook een belofte voor onze tijd, voor al het ware volk van God in dit ons dierbare vaderland. Dat het zulk een belofte is, laat zich licht bewijzen uit de ervaring; of wie van degenen die met een voornemen van het hart bij de Heere blijven, vond niet nu en dan dezelve op zijn weg in diepe nood waargemaakt? Maar er behoort geloof toe om zulke beloften voor zich aan te nemen. Maar eerst de diepe nood, dan de belofte, en dan het geloof. Als ik nu zeg dat het een belofte is, ook voor onze tijd, voor al het ware volk van God in dit ons dierbare vaderland, zo vraag ik vooraf:

*Wie heeft lust den Heer te vrezen,
't Allerhoogst en eeuwig Goed?*

Het ware volk van God zinkt weg onder Gods Woord. Wie nu voor Gods Woord beeft, wie arm is vanwege zijn zonden en verslagen van geest voor Gods rechtvaardig oordeel, ... op dezen ziet de Heere, die zet Hij onder Zijn volk. Die welke deze belofte ontvangen, die welke de Heere hier aanspreekt, zijn dezen die in nood en angst met Hem worstelen om genade, om behoud. Zeggen wij voor hen in korte trekken wat de belofte al voor grote en heerlijke dingen belooft.

Maar nu spreekt de Heere. De Heere bedroeft niemand van harte. Hij bedroeft, maar Hij troost ook. Hij slaat terneder, maar ook verheft Hij. Hij kastijdt, maar Hij heelt ook. Hij doodt, maar Hij maakt ook levend. Tegen het herhaalde *maar*, dat bij *ons* opkomt bij het bedenken van Gods toorn, van de verschrikkelijkheid van de zonde, van de diepe afval, van het schijnbaar reddeloze van toestanden, van het onmogelijke van redding of herstel, spreekt *de Heere* een *maar* van genade, een *evenwel* en *nochtans*, dat uit de raad van Zijn vrije welbehagen en uit de almacht van Zijn genade voortkomt. Maar nu, nu alles er zo reddeloos, zo hopeloos uitziet, nu alles voor u zo donker is als de nacht, spreekt de Heere; wat ook de hel daartegen zegt, wat ook het bedenken zijn mag van het vlees, of van ons zo verfoeilijke ongelooft.

De Heere spreekt, de trouwe God van het verbond. Hij Die is, Die was en Die komt, die het wel aan de Farao's die daar vragen "Wie is de Heere?", bewijst wie de Heere is en dat Hij de Heere is, en het ook bij Zijn volk bewijst hoe al Zijn beloften *ja en amen* zijn in Zijn Gezalfde, Die Hij ons tot onze enige Zaligmaker gegeven heeft. Hij spreekt, en als Hij spreekt, dan zwijge alle vlees; en dan heeft ons zwakke hart dit spreken te eerbiedigen en niet te vragen: "Hoe kan dat mogelijk wezen of bij mij waar worden?"

Uw Schepper. Die Hemel en aarde geschapen heeft, kan Die nu niets meer scheppen? Die alles alleen door Zijn Woord uit niet heeft voortgebracht, wat gezien of nier gezien wordt, kan Die niet nog de dingen roepen, als waren zij er? En Die u uit louter genade herschiep, herschiep tot eer van Zijn Naam, zou Die laten varen de werken Zijner handen?

Jakob. Hier is niet de aartsvader Jakob bedoeld, want die lag reeds eeuwen in zijn graf, maar hier spreekt de Heere Zijn volk aan, als ware het één persoon. Hij geeft aan geheel Zijn uitverkoren volk, als zijnde één lichaam, omdat het in zijn wedergeboorte

de Ezau's bij de verzenen vasthoudt, omdat het niet rust voordat het het eerstgeboorterecht heeft, en omdat het in zijn zielsangst met God en mensen strijdt, met God om de zegen worstelt, en met zijn gewezen en gebed en zijn Ik laat U niet gaan" God zelf te sterk is, de naam "Jakob".

En uw Formeerder. De Heere doet nog meer dan scheppen en herscheppen, Hij bereidt ons ook toe, met hart en ziel en gemoed en alle krachten, om de Heere alleen aan te hangen. Hij is het Die ons heiligt en ons bekwaam maakt op al die wegen die Hij met ons gaat, dat wij Zijn wegen houden. Hij bereidt ons toe tot al die einden die Hij tot roem van Zijn grote Naam niet ons voor heeft, gelijk het in ons hoofdstuk in vers 21 heet: "Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen."

Israël. Zo noemt de Heere al Zijn gunstvolk bij hun nieuwe naam, waarvan niemand de kracht en de heerlijkheid kent dan die deze naam ontvangt. De aartsvader Jakob heette steeds, ook nadat hij de naam Israël ontvangen had, in het eerste boek van Mozes "Jakob", waar hij als mens uit zijn zonden en noden door de almachtige en getrouwe God gedragen werd, en "Israël", waar de Heere hem scheen te verlaten, en hij te gronde scheen te gaan, en toch boven bleef. Zo ook in Genesis 37 vers 3: "En Israël had Jozef lief." En hoofdstuk 43 vers 6: "En Israël zei: Waarom hebt gij zo kwalijk met mij gedaan?" Zo ook in Genesis 37 vers 46 en hoofdstuk 48 vers 8, 11, 14 en 21. Het is alsof de Heere zeggen wil: "Zijt gij niet Israël? Hebt gij niet Mijn zegen? Gij zijt gezegend en zult gezegend blijven. Er is geen vervloeking tegen u of verdoemenis, die tegen u gelden zal."

Vrees niet. Dit 'vrees niet' komt in deze betekenis wel twaalf maal voor bij de profeet, en dit is gezegd tot degenen die vol van vrees zijn, tot Israël, dat wel alle reden heeft van te vrezen. Als het op zijn zonden, op Gods rechtvaardigheid van die te moeten straffen, volgens de eis van Zijn onkreukbare Wet, op zijn tegenwoordige benarde toestand en zijn vele vijanden ziet daar ziet Israël niets dan zijn ondergang, daarom vreest het. De wereld, de vijanden vrezen niet, zij zijn zeker van hun zaak. Maar welgelukzalig is het volk dat gedurig vreest; dat vrezen geeft worstelingen voor God, en op die worstelingen komt dan het Woord des Heeren: "Vrees niet." De Heere weet wat maaksel wij zijn; gedachtig zijnde dat wij stof zijn, ontfermt Hij zich over ons in onze vrees en angst en zielsbenauwdheden. Hij straft Zijn volk wegens hun, voor Hem dwaze vrees niet, maar bemoedigt het; het behoeft in het geheel niet te vrezen.

Welk een genadige boodschap van de Heere, waar rondom vrees is! Zo heette het ook tot de vrouwen bij het graf van de Heere, als zij zeer bevreesd werden en het aangezicht naar de aarde neigden: "Wat zoekt gij de Levende bij de doden? Hij is hier niet, maar Hij is opgestaan." En tot de discipelen, die, als de Heere na Zijn opstanding in hun midden trad en zei: "Vrede zij ulieden", verschrikt en zeer bevreesd geworden waren, menende dat zij een geest zagen: "Wat zijt gij ontroerd, en waarom klimmen zulke overleggingen in uw harten?" En hoe menigmaal heette het: "Vrees niet, uw geloof heeft u geholpen." Er is vrees voor de wateren en voor de rivieren, voor het vuur en voor de vlammen waar men doorheen moet, en evenwel heet het "vrees niet." Hoe kan dat?

(1) **Want Ik heb u verlost.** Welk een woord is dit woordje 'want'. Hoeveel gegronde gevolgtrekkingen kan men daaruit al maken, om alle vrees af te leggen! "Ik heb u verlost." Dit zegt eigenlijk: 'Ik ben u tot een Losser en Bloedwreker geworden. Ik ben

voor uw bloed, voor uw leven met Mijn eigen bloed en leven opgekomen, en heb de geweldige, de satan, die u gedood heeft, mitsgaders al uw zielsvijanden overwonnen en met al hun macht teniet gemaakt, en u weer in het leven teruggeroepen. Ik ben u tot een Losser geworden; tot uw naaste Bloedvriend heb Ik mij gesteld. Ik heb uw persoon aanvaard en zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid, en alles wat u verloren hebt, breng Ik u terug, dat u met Mij alles weer hebt uit kracht van Mijn eeuwig trouwverbond.'

Daar mogen wij wel tot elkaar zeggen, wat Naomi tot Ruth zei: "Zou ik u geen rust zoeken, dat het u welga? Is niet Boaz, met wiens maagden gij geweest zijt, van onze bloedvriendschap? Zit stil mijn dochter, totdat gij weet hoe de zaak zal vallen; want die man zal niet rusten totdat hij heden die zaak zal voleind hebben."

(2) ***Ik heb u bij uw naam geroepen.*** Een tweede grond waarom Israël niet behoeft te vrezen, ja, waarom niet één enige van des Heeren volk behoeft te vrezen. De uitdrukking 'iemand bij name roepen' komt in de volle betekenis daarvan voor in Exodus 31 vers 2 en 3: "Zie, Ik heb met name geroepen Bezaleël, van de stam van Juda. En Ik heb hem vervuld met de Geest Gods." Een lichaam van een menigte enkelingen kan niet met name geroepen worden, tenzij dan dat de enkelingen, die die menigte uitmaken, elk in het bijzonder bij hun naam, dus persoonlijk, geroepen zijn. Een ieder van 's Heeren uitverkorenen is in de raad van Zijn vrij welbehagen met name en persoonlijk geroepen tot de vereniging met God en tot de verkrijging van het deelgenootschap aan de genade en heerlijkheid van de Heere, en zij worden van de Heere met die gaven en genade voorzien, welke nodig zijn om hen in die stand van de genade te doen volharden. Die door de Heere bij name verkoren en verordineerd is, is verordineerd tot het kindschap, en is een erfgenaam van de beloften des levens; zij worden daarom bij de verworven zaligheid van God gehandhaafd, beschermd en beschut.

(3) ***Gij zijt Mijne.*** Een derde grond waarom Israël niet hoeft te vrezen. Door de roeping van de uitverkorenen, volgens Zijn besluit, welke roeping in de tijd der minne tot hen komt, maakt Hij ze tot de Zijnen, Hij handhaaft ze als Zijn eigendom en verenigt Zich met hen op het innigst. Noch Zijn eer, noch Zijn Goddelijke liefde en trouw zullen het ooit toelaten dat de Zijnen van Zijn liefde gescheiden of door Hem verlaten of aan de vijanden overgelaten worden. Diegenen die Hij verkiest, die heeft Hij lief met een eeuwige liefde, en die Hij liefheeft, die beschermt Hij ook en brengt ze tot eer. Welk een genade, deze enige troost te hebben: Ik ben met lichaam en ziel, beide in leven en in sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers eigendom! Wat voor reden van vrees is er dan?

En toch, er was toen reden tot vrees. De Babylonische gevangenis, met al de verschrikkelijke gevolgen daarvan, was aangekondigd. Dan heeft het ware volk des Heeren geen huis des Heeren meer, en de schone godsdiensten zijn verstoord. De uitverkorenen in Israël zagen dit in en zij geloofden de vreselijke dreigementen van God. Wat een diepe wateren, wat een verslindende vuren, waar zij doorheen moesten! Het uitverkoren volk in Nederland vreest niet minder diepe wateren en verslindende vuren, waar het nog doorheen zal moeten, zal het des Heeren huis weer opgericht en zijn schone godsdiensten weer hersteld zien, of althans voor zichzelf de haven bezeilen van eeuwige gelukzaligheid.

De Heere zegt nu wel dat Zijn volk door water en rivieren, door vuur en vlammen heen zal moeten, maar Hij belooft ook: ***Ik zal bij u zijn, de wateren zullen u niet***

overstromen - de vlam zal u niet aansteken.

Wat de *wateren* en rivieren aangaat, zo schijnen wij heengewezen te worden op de doortocht van Israël door de Rode Zee, waar de Heere bij hen was in de wolk- en vuurkolom, ja waar Hij zo bij hen was dat Mozes zeggen kon: “De Heere zal voor ulieden strijden, en gij zult stille zijn.” En de Egyptenaars zeiden: “Laat ons vlieden voor het aangezicht der kinderen Israëls, want de Heere strijdt voor hen tegen de Egyptenaars.”

Verder schijnt nog heengewezen te worden op de doortocht van de kinderen Israëls door de Jordaan, toen deze vol was aan al zijn oevers - daar was de Heere wel bij hen, want de ark der getuigenis was de eerste die door de priesters gedragen erin ging, in het midden staan bleef en de laatste die eruit ging. Zo staat er ook geschreven van de Heere in Zacharia 10 vers 11: “En Hij zal door de zee gaan, die benauwende, en Hij zal de golven in de zee slaan en al de diepten der rivier zullen verdrogen; dan zal de hoogmoed van Assur neergeworpen worden, en de scepter van Egypte zal wegwijken. En Ik zal hen sterken in de HEERE.” En bij de profeet Habakuk: “Was de HEERE ontstoken tegen de rivieren? Was Uw toorn tegen de rivieren, was Uw verbolgenheid tegen de zee, toen Gij op Uw paarden reedt? Uw wagens waren heil.”

Wat het *vuur* aangaat, zo schijnt er voor een deel toespeling gemaakt te worden op Exodus 3: “En hij zag en ziet, het braambos brandde in het vuur en het braambos werd niet verteerd.” God was in het midden van het braambos. Voor een deel schijnt de profeet te denken aan het vuur van Gods toorn, dat zo dikwijls uit de tabernakel kwam en velen verteerde.

Aan stoffelijke wateren, of stoffelijk vuur, hebben wij hier niet te denken, tenzij de Heere het aan deze of die letterlijk wil beloven en ook letterlijk vervullen. Het is beeldspraak, genomen van de twee voor de mens schadelijkste en verderfelijkste elementen, als zij losgelaten worden.

Er zijn er in ons land bij menigten *om het geloof verdronken en verbrand*, aan wie de Heere toch dit Zijn woord waargemaakt heeft. Zij juichen in de hemel. Het bloed der martelaren is het zaad der Kerk. Dat zaad is er nog.

Door “water en rivieren” verstaat de Heere allerlei diepe noden en gevaren, waar Zijn volk doorheen zou moeten, door “vuur en vlam” een nog meer diepgaande beproeving. Zij zouden voor een deel daarin komen vanwege hun zonden, voor een deel vanwege de strijd des Heeren. Om ze te beproeven en te louteren, zou Hij hun vijanden, zoals de duivel en de wereld, over hen loslaten. Maar dat zou alles dienen tot beschaming van de vijanden, tot volkomen redding van Zijn volk, tot lof van Zijn nooit volprezen Naam.

De Heere God zou bij hen zijn met Zijn bijzondere voorzienigheid, zo was het besloten: In nooddijd, in het uiterste gevaar zou Hij ze niet begeven noch verlaten, al gingen de wateren hun ook over het hoofd, al brandde ook het vuur om hen heen.

De met ondergang dreigende wateren, het alles te verslinden dreigende vuur zou Hij door Zijn bijzondere voorzienigheid in toorn houden, de wateren of uitdrogen en de rivieren op een hoop laten staan, óf in de diepe wateren een pad aanwijzen en zo doortocht geven, óf die wateren en rivieren een andere loop geven. Zo zouden ze door alle nood en gevaar veilig heenkomen. En tegen het vuur, het vuur van allerlei beproeving, verzoeking en verdrukking, zou Hij ze óf onaantastbaar maken, door de genade van Zijn Heilige Geest hen daartegen sterk maken, óf Hij zou het vuur, als het te heet werd, uitblussen. Zo zou de Heere de Zijnen bij de verworven zaligheid beschutten en bewaren, en hun de genade van de volharding geven. En dat kan Hij als Hij wil, zoals geschreven staat in Psalm 93: “De HEERE in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van grote wateren, dan de geweldige baren der zee.”

De Heere heeft steeds midden in de wereld een uitverkoren Kerk willen hebben, en die heeft Hij - die heeft Hij sinds drie eeuwen vooral ook in ons dierbare vaderland, die Kerk is Zijn oogappel; Zijn naaste zorg is dezelve door Zijn bijzondere voorzienigheid te bewaren. Geen Haman zal iets vermogen tegen een ieder die van het zaad der Joden is. Er staat geschreven: "Hij Die boven de kloot der aarde zit" is bij de Zijnen, als een almachtig God en goedertieren Vader. Hij versterkt en vertroost zo de Zijnen. Hij bedwingt het vuur en bepaalt de wateren. Hij houdt de vlammen van hen af en Hij verlost ze uit de stromen, zoals eens Mozes deed. "Ik heb mensen in uw plaats gegeven en volken in plaats van uw ziel."

En heet Gods uitverkoren Kerk in Nederland "Jakob en Israël", zo mochten wij haar ook wel "Mozes" noemen, "uit het water getogen."

De redenen die God ertoe heeft om Zijn uitverkoren Kerk te verlossen, te bewaren en door alles heen te helpen, dat alles haar moet medewerken ten goede, geeft Hij op als Hij zegt: "***Want Ik ben de HEERE uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland.***" Omdat Hij de HEERE is, dus de getrouwe Verbondsgod, is er Zijn eer tegenover de vijanden, Zijn Naam, die de Zijnen aanroepen, Zijn eed, aan de stammen gedaan, ermee gemoeid, dat Hij het de erfgenamen der belofte laat ervaren dat Zijn raad niet wankelt. Omdat Hij *onze God is*, zal Hij Zich onzer nooit schamen, om het te betonen dat Hij onze God is en wij Zijn volk zijn. Hij zal Zich betonen als de sterke God van Jakob, Die woord en trouwe houdt, Die Zijn volk zeer hoog acht en het teer bemint.

Omdat Hij *de Heilige Israëls is*, heiligt Hij ook Zijn volk en lijdt niet dat op hen de smaad zou rusten dat zij beschaamd of te schande zouden geworden zijn in hun hoop op de God der waarheid, van ze ter ere te zullen brengen.

Omdat Hij *onze Heiland is*, zo geeft Hij ons ook een volkomen verlossing, gelijk het van David heet: "David bracht het altemaal weder."

Heeft de Heere Zijn belofte bij allen in wier hart gebaande wegen zijn, niet waar gemaakt tot op deze dag? Door hoeveel wateren, rivieren en vuren van allerlei noden en angsten, politieke en huiselijke, lichamelijke en geestelijke, zijn wij niet heengekomen? Heeft de Heere niet steeds tot de wateren gezegd: "Tot hiertoe en niet verder"? Was niet elke beproeving kostelijk als die van het goud dat door het vuur beproefd wordt? Zal Hij dan niet met hart en hand ons verder er doorheen redden, Hij Die niet laat varen de werken Zijner handen? Die trouwe God van onze vaders, Die wij, als wij onze geschiedenis met die van de andere volken vergelijken, met recht *de God van Nederland* noemen, heeft Hij onze vaders niet woord gehouden? Is er nog niet van hen een Godgeheiligd zaad in het land? De Heere kent degenen die de Zijnen zijn. Hij heeft hier nog Zijn zeventuizend die Zijn ontzaglijke Naam aanroepen. Wat de vaders zongen, zingen nog de kinderen: "Want Gij hebt ons beproefd, o God; Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert; Gij hadt ons in het net gebracht, Gij hadt een enge band om onze lendenen gelegd. Gij hadt de mens op ons hoofd doen rijden; wij waren in het vuur en in het water gekomen, maar Gij hebt ons uitgevoerd in een overvloeiende verversing."

In dit eens kleine, arme en verworpen land wilde God drie eeuwen geleden Zijn heilige woning oprichten, zoals na Israël in geen land ooit ter wereld. Hij deed het, en alles wat er in drie eeuwen van de hel tegen dit land en zijn vorsten beraamd werd, was tegen die heilige woning. Maar in en om die heilige woning vonden vorst en volk telkens behoud.

De bidders in die woning hielden dag en nacht wacht en er was bij hen geen

stilzwijgen. Die heilige woning, al mocht men vaak menen dat zij neergeworpen was, zij staat er nog door Gods ontferming. En is het wonder te klein in uw ogen dat alle aanslagen, ook van de laatste vijftig jaren, hebben moeten meewerken dat niemand wordt gehinderd om vrije professie te doen van de ware gereformeerde religie, en die religie van de kansel te verkondigen!

Wat al worstelingen bij ons volk, zoals hij geen ander volk, van opkomst en ondergang, van ondergang en nieuwe opkomst van Gods uitverkoren Kerk, en van land en vorst met haar! Wie kan al de wonderen en grote daden des Heeren, die Hij aan Kerk en land bewezen heeft, vertellen? Zij zijn meer dan het zand aan de oever van de zee. De Heere is nog in het midden van Zijn stad, zij zal niet wankelen. *God zal haar helpen in het aanbreken van de morgenstond.*

Na dit alles gezegd te hebben, zij het verre van mij om “vrede, vrede” te prediken en geen gevaar, en dus wie dan ook in valse rust te brengen. Een belofte aan Gods volk gedaan, is geen algemene. In de wateren en in het vuur verootmoedige zich Gods volk, ja, voordat die wateren er nog zijn.

Die man die Calvijn *een boze man* noemde, doet al zijn best om Gods kerk en het land onder de wateren en in het vuur te krijgen. Zij die de wonderen en de opstanding, en bijgevolg al de werken van de Heilige Geest, loochenen, doen mede hun best om Gods toorn over ons gaande te maken, met allen die niet de Heere met Zijn genade, soeverein willen laten en de zaligheid van de mens, en diens wil, afhankelijk maken.

En nu de zonden van het volk, die onverschilligheid omtrent de handhaving van Gods Woord en waarheid, van Zijn wetten en sabbatten ...! En nochtans staat hier deze belofte!

Wat dan nu? Laat ons God de eer geven, eer wij onze voeten stoten aan de schemerende bergen. *Gerechtigheid verhoogt een volk*, dat is: God verhoogt een volk dat gerechtigheid werkt. *En al het volk dat Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam.* Dat dan een ieder zijn zonden afbreke door gerechtigheid te doen, en dan zonder roem van werk bij de Heere schuldvergiffenis zoeken in het bloed van het Lam en behoudenis van zijn ziel en van de zijnen in de vrije genade van de Heere. God wil de dood van de zondaar niet, maar dat hij zich bekere en leve. Dat dan de onbekeerde bekering zoeken bij God, door zich tot God te wenden zoals hij is, en de bekeerde zich nog bekere en alweer bekere. Laat Gods Woord weer tot ere komen, en Zijn heilige Wet in huis en school, in kerk en raadzaal, en wat dan zich voor Lo-Ammi, voor ‘niet Mijn volk’ moet houden, zal, tot de Heere en Zijn waarheid wedergekeerd, het genadige woord vernemen: “Mijn volk, en het zal zeggen: o mijn God.”

Maakt u zo op uit het stof, gij Nederlandse Sulammith, houd aan in het gebed. Sier u met het kruis van Christus en de lof van God; en u werpt het rouwfloers weg, en jubelt: “Des Heeren goedertierenheid is tot in eeuwigheid!”

“Gij hebt mij verlost, HEERE, Gij God der waarheid.” Amen.

3. DORSTIGEN, KOMT TOT DE WATEREN

PREEK OVER JESAJA 55: 1A

GEHOUDEN OP 20 SEPTEMBER 1863 te Hilversum³

Gezongen: Psalm 51 : 1

*Gena, o God, gena, hoor mijn gebed.
Verschoon mij toch naar Uw barmhartigheden.
Delg uit mijn schuld, vergeef mijn overtreden:
Uw goedheid wordt noch paal, noch perk gezet.
Ai, was mij wel van ongerechtigheid;
Mijn schuld is zwaar, ik heb Uw wet geschonden;
Zie mijn berouw, hoor, hoe een boet'ling pleit,
En reinig mij van al mijn vuile zonden.*

Tussenzang : Psalm 4 : 4.

Geliefden.

Wij moeten weer tot het Woord heen, tot het Woord van God, hetwelk in eeuwigheid blijft! Waarom zouden wij onze zielen nog langer laten ophouden door hetgeen mensen leren, stellen of drijven, die heden weer afbreken wat zij gisteren bouwden? Zal men langer naar mensen horen, die de uiteenlopendste stelsels vormen, alle berekend om de mens staande te houden tegenover God, naar mensen die in hun inconsequentie vandaag waarheden verwerpen die zij morgen zullen moeten laten gelden, naar mensen die van hun voetstuk alles menen te overzien en slechts zichzelf zien en hun lange schaduw, die het uit hun eigen brein of uit de filosofie willen opdelven wat ware zielenrust, wat een waarachtig houvast geven zal in nood en in dood?

Wij moeten weer tot het Woord heen, tot het Woord van de levende God! En zo tot Hem heen, Die luid genoeg tot ons spreekt: "Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven." O, ware zielenrust, o, waarachtig houvast in nood en dood is niet bij mensen die voorgeven dat de waarheid nog moet gezocht worden, die het in beweringen zoeken waar zij het zelf niet op wagen durven, omdat zij het valse ervan ervaren, als het op de proef komt. Wie zal de van God gegeven Leraar van alle leraren bekritisieren als Hij spreekt: "Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard. Ja Vader, want also is geweest het welbehagen voor U." Wij zijn mensen, zwak en onstandvastig, allen samen leugenaars en de leugen liefhebbende. Wat kan ons nog behagen, dan wat ons vleit, dat wij de rust, de zaligheid nog eens in onszelf vinden zullen. Maar dat vleien houdt op, het onware wordt tot zand, dat men niet in de hand kan houden als er bij ons de behoefte ontstaat om te weten hoe God in de hemel over ons denkt; om te weten of er voor ons nog genade bij God is, waarachtige uitkomst uit de nood, en een leven dat de dood verslindt. Wie zal ons dat zeggen? Zo niet God Zelf - en waar zal Hij het ons zeggen? Zo niet in Zijn Woord. Dat Woord hebben wij. Zullen wij het niet hoog verheffen, boven alle menselijke

³ Amsterdam, gedrukt bij C.A. Spin & Zoon, 1867

beweringen? “Zal niet een volk zijn God vragen? Zal men voor de levenden de doden vragen? Tot de Wet en tot de Getuigenis, zo zij niet spreken naar dit woord; het zal zijn, dat zij geen dageraad zullen hebben”, spreekt de Heere bij de profeet Jesaja. Wij hebben als mensen behoeften; behoefte naar zielsrust, behoefte naar een houvast in nood en dood, een houvast dat niet wankelt, dat niet bedriegt. Die behoeften wil ik u nader kenbaar maken, om u dan tot lering en vertroosting voor te houden wat God in Zijn Woord tot ons zegt hoe en hij wie Hij koninklijk in die behoeften voorziet. Wij doen dit een en ander met de woorden van God Zelf, die wij vernemen in het 55^e hoofdstuk van de profeet Jesaja in het 1ste vers. Daar spreekt de Heere aldus:

O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren.

Bij het vernemen van deze woorden roep ik mijn toehoorders toe:

De laving staat gereed

Wien is het dorsten leed.

De alwetende Heere kent onze behoeften, onze behoefte van rust voor de ziel, onze behoefte van een waarachtige grond onder onze voeten te hebben in nood en in dood. Hij noemt die behoefte een dorst en de behoeftigen dorstigen.

Wij willen geen historische zin opzoeken om te weren wie in deze tekst, ten tijde van Jesaja, onder “dorstigen” verstaan werden. De tijden mogen de omstandigheden wijzigen, de behoefte was en is steeds dezelfde. Onze Zaligmaker, onze hoogste Profeet en Leraar, Die ons de verborgen raad en wil van God van onze verlossing volkomen geopenbaard heeft, ziet op deze woorden, en geeft er ons het rechte verstand van, als Hij luide roept en zegt: “Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drink!” Het is dus een dorst naar de levende God, zoals David de koning en profeet die leed, als hij in Psalm 42 uitriep: “Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God.” En in Psalm 143: “Ik breid mijn handen uit tot U; mijn ziel is voor U als een dorstig land.” Wat wilde David van God? Hij wilde gebedsverhoring. Genade wilde hij. God mocht niet met hem in het gericht gaan, want hij gevoelde zich niet rechtvaardig, hij wilde van God uitredding uit onmiddellijk gevaar van nood en dood, uitredding uit de hand en het geweld van zijn zielsvijanden. Vervulling wilde hij van Gods toezeggingen en beloften. Hij wilde hebben wat hij van God geloofde, waarop hij van God hoopte; dat hij niet beschaamd mocht worden. Gods Geest wilde hij tot zijn Leidsman. Het leven wilde David van God, en dat leven dat hij had, zuchtte om lucht, om licht, om vrijheid.

Ik mag niet veronderstellen dat allen die mij horen, ondervonden hebben of ondervinden wat geestelijke dorst, wat dorst naar de levende God is, of zij moesten allen wedergeborenen, allen gelovigen zijn. Waar de Zaaier uitgaat om te zaaien, valt een deel bij de weg, een ander deel op een steenrots, nog een ander deel tussen de doornen; maar toch, er valt een deel op de goede aarde. Er is menigeen die in een eerlijk en goed hart het Woord bewaart. Tot zulk een hart wend ik mij en vraag: “Wenst u die dorst in zijn brandende en inwendig verterende werking te kennen, om de verzadiging te ervaren?” Zo vraag ik dan: “Hebt u geen zonden, bezwaren die u niet? Maken die u weleens als tot stikken toe benauwd? Zou u ook niet van die wateren willen drinken, van die zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit de troon van God en van het Lam?

Welaan, blijf dan bij uw zonden eens stilstaan om aan die zonde te zien hoe zondig u zelf bent. Ga daar eens mee in Gods Woord, hoor eens wat Gods Wet zegt en waarom

die Wet ons overal vervloekt. O, hoeveel beter is het hier eens dorst te lijden tot vergaans toe, en dan verkwikt te worden, dan eenmaal in de hel eeuwig te moeten schreeuwen om slechts één druppel water ter verkoeling van de tong tegen de brandende pijn van de dorst. Eeuwig is zo lang, en daar wordt geen dorst meer gelest. In de zonde levende zullen wij het liefst Gods Woord verre van ons houden, om niet verontrust te worden. Maar als nu God ons een hart gegeven heeft dat eerlijk is, dan worden immers de zonden en zondige toestand beleden en betreurd; dan wordt immers onverwachts Gods heilige toorn in ons gaande en brandt in ons als een vuur - dan wordt het in ons verschrikkelijker dan het lijden aan de hevigste zenuwkoorts; welk een dorst is er daar in zulk een hart - en wie kan die stillen dan God alleen? En als God ons een hart heeft gegeven dat goed, dat een goede aarde is, moet dan die aarde, als zij dor ligt, niet op de belofte van de vroege en spade regen bestaan? Kan een goede aarde anders dan treurig staan, als zij geen vrucht draagt, de landman tot blijdschap, de zaaier tot loon?

Wij allen hebben oorzaak om naar God te dorsten, maar wij allen weten dat niet of willen het niet weten. Maar wij allen zijn zondaars, of wij het willen weten of niet, die tegen al de geboden van God zwaar gezondigd hebben en nog zondigen. Zijn ons die zonden leed, dan ondervinden wij wel wat dorst is, dorst vanwege Gods brandende toorn over de zonden, dorst naar God, dat wij God mogen gevonden hebben als onze verzoende God. Ook weten en ondervinden wij het allen dat dit leven een leven is van onrust, van allerlei leed en huiskruis, van allerlei zorg en kwaal. Drukken die lasten ons ter aarde, zo ontstaat er wel een dorst naar Hem, Die niet liegen kan als Hij zegt: "Ik wil uw dood, uw ondergang niet."

Allen die ooit dorstig waren naar de betekenis van onze tekstwoorden, bleven niet lang over hun dorst denken. Wel verwonderden zij er zich over dat zij, met dit Bijbelblad voor zich, opeens verrast werden met het bezoek van een Zielenarts, Die hun inwendige ziekte en kwaal zo noemde, als die kwaal werkelijk was en dat Hij die dorst of de oorzaak niet verweet, er niet op schold, maar vriendelijk nodigde tot het enige middel om die dorst te stillen.

Dorstigen zijn hier gelovigen, hetzij bij aanvang of bij voortgang. Gelovigen zijn immers geen mensen die verzadigd zijn, maar het zijn behoeftige mensen, het zijn levend gemaakte mensen, en waar leven is, daar is gedurig dorst, gedurig behoefte naar water. Dorstigen zijn dorstig vanwege het dorre land waarin zij zich bevinden en vanwege de zomerbrand.

Wat heeft een dorstige in het dorre land zo dorstig gemaakt? De oorzaak daarvan ligt wel in de vorige hoofdstukken 53 en 54. In hoofdstuk 53 wordt ons de Christus zo voor de ogen gekruisigd. Dit is een zo overweldigende prediking van de vergeving der zonden dat men er wel de voornaamste der zondaren onder wordt, ja geheel zonde. En waar men nu zo zondig wordt dat het geloof wijkt en men Christus uit het oog verliest, daar wordt men dorstig vanwege de zonde; men is opeens in een dor land, terwijl men in een paradijs kon zijn.

In hoofdstuk 54 worden de onvruchtbaren met zodanige overreding voor vruchtbaar verklaard dat zij reeds kinderen zien. Maar hun onvruchtbaarheid komt hier het meest aan de dag; als de Almachtige zegt: "Vreest niet", zo is onze vrees op het hoogst. Als de Onzichtbare zegt: "Uw Maker is uw Man", dan is het zichtbare er temeer op uit ons tot een weduwvrouw te maken. Als de grote Ontfermer "eeuwige goedertierenheid" belooft, is het eerst grote vrede en blijdschap, maar hoe groot wordt daar gaandeweg ons niets-zijn. Als Hij zweert nooit op ons te zullen toornen, hoe verschrikkelijk komt ons dan nog altijd onze verdraaidheid voor. Als werkelijk bergen moeten wijken en

heuvelen wankelen, dan menen wij dat ook Zijn goedertierenheid ons ontzinkt. Als Hij onze stenen gans sierlijk komt te leggen, om ons op saffieren te grondvesten wat afbraak dan eerst van eigen werk, welk wegzinken van eigen gronden. Als Hij onze glasvensters kristallijnen maakt - en onze poorten van robijnen - waar blijven dan onze eigen glazen waardoor wij zagen en wat beschut ons, zolang zich die poorten niet verheffen. Als de smid de kolen in het vuur opblaast, en allerlei instrument tegen ons bereid wordt, blaast dan de smid niet, wordt dan het instrument niet bereid? “Het zal niet gelukken”, spreekt de Heere.

Amen, zegt de ziel, genadige God, geef het! maar immers schijnt het te gelukken. Terwijl u zegt: “Gij zult door gerechtigheid bevestigd worden wat zie ik als het tegendeel, en dat ik tot hinken en verzinken gereed ben?

De dorst is een *geloofsdorst*, ontstaan in hete strijd; het is een dorst die ons met de dood dreigt, een dorst om God bij ons te hebben, als een genadig Vader en verzoend God, om die gerechtigheid te hebben die in het paradijs beloofd is. Het is een dorst, niet naar goud of eer of werelds goed; dat alles kan ook die dorst niet stillen, maar om de vervulling, om de waarmaking van Gods trouwe beloften, om de verheerlijking van Zijn Naam, deugden en volmaaktheden. Zonder dat alles, zonder het minste daarvan, is men ziek, kan men niets meer doen en is men op het punt dat men het leven wil uitgaan - dood is men niet, want een dode heeft geen dorst - maar zó te leven is geen leven.

Niet dat de dorst uit zodanige belofte ontstaan is: de dorstigen zijn dorstig omdat zij in een dor land zijn. Er is droogte; deze is de oorzaak van de dorheid; de dorheid veroorzaakt de dorst en bij die dorst is een schreeuwende begeerte dat die dorst gelest worde.

- Ik heb enigermate in beelden gesproken. Zijn er nog velen in ons vaderland, in onze vaderlandse Kerk, die geestelijk dorstigen zijn, en die daar heengaan, gebukt en als levenloos onder Gods brandende toorn over hun zonden? Die dat kennen wat David eens beleed: “Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd - Uw hand was dag en nacht zwaar op mij, mijn sap werd veranderd in zomerdroogten?” “Mijn hart keert om en om, mijn kracht heeft mij verlaten; en het licht van mijn ogen, ook zichzelf zijn niet bij mij.” Zijn er nog? O, zij zijn er nog die worstelen met God om genade, om vrede, om waarachtige heiligmaking, die zuchten onder het gewicht van hun zonden, het verschrikkelijke van hun boze aard: “Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?”
- Zijn er nog die graag op God vertrouwen en liever alles laten varen dan in het geringste tegen Zijn wil te doen? Zijn er nog die wensen met ootmoedigheid bekleed te zijn en aan de mensen te doen wat zij wensen dat aan hen gedaan worde, die met hun dagelijkse en huiselijke wandel ook anderen voor Christus mochten gewinnen, die graag mochten afleggen alle gierigheid en boosheid en geveinsdheid, die wensen naar de Geest te wandelen en af te leggen alle werken van het vlees?
- Zijn er nog (en zij zijn er nog) die alleen in Christus zoeken voor God rechtvaardig te wezen, en daarom de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus graag mochten aannemen. Zijn er nog (en zij zijn er nog) die bidden naar God en smeken als de armste der armsten om de genade van de Heilige Geest.
- Zijn er nog (en zij zijn er nog) die staan op de vervulling van de beloften des Heeren voor hart en huis, voor kerk en land, die de breuke Jozefs ter harte

nemen? Die allen, al zulke dorstigen, die niets voor zich zien dan een dor land, worden op grond van alle voorgaande beloften geroepen, genodigd met Koninklijke nodiging: *Komt tot de wateren.*

Die nodiging is op zichzelf als koud water op een vermoeide ziel. Dat moet een heiden verstaan. Zo iemand schildert dorst als een helse kwaal. Voor hem is in de hel een Tantalus de ongelukkigste, voor wie het water telkens vlood, als hij er zijn lippen aan wilde zetten om een dronk te bekomen voor zijn brandend hart, vlamvend gehemelte en ontstoken tong.

“Een dronk water”, zegt zulk een dorstige, “zal mij smaken als nectar en ik zal moeten bekennen dat ik mijn leven heb weergekregen, U gaf mij mijn leven weer met dat water.”

Welk een grote Ontfermer hebben wij aan Hem, Die boven de kloot der aarde zit, en Die voor ons aan het kruis in stilheid klaagde: “Mijn tong kleeft aan Mijn gehemelte; en Gij legt Mij in het stof des doods.” Die ook uitriep: “Mij dorst.” Hij riep ook uit: “Het is volbracht!” Zo schiep Hij de wateren; de wateren zijn er. Nu zoekt Hij alle dorstigen en roept: “Komt!”

Zou Hij Die beveelt: ‘Komt de dorstige tegemoet met water’, niet Zelf Zijn dorstigen tegemoetkomen? Horen wij wat Hij elders in Zijn voornemen heeft: “De ellendigen en noodduftigen zoeken water, maar er is geen; hun tong versmacht van dorst; Ik, de HEERE, zal hen verhoren, Ik, de God Israëls, zal hen niet verlaten. Ik zal rivieren op de hoge plaatsen openen en fonteinen in het midden der valleien; Ik zal de woestijn tot een waterpoel zetten en het dorre land tot watertochten. Ik zal in de woestijn de cederboom, de sittimboom, en de mirtenboom en de olieachtige boom zetten; Ik zal in de wildernis stellen de dennenboom, de beuk en de busboom tegelijk.”

Horen wij verder: “En het dorre land zal tot staand water worden, en het dorstige land tot springaders der wateren; in de woning der draken, waar zij gelegen hebben, zal gras met riet en biesen zijn. Alsdan zal de kreupele springen als een hert, en de tong des stommen zal juichen; want in de woestijn zullen wateren uitbarsten, en beken in de wildernis?” En nog eens: “Maar de HEERE zal aldaar bij ons heerlijk zijn, het zal zijn een plaats van rivieren, van wijde stromen; geen roeischiut zal daar doorvaren, en geen treffelijk schip zal daar overvaren.” En nog eens: “En de HEERE zal u gedurig leiden, en Hij zal uw ziel verzadigen in grote droogten en uw beenderen vaardig maken; en gij zult zijn als een gewaterde hof en als een springader der wateren, welker wateren niet ontbreken.”

Wat zijn die wateren?

Het is de Heere HEERE en Zijn Geest, het is Zijn zaligmakende en heiligende genade, de Heere Jezus voor ons en Hij met Zijn Geest in ons. “O alle gij dorstigen, komt tot de wateren”, zegt Hij bij Jesaja, en bij de evangelist Johannes herhaalt Hij dit en zegt: “Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke.” En Hij laat er op volgen: “Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien.” Het laatste verklaart de evangelist aldus: “En dit zeide Hij van de Geest, Dewelke ontvangen zouden die in Hem geloven.” Jezus is verheerlijkt, Hij zit ter rechterhand van God. Hij is nu die geopende Fontein voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem tegen de zonde en tegen de onreinheid en Hij giet van Zijn Geest uit op alle vlees. Het voorhangsel is gescheurd - het handschrift, voor zoveel het tegen ons was, uit het midden weggedaan - de genadetroon staat open; de Heere staat met geopende armen en roept: “Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt - Ik zal u rust geven voor uw ziel.”

Nog eens: die wateren zijn *de Heere Jezus en Zijn Geest*. Die wateren hebben wij niet geschapen; zij vloeiden reeds vanuit de troon van God de Vader, toen wij er nog niet waren, ja toen hemel en aarde nog niet geschapen waren. Hoe bevindt men die wateren als men erin komt? Dat beschrijft ons de profeet Ezechiël: “Duizend ellen gemeten en erdoor gegaan, de wateren raakten tot aan de enkels; duizend ellen, en de wateren raakten tot aan de knieën; wederom duizend ellen en de wateren raakten tot aan de lendenen. Voorts mat hij nog duizend en het was een beek, waar ik niet kon doorgaan, want de wateren waren hoog, wateren waar men door zwemmen moest, een beek waar men niet kon doorgaan. - En aan de oever van de beek is zeer veel geboomte, van deze en van gene zijde. De wateren vlieten in de Dode Zee en maken de wateren van de Dode Zee gezond. - Ja, het zal geschieden dat alle levende ziel die er wemelt (en anders in de Dode Zee sterven moest) overal waarheen een van de twee beken (Jezus en Zijn Geest) zal komen, leven zal, en daar zal veel vis zijn.” Het gaat dus al dieper, hoe dieper men komt.

Wat vindt men in die wateren? Wat vindt men in de Heere Jezus, als men dorstig is? Wij vinden in Hem alles wat wij nergens anders vinden, alles wat die dorst lest.

Allereerst antwoord op de levensvragen. *Wat is uw enige troost, beide in leven en in sterven?* Hoe mogen wij de verdiende straf ontgaan en wederom tot genade komen? Hoe ben ik rechtvaardig voor God? Waarin bestaat de waarachtige bekering? Wat gelooft u van de vergeving der zonden? Waarom wordt Jezus, Jezus genaamd? Wat gelooft u met deze woorden: “Ik geloof in God de Vader, de almachtige Schepper van hemel en aarde? Wat gelooft u van de Heilige Geest? Wat troost u de wederkomst van Christus om te oordelen de levenden en de doden? Wat troost scheidt u uit het artikel van het eeuwige leven?” enzovoorts.

In de Heere Jezus zien wij *de Vader*, Diens eeuwig voornemen, de vrije verkiezing, eeuwige liefde en barmhartigheid.

In Jezus zien wij, de vervulling van de paradijsbelofte, van alle ceremoniën, van de gehele Wet, van al de profeten.

In Jezus zien wij de Hersteller van alles wat wij in Adam verloren hebben.

In Jezus zien wij eeuwige voldoening door verzoening.

In Hem zien wij de Mens in onze plaats, onze Zoenborg, onze grote God en Zaligmaker.

In Zijn geboorte zien wij de grond van onze wedergeboorte.

In Zijn armoede zien wij onze eeuwige rijkdom.

In Zijn lijden en kruisdood zien wij onze verzoening en de dood van onze dood en van onze oude mens met al zijn dode werken.

In Zijn begrafenis zien wij de oude mens voor altijd begraven.

In Zijn opstanding zien wij onze rechtvaardiging en onze opstanding als een nieuw schepsel.

In Zijn hemelvaart zien wij dat Hij ons, Zijn leden, in Zich in de hemel heeft, en zo legt Hij ons aan de borsten van Zijn vertroosting als een op het vlakke veld in ons bloed liggend weggeworpen kind, en geeft ons Zijn Woord en met dat Woord geeft Hij ons van Zijn Geest, de Geest der heiligmaking, Die werkt het geloof; zo worden wij het eens met Jezus en één met Hem en gaan in Hem over, en nemen al Zijn weldaden aan, en uit Zijn volheid worden wij voor al onze behoeften verkwikt, telkens gewassen, gerechtvaardigd en geheiligd, en tegen alles in leren wij de Psalm zingen: “Welzalig is het volk dat naar Uw klanken hoort.”

Komt tot de wateren. De wateren zijn vele, zij drogen nooit op, zij zijn onuitputtelijk,

zij wassen rein, van alles rein, en verkwikken de ziel en, geven eeuwige rust. Welk een vrijheid om met blijdschap te mogen scheppen uit deze fonteinen van het heil.

Komt heet het. *Hij kome en drinke*. Hoe komt men ertoe, als men niet meer gaan kan, als men van dorst op sterven ligt? O, het heette wel tot de dode Lazarus “Kom uit”, en de verstorvene kwam uit, gebonden aan handen en voeten. “Maak die banden los”, sprak de Heere, en de banden werden losgemaakt. O, er staat geschreven omtrent zoveel banden, die wij zelf vasthouden: “Laat los, en gij zult losgelaten worden;” en nogmaals staat er geschreven: “Eer ik het wist, zette mij mijn ziel op de wagens van mijn vrijwillig volk.” Toen Simson met een vochtig ezelskinnebakken duizend Filistijnen verslagen had, wierp hij dat kinnebakken tegen een holle plaats en schreeuwde tot de Heere: “Zal ik dan nu van dorst sterven en vallen in de handen van deze onbesnedenen?, en God opende die holle plaats waar het kinnebakken tegenaan gevallen was, dat er water uitging, en hij dronk; toen kwam zijn geest weer, en hij werd levend; daarom noemde hij die plaats: De fontein des aanroepers.”

Komt tot de wateren, tot de wateren des aanroepers. Het hert dat slangen gegeten heeft, wordt door inwendige brand verteerd; het hert dat door de honden gejaagd is, stikt van het verhitte bloed - dat hert schreeuwt naar de wateren - het moet erheen, het moet drinken. De ziel die de zonden heeft ingezwolgen, voelt geen mindere brand, de ziel door haar vijanden gejaagd, of getroffen door de pijlen van Sinaï, de ziel, door duizend noden gedreven, bezwijkt onder nog ergere hitte, de nood dwingt en drijft - het aanroepen is er, het schreeuwen om water is er - de wateren zijn er, en zij is erbij; mag zij, zal zij nog aarzelen met haar tong op te likken wat haar enig behoud is?

“Hij drinke”, spreekt de Heere. Dat is Zijn rijksgebod en koninklijk recht dat Hij aan de dorstende ziel geeft. *Geeft*, zeg ik, of kan het ons nog wat kosten, nadat Hij die nodigt, Die wateren door een eeuwig geldende betaling verworven en deze voor alle dorstenden betaald heeft?

Horen wij wat de Schrift zegt: De Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.” “En iegelijk die de Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.”

U, werkelijk ongelukkigen, die tot hiertoe geen behoefte hebt aan die wateren, geen behoefte hebt aan ware zielenrust, aan een waarachtig houvast in nood en dood, mocht u zich nog bezinnen, u nog bekeren van uw zonden, van die gestolen wateren, waarvan u zegt dat zij zoet zijn; - geve God dat u de zonden, die u indrinkt als water, nog eenmaal zo bitter worden, dat u ze niet meer kunt drinken. Of het Hem mocht behagen u tot de alleen zoete wateren van een eeuwig leven en eeuwige gelukzaligheid te brengen, opdat u niet eens in die plaats komt waarvan u zou moeten zeggen: “Ik lijd pijn in deze plaats.”

“En gij, Mijn volk! dat twee boosheden begaat, dat de Heere, de Springader van het levende water verlaat, om uzelf bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden”; veracht toch niet langer de wateren van Siloah, omdat zij zachtjes gaan!

En u die zo over de dorst heen bent dat u meent geen dorst meer te gevoelen en u tot sterven gelegd hebt, bedenk dat er geschreven staat: “Gelijk een beest dat afgaat in de valleien, heeft hun de Geest des HEEREN rust gegeven. Alzo hebt Gij Uw volk geleid, opdat Gij U een heerlijke Naam zoudt maken.”

U echter, die ervoor wilt gehouden worden dat u komt tot de wateren en ervan drinkt, neemt het ter harte dat de Heere van alle ware gelovigen gezegd heeft: “Maar het

water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een Fontein van water, springende tot in het eeuwig leven.”

O, dat ‘O’! waar ons hoofdstuk mee begint, dat wij het niet voorbij zien. Die oren heeft om te horen, dat hij hore. Voor hen die niet tot de wateren komen, zal dat ‘O’ eens veranderd worden in een eeuwig ‘ach!’

Voor hen die wenende komen, is het een o, waarvan bij hen de weerklink in de ziel zal wezen, terwijl zij drinken en gedronken hebben: “O Fontein der hoven, Put der levende wateren, die uit Libanon, die van de hemel vloeien.”

Wat de Heere aan het schreeuwende hart geeft, dat geeft Hij aan al Zijn dorstigen overvloedig, zonder verwijt, altijd om niet. “Ik zal de dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet.” “Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld”, is Zijn woord. Amen.

4. HET LAM GODS⁴

LEERREDE OVER JOHANNES 1: 29.

VOORZANG: Psalm 38: 1

*Groot en eeuwig Opperwezen
Zeer te vrezen
Straf mij in Uw gramschap niet.
Toon mij toch dat Uw kastijden,
In mijn lijden
Uit geen grimmigheid geschiedt.*

*Want uw pijlen doen mij dragen
Bitt're plagen;
Zij doorgrieven vlees en been.
'k Voel Uw hand in d'ongelukken,
Die mij drukken;
Neergedaald op al mijn leên.*

*Door uw gramschap fel ontstoken,
Is verbroken
Al Mijn vlees en lichaamskracht:
Rust noch vrede wordt gevonden,
Om mijn zonden,
In mijn beend'ren dag of nacht.*

*Want mijn hoofd is als bedolven
In de golven
Van mijn ongerechtigheên;
Zulk een last van zond' en plagen,
Niet te dragen,
Drukt mijn schouders naar beneên.*

Zo ooit, dan is het wel heden de tijd om de dood des Heeren te verkondigen.⁵ Wanneer Gods gerichten op de aarde zijn, dan leren de inwoners van de wereld gerechtigheid. De rechtvaardige God moet ons, vanwege onze ongerechtigheid straffen. Echter in het midden van de toorn blijft Hij aan Zijn barmhartigheid gedenken. Hij straft en bedroeft ons niet van harte. Maar wanneer Hij ons neerwerpt, dan doet Hij het opdat wij ons tot Hem zonden bekeren, de ongerechtigheden loslaten, Zijn sterkte aangrijpen, en gerechtvaardigd worden in de gerechtigheid, welke voor Hem geldt. Zijn woord laat Hij komen: “Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven.” Daarentegen bewijst Hij het ook hoezeer het Hem aan het hart ligt, wanneer Hij, de Heere HEERE, tot ons spreekt: *Ik heb geen lust in de dood van de stervenden.* Ja, dat spreekt Hij met een eed: “Zo waarachtig als ik leef, spreekt de Heem HEERE, zo Ik

⁴ DRIE LEERREDENEN OVER HET EVANGELIE VAN JOHANNES 1:29, OPENB. JOH. 16: 9 EN HOSEA 11: 8. GEHOUDEN IN DE MAAND OCTOBER 1849, TEN TIJDE DER HEERSENDE CHOLERA. NAAR HET HOOGDUITS. TE UTRECHT, WED. A. MELDER. 1853.

⁵ Uitgesproken voor de viering van het Heilig Avondmaal, de 14de October 1849.

lust heb in de dood van de goddelozen! Maar daarin hebbe Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg, en leve: Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen. Want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?"

Hij is altijd de Eerste, waar het dáárom gaat, een verlorene te redden. Hij heeft niet gewacht totdat Adam Hem opzocht. Maar toen Adam dood lag in zonde en overtreding, en zich voor Hem uit vrees verborg, omdat hij naakt was, toen is de Heere de eerste geweest, om aan Adam zijn overtreding van het heilig gebod, dat hem ten leven gegeven was, te ontdekken en hem de woorden van het eeuwig leven te verkondigen. Trouwens voortaan zou Adam het leven niet meer in eigen hand hebben. Maar Christus, als het Zaad van de vrouw, zou van nu aan zijn Leven zijn, tegen zijn dood en in weerwil van zijn dood.

En zoals de Heere het bij Adam gedaan heeft, zo doet Hij het nog. Hij is nog altijd de Eerste, en laat in onze dood, in ons afzijn van Hem, het goede woord van het leven tot ons komen. En opdat wij er ook niet aan twijfelen dat Hij onze dood niet wil, geeft Hij ons tekenen en zegelen of onderpanden van Zijn genade. Waardoor Hij niet alleen, als door de geschikteste beelden om datgene wat Hij meent, uit te drukken, ons laat betuigen dat Hij ons Zijn Christus tot ons leven tegen onze dood en in weerwil van onze dood gegeven heeft. Maar het ons ook door Zijn woord en Geest aan ons hart verzegelen wil, dat Christus de zielsspijs en - drank voor ons is, om ons bij het eeuwig leven te behouden.

Aldus geeft de Heere ons, in Zijn wonderbare genade, Woord en sacrament en is de Eerste daarmee, om dat tot ons te brengen. Opdat wij, in onze dood, tegen onze dood en in weerwil van onze dood, troost en gewisheid van het eeuwig leven zouden hebben. Ook om de zekere hoop te koesteren, dat God de Heere ons, uit genade, het eeuwige leven zal laten beërven, wanneer het onze tijd zijn zal, dat wij uit dit ellendig leven opgeroepen worden.

Woord en sacrament leiden ons tot Christus heen, als tot ons Leven en tot de dood van onze dood. Daartoe gaf God ons Woord en sacrament. Wat het woord ons predikt, verzegelt ons het sacrament. Maar opdat wij de verzegeling van de sacramenten behouden, is het ons nodig, ons op het woord te verlaten. God weet wat maaksel wij zijn; daarom geeft Hij zoveel getrouwe en aller aanneming waardige woorden.

Thans willen wij er een uitnemen; dat bijzonder geschikt is, om ons hart en moed te geven tegen onze dood, om alle kwade gedachten tegen God af te leggen, aan Christus te blijven hangen, in Hem te geloven als ons Leven, en zo de vrucht van de sacramenten te hebben, hetwelk is de troost en de vrolijke belijdenis van onze wedervereniging in Christus met God en van ons eeuwige zaligheid door Christus bij God.

TEKST

Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. Johannes 1:29.

Wij betrachten Christus onze Heere:

- I. Als het Lam.
- II. Als het Lam Gods.
- III. Als het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt.
- IV. Wijden wij onze aandacht aan het woordje 'Ziet.'

Tussenzang: Psalm 119: 88.

*Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond
 Uw trouwe hulp; stier mij in rechte sporen.
 Gelijk een schaap heb ik gedwaald in het rond,
 Dat onbedacht, zijn herder heeft verloren;
 Ai! Zoek Uw knecht, schoon hij Uw wetten schond;
 Want hij volhardt naar Uw geboën te horen!*

I. Christus, als het Lam.

Op veel plaatsen van de Heilige Schrift komt Christus voor onder het beeld van een Lam. Zo luidt het bij Jesaja, van Hem: *Als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt, maar Hij deed Zijn mond niet open. Als een lam werd Hij ter slachting geleid.* Zo Bij Petrus: *Wetende, dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uw ijdele wandeling, die u van de vaders overgeleverd is, maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam.* Zo in de Openbaring: *En ik zag, en ziet, in het midden van de troon en van de vier dieren, en in het midden van de Ouderlingen, een Lam staande als geslacht.* En opnieuw: *Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en de rijkdom, en de wijsheid en de sterkte, en de eer en de heerlijkheid en de dankzegging.* En opnieuw: *De zaligheid zij onzen God, Die op de troon zit, en het Lam.* En opnieuw: *Zij hebben hun klederen wit gemaakt in het bloed van het Lam.* En nogmaals: *Zij hebben Hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis.* En voorts: *Het Lam is hun Kaars.*

In een lam heeft God volkomen datgene afgebeeld, wat Christus voor ons is als ons Leven tegen onze dood, als onze gerechtigheid tegen onze zonde. Er is geen dier, welks hele wezen zo schuldeloos, zo zacht, zo zonder enige aanmatiging is. Geen van die laat zo alles met zich doen wat men wil; geen van die is zo geduldig, zo volzaam, zo gehoorzaam.

Terwijl Johannes hier Christus *het Lam* noemt, heeft hij alle lammeren voor Zijn aandacht, die de Joden zich aanschafte op het Paasfeest, om ze te slachten voor de Heere en die te eten. Voornamelijk heeft Hij ook het door de Heere, volgens Zijn gebod, verordende Paaslam voor Zijn aandacht, met welks bloed de kinderen Israëls de bovendorpel en de posten van hun deuren bestreken, opdat de slaande engel bij hen voorbijging, en welks vlees, aan het vuur gebraden, zij met ongezuurde koeken en met bittere saus aten in de nacht, toen de Heere hen uit Egypteland voerde. Ook had hij dat lam voor Zijn aandacht, dat de kinderen Israëls de Heere ten brandoffer brengen moesten, op welks kop zij zich te steunen en hun zonden te leggen hadden, zodat dit lam hun zonde werd, en als zodanig geslacht en op de altaar werd verbrand. Terwijl Johannes op Christus wijst als op het Lam, wil hij daarmee aanduiden, dat Hij dat eigenlijke Lam was, door God bedoeld, toen Hij het bevel gaf om een lam te brengen en te slachten voor de zonde. Alle andere lammeren zijn slechts voorafbeeldingen en schaduwen van dit Lam. Dit is het eigenlijke Lam dat geslacht werd van den beginne van de wereld.

Johannes de dooper toont ons hier Christus, zoals Hij is: de Rechtvaardige; de Schuldeloze; Die, Welke gehoorzaamheid aangebracht heeft; Die geslacht is; Die vrijwillig voor ons geleden heeft. Maar dit deed hij niet uit zichzelf, dat hij op Christus als op het Lam wees; dat deed hij uit God, dat doet God nog door hem.

Wij zitten voor God diep in schuld; zijn niet heilig, maar van binnen en buiten met allerlei gruwelen van de zonde bevuurd. Wij hebben de gehoorzaamheid, die wij haar schuldig zijn aan de wet Gods in geen deele aangebracht; ook is er in ons geen vrije wil

daartoe, veeleer voelen wij ons onder de zonde verkocht. Daarom verdoemt ons de goede wet Gods, en zijn wij voor de rechterstoel van God vervloekt, omdat wij niet gebleven zijn in al woorden van de wet. Wij moeten dus sterven; sterven de eeuwige dood; moeten eeuwig van God, ons hoogste Goed, gescheiden zijn.

Wat raad in zulk een verschrikkelijke toestand? Hoe komen wij weer tot God? Wat zullen wij Hem aanbrengen, dat wij Hem weer aangenaam bevonden worden? Wie wil onze zonden op zich nemen? Wie voor ons zou worden? Wie de volkomen gehoorzaamheid aanbrengen? Van waar hebben wij verlossing van zonde, schuld en straf? Van waar gerechtigheid des levens? Hierbij wordt een ieder bang voor God, beeft en siddert voor de gloed van Zijn toorn. Maar hier is God de Eerste, Hij kondigt het ons aan wie dat alles, voor ons is, van wie wij dat alles erlangen, wat wij nodig hebben om Gode weer aangenaam te zijn, om weer tot God gebracht te zijn. Wie dat reine dier geweest is, om welks wil wij onreine dieren in de hemel opgenomen worden; dat onbevleete Dier, op hetwelk wij al onze bevelking van de zonde te leggen hebben. *Christus is dat Lam*, zegt God, en het is Zijn bevel, Zijn Wet, dat wij Hem dit Lam brengen, op diens hoofd ons steunen, onze zonden daarop leggen, om voor God gerechtvaardigd, aangenaam en verzoend te zijn.

Daarom lezen wij ook: Ziet het Lam Gods!

II. Christus, als het Lam Gods.

- “Gods” heet het, omdat Het van God komt, omdat God Het gegeven heeft voor onze zonden, en het Hem toekomt. En wij bijgevolg niet anders dan dit Lam te brengen hebben om voor God aangenaam gemaakt te zijn.
- “Gods” heet het, omdat alleen dit Lam in de ogen Gods goed is, dit alleen Hem behaagt, dit alleen aan Zijn Wet beantwoordt. Van dit Lam schrijft Petrus: Welke wel voorgekend is geweest vóór de grondlegging van de wereld, maar geopenbaard is in deze laatste tijden om onzentwil. Johannes de Doper was daarvan zó vervuld, dat, volgens vers 36, toen hij Jezus zag wandelen, hij opnieuw van Hem uitriep: *Zie, dat is Gods Lam!*
- Wanneer Petrus zegt “dat Christus als een onschuldig en onbevleete Lam voorgekend is geweest vóór de grondlegging van de wereld,” dan meent hij, dat God Hem, voor de grondlegging van de wereld beschikt, gekend en gepredestineerd heeft, om dat alles voor de verlorenen te zijn, wat God behaagd heeft uit te drukken in een onnozel en onbevleete lam; in een lam, dat zich gewillig ter slachtbank laat leiden; in een lam, dat voor zondaren tot zonde werd, en alzo een last droeg die hem vreemd was, en als zonde voor zondaren verbrand werd.
- Gods Lam dus, omdat God er Zich van voorzag in de grondeloze eeuwigheid van Zijn barmhartigheid, op de hoogten van Zijn eeuwige liefde en van het Raadsbesluit van de verkiezing naar Zijn voornemen. Dit Lam, van hetwelk God Zich voorzag toen Hij, uit eeuwige, vrije liefde en goedertierenheid, het raadsbesluit vaststelde om reddeloos verlorenen weer tot zich op te nemen. Dit Lam, dat God voor ons gaf, toen de tijd vervuld was, en dat Hij ons geopenbaard heeft, door Zijn heilig Evangelie in de tijd van de liefde, ook ons voor en na nog openbaart, dat ook alleen Gode aangenaam is. Dit hebben wij Gode toe te brengen, als het ons van God gegeven Lam. God erkent alleen dit Lam als Zijn eigen Lam, dat volmaakt aan Zijn Wet beantwoordt.
- Christus heet het *Lam Gods*. Want God heeft Hem, Die in het geheel niets van zonde wist, voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden zijn *gerechtigheid*

Gods in Hem. God stelde Hem in onze plaats onder de wet, en Hij werd een vloek voor ons. Evenals een lam, dat hoewel zo schuldeloos, zo onnozel nochtans gewoonlijk voor de slachtbank bestemd is, zo heeft God Zijn Lam, om onzentwil, voor de slachtbank van Zijn toorn en oordeel over onze zonden bestemd. Hij heeft Hem laten slachten door de handen van ons, goddelozen opdat wij door het geloof uit de slachting ten dage Zijns toorns gered, het leven en de verlossing zouden hebben door Hem. God moest een volmaakte gehoorzaamheid hebben een eeuwiggeldende gerechtigheid en vervulling van Zijn heilige wet. Daartoe bestemde God dit Zijn Lam. Dat bleef stom en geduldig onder de hand van zijn scheerders, zoals er ook geschreven staat: *Ik heb lust, o mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden mijns ingewands.* Dit Lam gaf zijn leven vrijwillig tot schuldverzoening, omdat God het zo wilde tot prijs van Zijn eeuwige barmhartigheid.

En wij nu, wij zien op het gebod, op het: “doe dat.” Wij hebben Gods geboden niet gehouden. Wat zullen wij Gode aanbrengen? Onze eerstgeboren zoon, onze have, ons goed? God neemt niets van onze handen aan, en al onze werken deugen niets voor Hem. Wij zelf deugen ook niet, zijn verkeerd, en verkeerd is ons werk, wij liggen in de dood en de dood wacht ons. Hoe ontgaan wij de toorn en het gericht? Wanneer wij in overeenstemming zijn met Gods wet; wanneer wij door Hem en voor Hem gerechtvaardigd zijn. Hoe worden wij dat?

Wanneer wij God geloven; als wij daarin Zijn wil doen, dat wij tot Hem met Zijn Lam komen, wat Hij ons, vloekwaardigen, gegeven heeft. Wanneer wij op dat Lam onze zonden leggen, op hetzelfde steunen, belijden dat het van Godswege voor ons geslacht is. En als wij het daarvoor houden, dat, toen Het op de slachtbank op het altaar van het Kruis gebracht, overgegeven, gedood werd, Het, in onze plaats, onze schuld, zonde en straf, van Godswege, uit het midden weggenomen heeft. Want zo zijn wij gerechtvaardigd, geheiligd en geborgen in Zijn gerechtigheid en onschuld, door zijn gehoorzaamheid en zijn vrij willigen dood, overeenkomstig de wet, de wil, het verbond en gebod van die God, Die onze dood niet heeft gewild.

Of zullen wij door onze dagelijkse en ogenblikkelijke zonden, door onze grondverdorvenheid en verlorenheid, door onze verdraaidheid en verkeerdheid ons laten terughouden, van op Gods Lam onze zonden te leggen en zo daarmee voor God te komen? Zullen wij, terwijl God ons dit Lam gegeven heeft, vanwege onze zonden het er voor houden, dat wij echter Gode niet aangenaam zijn, dat Hij ons echter niet zal aannemen. Zullen wij God tot een leugenaar maken?

III. Als het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt.

Ik beken het, het boze hart werpt ons hier, met behulp van de Satan, allerlei dingen voor de voeten, om ons te ontmoedigen. Maar zo spreekt God tot ons door Johannes de Doper. Hij neemt de zonde van de wereld weg. *Het Lam, dat de zonde van de wereld wegneemt.* Hier geldt dat “werkelijk” van de Profeet Jesaja: “Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen. Hij is om onze overtreding verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg: maar de Heere heeft van ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.”

Omdat de Heere ons aller zonde op Hem deed aanlopen, op Hem wierp, heeft Hij ze ook gedragen, zoals ook de apostel Petrus betuigt: “Die Zelf onze zonden in Zijn

lichaam gedragen heeft op het hout; opdat wij, der zonde afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden; door wiens striemen gij genezen zijt.”

Is er nog iets van dat, wat wij zonde heten, buitengesloten, wanneer God door de Doper zegt: Hij neemt de zonde weg? Is daarmee niet de hele afval van God bedoeld, de hele verdraaidheid en verkeerdheid, de hele ongerechtigheid welke ons eigen is, in welke wij ontvangen en geboren zijn, daarbij al die gruwelen en onreinheden die uit het hart voortkomen? Is daarmee niet bedoeld alle en iedere misdaad, waartoe een ieder mens in staat is, welke hij ook begaan heeft en begaat, ja, herhaaldelijk begaat? En al die boze en godslasterlijke gedachten van God, al die twijfel omtrent Zijn waarheid, goedheid, gerechtigheid en trouw, al die onwetendheid en blindheid, en alle zonden, met opgeheven schild begaan? De haat tegen God en onze naaste; die innige geweldige vijandschap tegen God en de enige Weg Zijns heils; die hardheid en verstoktheid in de zonde, totdat God het hart verbreekt? Daarbij al die verkeerdheden en gruwelen, dikwerf begaan met voorbedachte wil tegen God en onze naaste; die zonde van de gedachten, van de overige leden van het lichaam, voornamelijk van gierigheid, van hoogmoed, van trotsheid, van vleselijke lust, van eigenliefde, van eigen-gerechtigheid en van liefdeloosheid? Waar zou ik beginnen, waar zou ik eindigen? Wij, zoals wij daar heengaan, hebben in ons een poel van allerlei goddeloosheden. En deze worden hier allemaal op één hoop geworpen, en heten samen *de zonde*, “door welke de dood gekomen is en tot ons al is doorgedrongen.”

Deze zonde draagt dat Lam Gods. Hij heeft ze gedragen, Hij draagt ze nog. Dit dragen is een blijvende daad, en dat Hij onze zonden gedragen heeft, geldt voor God als een eeuwig dragen. Waarom er ook niet staat: *Het bloed Jezus Christus Gods Zoon reinigde ons, maar reinigt ons van alle zonden*. Hoe liefelijk is hier het woord, dragen! Volgens de Syrische of Aramese taal, waarin dit door de Doper uitgesproken werd, betekent het: ‘goed weten wat men op zich neemt, de hele last er van kennen, echter tóch opnemen, en wegdragen.’ En zo heeft het beider betekenis in zich: dat dit Lam Gods de last van de zonden van de toorn Gods en van de straf onder welke wij gedrukt lagen, van ons af en op Zich nam. En dat Het de zonde uit het midden weggenomen, uitgedelgd, teniet gemaakt heeft. Maar wie denkt hier niet vanzelf ook aan de uitgaande bok, die op het feest van het jaarlijks zoenoffer voor de Heere gesteld werd? En waarvan wij lezen, Leviticus 10 vers 21: “En Aäron zal beide zijn handen op het hoofd van de levendige bok leggen en zal daarop al de ongerechtigheden van de kinderen Israëls, en al hun overtredingen, naar al hun zonden belijden; en hij zal die op het hoofd van de bok leggen, en zal hem door de hand eens mans, die voorhanden is, naar de woestijn uitlaten. Zo zal die bok op zich al hun ongerechtigheden in een afgezonderd land wegdragen.” Ach, Zijn hele in-het-vlees zijn, zijn hele lijden was voor Hem een wildernis, waar Hij zich vrijwillig liet indrijven, om voor ons Zijn Paradijs te openen. Hij droeg al onze misdaden op Zich in een wildernis.

Maar heeft dit Lam Gods ook mijn zonden gedragen?

Aldus spreekt God door de Doper: *dat de zonde van de wereld draagt*. Zoals ook Johannes schrijft: *En Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de hele wereld*. Waarom ook de Heere Zelf zegt: “Zo lief heeft God de wereld gehad.” Wilt u geen bijzonder bevoorrechte Jood zijn, maar een heidenkind? Behoort u tot de wereld? Wilt ge u met de wereld laten meerekenen? Dan heeft dit Lam Gods ook uw zonden gedragen. Dan geldt ook aan u de belofte: *dat in Christus zich alle volken van de aarde gelukkig zullen achten*. De belofte reikt zo ver als de wereld reikt. En zonde en wereld reiken beiden even ver.

Waar mensen zijn, daar is de wereld; waar de wereld is, daar is de zonde. Déze zonde van de wereld heeft het Lam Gods gedragen. Hebt u lust dan hebt u vrijheid en bevel, krachtens de eeuwige wet, om uw zonden te leggen op dit gezegende Hoofd. Zo ver het Oosten is van het Westen, zo ver draagt dit Lam uw zonden van u weg, dat ze in eeuwigheid niet meer voor God gedacht worden.

IV. Wijden wij onze aandacht aan het woordje ‘Ziet.’

‘Ach, denkt menigeen, kon ik toch iemand vinden, die met mij nog bewogen wilde zijn, die met mijn nood medelijden had, mij toegenegen was, mij geen verwijtingen wegens mijn zonde deed, mij niet in de hel afstote, maar mij tot God bracht, dat ik een woord van leven uit zijn mond bekwam’: ... *Ik ben u toegenegen, Ik ben u genadig, Ik sta voor u in, Ik neem uw zonde, uw last op Mij!*

Ziet! Luidt het hier: *zie, dat is Gods Lam*. Wat u onder mensen niet kunt vinden, dat vindt u in Hem. Hij wil u van Godswege genadig zijn. Hij heeft de wet van de broederliefde vervuld, Hij wil u uit uw nood helpen. Hij heeft uw zonde gedragen. Dat was Zijn ambt volgens Gods wil, waarin Hij zich liet slachten voor u, om u van uw zonde, van de toorn en de verdoemenis te ontheffen; en u opnieuw tot God te brengen; u Gode opnieuw aangenaam te maken; met Zijn genade te bedekken, in liefde te zwijgen over uw zonden, en ze eens voor altijd weg te dragen.

Ziet het Lam Gods! Volgens Gods wil en verbond heeft dit Lam voor u voldoening aangebracht. In Hem is God verheerlijkt, dat Hij u de zonde vergeven kan en ook wil, wanneer u op dit Lam ziet. In Hem rechtvaardigt God al wie zichzelf voor God aanklaagt, en God in het recht stelt. Hij maakt al wat verloren is, de heilige onschuld en gerechtigheid van dit Lam voor Zijn rechterstoel deelachtig!

‘Ach, roept menigeen, mocht de Heere toch mijn gevangenis wenden, en ook mij tot de heerlijkheid van de kinderen Gods brengen! Ach, wat is het toch, dat mij zo gevangen houdt! Mijn verdraaidheid houdt mij vast, en mijn onoprechtheid verhindert de omgang met God! Mijn eigenliefde is schuld dat ik slechts draf kan eten. Helaas, soms woeden zulke verschrikkelijke zonden in mij, dat ik bijna niet weet, of God mij al verdoemd heeft, dan wel of er nog genade voor mij is. Och, dat ik maar een levendig berouw had, een waarachtig hongeren naar gerechtigheid, een smachten naar verlossing. Maar ik voel in mezelf onverschilligheid jegens de zonde, hardheid en verstoktheid. Uit het oog willen geen tranen vlieten, het hart wil niet breken! Och, was er maar oprechte droefheid naar God, gevoelde ik maar een verslagen gemoed in mij. Maar een steen is niet zo koud, zo hard als ik ben. Moedwillig heb ik gezondigd! Zonde er nog een offervoor mij zijn?’

Zie op Hem, Die de zonde van de wereld draagt! Wat zoekt u nog een deugd, kracht of iets rechtvaardigs in u? “Zie” heet het van Godswege. Zoek gerechtigheid en leven in Hem! Zie het Lam Gods aan de rechterhand van de Vader! In u is de slangenbeet, de dood, het vergif; in Hem is de genezing, vergeving van de zonden, leven en zaligheid, gerechtigheid en sterkte. De Wortel van Isaï staat tot een Banier voor de volkeren en Zijn rust is heerlijk. “Zij zullen op mij zien”, is Zijn belofte.

Zie in Hem het verbond Gods! Er is buiten dat geen offer; buiten Hem geen gerechtigheid noch heiligmaking. Alleen Hij kan u de Geest van de genade en van gebed geven, die Hij heeft verworven opdat u vernieuwd zou zijn in de geest uws gemoeds.

Zie op Hem, die de zonde van de wereld draagt! Op één dag heeft Hij ze weggedragen, voorleden, tegenwoordige en toekomstige zonde. Hij wil u een heiliging zijn. In Hem, in uw getrouwe Voorspraak; tot God heen! Hij heeft het juk

van uw schouders verbroken. Ziet u op Hem, zo ziet u de kwijtbrief, dat alles betaald is.

O gij, die tot nu toe in de wereld en in de dienst van de zonde ingewikkeld bent, en nog nooit met stervende ogen op dit Lam Gods gezien hebt; laat u door Gods oordelen vermanen, om u tot Hem op te maken, om Zijn sterkte aan te grijpen, en vrede met Hem te maken, opdat ook uw dood door Zijn leven verslonden worde en u niet omkomt onder de toorn van dit Lam!

En u, die daar afgetobd en beladen komt tot de dis van de Heere, om Zijn dood te verkondigen en het vlees van dit Lam te eten opdat u door de kracht van deze spijs door de woestijn heenkome, en om met deszelfs bloed de bovendorpel en de deurposten van uw hart te bestrijken, houdt dit woord de aanklager, de satan, de dood, het versaagde hart en het aanklagende geweten voor. Dit woord, waarmee God u voorkomt. En het sterke u, om de tekenen en zegelen van de genade Christus, in geloof, tot u te nemen met dit woord: *Ziet het Lam Gods; zie de Drager van de zonden van de wereld! Amen.*

NAZANG: Psalm 38: 21, 22.

*Zie mij, Heer, wie elk moet duchten,
Tot U vluchten;
O mijn God! verlaat mij niet;
Blijf niet, wegens mijn gebreken,
Ver geweken;
Toon dat Gij mijn rampen ziet.*

*Heer, ik voel mijn krachten wijken
En bezwijken;
Haast U lot mijn hulp, en red.
Red mij, Schutsheer, God van de goden,
Troost in noden,
Grote Hoorder van 't gebed.*

5. DE OPGANG UIT DE HOOGTE⁶

LEERREDE OVER LUKAS 1: 76b-79.

Gehouden 20 December 1846.

Al wat christengemeente genoemd wordt, viert sedert eeuwen in deze week de gedachtenis van de geboorte van een Kindeke, dat men Jezus genoemd heeft; ook: *de Zaligmaker van de wereld*. In hoever Hij, Die de grote menigte zo vereert, de ware Jezus, in hoever Hij die Jezus geweest is of is, die, - nadat Hij de reinigmaking van onze zonden teweeggebracht heeft, gezeten is aan de rechterhand van de Majesteit in de hemelen, - zal de dag die aanstaande is doen zien, als Hij komen zal op de wolken, met al Zijn heilige engelen, in de heerlijkheid van de Vader, om te oordelen de levende en de doden.

Wat hierin voor het grootste gedeelte uit bijgeloof geschied is en geschiedt, daar de zogenaamde Kerstdagen in Gods woord niet bevolen zijn, dat kan echter ook in eenvoudigheid des harten en en met een waar geloof plaats vinden. Maar dan is het doel niet om er dagen van uitspanning van te maken, maar meer bepaald om de geschiedenis van de geboorte van onze Heere tot onderlinge stichting en lering te onderzoeken. Daar wij ons hebben voorgenomen, met zo'n hart en geloof de geschiedenis van de geboorte van onze Heere en Heiland in deze week te overdenken, houden wij het voor niet ongepast, in dit morgenuur een inleiding te doen voorafgaan, uit de bekende lofzang van Zacharias.

... Om Zijn wegen te bereiden; om Zijn volk kennis der zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden, door de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte; om te verschijnen degenen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw van de dood; om onze voeten te richten op de weg des vredes. Lukas 1: 76b-79.

Een inleiding in de geschiedenis van de geboorte onzes Heeren kan van verschillende standpunten uit genomen worden. Wij hebben het standpunt gekozen, dat ons het naast aan het hart ligt. De eeuwige ontferming besnijde ons hart en en oren, om acht te geven op de volgende waarheden, die in de voorgelezen woorden opgesloten zijn.

1. Er is een Opgang uit de hoogte.
2. Deze Opgang uit de hoogte heeft ons bezocht.
3. Hij heeft ons bezocht om te verschijnen degenen, die in duisternis en schaduw van de dood gezeten zijn.
4. Hij heeft ons bezocht om onze voeten te richten op de weg van de vredes.
5. Hij heeft ons bezocht in innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods.
6. Door deze innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods hebben wij (Zijn volk) vergeving van zonden.
7. In de vergeving van ons zonden bestaat de kennis van de zaligheid.
8. Deze kennis verkrijgen wij van Gods genade, door de prediking van Zijn woord. De weg daartoe is, dat wij des Heeren wegen bereiden en Zijn paden recht maken.

⁶ AMSTERDAM, GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON. 1860.

1. Er is een Opgang uit de hoogte.

Maanden lang was de priester Zacharias (dat betekent: *de Heere is gedachtig*) stom gebleven, en had niet kunnen spreken, tot straf dat hij de woorden van de engel Gabriël niet had geloofd, dat namelijk zijn vrouw Elizabet hem, op zijn oude dag, nog een zoon zou baren. Deze zoon moest *Johannes* heten. Toen deze nu geboren was, wilden zijn familie hem Zacharias, naar de naam van zijn vader, noemen. Omdat de moeder op de naam Johannes bleef aandringen, wenkten zij zijn vader, opdat hij het bepalen zou. Deze eiste een schrijftafeltje, en terwijl hij Johannes, dat is: “God is genadig,” schreef, was God hem zó genadig, dat hij de stem terug kreeg hij schreef het: “God is genadig, zo moet hij heten!” Toen werd hij vervuld met de Heilige Geest, zodat hij in weinige woorden, als in een kort begrip, alle uitspraken van de profeten en haar vervulling verkondigde. Dus waren ook zijn woorden: “Opgang uit de hoogte” uit “de profeten genomen.

Het woord *Opgang* had hij onder andere uit de profeet wiens naam hij droeg, bij wie wij in het derde hoofdstuk, vers 8 lezen, volgens de Griekse overzetting, waarvan de priester Zacharias zich blijkbaar bediend heeft: “Ziet, Ik zal Mijn Knecht “opgang” doen komen. (Luther heeft hier en op andere plaatsen “Zemah”, de Nederlandse overzetting “Spruit”). En hoofdstuk 6: 19: “Ziet, daar is een Man, die heet “Opgang”, en onder hem zal het wassen.” Zo lezen wij ook volgens de Griekse overzetting, Jeremia 23: 5: “Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat ik aan David een rechtvaardige ‘Opgang’ zal verwekken; Die zal Koning zijnde regeren en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op aarde.”

De priester Zacharias heeft, zoals de volgende woorden: “om te verschijnen” getuigen, het woord “Opgang” naar een tweevoudig beeld genomen.

- Ten eerste van een plant, of van een spruite welke eerst klein en nietig uit de aarde voorkomt, gelijk de kleine planten met hun liefelijk groen in de lente in volle glans, uit de aarde uitspruiten. Laten wij daarbij denken aan de woorden van de profeet Jesaja, hoofdstuk 11: 1: “Want er zal een rijsje voortkomen uit de afgehouden tronk van Isaï en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht voortbrengen.”
- Ten tweede naar een beeld van de zon genomen, volgens de profeet Maleachi, hoofdstuk 4: 9: “Uliden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon van gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen.”

Dat nu de priester Zacharias deze Opgang, een ‘Opgang uit de hoogte’ noemt, daardoor bewijst hij zeer duidelijk dat hij geheel vervuld was van de oneindige genade van de Heere die, daar Hij hoger dan de hemelen was, zich zo diep voor ons heeft willen vernederen, dat Hij Zich voor ons in de diepste diepte van ons ellende heeft begeven. En daarbij zal hij wel inzonderheid gedacht hebben aan de woorden van Jesaja, welke deze voor de koning Achaz uitsprak: “Eis u een teken van de Heere, maak het diep ten diepste, en maak het (dat is, dat het te gelijker tijd zij) hoog ten hoogste”. Gelijk al woorden van de Schrift iets wonderspreukigs voor het vlees hebben, zo ligt ook in de woorden: “opgang uit de hoogte” een wonderspreuk. Want alle voorwerpen die wij hier zien opstijgen komen uit de diepte, zijn van beneden en gaan opwaarts, hier wordt gesproken van Een, die niet van beneden, maar van Boven is en voor ons als uit de diepte is opgegaan.

Het is u duidelijk dat Zacharias onze Heere Jezus Christus hier met deze woorden aanduidt dezelfde Die hij ook vers 76 *de Heere*, dat is, *Jehovah*, noemt, als hij zegt: “En gij, kindeken, zult voor het aangezicht van de Heere voor heengaan, om Zijn wegen te bereiden.” Zoals wij dan ook Maleachi 3: 1 lezen: “Ziet, Ik zend mijn engel,

die voor Mijn aangezicht de weg bereiden zal.”

Maar waarom noemt Zacharias hem zó? En welke troost geven ons deze woorden?

Was Zacharias ook niet een van degenen, die de vertroosting Israëls verwachtten? O, welk een vreugde is het voor de landman, als hij het uitgestrooide zaad ziet opkomen! Zegt de oude van dagen die de winter niet denkt door te komen dat de eerste voorjaarsknoppen gezien worden. Zegt het de zieke na een lange bange lijdensnacht aan, dat de zon aan het opgaan is; of, dat hij zich spoedig aan de zonnestralen zal kunnen verkwikken en sterken; ... o, welk een troost hebt u bij beiden in het hart gegoten! Maar de beloften Gods, als die komen, - inzonderheid waar men in zijn druk de Heere lang verwacht heeft, - o, die troosten de ziel nog anders. En nu de belofte Christus Zelf! Overal las de gemeente vóór achttien eeuwen in de Schrift: “Hij komt, hij komt! Ziet, uw koning zal tot u komen!”

Toen nu Zacharias de Heere gekomen zag, - want Maria was immers drie maanden in zijn huis gebleven, - was hem toen de Heere niet een Opgang uit de hoogte? Ja, een Opgang, als de Opgang van de zon, is de Heere voor het verslagene, voor het beangstigde, met zonden bezwaarde gemoed. Het gemoed dat naar God heen moet en toch niet weet hoe, dat overal omziet naar leven en naar gerechtigheid. En ... opeens is het de verslagene, als ging de zon voor hem op. Hij ziet Christus Jezus, de in het vlees Gekomene in onze plaats. Hij is de Opgang, die wij zien opgaan in de nacht van onze dood. Was Hij echter naar Zijn oorsprong datgene wat wij zijn, dan kon hij ons niet redden. Wij zien en aanbidden in hem de Opgang uit de Hoogte, zoals hij zelf gezegd heeft: “Ik ben van de Vader uitgegaan, en ben in de wereld gekomen.” Want wij moeten weten of het uit God Zelf en naar Zijn hart is, dat wij verlost zijn. En nu uit de hoogte, van de hoge hemel af, kwam Hij in onze toestand. Hij legerde zich in onze ellende en ging zo, voor ons, als de drager en uitdelger van ons zonden opwaarts, opdat wij Hem bestendig voor de ogen van onze geest zouden hebben, als dengene, Die uit de eeuwige heerlijkheid gekomen zich in onze hel begaf en van daar uit weer opgegaan voor ons, zou lichten aan de hemel van genade, als de heldere Morgenster, als ons Licht en ons Leven, als onze Troost en Zaligheid van en uit God.

2. Deze Opgang uit de hoogte heeft ons bezocht.

Het woord bezoeken wordt overal in de Schrift, waar van *begenadiging* sprake is, alleen aan God toegeschreven. Daaruit zien wij voor wie wij deze Opgang uit de hoogte te houden hebben, namelijk voor onze Heere en God. Gelijk een oud kerklied zegt:

*De Zoon van de Vader, God van aard
Der wereld zich een gast verklaart,
Voert ons hier uit het jammerdaal,
En maakt ons erven in Zijn zaal.*

Het woord bezoeken zien wij voornamelijk dáár in de Schrift, waar van jammer en ellende, waar van wachten en niets te zien, sprake is; of van iemand gelukkig te maken of naar zijn toestand om te zien. Zoals Gen. 21: 1: “En de Heere *bezoekt* Sara, gelijk als Hij gezegd had. En de Heere deed aan Sara gelijk als Hij gesproken had. En Sara werd bevrucht, en baarde Abraham een zoon in zijn ouderdom.” Zo lezen wij ook van de stervende Jozef, dat hij tot zijn broeders zei: “God zal u voorzeker *bezoeken*, en Hij zal u doen optrekken uit dit land, in het land, hetwelk Hij Abraham Izak en Jacob gezworen heeft,” Gen. 50: 24. Liefelijk is de prediking aan de kinderen Israëls in Egypte in hun verdrukking: “De Heere, de God uwer vaders, is mij verschenen, de God van Abraham, Izak en Jacob, zeggende: Ik heb ulieden getrouw *bezocht*, en hetgeen ulieden in Egypte is aangedaan,” Exod. 3:16. Zodat er ook hoofdstuk 4: 31

staat: “En het volk geloofde, en zij hoorden dat de Heere de kinderen Israëls *bezocht*, en dat Hij hun verdrukking zag. En zij neigden hun hoofden, en aanbaden.”

Wij hebben daar twee voorbeelden, waarnaar wij het woord *bezoeken* hebben te verstaan. De Heere maakt Sara een bezoek naar Zijn belofte. Hij komt tot haar in Izak toen zij die ontving. De Heere maakt aan de kinderen Israëls een bezoek naar Zijn belofte. Hij komt tot hen, Hij laat hun weten dat Hij de God van hun vaders is, dat Hij met hen is in hun verdrukking, ellende en nood, en dat Hij hen brengen zal in het land van belofte, wat Hij hen bereid had. Wanneer Zacharias looft: “De Opgang uit van de hoogte heeft ons bezocht,” dan verstaat hij dit bezoek. Zodat met Zijn komst alle beloften van God vervuld en als waarachtig verzegeld en bekrachtigd zijn geworden; dat wij thans daarvoor de Borg hebben, dat God Zijn eed, de eed van het verbond van Zijn genade ons zichtbaar verzekerd heeft. En dat Zijn komst een komen is geweest in onze jammer, nood en ellende, opdat wij in Hem de verlossing daarvan en het opvaren met Hem hebben in het hemelse Kanaän, in het paradijs onzes Gods.

Hoe was dit bezoek? In heerlijkheid? Ja, even zeker in heerlijkheid, als er geschreven is: “En het Woord is vlees geworden, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de Eniggeborenen van de Vader, vol van genade en waarheid.”

Maar nog eens: In heerlijkheid? Johannes zegt: “Het Woord is vlees geworden, en heeft onder ons gewoond.” Voorzeker, dát is de hoogste heerlijkheid van onze God, dát de hoogste heerlijkheid van onze Heiland, dat, toen Hij hier beneden is gekomen om ons te bezoeken, Hij gekomen is zoals het kerklied zegt:

In ons arme vlees en bloed

Kleedt zich nu het eeuwig Goed!

Dát is Zijn heerlijkheid, daarin heeft Hij zich vol heerlijkheid getoond, dat Hij vlees werd, dat Hij onder ons heeft willen wonen, dat Hij de mensen is gelijk geworden en in gedaante is gevonden als een mens (Fil. 2). Dát is Zijn heerlijkheid, dat Hij die dezelfde blijft, - Wiens jaren niet zullen ophouden, Die voormaals de aarde gegrond heeft en Wiens handenwerk de hemelen zijn, - hier in ons vlees-zijn heeft willen wandelen, in onze zwakheid, in onze dood en verlorenheid. Dat Hij zonde heeft willen zijn voor ons, dat Hij geworden is wat wij waren, opdat wij zouden worden wat Hij is. Zulk een bezoek heeft Hij ons willen geven, waarbij juist daarin Zijn Goddelijke Majesteit en heerlijkheid uitblonk, dat het letterlijk vervuld werd: “Als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben.”

Toen echter de eeuwig Heerlijke en Heilige Zich vertoonde in onze gestalte, hielden wij Zijn gestalte voor zonde en onze gestalte voor heerlijk. Daarom miskenden wij Hem en zullen Hem wel blijven miskennen in Zijn liefde en genade, tenzij dat het ons tot een waarachtige nood zij geworden om met een kerklied te zeggen:

De zaal'ge Schepper aller ding'

Toog aan een dienstknechts lijf, gering,

Dat Hij door het vlees het vlees verwierf,

En het schepsel dus niet gans verdierf.

Hij heeft ons bezocht, Hij is hier geweest, Hij heeft onder ons gewoond, de Opgang uit de hoogte.

Wèl u, die het ter harte neemt! Hij heeft ons bezocht, Hij, de almachtige Koning en Schepper aller dingen, niet gelijk de koningen hun steden bezoeken in zichtbare glans en heerlijkheid; nee, Hij heeft ons bezocht in ons arme vlees en bloed. Toen Hij ons bezocht, ontledigde Hij zichzelf, en bracht door Zijn eeuwige Geest teweeg, wat wij, die vlees zijn, schuldig waren te doen. Hij deed onze schuld af, maakte onze zonde

teniet in Zijn lichaam, zette de wet weer overeind door Zijn geloof en bracht een eeuwige gerechtigheid aan, door Zijn gehoorzaamheid. Ja, zo sprak Hij, toen Hij ons bezocht: “Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God. En Uw wet is in het midden Mijs ingewands.” En zo staat Hij nu daar als de Opgang uit de hoogte, zodat wij door Hem en in Hem een blik kunnen werpen in het hart van God en een vaste grond hebben onder onze voeten, dat de Heilige God ons genegen is.

Want waartoe heeft Hij ons bezocht?

3. Hij heeft ons bezocht om te verschijnen degenen, die in duisternis en schaduw van de dood gezeten zijn.

In duisternis te zitten, dat is verschrikkelijk! Hij kan het weten hoe verschrikkelijk het is, hij die in deze lange winteravonden geen geld heeft om een weinig olie te kopen. Ja, niet eens om zich een weinig brandstof aan te schaffen, opdat hij zich ten minste warmen moge. Hij kan het weten die in een donkere kerker versmacht moet, en het daglicht bijna niet gewaar wordt.

Maar er is nog een andere duisternis, een duisternis van geestelijke aard, zoals er geschreven staat: “Eertijd waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere.” En opnieuw: “Laat ons hebben afgelegd de werken van de duisternis” En dit zijn de woorden van onze Heere Zelf: “Die Mij volgt zal in de duisternis niet wandelen maar zal het licht des levens hebben.” En opnieuw: “Ik ben een licht, in de wereld gekomen, opdat een iegelijk, die in Mij gelooft, in de duisternis niet blijve”⁴. En zo ook bij de Evangelist Mattheüs: “Het volk, dat in de duisternis zat, heeft een groot licht gezien. En degenen, die zaten in het land en schaduw van de dood, dezelve is een licht opgegaan” En gelijk in het kerklied staat:

*Het eeuwig licht is neergedaald;
De wereld met nieuw licht bestraald;
Nu schijnt het midden in de nacht,
Maakt ons Zijn' kind'ren door Zijn kracht.*

Duisternis is dus hier: beroofd te zijn van het waarachtige licht, van de volzalige God. God is Licht en woont in het licht, en licht is Zijn genade. Waar duisternis is, daar is de duivel, daar zijn ook alle werken van de duivel.

“*Schaduw van de dood*”, zegt zoveel als macht van de dood, daarbij is echter zoveel duisternis, dat men van het leven Gods niets ziet, dan hetgeen des te hooplozer maakt. En van de andere kant toch zoveel licht, dat men de dood, met zijn kwelling en pijn voor zich ziet, dat men de hele macht en straf van het zijn zonder God, van het zich bevinden in de macht van de zonde en van de duivel wel gevoelt. Omdat men echter daar gevangen zit, zich in deszelfs macht bevindt, weet men geen uitweg tot ontkoming, evenmin als wat de rechte weg is om tot God te genaken.

Daartoe heeft Hij, *de Opgang uit de hoogte*, ons bezocht, opdat Hij de zodanige verschijne; of over hen lichte met Zijn aangezicht; opdat Hij hen bestrale met Zijn heil, leven en genade; opdat alle duisternis opgehoude; opdat zij bij dat licht zo in het oog gekregen hebben wat van God is, wat van de genade, wat het leven is. En aan de andere kant wat van de duivel, van de dood en van de zonde is, en dat God en Zijn gaven hun alle moed geven mogen om dit licht te geloven, en de vijand niet meer in staat zij, om hen langer in Zijn macht te houden. Opdat zij bij dit licht uit de gevangenis van hun dood en hun duisternis uitgaan, om de weg van eeuwige zaligheid te bewandelen.

En daarmee zullen u, mijn geliefden, de tekstwoorden nu, naar ik vertrouw, duidelijk genoeg zijn.

Ik heb gezegd, dat onze Heere Jezus Christus de Opgang uit de hoogte is, en dat Hij ons bezocht heeft; dat Hij ons bezocht heeft om te verschijnen degenen die in duisternis en schaduw van de dood gezeten zijn. Nu hebt gij uzelf te onderzoeken, waar ge u bevindt. Welk nut hebben wij van de verschijning van onze Heere?

Verschrikkelijk is uw duisternis, o mens, die hier neerzit en hoort van de verschijning van Jezus Christus, ook voor u, en daarbij zo dood blijft als een dode in zijn graf. Dit is van alle duisternis de verschrikkelijkste, dat u daarin zit en het u daarin zelfs behaagt. U vraagt niet naar licht, naar heil, naar genade. U roept niet om ontferming; zult u dan niet tot nadenken komen, voordat de eeuwige duisternis u overvalt? Wat zult ge uw Rechter antwoorden, Die u in uw duisternis verscheen in de prediking?

Ontvlied, ontvlied de eeuwige duisternis! U, die het verneemt, die het verneemt wie ons bezocht heeft en waartoe Hij ons bezocht heeft, namelijk *opdat wij in heiligheid en gerechtigheid voor Hem zou wandelen*. U blijft zitten en hoort het, en uw hart betuigt het u wel, dat er bij u geheel andere overleggingen zijn; dat u de zonde voedt, de zonde zoekt; dat u er opuit bent om eigen wil door te zetten; u koestert wetonterende voornemens, waarover gij u moest schamen, voornemens van ogenlust van vleselijke begeerlijkheden en grootsheid des levens; wilt u nog langer in zulk een duisternis rondtasten? De Opgang uit de hoogte ziet u wel, kent u wel tot in het binnenste merg en been. Kom toch tot inkeer! Wie heeft de echtbreker, de dief, de lasteraar, de gierigaard, de liefhebber van zichzelf, de doordrijver van eigen wil en van zijn Godvergetene plannen (en die zich daarbij nog wel vroom voordoet, al was hij aan niets van dat alles schuldig), wie heeft toch, zeg ik, de zodanige aangezegd dat hij de toorn Gods zal ontvlieden? Ja, steekt al de hand in eigen boezem, en ziet of het licht dat in u is ook duisternis is! De tijd is kort en de Heere is nabij!

O, er is een duisternis, er zijn schaduwen van de dood, waarin een ziel zich gebonden en gevangen kan voelen, maar bij welke de wet Gods haar echter ter harte gaat. Zij vraagt, zij onderzoekt, zij zucht, zij dorst naar leven, naar gerechtigheid, naar licht. Nee, het is haar niet onverschillig of zij bevrijd is van de kluisters van de macht van de hel en van de zonde, of daarin gebonden ligt. Het is haar waarachtig om God, om bevrijding te doen. In haar binnenste leeft en beweegt zich de magtige vraag: "Hoe bent u rechtvaardig voor God?"

Deze bezoekt de Opgang uit de hoogte, Hij is gekomen, geliefde Broeders en Zusters! Om te verschijnen dengenen die gezeten zijn in duisternis en schaduw van de dood. En zo is Hij ons verschenen. Wij weten thans dat Hij het Licht is, en dat in Hem en van Hem de macht van het leven is. Aan de genade van Zijn verschijning zien wij het best hoe verschrikkelijk onze duisternis is, hoe machtig de schaduwen van de dood zijn. Maar ook niet minder hoe Hij iedere duisternis door Zichzelf verjaagt en hoe Hij de kluisters van de dood verbroken heeft.

Dat is duisternis, als het hart bezwaard is met zonde en geen rust vindt, en naar een vaste grond zoekt om op te staan maar die niet vindt. Dat is dood, als het hart zich geheel en al zonder God gevoelt, als het graag toevlucht zou genomen hebben tot de troon van de genade, maar zich gedurig door de macht van de verlorenheid voelt overweldigd. De vaste grond voor ons, te midden van ons verlorenheid, ligt echter dáárin, *dat Hij verschenen is*.

Niet voor zichzelf is Hij verschenen, maar opdat Hij aan onze dood, door Zijn dood, alle macht heeft ontnomen, opdat Hij alle duisternis verjaagd, al donkere wolken van onze nacht heeft verdreven, opdat Hij onze Dag zij, onze Zon, in welke warmte van liefde ons genezing zal toekomen. Daarom zegt Hij: "Die Mij ziet, ziet de Vader." En: "Vrede geef ik u."

4. Hij heeft ons bezocht om onze voeten te richten op de weg van de vredes.

Ja, Hij heeft ons bezocht en is ons verschenen om onze voeten te richten Op de weg van de vredes. Ja, om ons vrede te verwerven, vrede te geven, ons Zijn vrede te laten, opdat wij vrede bij God zou hebben. Daartoe is Hij ons verschenen. Vrede bij God hebben wij van natuur niet. Van nature is vijandschap, is haat tegen God in onze harten. Al geloven of vermoeden wij dat ook niet van onszelf, het komt wel aan de dag als de eigen lust, als de eigen wil, als onze wederrechtelijke en Gods wet trotserende plannen en wegen ons worden voorgehouden, opdat wij daarvan zou afzien. Ach, ach, niemand denke toch zo schielijk: “Ik ben een Christen ik geloof immers ik heb mij immers bekeerd, ik houd mij immers bij de waarheid, ja, ik houd mij bij het dierbare Evangelie!”

Zoek in uw eigen boezem, trotseer niet Hem, die met honderd ogen ziet; houd het aangezicht noch de nek niet stijf, wanneer Gods heilig Kind Jezus u gepredikt wordt opdat u niet hebt eigen wil of begeerte, maar opdat Hij u heilige naar de wil Gods. En u zalig bent in deze wil. Al zou u ook alle duivelen kunnen schelden in geloofsovermoed en in uw waan dat u vrede bij God hebt; wat toch vraagt de waarheid, wat vraagt de Heilige Geest naar woorden! Hij zoekt de kracht van de Godzaligheid in een stil, eerlijk hart. Deze macht doodt de begeerte, die men vergoelijken wil naar de loop dezer wereld, en gaat door om tot in het kleinste te bedenken wat wèl luidt. Dán verbreekt voor deze macht het hoogmoedige, het gierige, het eigenlievende hart dat naar vleselijke begeerlijkheden of genot van het vergankelijke hunkert. Waar de Opgang uit de hoogte Zijn stralen in het hart schiet, daar wordt het gebeente verslagen, opdat God het weer geneze en vrolijk make; daar buigt men zich in waarheid, - ja, kromt men zich, in weerwil van alle weerstand van de zonde, - onder de wet Gods, onder Zijn gerechtigheid opdat men waarachtig vrede bij God hebbe.

Mens, mens keer in uzelf in en vraag u af: “Wat zoek ik? Waarop ben ik uit? Wat vervult mijn hart?” De ijdelheid, de ongerechtigheid, eigen wil, eigen lust, hetgene van de wereld is, het een of ander waaraan als het bekend of in het openbaar vermeld wordt zich om zo te spreken God en mensen moeten ergeren, en waardoor u de oorzaak bent, dat Gods Naam zal gelasterd worden? Ik vraag u: Waartoe bent u hier? Hebt u afstand gedaan van hetgeen uwe is, en hebt u in dit eigen ogenblik verkoren wat van de Heere is?

Hoor, ja verneem het allen: “Christus is ons daartoe verschenen, opdat Hij onze voeten richte op de weg van de vredes.” “De goddeloze verlate zijn weg en hij bekere zich tot de Heere, zo zal Hij zich Zijner ontfermen;” zo spreekt het woord van de waarheid, dat nooit gelogen heeft, en nog niemand heeft beschaamd.

De duivel bindt het geweten eens mensen door wetten, en tegelijker tijd maakt hij het geweten van de wet los, opdat hij de mens of links of rechts in de afgrond storte; hetzij in de afgrond van de hooploosheid, nadat men zijn lusten opgevolgd heeft; of in de afgrond van de vermetelheid om eigen wil door te zetten. In beide gevallen zou een gehuichelde of geveinsde vrede lang kunnen voortduren, indien de Heilige Geest, ja, indien zelfs de duivel iemand lang in rust kon laten. De voeten van de mensen zijn altijd snel om de weg van het verderf te lopen, waarop zij eerst alléén rozen meenden te zien.

Maar geloofd zij de God aller barmhartigheid, dat Hij er altijd enige overhoudt, die Hij een hart geeft voor zijn heilige Wet! Deze kunnen het noch hij de zonde, noch bij het eigen willen en lopen ooit uithouden. Iedere ademtocht wordt bij hen een verlangen naar vrede bij God, en zij houden ook niet op totdat zij Zijn sterkte

aangegrepen en vrede met hem gemaakt hebben. Terwijl zij zichzelf aanklagen en God rechtvaardigen, gaan zij ook gerechtvaardigd naar huis. Zij hebben God geloofd, daarin dat zij bij Hem om genade hebben aangehouden. Want wie bij God aanhoudt om genade, die gelooft Gode, dat Hij genadig is. En dit gerechtvaardigd-zijn uit geloof, en dit gezet-zijn in de weg van vrede, - zodat wij vrede bij God hebben, zodat onze voeten de wegen van de geboden Gods gaan, de wegen van vrede; zodat onze voeten dáárheen gericht zijn, om altijd de toevlucht tot de troon van de genade te hebben; zodat er niets tussen God en ons is tussen ons en God, dan de raad des Vredes om ons aan God voor eeuwig verbonden te hebben, - door wie hebben wij het, als wij het erkennen? Door onze Heere Jezus Christus hebben wij het. Door het bezoek dat Hij, de Opgang uit de hoogte, bij ons heeft afgelegd. Toen Hij woning bij ons heeft willen maken, opdat vervuld zou zijn de woorden van de Heere: “Ziet, een woning Gods bij de mensen, en Hij zal hun God zijn en zij zullen Zijn volk zijn.” Ja, heeft men zich bekeerd van de duisternis tot het licht, van de macht van de satans tot God, dan zijn de voeten ook gericht in de weg des vredes. Zo gaat men zijn weg met blijdschap.

5. Hij heeft ons bezocht in innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods.

Ja, dat smaken en proeven wij als wij ervaren hebben, wat het zegt: “Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus.” Dat het in de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods is geweest, dat wij door de Opgang uit de hoogte deze vrede hebben, en dat het uit deze barmhartigheid is, dat Hij ons bezocht heeft, om ons tot Zijn wonderbaar licht en tot Zijn leven te roepen.

O welke grote barmhartigheid onzes Gods! Ze heeft raad geweten toen wij in duisternis en schaduw van de dood zaten; zij heeft raad geweten toen wij de vrede Gods nog in het geheel niet kenden; zij weet nog raad, als wij in duisternis en schaduw van de dood zitten, en van de weg van vrede in het geheel geen spoor kunnen zien, ja, niet eens weten wat vrede hij God betekent. Zij heeft van eeuwigheid af raad geweten, lang voordat wij geboren waren. Zij heeft raad geweten, toen wij nog naar geen barmhartigheid gevraagd hadden. En, ... zij werd van ons gevonden, toen wij haar niet zochten.

Verstaat dit toch allen, geliefden! Neem het toch allen ter harte, dat het in, door en vanwege de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods geweest is dat ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte. En dat Hij ons bezocht heeft om ons het leven en de vrede te geven. Had God met ons willen handelen naar onze gerechtigheid, en wilde Hij nog naar onze gerechtigheid met ons handelen, dan zeg ik: verloren, verloren is elk mens! Verdoemeniswaardige zondaren zijn wij. Welk recht zou wij bij God hebben? Maar gelijk de moeder zich over de vrucht haars buiks ontfermt; gelijk de ooievaar zijn vleugelen over zijn jongen uitbreidt, al zou hij ook met nest en al moeten verbranden, zó - en nog heel anders - is de liefde, is de barmhartigheid onzes Gods! Het is een innige barmhartigheid.

En nu u allen, groot en klein, treedt toe en nadert tot het hart Gods, dankt en looft Hem, al had u Hem in uw hele leven ook nog niet geloofd of gedankt! De zonde heeft ons in het verderf gestort, heeft ons in de macht van de duivel en van de dood gebracht, zodat Gods toorn en eeuwige verdoeming op ons heeft moeten rusten. Maar wat stelt ge u voor van God? Beeft voor Zijn heiligheid, maar erkent niet minder deze innerlijke bewegingen van barmhartigheid. Waarom beeldt ge u een Jezus in, die

barmhartiger zou zijn dan de Vader? Jezus, de waarachtige Jezus, die ons ten goede leeft, die Jezus heerst en regeert met de Vader, het enig Kind van de eeuwige Vader, kwam ons, in onze ellende, niet bezoeken zonder de Vader. Nee, toen was God in Zijn troon, en had Zijn lust en Goddelijk welbehagen in ons. Het was het verhevenste uur van de innerlijke barmhartigheden onzes Gods, toen de Opgang uit de hoogte ons verscheen. Hij sprak tot Zijn lieve Zoon:

*'t Is tijd nu van ontfermen;
Trek heen, mijns harten dier'bre Kroon,
En wees het heil der armen,
En help hen uit der zonden nood,
Versla voor hen de bitt'ren dood,
En laat hen met u leven.*

Ja, daarom zegt Zacharias: *Onze God*. Zullen wij er nog aan twijfelelen, of Hij onze God is? Kan Hij meer dan innerlijke barmhartigheid en ontferming bewijzen? Kan Hij meer doen, dan door die innerlijke barmhartigheid Zijn eigen lieve Zoon op deze aarde zenden? Heeft Hij niet daarin Zijn innige bewegingen van barmhartigheid over ons arme en verloren zondaren betoond? Of wat beoogde dan die innerlijke barmhartigheid van onze God? Ons de zonden te behouden? Wilt u van uw zonden bevrijd zijn? Juist uit deze innerlijke bewegingen van barmhartigheid is er vergeving bij onze God. Hoort!

6. Door deze innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods, hebben wij, Zijn volk, vergeving van zonden.

Hier hebt u het nu, als ge van uw zonden los wilt zijn! De vraag is nu maar: *Wie van ons heeft zonden?* Men vindt er velen, die, als men met hen over zonde spreekt, het voor een uitgemaakte zaak willen gehouden hebben dat zij zondaars zijn; dat verstaat zich immers vanzelf. Maar als men hen hun zonden voorhoudt, dan moeten juist die zonden, waarover men hun bestraft, geen zonden zijn. Of, de noodzakelijkheid vorderde, dat zij zich in dit of dat geval zo gedroegen; en zij wassen hun handen in onschuld. Of, zij verdedigen hun zonde, en het moeten louter goede werken zijn ten minste geoorloofde dingen, waar niets verkeerd in zit. Of zij werpen de andere voor de voeten: “U bent toch ook niet heilig!”

Andere onder u hebben grote, verschrikkelijke, hun en nog een ander welbekende zonden, en willen Christus en Belial verenigen en houdende Christus voor een wasvat, waarin men wassen kan wat men wil. Zij menen dat God geen ogen heeft om te zien welke boze stukken zij in het verborgen uitrichten. Zij hebben de mond vol van de waarheid, zijn die ook toegedaan, maar bij hen is geen verbroken noch verslagen hart en dus ook geen Heilige Geest aanwezig, hoe schoon zij zich ook voordoen.

Ach, zo velen beroemen zich op de vergeving van hun zonden, en bij hen is dit wel niets anders, dan dat zij zich voorlopig met het Woord Gods, tegen beschuldiging van het begane kwaad in, tot rust gebracht hebben: zij maken veel ophef van de vergeving hunner zonden. Maar van barmhartigheid, gerechtigheid en liefde tonen zij met hun gedrag, dat zij niets gekend hebben.

Wat gaat vóór, God of wij? Gods innerlijke bewegingen van de barmhartigheid, of, dat wij vergeving van zonden hebben? Mij dunkt, dat God voorgaat. Zijn innerlijke bewegingen van barmhartigheid gaan voor. Hebt u die in het oog gekregen, dan zult u aanstonds wel van de vergeving van uw zonden verzekerd zijn. Want het is onmogelijk, wanneer u met de troost dat God u genadig is, vervuld wordt, dat u dan nog de last van uw zonden op uw schouders zou voelen. Dan toch is de last van de

zonden afgewenteld, het juk van harde dienstbaarheid ligt daar van uw hals af en verbroken.

Ik zeg het u, zowel tot de een als tot de andere. Hebt u gevoel van Gods toorn? Hebt u gevoel van Gods heiligheid en gerechtigheid? Hebt u gevoel van de heiligheid van Gods wet? Geven de zonden u waarachtige angst en nood, verlangt u van harte bekleed te zijn met die gerechtigheid, welke voor God geldt dan moet u de barmhartigheid Gods tot blijdschap zijn.

De Schrift spreekt hier van een volk, dat Godes is. Daarvan moet ge u echter geen verkeerde voorstellingen maken, als van heiligheid naar menselijke begrippen. Als wij lezen: “in vergeving hunner zonden,” dan is het blijkbaar, dat hier sprake is van een volk dat zonde heeft. Welke zonden dit zijn, dat zal wel geen verschil maken. Want hier wordt immers geen zonde uitgesloten. Wilt u tot Gods volk behoren, maak het even, zoals Gods volk het doet. Gods volk matigt zich niets aan, het staat van ver, slaat zich op de borst, en zegt niet: “Vergeef mij mijn zonden,” maar: “O God, wees mij zondaar genadig.” Zij werpen de schuld niet op de zonde, hebben ook niet de leer van Kaïn: “Mijn zonden zijn te groot,” maar zij klagen zichzelf aan, dat zij zondaren zijn en dorsten naar genade, naar gerechtigheid.

Maar wat is de grond, dat ik weten kan dat mij mijn zonden vergeven zijn?

Wat de grond is? Verstaat u het dan nog niet? De grond is: Gods innerlijke bewegingen van barmhartigheid. De grond is: de ingewanden van Zijn ontferming. Maar waar ontmoet ik die?

Waar? Heeft ons de Opgang uit de hoogte bezocht, of niet? Is Hij, Jezus Christus, onze Heere, in de wereld gekomen om de zondaren zalig te maken, of is Hij niet gekomen? Waar was u en wat was u toen dit woord gezegd is: “Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe?” Bent u een mens een zondaar? Geloof het woord, dat gesproken is. Erken aan deze innerlijke bewegingen van barmhartigheid dat God Zijn Zoon voor ons overgaf. Het beste wat Hij had heeft het Hem gekost. Dát is de grond!

7. In de vergeving van ons zonden bestaat de kennis der zaligheid

Door Christus hebben wij de verlossing, namelijk de vergeving van onze zonden. De vergeving van ons zonden is daargesteld lang vóórdát wij bestonden. Van ons heeft het niet afgehangen, dat de vergeving van ons zonden werd daargesteld. Dat is uitsluitend een daad van de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods geweest. Dat wij vergeving van onze zonden hebben hangt niet daarvan af of wij geloven dat wij die vergeving hebben. Die vergeving was er al lang, toen wij dood lagen in onze misdaden en zonden: zij werd besloten in de eeuwige eeuwigheid. Zij weid door God zelf betuigd in het paradijs; zij werd gedurig opnieuw aangekondigd door al heilige profeten Gods, die daarvan in de geest profeteerden; zij was verschenen toen de engelen van de Heere in Bethlehems velden God loofden en uitriepen: “In de mensen een welbehagen!” Wilt u zeker zijn van de vergeving uwer zonden, zie dan die vergeving in de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid Gods.

Wilt u weten of deze innerlijke bewegingen van de barmhartigheid Gods ook voor u zijn, geloof het woord, dat ons betuigt dat de Opgang uit de hoogte ons bezocht heeft. Deze kwam van de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid Gods, en uit het liefdehart van Zijn ontferming; uit de hoogte van alle heil en van eeuwige genade, afdalend in onze ellende; een Zoon, een Kind, gezonden van de Vader. Is de verborgenheid van de Vader en van de Zoon, zijn ons de namen *Vader en Zoon* in de Schrift

geopenbaard, opdat wij weten zouden, dat er in God zulk een verborgenheid is waarbij wij in de hel blijven? Of is deze verborgenheid aan ons geopenbaard, opdat Wij zouden weten, geloven en verstaan, dat wij, verloren en verdoemeniswaardige mensen, hierboven een God hebben, die een Vader heeft willen zijn van zijn verloren schepsel; die uit Zijn Eigen liefhart de Zoon heeft voortgebracht, om, nadat Hij door Hem alles geschapen had, Hem voor ons te geven, opdat wij door Hem verlost van zonden, tot God zouden teruggebracht worden? Bestaat dus de zaligheid niet daarin, dat wij verlost zijn van alles wat in de ogen Gods een gruwel moet zijn? Dat alles uit de weg genomen is, wat een scheiding maakte tussen God en ons? En waarin zal de eeuwige heerlijkheid bestaan, zo niet daarin dat wij eeuwig alle reden zullen hebben om Hem te loven en te prijzen, dat Hij ons verlost heeft? Dat is zaligheid dat God uit Zichzelf, in Christus, medegeborgten heeft in Zichzelf en met Zijn algenoegzame volheid bedekt degene, welke aan de duivel en aan de dood waren toegevalen, en vol van zonde waren? Hebben wij deze zaligheid, hebben wij dit heil laten komen en daargesteld? Of heeft de God en Vader van onze Heere Jezus Christus het Zelf gedaan? Moet deze zaligheid haar grond hebben in ons hart, of is zij daargesteld in Christus, toen Hij in de wereld is gekomen? Hoe zullen wij kennis hebben van zaligheid, heil verlossing, van de vergeving van ons zonden? Uit hetgeen wij bij *ons* gewaar worden of uit hetgeen *God* gedaan heeft? Moeten wij dat alles in ons hart, in onze bevindingen zoeken, of in de gebeurtenis dat Christus waarachtig in de wereld is gekomen, en dat in Hem de zaligheid voor ons hierboven is bereid, dat in Hem en door Hem de vergeving van onze zonden zeker is?

Is Christus gekomen om voor ons kwijschelding van zonden daar te stellen, dan is het waarachtig, dat ons kwijschelding van zonden geworden is. Dat is de zaligheid, die Hij ons verworven heeft en deze zaligheid wordt ons bekend gemaakt door de prediking, door het Woord Gods. Dat predikt ons vergeving van zonden. Zó hebben wij kennis van de zaligheid, zó weten wij dat er zaligheid voor ons aanwezig is, dat de zaligheid voor ons vaststaat. De duivel moge alles omstoten, maar deze Schriftuurwaarheid zal hij voor ieder aangevochtene moeten laten staan: *dat Christus hier gekomen is, gezonden van de Vader om onze zonden weg te nemen*. Daaraan moeten wij God kennen, daaraan de zaligheid, en daarvan verzekert ons alléén de Heilige Geest.

8. Deze kennis verkrijgen wij van Gods genade, door de prediking van het Woord. De weg daartoe is, dat wij des Heeren wegen bereiden en Zijn paden recht maken.

Daaraan kennen wij God, dat Hij een God is die de zonde vergeeft; daaraan kennen wij wat zaligheid is, dat ons de zonden vergeven zijn om Zijns Naams wil. In de vergeving van de zonden hebben wij dus de kennis van de zaligheid. Immers, het is een waar wonder: een goed geweten voor God te hebben en in hetzelfde ogenblik zich verloren en verdoemd te voelen, en toch zich overgezet te vinden in grote vrede. Een waar wonder is het, te weten dat men een mens een zondaar is, en nochtans tot de Heilige God te mogen komen, als tot zijn hartelijk geliefde Vader, Die men alles mag zeggen en klagen. Een waar wonder is het, zich verdoemd te gevoelen bij de wet, en nochtans vol van Goddelijke rust te zijn in het bewustzijn van Zijn genade. Een waar wonder is het, zich vlees te gevoelen wat ook niets anders bedenkt dan wat des vleses is, en de Geest ontvangen te hebben, die ons het hart bevestigt door genade en door bedeling van menigerlei genade.

Wie de wet Gods kent, wie het weet hoe stipt het daarbij toegaat, wie daarbij, - hetgeen daarmee hand aan hand gaat, - erkent: "Hoe dieper ik graaf, des te meer

ontdek ik mijn verdorvenheid”, en dan daarbij deze kennis van de zaligheid heeft, welke bestaat in vergeving van zonden, die zal niet kunnen ophouden zich te verwonderen over de grootheid van zaligheid, die de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid voor ons hebben daargesteld. De zaligheid zelf, de vergeving van onze zonden, is door God aangebracht zonder ons, en voordat wij bestonden.

Laten wij de eeuwige, grote barmhartigheid Gods prijzen, dat het Hem behaagd heeft en behaagt, ons met deze zaligheid bekend te maken in dit jammerdal, opdat wij niet alleen gelukzalig zouden zijn in hetgene Hij voor de toekomst voor ons bewaard heeft, maar opdat wij ook in alle jammer, zonde, nood en ellende, waarin wij ons hier op aarde bevinden, daarvan een waarachtige troost hebben, en het mogen proeven en smaken, hoe, goed en vriendelijk de Heere is, dat Hij ons de zonde heeft vergeven. Hoe beter wij het verstaan, dat ons de zonden vergeven zijn, des te meer kennis zullen wij van Zijn zaligheid hebben.

Opdat wij zo kennis van onze zaligheid hebben, opdat wij leren de zaligheid dáárin te vinden, dat ons de zonden vergeven zijn, laat Hij ons Zijn Woord prediken, en deelt ons daarom ook Zijn Geest mee die de doden levend maakt.

Om intussen te weten wat de zaligheid is, die in vergeving van de zonden bestaat, dienen wij vóór alle dingen te weten welke onze zonden zijn, wie dezelve heeft weggenomen en waarom Hij ze weggenomen heeft. Dat alles zou ons echter zeer weinig ter harte gaan, geschiedde het ook niet door Gods genade, dat ons door de prediking de zonde eens terdege werden blootgelegd, opdat wij ook naar de barmhartigheid Gods een hartelijk verlangen mochten hebben en wij ons zullen verheugen als wij horen dat zij er is, en dat door haar de vergeving van zonden is daargesteld in het bloed van Christus.

En om ons zodanige kennis te geven zond God toen de tijd vervuld was zijn engel Johannes, die had de last om allen van zonde te overtuigen, en hen tot boete te vermanen, opdat zo een iegelijk Christus als de enige Zondenuitdelger mocht ontvangen. Er waren, helaas, toen ook zovelen, die de bekering niet nodig hadden zo zij meenden. En zo zijn er ook thans nog velen; daarom gaan de tollenaars en zondaren altijd vooraan in het koninkrijk van de hemelen. Toen Johannes het de mensen voorhield, dat zij de wegen van de Heere bereiden zouden en Zijn paden recht maken, toen deed hij dat zó, dat hij hun geen zelfgekozene geestelijkheid oplegde, maar hun de werken voorhield, waaraan God en mensen genoeg konden hebben.

Is het u ook daarom te doen? Bereidt ook gij de weg van de Heere, en maakt Zijn paden recht, een ieder voor zichzelf. Denkt niet in uzelf: “Wij zijn Abrahams kinderen en zitten in Abrahams schoot”, maar wordt barmhartig, een iegelijk jegens zijn naasten en jegens zijn broeder. Wanneer u dat doet, en oprecht en eerlijk in eenvoudigheid wandelt, dan zult u zonden genoeg vinden. Nu, zó geve u de Heilige Geest de kennis van zaligheid in vergeving uwer zonden door de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte. En deze Opgang zal u in elke angst, benauwdheid en nacht, een Vuurkolom zijn ook wanneer u gaat door de grote wateren van de dood. Amen.

6. JEZUS DROEG ONZE ZIEKTEN LEERREDE OVER MATTHEÛS 8: 17

Gehouden 11 November 1849.

Voorzang: LIED 270 vers 1 EN 2.

*Mijn Heiland neemt de zondaars aan,
Die met hun zware last van zonden
Tot mens noch engel kunnen gaan,
Wijl daar geen redding wordt gevonden.
Wie heel de wereld rust ontzegt,
Die buigen onder 't heilig recht,
Naar 't welk de Wet, hen moet verdoemen,
En die God daarin billijk noemen,
Die mogen toch tot Jezus gaan.
Want Jezus neemt de zondaars aan.*

*Zijn trouw en zondarlievend hart
Bracht Hem van Zijn troon op d' aarde;
Hem trof het leed, de vloek en smart,
Die onze grote schuld Hem baarde;
Op Hem lag onze last en nood!
In angst verzonken tot de dood,
Heeft Hij Zijn eigen dierbaar leven
Tot een rantsoen voor ons gegeven,
En dus aan 's Vaders eis voldaan;
Nu roept Hij: 'k Neem de zondaars aan.*

Mijn Geliefden!

Laat ons in deze uur met elkaar overwegen een kort maar betekenisvol woord uit het eerste van de Evangeliën. Ik noem u als mijn tekst:

“Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze ziekten gedragen.” Of, gelijk Luther vertaalt: *“Hij heeft onze zwakheid op Zich genomen, en onze pestilentie heeft Hij gedragen.”* MATTHEUS 8 vers 17b.

Ziedaar een getuigenis van onze Heere Jezus Christus. Het make uw hart verslagen en verootmoedige het, het verheffe en vertrooste het. Hij grijpe u aan en doe u ontroeren, het sterke uw geloof, en stomme u tot lof en dank aan die enige Naam, in welke voor ons redding was, en is, en zijn zal.

Omdat dit getuigenis rijk aan betekenis is en betrekking heeft op al menselijke ellende, lichamelijke zowel als geestelijke, geeft de Heilige Geest ons vrijheid, het toe te passen op:

1. De zwakheid, die wij gevoelen bij de plaag, welke alle gemoederen bezighoudt en waarvan een ieder aan zijn lichaam iets ook ondervindt.
2. En op de plaag zélf.

Tussenzang: Psalm 91 vers 1.

*Hij, die op Gods bescherming wacht,
Wordt door de hoogsten Koning
Beveiligd in de duist'eren nacht,
Beschaduwd in Gods woning;
Dies noem ik God, zo goed als groot
Voor hen, die op Hem bouwen,
Mijn Burg, mijn Toevlucht in de nood,
De God van mijn betrouwen!*

1. Bij de tegenwoordige plage, die al gemoederen bezighoudt, en waarvan een ieder aan zijn lichaam iets ook ondervindt, ontwaren wij onze zwakheid.

Ik spreek hier niet van allen, De kinderen van de wereld, van wie het heet: “Zij bekeerden zich niet tot God, Die macht heeft over deze plagen”, kennen die zwakheid niet, waarvan ik thans spreek. Zij hebben allerlei dingen, waarop zij vertrouwen, waarachter zij zich verbergen; zij maken zich of uit de voeten, totdat het oordeel hen elders of op een andere wijze treft, óf zij verdrijven met hun genoegens elke gedachte aan dood en oordeel. En als zij wat onrustig worden bij hetgeen zij vernemen, dan spotten zij er maar op toe, slaan het geweten op de mond met allerlei zelfrechtvaardiging en wachten gerust en zorgeloos de uur af, die hun toeroept: ‘Eeuwige verdoemenis!’

Voorts zijn er gelovigen, die zó vervuld zijn van eigenliefde, dat zij van geen zwakheid willen weten.

Andere gelovigen worden door schaamte gedreven, om te ontkennen wat zij toch wel gevoelen.

Opnieuw andere stellen zich gerust op allerlei gronden van bijgeloof of van overgeloof. Deze hebben ook niet zwakheid niet veel te doen.

Eindelijk mogen er wel sommigen zijn, - want God is vrij in Zijn gaven, - die door de Heere Zelf over al vreze en al angst werden heengezet.

Den meesten van ons is het in deze dagen anders gegaan, gaat het anders, en zal het ook morgen en overmorgen anders gaan; zij hebben hun zwakheid gevoeld en gevoelen ze. Deze zijn intussen niet al van dezelfde soort.

Sommigen van hen was en is het verschrikkelijk bang, en een siddering gaat hun door de leden, zo dikwijls zij van de veel sterfgevallen in deze dagen iets vernemen. Dan gevoelen zij ook wel hun zwakheid, maar zij maken zich niet op tot de Heere om genade, om leven, om geloof, om waarachtige bekering. Deze raad ik aan, om zich tot God te wenden met hun dood, en niet te rusten, voordat zij Gods sterkte hebben aangegrepen, en vrede met Hem gemaakt hebben. Andere is het soms bang, maar zij verkwikken zich aan het Woord, houden het er ook voor, dat zij op elk geval voorbereid zijn, of dat de plaag hen niet treffen zal, en eigenen zich te dien einde de 91ste Psalm en andere beloften toe. Intussen zijn zij blijven zitten en blijven ook verder zitten op hun gierigheid, woekerzucht en andere boze stukken. Hun raad ik opnieuw, dat zij acht geven op des Heeren woord: “Tenzij de goddeloze het pand wedergeeft, tenzij hij niet roof!” en: “het deel van de leugenaars zal zijn in de poel, die met vuur en zwavel brandt.”

Nog andere echter, verneemt dit, o ware kinderen Gods, tot uw troost, nog andere ging en gaat het, gelijk het Paulus ging. Zó lezen wij van hem in het laatste Hoofdstuk van de Handelingen van de Apostelen (Vers 15): “En van daar kwamen de broeders, van

onze zaken gehoord hebbende, ons tegemoet tot Appiusmarkt en de drie tabernen; welke Paulus ziende, dankte Hij God en greep moed.” Hoe? Had dan deze voortreffelijke Apostel op zijn reis van twaalf dagen God in zijn hart niet geprezen of gedankt? Was dan deze machtige geloofsheld, hoewel hij zo nabij het doel van Zijn reis was, overeenkomstig des Heeren woord: “Heb goede moed, Paulus! want gelijk Gij te Jeruzalem van Mij betuigd hebt, zo moet gij ook te Rome getuigen!” Was hem opeens het hart ontvallen en had hij alle toevorzicht op God verloren? Ja, waarom niet? Hoort, wat deze Apostel vroeger van zich getuigde, toen hij de heerlijkheid, heiligheid en wonderbare schoonheid van de Wet Gods met bewondering aanschouwde, en voor deze Wet zijn volslagen ellende, zijn zwakheid ten diepste gevoelde. Met een verbroken en verslagen gemoed riep hij uit: “De Wet is geestelijk, maar ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde.” Maar daar op de onstuimige zee, toen in veel dagen zon noch gesternte zich lieten zien, en al hoop van behouden te worden weg was, verhaalde immers deze Apostel: “Deze zelfden nacht heeft bij mij gestaan een engel Gods, Wiens ik ben, Welke ook ik dien, zeggende: Vrees niet, Paulus! Gij moet voor de Keizer gesteld werden. En zie, God heeft u geschonken allen, die met u varen. Daarom zijt goedsmoeds, mannen, want ik geloof Gode, dat het zo zijn zal, gelijkterwijs het mij gezegd is.”

En nu, is het uit met zijn toevorzicht, en komt in twaalf dagen geen dank van zijn lippen? Hij had toch alles ondervonden, wat de engel tot hem gezegd had. Hij was toch viermalen bij en na de schipbreuk aan een zekere dood ontkomen, en welke wonderen van de macht Gods had hij aan zich ervaren gedurende zijn oponthoud van drie maanden op het eiland Malta! Ja, zo was het. En dat zijn bewijzen daarvoor, met welke oprechtheid van de verbrijzeling hij het uitgeroepen heeft: “Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods!”

Maar ook bewijzen daarvoor, hoezeer het de taal van zijn hart was, wat hij eenmaal schreef: “Ik heb voorgenomen, onder u niets te weten, dan Jezus Christus en Die gekruisigd.” En juist omdat hij zich van zijn zwakheid zo bewust was, schrijft hij ook tot onze troost van de Heere: “Hij moest in alles de broederen gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden van het volk te verzoenen. Want in hetgeen Hij Zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij degenen, die verzocht worden, te hulp komen.” En opnieuw: “Wij hebben geen hogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, maar zonder zonde.”

Zoals Paulus ondanks al ervaringen zijn zwakheid gevoeld heeft, hebben ook wij gewone gelovigen, die niet de kunst verstaan van ons voor te doen, alsof wij iets bijzonders hadden, onze zwakheid ervaren; en ervaren ze in deze dagen. Maar gelijk Paulus, heeft ook ons dat diep neergebogen, neergeworpen en lang neergehouden, of buigt ons neder, overweldigt ons en werpt ons neer. En gelijk zulke zwakheid de Apostel deze diepe verzuchting, deze noodkreet ontperste: “Ik ellendig mens!” heeft zij ook ons menige verzuchting en menige noodkreet ontperst!

Zwakheid is iets zeer gevaarlijks. Is iets gezond, dan kan men er iets aan hangen; is het gebroken, dan doe ik het niet. Is het echter zwak, maar ziet het er krachtig uit, dan zal ik alles op het spel gezet hebben, als ik er iets kostbaars aanhang. Een onverwachte stoot van buiten, en het ligt stuk op de grond, tegelijk met het kostbare, dat ik er aan toevertrouwde.

Allerlei zwakheid hebben wij in deze dagen tot onze diepste beschaming ontwaard, en op allerlei wijzen de bestraffing daarover in ons hart gevoeld. Wij mogen niet zwak

zijn, wij schenden en beledigen Gods Wet, als wij zwak zijn. En nu, welke ervaringen van de macht en van de trouwe Gods hebben wij achter ons, hoe veel Eben-Haëzers op onze weg! Hoeveel kostelijke beloften, hoeveel goede woorden van een trouwe Heiland, die toch alles bij ons geworden zijn: Ja, en Amen. En daartegenover: welke kwade, welke Godslasterlijke, welke ongelovige gedachten!

Er staat geschreven: “Die in de schuilplaats van de Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw van de Almachtigen. Ik zal tot de Heere zeggen: mijn Toevlucht en mijn Burg! Mijn God, op Welke ik vertrouw. Want Hij zal u redden van de strik van de vogelvangers, van de zeer verderfelijke pestilentie.”

Zijn wij zo voorzichtig geweest gelijk de slangen, die in haar koele schuilplaats blijven zitten? Hebben wij ons niet door de geweldige jager laten lokken van onder de schaduw van de Almachtige? Uit de schuilplaats van de Allerhoogsten, zodat de voeten onzes hart en alles verward zaten in zijn strik? O hoe dikwijls vloten wij met onze gedachten over alle bergen heen, en lieten uit angst voor het blaffen van de hond, de sterke, trouwe Vaderhand los. Hoe dikwijls lieten wij ons tot aan de hel slepen, in plaats van onze toevlucht te nemen onder de vleugels van de Heere, zoals de kuikens zich verbergen onder de vlerken van hun moeder! Mat en traag in ‘t gebed, in het roepen, lieten wij ons helm, zwaard, schild en gordel roven, lieten alles lopen, en lieten ons braden als een offerdier, om geworpen te worden op het altaar van de pestilentie.

Wat is gebleven? Gods barmhartigheid; zij heeft gered van de strik van de jagers, maar het is ons tot schuld geworden. Waarom is ons deze schuld niet toegerekend, waarom zijn wij om zulke schuld niet ook weggeraapt door Gods grimmige toorn? O, dat wij al een hart hadden, om te verstaan hoe groot de liefde Christus is!

Aldus luidt het antwoord: “Hij heeft onze zwakheid op Zich genomen.”

2. Bij zodanig antwoord moet het ons tot buitengewone troost zijn, verder te vernemen: “Hij heeft onze ziekten gedragen.”

Hoewel het woord ‘ziekte’ in het Grieks in het meervoud staat, en in het algemeen allerlei lijden en kwaad, gelijk ook ondeugden, gebreken, een hevige ingewortelde hartstocht, en wat er anders voor krankheden zijn, betekent, houden wij het daarvoor, dat het niet zonder een bijzondere leiding Gods door Luther is vertaald door het woord “pestilentie.” Zoals ook het “nochtans” in de 46ste Psalm en het “alleen door het geloof” in Romeinen 3 van Godswege uit Luthers pen vloeide, - Zijn ware Gemeente ten troost en tot sterkte tegen de Antichrist⁷ - zo kwam ook van Godswege uit dezelfde pen het woord “pestilentie”, tot onze troost in een tijd, die wij alleen door Gods almachtige barmhartigheid kunnen doorkomen. Dus: onze ziekte deze kwaadaardige, besmettelijke ziekte, waarmee onze stad wordt bezocht, heeft Hij gedragen. Hij, onze dierbare, genadige, barmhartige Heiland Jezus Christus. En dat is het woord, dat de Heere mij deed vinden, om het u ook te delen, opdat het u als een nieuw almachtig Woord doorhelpe door de nieuwe week. En hier grijpe het geloof met beide handen toe, en duizenden tranen van dank moeten uit de ogen stromen voor zulk een genadig woord uit het Evangelie van onze grote God en Zaligmaker.

Maar is het onze ziekte, die ons, die nog allen in leven zijn, niet getroffen heeft?

Ik antwoord: Hoewel wij, die hier voor Gods aangezicht zijn, nog allen in het leven zijn gebleven, zo is ze toch hier en daar; en zo niet zij zelf, dan toch des te meer haar angst en schrik, in ons lichaam gedrongen. Zodat deze en gene onder ons het wel zeer

⁷ Luther vertaalt Psalm 46: 5: “Nochtans zal de stad Gods zich verblijden in haar fonteynen, daar de heilige woningen van de Allerhoogsten zijn.” En Rom. 3: 28: “Zo stellen wij dan vast, dat de mens rechtvaardig wordt zonder de werken van de wet, alleen door het geloof.”

nodig heeft, om door de machtige hand Gods gesteund te worden, opdat hem het kruis van Christus niet van voor de ogen en de harten worde weggerukt. Doordat hij leest of heeft gelezen: “Hij zal u dekken met Zijn vlerken; gij zult niet vrezen voor de schrik van de nacht, voor de pijl die des daags vliegt; voor de pestilentie, die in de donkerheid wandelt; voor het verderf, dat op de middag verwoest; geen plaag zal uw tent naderen!” ... terwijl hij deze waarachtige beloften toch niet aan zich of zijn huis vervuld ziet. Deze, die klagen moeten: “Al deze dingen zijn mij wedervaren!” zullen niet zeggen: *de* ziekte, maar **“onze ziekte.”**

Voorts doe ik u opmerken, dat de plaag, die de Egyptenaren getroffen heeft, ook de plaag van de kinderen Israëls was. Bij de laatste plaag wierp God de kinderen Israëls met de Egyptenaren op één hoop. Anders had God de kinderen Israëls niet bevolen, hun deurposten en dorpels te bestrijken met het bloed van het Lam, aan welk bevel werd toegevoegd het woord: “opdat de engel van het verderf aan hen voorbij ga.” Daar verneemt u, dat niets de kinderen Israëls van de Egyptenaren heeft onderscheiden dan het bloed van het Lam. En dat, als aan het huis van een van de kinderen Israëls dit bloed niet werd gevonden, de engel van het verderf de eerstgeboorte van dat huis ook niet zou gespaard hebben. Ook Mozes werd tevoren met de Egyptenaren op één hoop geworpen. Toen hij naar Egypte trok om de Egyptenaren de plagen aan te kondigen en hij op de weg in de herberg was, wilde de Heere hem doden wierp hemzelf dus de ziekte op het lichaam, omdat Mozes tot hiertoe Zijn eerstgeborene de Heere niet geheiligd had door het bloed van de besnijdenis en door wegwerping van de voorhuid.

Overigens heeft een kind Gods een wonderbaar geschapen hart. Aan de een kant juicht het over Gods oordelen, waarvan het een voorgevoel heeft gehad, die het tevoren gezien en ook aangekondigd heeft. Want alleen zó zullen de mensen, die het anders niet willen weten, het leren verstaan, dat er een God is, Die op aarde gericht houdt. Aan de andere kant is elk kind Gods een barmhartig koning, “barmhartig, gelijk God barmhartig” is, en dan zou het elke nood van zijn medeschepselen graag lenigen, of wegnemen. Een kind Gods is daarvan vervuld, dat de mensen van de aarde door de oordelen mogen verootmoedigd worden, gerechtigheid leren; en het gunt aan een iegelijk het hemelrijk. Want waarachtige genade is nooit jaloers. Maar bovenal is dát een kind Gods eigen, dat het zich gevoelt als de voornaamste van de zondaren; daarom kan het zich boven niemand verheffen. Waar Gods oordeel komt, weet een kind Gods niet meer van vroom en goddeloos, maar zwijgt Gode, verootmoedigt zijn ziel tegenover allen, met allen en voor allen, daarom: ***“onze ziekte heeft Hij gedragen!”***

Aldus staat geschreven: “Ook wij waren eertijd onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkaar hatende. Maar wanneer de goedertierenheid van God, onze Zaligmaker, en zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken van de rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid, door het bad van wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geest, Dewelke Hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker. Opdat wij, gerechtvaardigd zijnde door Zijn genade, erfgenamen zouden worden naar de hoop van het eeuwig leven.” Dit is een getrouw woord: *Hebt acht op deze genade van Jezus Christus.*

Midden in onze dood, want daarbij blijft het. “O Heere! hoor mijn gebed, neig de oren tot mijn smekingen; verhoor wij naar Uw waarheid, naar Uw gerechtigheid. En ga niet in het gericht met Uw knecht. Want niemand, die leeft, zal voor Uw aangezicht

rechtvaardig zijn!” Midden in onze dood, midden in onze ziekte, (want het is *onze* ziekte, of ze ons treft of niet), mogen wij met vertrouwen de toevlucht nemen tot Gods barmhartigheid, hebben wij een sterke troost tegen het gevoel van de toorn en de grimmigheid Gods en mogen en zullen wij God danken, gelijk Paulus God dankte, toen hij de broeders zag.

EEN was er in ons midden in het vlees. Een is er nog in ons midden, hoe gebeten wij ook terneerliggen, met Zijn macht, Majesteit, Geest en genade. Hij schaamt Zich niet, ons, die in onze ziekte neerliggen, *broeders* te noemen. Verlichte ogen geve ons de Heere, om op Hem te zien, Die ons van Gods genade, naar Gods eeuwige raad, voornemen, wil, Wet en welbehagen gegeven is in deze woestijn; verlichte ogen geve ons de Heere, ogen des geloofs, om te zien op deze barmhartige Heiland en getrouwe Hogepriester.

Zó betuigt ons het Evangelie: “Hij heeft onze ziekte gedragen.” Zo zeker de koperen slang de dood verdreef, en het leven aanbracht voor iedereen, die op haar zag, hoezeer ook aangetast door het venijn van de slangen, zo zeker verdrijft ook Hij de dood, en brengt het leven aan voor een ieder van ons, wie het gegeven wordt, in Hem te geloven, zoals God Hem voor ons tot ziekte gemaakt heeft, opdat wij niet zwak, maar in Hem krachtig en gezond zijn, dat is, in overeenstemming met de Wet.

Waarom heeft Gods toorn ons in ons ongeloof niet ook weggeraapt? Aldus spreke een ieder van ons met een dankbaar gemoed: *Onze ziekte heeft Hij gedragen*. Daarom heeft ons onze ziekte niet verslonden!

Zie op naar Golgotha, naar het kruis van Christus, u allen, die mij heden hoort. Aan het kruishout heeft Hij, Die van geen ziekte wist, onze ziekte gedragen. “Indien gij Mij zoekt, zo laat dezen heengaan!” Dat is Zijn almachtig woord geweest, waardoor wij, die Zijn Naam aanroepen, nog allen hier zijn. Van Hem, Die daaraan voor ons stierf, heet het: “Die Man zal zijn als een Verberging tegen de pestwind, en een Schuilplaats tegen de vloed.”

De duivel predikt wraak. Maar God wil midden in de toorn aan de barmhartigheid gedenken. Aan het kruis heeft de genade de overwinning behaald op wraak en ziekte. De duivel wil u, die vreest en beeft, de dood, de zonde, de ziekte voor ogen stellen, maar het kruis van Christus verre van uw ogen houden. Bloed en water vloeide uit de zijde van Hem, Die aan dit kruis hing. En die het gezien heeft, die heeft het getuigd, opdat ook gij gelooft. Wat gelooft? Dit: “Onze ziekte heeft Hij gedragen.”

Zie op naar het kruis, u, die hoog zit in uw geloof, maar niet ziet, wat voor uw voeten ligt. U, die, hoe velen ook rondom u door de ziekte weggeraapt worden, er niet eens aan denkt, al uw ongerechtigheid met al het gestolene en geroofde van u te werpen. Moge het woord: “Onze ziekte heeft Hij gedragen”, u aangrijpen, opdat ge u opmaakt tot een hartgrondige bekering van alle ongerechte dingen, waarop u blijft zitten, menende dat de Heere Jezus u zo, met het onrechtvaardige goed, zal binnenlaten in Zijn paleis, terwijl u toch geen bruiloftskleed aanhebt. O, dat u de liefde van Christus bekere, die u in deze dagen betuigt: “Onze ziekte heeft Hij gedragen!”

Opgezien naar het kruis, u en ú, die mij heden nog hoort, maar in deze nacht, of morgen van de ziekte overvallen wordt. En, heeft ook de blauwe dood reeds uw leden aangegrepen, aan de ene zijde is er wel zonde, toorn, vloek, verdoemenis en oordeel, maar aan de andere zijde mag u doen zoals de moordenaar aan het kruis. U hebt het woord vernomen: “Onze ziekte heeft Hij gedragen!” En wat tot Hem komt, Hij geneest het!

Hij nu, onze grote God en Zijn Heiland Jezus Christus, Die in deze dagen zielen zoekt, welke hun ziekte op Hem geworpen hebben en zich aan Hem vasthouden met een

waar en vast geloof, werke in u door Zijn Heilige Geest al wat Gode welbehaaglijk is. Hij drukke Zelf het woord van Zijn Evangelie tegen nood, dood, zonde en ziekte, tegen de duivel, het beschuldigend geweten en de verdoemende Wet op uw hart, het waarachtige woord: “Onze ziekte heeft Hij gedragen.” Amen.

Nazang: LIED 270 vers 3.

*Nu vindt de ziel in Jezus' schoot
Een seek'ren toevlucht, troost in lijden;
Gekweld door zonde, nood en dood,
Mag z' in Zijn vrijspraak zich verblijden.
Haar zonde; een ontelbaar heir,
Zijn in 't onpeilbaar diepe meer
Van Jezus' liefdedood verzonken.
Gods goede Geest is haar geschonken,
Door Wien, wij tot de Vader gaan:
Ja, Jezus neemt de zondaars aan!*

7. DE GENEZING VAN DE ZIEKE VROUW DOOR DE HEERE JEZUS⁸

MARKUS 5: 25-34.

En een zekere vrouw, die twaalf jaren de vloed van de bloeds gehad had, en veel geleden had van veel medicijnmeesters, en al het hare daaraan ten koste gelegd, en geen baat gevonden had, maar met welke het veeleer erger geworden was. Deze van Jezus horende, kwam onder de schare van achteren, en raakte Zijn kleed aan. Want zij zeide: Indien ik maar Zijn klederen mag aanraken, zal ik gezond worden. En terstond is de fontein haars bloeds opgedroogd, en zij gevoelde aan haar lichaam, dat zij van die kwaal genezen was. En terstond Jezus, bekennende in Zichzelf de kracht, die van Hem uitgegaan was, keerde Zich om in de schare, en zeide: Wie heeft mijn klederen aangeraakt? En Zijn discipelen zeiden tot Hem: Gij ziet, dat de schare U verdringt, en zegt Gij: Wie heeft Mij aangeraakt? En Hij zag rondom, om haar te zien, die dat gedaan had. En de vrouw, vrezende en bevende, wetende, wat aan haar geschied was, kwam en viel voor Hem neder, en zeide Hem al waarheid. En Hij zeide tot haar: Dochter, uw geloof heeft u behouden ga heen in vrede, en zijt genezen van deze uw kwaal.

VERGELIJK MATTHEUS 9: 20-22.

En ziet, een vrouw, die twaalf jaren het bloedvloeien gehad had, komende tot Hem van achteren, raakte de zoom Zijns kleeds aan. Want zij zeide in zichzelf: Indien ik alleen Zijn kleed aanraak, zo zal ik gezond worden. En Jezus, Zich omkerende en haar ziende, zeide: Wees welgemoed, dochter, uw geloof heeft u behouden! En de vrouw werd gezond van dezelve uur af.

Geliefden

Wat ons de heilige Evangelist Markus, aangaande de opwekking van het dochttertje van Jairus, in dit hoofdstuk meedeelt, kan ons niet alleen van de hulp van de Heere tegen ziekten en tegen de dood verzekeren, zolang het nog Zijn hulp van node heeft, maar het heeft ons ook troost in het verlies van hen die in Jezus ontslapen zijn, en ook de zekerheid van ons zalige opstanding en van het eeuwig leven. Want Hij, Die toenmaals een dode kon en wilde opwekken tot heerlijkheid van de Vader, kan en zal, nu Hij verhoogd is aan de Rechterhand van de Vader, ook ons in het laatst der dagen opwekken en met Zich opnemen.

Nu bevinden wij ons nog op de pelgrimstocht, en daar heeft men allerlei wederwaardigheden, gelijk geschreven staat: “Gij verdrukke, door onweder voortgedrevene, ongetrooste!” Hoe komen wij verder op de levensweg, waarop wij zo menige klacht slaken? Hoe komen wij tot het einddoel, wij, in wie de verdorven aard woont, waarmee wij ons leven lang te strijden hebben?

De Evangelist Johannes schrijft in zijn Brief, *dat ons geloof de wereld overwonnen heeft*. Heeft ons geloof de wereld overwonnen, dan overwint het ook alle hindernissen, als wij zonder ophouden onze toevlucht nemen tot onze overste Leidsman en Voleinder onzes geloofs, en ons door niemand of niets daarvan laten terughouden.

⁸ **OP DE WEG NAAR DE HEMEL. DRIE BETRACHTINGEN.** I. “INDIEN IK ALLEEN ZIJN KLEED AANRAAK.” MARKUS 5: 25-34. II. “HEERE, DAT IK ZIENDE MAG WORDEN” MATTHEUS 20: 29-34. III. “VADER, IK HEB GEZONDIGD TEGEN DE HEMEL EN VOOR U!” LUKAS 15. DERDE HERZIENE DRUK. AMSTERDAM, SCHEFFER & C°. Uitgegeven vanwege de “Maatschappij tot uitgave van Gereformeerde geschriften.”

Laat ons tot onze troost uit het Evangelie leren, hoe het geloof ontstoken wordt, hoe het doorbreekt in weerwil van alle aanvechting, hoe het de overwinning wegdraagt, opdat wij uit de enige bron des heils putten en zelf de liefelijkheid van de belofte smaken: “Geen inwoner zal zeggen: ik ben ziek. Want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben” (Jesaja 33: 24).

Wij hebben hier een vrouw voor ons, die met het geloof alleen doorbreekt, en met het geloof alleen datgene verkrijgt, wat haar hart begeert en waaraan zij behoefte heeft, opdat zij niet sterf, maar leve. Wij weten, hoe deze vrouw door de Heere Jezus genezen werd. Maar voordat wij onze aandacht vestigen op haar geloof en haar genezing, laat ons eerst haar ellende overwegen.

Als wij vragen, *hoe groot haar ellende was?* Dan is het antwoord: Ach, haar ellende was zeer groot! Zij had een zeer hardnekkige ziekte, een ziekte, welke haar volgens de Wet tot een onreine maakte, en wel tot een onreine, die een ieder mijden moest, en die door een ieder gemeden werd; een ieder, die haar aanraakte, verontreinigde zich naar de Wet, en zij maakte een ieder, ja, al wat zij aanraakte, onrein. Zij moest zich niet alleen van het maatschappelijk verkeer onthouden, maar zij was ook van het heiligdom Gods en van de verzameling van Zijn heiligen uitgesloten, zolang zij in haar onreinheid bleef. (Lev. 15: 25-27.) Daarenboven mocht zij, op straf van de dood, de weldaden van het huwelijk niet genieten. (Lev. 20: 18.) Zo was zij er dus erger aan toe dan een onvruchtbare; ja, als een verstotene was zij.

Ach, ziek te zijn, is op zichzelf beschouwd al een smartelijke ontbering van de grote schat van de gezondheid. Maar daarbij door de Wet Gods zich bij de onreinen te zien gerekend, o, met welk gevoel van schaamte en schande moest dat haar ziel overstelpen! Had zij maar een andere ziekte gehad! Juist aan deze kwaal was zulk een schande en smaad verbonden, dat zij er niet eens met andere over spreken kon. Zij moest de smaad en schande zelf maar verkroppen.

Maar aan alles komt een einde, aan haar ziekte echter niet. Twaalf weken ziek te zijn, komt ons, ach, zo lang voor! Maar zij is al twaalf volle jaren aan zulk een kwaal lijdende. Haar gebeden zijn vergeefs. Psalm 103 en Psalm 116 zijn niet voor haar, ja, niets van het hele Woord; al wat zij leest, verdoemt haar. Want er komt geen hulp, noch verzachting; het heil blijft ver van haar, zij blijft een onreine, een verstotene voor God en zijn heilige Gemeente.

Daarbij blijft het niet, zij offert alles op, om van deze onreinheid verlost te worden, al haar geld en goed. Geen geneesheer weet raad. De een schrijft dit middel voor, een ander dat, een derde weer wat anders; zij maakt er trouw gebruik van. - Ach, ware God zó barmhartig over mij, dat Hij de middelen zegende! - God zegent ze niet.

Alle geneesmiddelen, met grote onkosten uit verre landen gehaald, blijven zonder uitwerking. Deze ziekte luistert ook niet naar het aanjagen van plotselinge schrik. Eindelijk wordt het laatste middel te baat genomen: men delft zeven kuilen, verbrandt daarin takken van een wilde wijnstok, men zet haar in één van deze kuilen in de as, en spreekt de volgende formule: sta op van deze uw ziekte!” Zó gaat het van kuil tot kuil, tot de zevende toe, ... het heeft alles niets geholpen, en de geneesheren hebben wel reden, om daaruit de gevolgtrekking te maken, dat zij geheel in de macht van de duivel is.

En zij, wat denkt zij er van? Goed en moed, gezondheid en hoop, alles is verloren, en wat nog het ergste is: Gods genade en gunst is voor haar niet, God heeft haar verlaten, de Heere heeft haar verstoten, zodat zij klagen moet: “Mijn ziel is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf; ik ben gerekend met degenen, die in de kuil neerdalen; ik ben geworden als een man, die krachteloos is” (Psalm 88: 4 en 5).

Wij zien in de ziekte van deze vrouw als in een spiegel de ziekte van onze eigen ziel, de verdorven aard, die ook het lichaam aansteekt; namelijk de zonde, in zulk een gestalte, dat wij ze niet eens durven noemen. Wij aanschouwen hier het verschrikkelijke van de lange duur van ons verderf (zolang en voor zoveel ons geen barmhartigheid wedervaart) en onze volslagen onmacht om onszelf te reinigen, te heiligen. Wij worden indachtig, dat wij uit onszelf niet anders kunnen, dan de zonde nog dagelijks groter maken, en hoe van al menselijke raadgevingen, voorgeschreven en zelf uitgedachte reinigingsmiddelen, van ons werken en sloven, om onszelf te heiligen, dit het einde is, dat, al zetten wij ons ook in zeven kuilen, wij er slechts nog dieper in zinken en zó doodarm worden, dat wij geen penning meer overhouden, om, indien er nog een middel bestond, het te kunnen behalen; dat er echter op aarde of bij de mensen geen middel meer te vinden is.

Nu is de tijd van de Heere daar. Hij helpt, wanneer niets meer helpen kan. Waar moet het toch met ons heen? Is de vraag. O, voorzeker, hoe hooploos men ook neerzit of neerligt, als de Heere zo erg ziek gemaakt heeft, dan heeft Hij het ook in de ziel gelegd, dat men zich niet geheel en al aan de vertwijfeling overgeeft, maar zich tot Hem opmaakt, wanneer Hij komt.

De vrouw hoort van Jezus. Dat is, zij hoort, dat Jezus er is, en waar Hij is. Terwijl zij van Hem hoort, ontsteekt de Heilige Geest het geloof in haar hart. Hij komt over haar als een bliksemstraal en als vuur, de rokende vlaswiek wordt aangeblazen en brandt helder. Welke gedachten omtrent Jezus gaf haar dan de Geest in? O, zodra zij van Jezus hoorde, trof het haar, hoe Hij Zich over de ellendigen ontfermde en hen heerlijk hielp, hoe Hij al hielp, met één woord de ergste ziekten genas. Deze, verneemt zij, geneest zonder geld, neemt niets. Hij vergeeft de zonden bovendien! Hij begeert alleen, dat men zijn hart geheel en al aan Hem overgeve. “Dies zij de Heere geloofd! zal zij gedacht hebben, dat zulk Een in de wereld gekomen is, Die zonder geld helpt; Die allen helpt, die tot Hem komen. Nu ben ik ook geholpen, ik zal tot Hem gaan!”

En daar loopt zij, zo te zeggen, over alle bergen heen en breekt door alle hindernissen tot Christus Jezus door.

Ja, als wij ten einde raad zijn, en ons van Gods Aangezicht voor altijd verstoten achten; als wij zó arm zijn, dat wij op de hele wereld geen middel meer vinden, om ook onze geestelijke ziekte te doen ophouden, en wij dan van Jezus horen, hoe Hij medelijden met ons kan en wil hebben, hoe barmhartig Hij is, hoe genadig en goedertieren Hij voor arme en reddeloos verlorenen is; als wij van Jezus horen, wat Hij kan, en wij dan de Heere behoren, en wij van Hem tot ons heil beproefd zijn, ... dán hebben wij van het ogenblik af, dat wij van Jezus horen, geen rust meer, wij worden tot Jezus getrokken; alleen in Hem zien wij onze redding.

De vrouw zag de redding, haar redding; ook ik ben nu geholpen, dacht zij. Niets houdt mij langer terug, ik moet, ik moet naar Hem heen. En zo gaat zij dan dáár, waar Jezus heengaat.

Is zij nu al geholpen? O hoe licht, hoe spoedig vervalt men in een ziekte, in de zonde, in de dood! En welke bergen verheffen zich, welke grote wateren ruisen rondom ons, op welke onoverkomelijke hindernissen stoten wij bij ons komen tot Jezus!

Opeens verheft zich de berg Sinaï, van daar dondert het in het oor: “wat wil je onreine bij de Reine, jij onheilige bij de Heilige, jij goddeloze bij de Rechtvaardige? Wil je de Reine met je onreinheid verontreinigen? Eerst moet je rein zijn, en dan kun je komen!”

Wat raad is hier voor de mens, die de verdoemenis in zich omdraagt? De ziel siddert

en beeft. “Klim niet op deze berg, of u bent een kind van de dood!” Zó heet het.

O, mijn arme ziel! U zoekt de reiniging niet als een recht, dat u zou moeten toekomen, u zoekt ze als een genadegift, terug van deze berg en over de heuvel Golgotha tot Hem heen! Het geloof zegepraalt.

Maar een vreselijke strijd ontstaat in het geweten. Ach, hoe was zij aan deze ziekte gekomen? Terug met u! Kunt u, durft u deze heilige Man onder de ogen komen? Hij heeft ogen als vuurvlammen! Als Hij nu eens weet wie u bent, wat ge uw leven lang geweest bent, hoe u gezondigd hebt! Hij zal u doorgronden, alle zonden van uw jonkheid zullen voor Hem ontdekt liggen. U mag Hem uw heimelijke ziekte niet eens klagen, dat mag u zegen zo’n Man niet doen. Hij zal u niet verstaan, U van Zich stoten, als u onder zijn ogen komt.

O, mijn bezwaarde ziel! U behoeft Hem niet eens onder ogen te komen, u kunt geen woord tot Hem spreken, Hem uw schande niet ontdekken; zuchtende zult u Hem volgen, - het hart zal zoveel te meer van innerlijke nood kloppen, - dàt zal Hij horen. Wij zullen zien, of wij slechts een stuk, slechts de zoom van Zijn kleed in onze hand krijgen; dat zal dan zijn, alsof wij tot Hem zeiden: “U bent mijn Verlosser, U kunt, U zult mij niet doden, mij niet van U stoten, ik waag het. Kom ik om, dan kom ik om. En daar ik mij schaam het Hem te klagen, dat ik mij schaam van Hem te bidden, zal ik die zoom aangrijpen, evenals een drenkeling een touw grijpt. Zo houd ik Hem vast aan de zoom van Zijn kleed en laat Hem niet los. Zó ben ik geholpen. De liefde blijft. Naar Hem heen!

Maar ach, welk een onoverkomelijke hinderpaal zie ik daar opeens weer! Hoe kom ik daaroverheen? De wereld, ach, de wereld; de mensen, de mensen kennen mij toch! Had ik toch maar een andere ziekte! Zullen zij niet allen roepen, dat ik tegen de Wet doe, dat ik die overtreed?

Maar zie, daar gaat Hij heen, Hij, Die om niet helpt, die Barmhartige, Die alleen helpen kan. Ik moet naar Hem toe!

“Vrouw, wat dringt u ons, wat stoot u ons, gij onreine, maak je weg!”

De mensen zien niets, begrijpen de zielsangst niet, sluiten zich dichter aan elkaar, zij kan en zal er niet door.

Helpt God dan hier ook niet, als u in Zijn nabijheid komt?

O mijn ziel, bukt onder de mensen, bukt u diep, al gaan zij ook over u heen; strek uw arm uit tussen de mensen door, opdat u de zoom van Zijn kleed mag grijpen; één zucht geslaakt: ‘ach God, ontferm u, help mij alleen nog in deze ure!’

Daar heb ik de zoom! De hoop beschaamt niet.

Gelukkige patiënt, die zulk een goed vertrouwen in deze Heelmeester heeft! O wondere genade! O eeuwige liefde, o grote, machtige ontferming! De vrouw is niet bedrogen uitgekomen. Zodra zij de zoom aanraakte, **“is terstond de fontein van haar bloed opgedroogd, en zij gevoelde aan haar lichaam, dat zij van die kwaal genezen was.”**

‘Ik heb de genezing nooit van de zoom verwacht, maar van Hem; had ik de zoom, dan had ik Hem. Eer ik geloofde, Hem nog te kunnen bereiken, ging het vertrouwen, dat ik tot Hem had, uit het hart in de hand over. Ik had de zoom vast en vond heil en sterkte, de hele wereld had mij verlaten. Geloofd bent U, Medicijnmeester van het lichaam en van de ziel; u alleen geneest mij!’

O, dat wij ons niet laten terughouden! Golgotha predikt andere dingen dan Sinaï. Als ons hart ons veroordeelt, God is meerder dan ons hart Hij weet alles. Laten wij slechts met het hart met verzuchtingen tot Hem opzien, waartoe ons de Heilige Geest ook te

hulp komt. Hij verstaat ons wel. Dat wij ons toch niet laten terughonden door de wereld, door de mensen, door bloedverwanten, door vrienden en vijanden. En als wij ons schamen, Hem aan te zien vanwege onze zonde en krankheid; ... welaan, bukken wij ons! Buigen wij ons diep, van achteren tot Hem komende, totdat wij de zoom van Zijn kleed in onze handen hebben.

Daar gevoel ik het opeens aan lichaam en ziel: dat is voor mij! En Hij is de mijne en Ik ben de Zijne! De kwaal van het herten van het geweten, van lichaam en van de ziel is genezen. Weg is de hele last van de zonde, hij is geheel afgewenteld. Zo straks nog onrein, onheilig, van God en Zijn gemeente afgescheiden; nu echter rein, heilig, tot God gebracht. Al Zijn heiligen zijn nu mijn broeders. U mijn Medicijnmeester, maar van nu af mijn Hoofd en mijn Bruidegom.

Kunnen wij ook nu nog het kleed van de Heere aanraken? Naar de letter niet, maar naar de geest des te beter. Hetgeen toen voor die vrouw Zijn kleed was, dat zij nu voor ons des Heeren woord en Sacrament. Dat kunnen wij niet aanraken, zodra ons de nood van lichaam en van ziel dringt, zoals dit deze vrouw aandreef, of wij hebben Hem, en gevoelen spoedig aan lichaam en ziel, dat kracht van Hem uitgaat.

“Jezus”, zó staat er, bekende terstond in Zichzelf de kracht, die van Hem uitgegaan was.

De vrouw gevoelde aan haar lichaam de kracht, die van Jezus uitgegaan was, en haar gezond gemaakt had. Dat was iets wonderlijks; er was niets menselijks in deze genezing. Want indien door menselijke hulp of medicijn, de fontein van haar bloed zó spoedig opgedroogd was, dan zou zij even zo spoedig eraan gestorven zijn. Zo was dan deze genezing een genezing van de almachtige God; daaraan moest de vrouw eeuwig blijven denken. Daarbij was het ook een wonder, dat de Heere gevoelde, dat dit door Hem was teweeggebracht. En het moest Hem tot versterking strekken, dat de Vader steeds met Hem was. Want, vanwaar kwam deze kracht, indien niet van God de Vader? Hij legde deze kracht in Zijn Zoon, en zo ging deze van de Zoon uit.

Laat ons dit tot onze troost in gedachtenis houden, dat God wil, dat allen, dat wij arme, ellendige, zondige mensen geholpen worden; dat de kracht om ons te helpen van Hem, de Vader, uitgaat, maar dat het Zijn welbehagen is, tot de Zoon te trekken, opdat Hij zulk een kracht door zijn lieve Zoon aan en in ons verheerlijke. Gaat daarom allemaal tot Hem, Die gezegd heeft: “Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.”

Omdat Jezus het aan Zich gevoeld had, dat kracht en diensgevolge genezing van Hem uitgegaan was, wilde Hij weten, wie het was, die zulk een geloof, zulk een vertrouwen in Hem had, om alleen door het aanraken van Zijn kleed genezing te verwachten. Aan haar, die dat gedaan heeft, wil Hij nog meer geloof toevoegen, haar genadig aanzien, en met goede, troostrijke woorden haar voor altijd leren een hartelijk vertrouwen tot Hem te hebben.

“Zo keerde Zich dan Jezus om in de schare, en zeide: wie heeft Mijn klederen aangeraakt?”

“Ik heb het niet gedaan! En ik ook niet!” roepen allen, alsof zij een misdaad begaan hadden als zij het wèl hadden gedaan. Terwijl zij integendeel, welgedaan zouden hebben, als zij evenals deze vrouw gehandeld hadden. Maar de *meesten* verdringen Jezus, de *minsten* raken Hem aan. De meesten kwamen slechts, om te horen en een dode te zien opwekken, bekommering wegens de geestelijke nood was er bij hen niet. Zij deden zoals zoveel toehoorders, die alleen horen, maar niet tot het ware geloof doordringen, zich nooit bekeren. Het is altijd maar zo een enkele ziel, die het om waarachtige genezing te doen is.

Uit het antwoord van Petrus en van de overige discipelen: ***“Meester, u ziet, dat de schare U verdringt, en zegt Gij: wie heeft Mij aangeraakt?”*** vernemen wij, dat onze Jezus geen menselijke wonderdokter is; anders hadden de discipelen, die zoveel wonderen beleefden, dadelijk gedacht aan hetgeen zij al meermalen gezien hadden, hoe er kracht van Hem uitging, en Hij allen genas. Maar zij behielden bij dit alles hun verhard hart hadden ogen en zagen niets, hadden oren en hoorden niets. Wij moeten ons ook aanklagen zó’n verhard hart te hebben, wij, die zoveel wonderen beleefden, en dan nog de Heere beschouwen, alsof Hij een van ons ware, en alsof Hij niets deed, dat wij niet ook kunnen doen. En zo speelt Petrus nog de meester, met te zeggen: U ziet. Met andere woorden, dat ziet U toch, hoe kunt u dan zó spreken?

“Maar Hij zag rondom, om haar te zien, die dat gedaan had.” Jezus wil haar, die dat gedaan heeft, uit de menigte halen. Het volk wijkt op Zijn vraag terug, de vrouw echter, de genezene, blijft als aan de grond genageld, verlegen, sidderend, de ogen neergeslagen, en als een schuldige, als een misdadigster staan; evenwel zij was genezen. Nochtans, al zou Hij haar ook bestraffen, genadig en goedertieren is en blijft Hij.

Dat geschiedt wel meer, dat wij, hoewel door de Heere genezen, gerechtvaardigd geheiligd, dan toch voor Hem schrikken, sidderen en beven, daarom zal Hij ons niet verstoten. Hij ontfermt Zich van harte over zulk een bevend en sidderend geloof; het bevend en vreesachtig vertrouwen houdt Hij voor het ware, en dat is het ook. Want, hoewel de vrouw vreest, siddert en beeft, vlucht zij toch niet, als zij het aangezicht des Heeren, ja, Zijn doorvorsende blik ontmoet heeft. Nee, zij komt, valt aan Zijn voeten als een schuldige, als een om genade smekende en toch dankbare en gelukkige. En nu moet alles er uit, niets moet er in haar hart verborgen blijven. Hij moet alles weten, waartoe haar de moed ontbrak, zelfs om het Hem bedekt te kennen te geven, hoeveel te meer om het uit te spreken en te klagen. ***“Zij zegt Hem al waarheid.”***

Laat ons van deze vrouw leren, Hem niet te ontvluchten, Die ons zo dikwijls genas, al beven en sidderen wij ook en al beschuldigt ons ook het geweten, en al houdt ons daarbij de duivel ons geloof als boosheid, en ons goeddoen als zonde voor! Ach, hoe menigmaal laten wij ons de mond stoppen door onze kwade gedachten omtrent God! Laat ons van deze vrouw leren, ons ootmoedig en als schuldigen voor Hem neer te werpen, Hem alles te zeggen, alles te klagen, Hem de hele waarheid te belijden. Als Hij slechts naar ons luistert, dan mag de hele wereld het ook wel horen. En wat heeft zij Hem dan gezegd, toen zij Hem de volle waarheid beleed? Haar zonden heeft zij zeker niet bedekt gehouden. Ook niet dáárvan gezwegen, hoe zij aan die ziekte gekomen was, ook niet, dat zij nergens baat had gevonden, en hoe zij steeds ellendiger en eindelijk doodarm was geworden, en dat die toestand al twaalf volle jaren geduurd had. Verder heeft zij wellicht van haar gebeden, van haar verkeerde en gruwelijke gedachten omtrent God, van haar volslagen verlorenheid gesproken, en hoe zij gedacht had, dat er voor haar geen troost was in eeuwigheid, noch hij God, noch bij de mensen.

‘Toen hoorde ik van U, Heere Jezus, maar ik had de moed niet, U onder de ogen te komen. Maar ik dacht: als ik slechts een draad van Uw kleed mijn hand krijg, dan neem ik U met mij in de afgrond mee, en U neemt mij met U uit de afgrond in Uw reine hemel op.’

Iets dergelijks zal zij mogelijk wel gezegd hebben, en er op hebben laten volgen: ‘En nu straf mij niet in Uw toorn, omdat ik, onreine, U heb aangeraakt. U bent het toch alleen, Die mij gezond gemaakt hebt. Ach, mij is zo bang! Alle vrede moet wijken, als

U niet van vrede tot mijn ziel spreekt. Indien U niet met mij tevreden zijt, wat dan? Is Uw kracht dan vergeefs, ach, dan zal de kwaal weer opnieuw beginnen. Daarom, wilt Gij, mijn Heiland, het mij vergeven, dat ik U heb aangeraakt, en wilt U mijn Heiland blijven? Ach, wees toch niet boos op mij, dat ik dat gedaan heb; wees mij daarentegen genadig. Want anders verga ik en word ten spot van alle duivelen.'

Als wij zó voor de Heere de volle waarheid belijden, dan ontvangt de ziel antwoord in haar nood, een antwoord van eeuwige troost, een antwoord van eeuwige geruststelling.

“Dochter”, zeide de Heere tot haar, “uw geloof heeft u behouden.” Dat is een wonderbare prediking van het geloof. De Heere schrijft de kracht, die van Hem uitgegaan was, aan het geloof toe. Maar, gelijk al gezegd is, Hij wil, dat het hele hart Hem toegekeerd wordt en dat wij op Hem vertrouwen, niet twijfelende, dat wij gezond zijn, indien wij alleen de zoom van Zijn kleed aanraken. Laat ons dan de Schrift die van Hem getuigt, en ook dit heilig Evangelie zó aanraken, en zó ook de heilige Sacramenten beschouwen, alsof deze Zijn kleed waren. Dan zal het zeker nóch Zijn kleed aan kracht, nóch ons aan hulp ontbreken. Het ga ons slechts, gelijk bij de Profeet geschreven staat: “Hij zal Mijn sterkte aangrijpen, Hij zal vrede met Mij maken,” dan krijgen wij zeker Zijn vrede.

De Heere zegt als het ware tot de vrouw: Laat Mij u troosten; juist daaraan, waardoor u meent gezondigd te hebben, namelijk door Mij aan te raken, deedt u wèl. Juist datgene, waarover u beeft, al was het een misdaad, dat was het geloof, zoals Ik het hebben wil. Ja, hadt u zó niet geloofd, dan was u nooit gezond geworden.

Het geloof maakt gezond, omdat het voor zich de gezondheid uit de bron van alle gezondheid put.

U, die met een gelovig hart uit de volheid van Christus genomen hebt, ga u ook heen in vrede. Laat er u door de duivel niet van terughouden, dat u doorbreekt door alle hindernissen heen en de Heere in Zijn Woord aanraakt en aangeraakt hebt.

“Zijt genezen van deze uw kwaal!” Ik toch heb u genezen door Mijn bloed en door Mijn kracht.” Zó luidt des Heeren woord. Tegen zulk een woord heeft de tweede dood geen macht. Amen.

8. DE GENEZING VAN DE BLINDEN DOOR DE HEERE JEZUS.

Mattheus 20: 29-34.

En als zij van Jericho uitgingen, is Hem een grote schare gevolgd. En ziet, twee blinden, zittende aan de weg, als zij hoorden, dat Jezus voorbijging, riepen, zeggende: Heere, Gij Zoon Davids! ontferm U onzer.

En de schare bestrafte hen, opdat zij zwijgen zoude. Maar zij riepen te meer; zeggende: Ontferm U onzer, Heere, Gij Zoon Davids!

En Jezus, stilstaande, riep hen en zeide: Wat wilt gij, dat Ik u doe? Zij zeiden tot Hem: Heere, dat onze ogen geopend worden. En Jezus, innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hun ogen aan. En terstond werden hun ogen ziende, en zij volgden Hem.

VERGELIJK MARKUS 10: 46-52 en LUKAS 18: 35-43.

Geliefden

Welk een onuitputtelijke bron van troost is toch het Evangelie van het Koninkrijk Gods! Welk serie kostelijke zalf voor allen, wie het gaat om genade en licht in de dingen en wegen Gods! Toont ons dit Evangelie enerzijds, hoe waar het is, dat wij van natuur stekeblind zijn in de dingen en wegen Gods, en daarom tot alle goed werk onbekwaam, aan de andere kant geeft het ons deze troost, dat wij een van God gegeven Zaligmaker hebben, Die ons liefelijk omhelst, Die Zich ook over de armste blinde ontfermt, opdat wij ons niet laten terughouden van tot Hem te roepen, en vast geloven, dat Hij alleen ons helpen kan en wil.

Zo'n onderwijzing en zo'n troost van het Evangelie wil ik u thans voorhouden naar aanleiding van de geschiedenis van een blinde, die niet ophield met roepen om ontferming, totdat de Heere hem beval, tot Hem te komen, en hij de vervulling van zijn beden ontving, en deze troostwoorden: "Uw geloof heeft u behouden."

Deze geschiedenis vinden wij bij de Evangelist Mattheüs Hoofdstuk 20: 29-34; bij Markus Hoofdstuk 10: 46-52. En bij Lukas Hoofdstuk 18: 35-43.

Het is, weliswaar, een geschiedenis van de genezing van lichamelijke blindheid, maar zij is ons tot troost geschreven, opdat wij geloven, dat deze Zaligmaker, Die volgens Psalm 146 *de Heere is, Die de ogen van de blinden opent*, ook onze Zaligmaker is, om ons van onze geestelijke blindheid te genezen. Zodat in een dubbele betekenis, zowel geestelijk als lichamenlijk, van Hem vervuld is en vervuld wordt, wat geschreven staat Jos. 35: "Zegt de onbedachtzamen van harte: Weest sterk en vreest niet; ziet, ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods. Hij zal komen en ulieden verlossen. Alsdan zullen van de blinden ogen opengedaan worden."

De geschiedenis van de genezing van de lichamelijke blindheid staat bij de drie Evangelisten in onmiddellijk verband met de mededeling, hoe blind de discipelen van de Heere waren in de dingen en wegen Gods tot onze verlossing.

Onze Heere was in de landstreek van Jericho en bevond Zich op Zijn laatste reis naar Jeruzalem. Wij lezen namelijk bij Mattheus, Hoofdstuk 20: 17-19: "En Jezus, opgaande naar Jeruzalem, nam tot Zich de twaalf discipelen alleen op de weg, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des mensen zal de overpriesteren en Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen. En zij zullen Hem de Heidenen overleveren, om Hem te bespotten en te geselen en te kruisigen. En ten derden dage zal Hij weer opstaan."

Toen hoorden zij van het lijden van de Heere, van Zijn dood, ja, maar ook van Zijn

opstanding. Nu waren zij echter al zó blind, dat zij daarvan niets verstonden. Ja, zelfs kwam de moeder van de zonen van Zebedeüs tot Hem met de bede: “Zeg, dat deze mijn twee zonen zitten mogen, de één tot Uw rechter- en de ander tot Uw linkerhand in Uw Koninkrijk.” En de moeder zowel als de zonen beweerden, dat zij de drinkbeker van het lijden, die de Heere drinken zou, ook konden drinken, als zij maar konden heersen en macht hebben. De overige tien discipelen waren zó weinig geroerd door hetgeen de Heere over zijn dood en opstanding had gezegd, dat zij het zelfs zeer kwalijk namen van de twee broeders, zodat zij de terechtwijzing verdienden (vers 25-27): “Gij weet, dat de oversten van de volken heerschappij voeren over hen, en de grote gebruiken macht over hen; maar alzó zal het onder u niet zijn. Maar zo wie onder u zal willen groot worden, die zij uw dienaar. En zo wie onder u zal willen de eerste zijn, die zij uw dienstknecht; gelijk de Zoon des mensen niet is gekomen, om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.”

Markus bericht ons, Hoofdstuk 10: 32, hoe de discipelen, de Heere volgende naar Jeruzalem, verbaasd en bevreesd waren. En verhaalt ons dan met bijna dezelfde woorden als Mattheüs, hoe blind zij waren met betrekking tot deze laatste gang van de Heere naar Jeruzalem.

Lukas schrijft hiervan, Hoofdstuk 18: 34: “En zij verstonden geen van deze dingen, en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.” In verband met de mededeling van deze blindheid in de dingen en wegen Gods staat dus de geschiedenis van de genezing van twee blinden, die zich op de weg bij Jericho bevonden.

De discipelen, die zo blind waren, moesten uit die genezing iets leren. Wij, die ook zo blind zijn in de dingen en wegen Gods, moeten daaruit ook iets leren, namelijk: zó te doen, als deze blinden gedaan hebben, opdat wij in Gods licht het licht mogen zien. Laat bij ons maar de klacht zijn, naar Psalm 31: 11: “Het licht van mijn ogen, ook zij zelf zijn niet bij mij.” En het gebed Psalm 119: 18: “Ontdek mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van uw Wet!” Dan zullen wij vervuld worden met de troost, die de geschiedenis van de genezing van de blinden ons geeft.

Wij kunnen ons hier niet in de war laten brengen door het beweren van sommigen, dat hier sprake is van twee onderscheiden genezingen. Het is toch zeker niet aan te nemen, dat het volk eerst bij het inkomen in de stad Jericho één of twee blinden zou bestraft hebben, dat zij zouden zwijgen, en bij het uitgaan uit de stad weer een blinde evenzó zouden bestraft hebben, nadat zij de genezing van de eersten hadden gezien. De woorden van Lukas: “Als Hij nabij Jericho kwam”, en die van Mattheüs en Markus: “Als zij van Jericho uitgingen”, laten zich zó overeenbrengen, dat de blinden geroepen hebben, terwijl Jezus de stad binnenkwam en hen voorbijging, en nogmaals geroepen hebben, toen Hij uit de stad ging, hetzij dat de blinden zich door de stad hebben laten leiden en aan de andere poort neerzetten, hetzij dat zij op hun plaats zijn blijven zitten en op de Heere gewacht hebben, tot Hij de stad weer uitging. In het laatste geval ging men door dezelfde poort, door welke men van Galiléa de stad binnenkwam, ook naar Jeruzalem. Dat overigens Mattheüs van twee blinden, Lukas van slechts één, en Markus ook van één spreekt, maakt de geschiedenis niet twijfelachtig. Twee blinden zijn er geweest; bij Lukas wordt hij op de voorgrond gesteld, die voor zich en voor de andere het woord voerde; bij Markus wordt de een als een zeer bekend persoon op de voorgrond gesteld. Als twee om iets te vragen, dan vraagt immers gewoonlijk de één, en worden toch beiden geacht te vragen, al is het, dat de één zwijgt of slechts een woordje bij de bede van de andere voegt.

De volgende zaken staan nu, volgens dit Evangelie, eens voor altijd vast:

1. Wij zijn blind in de dingen en wegen Gods en verstaan er niets van.
2. Om deze blindheid te erkennen en ons daarover te verootmoedigen, hebben wij de genade van de Heilige Geest nodig.
3. Als deze blindheid ons tot een smart en kwelling wordt, dan zijn wij heel en al ellendig, en dan is ook de Heiland dáár.
4. Als de Heiland er is, dan beginnen wij te roepen.
5. Als dit roepen door de Heilige Geest verwekt is, dan geven wij in dit roepen de Heere de eer en veroordelen onszelf; dan blijft ons niets over dan het roepen om ontferming.
6. Bij dit roepen komt alles tegen ons op, komen ons allerlei dingen in de weg, opdat wij zouden moede worden en het opgeven.
7. Maar daardoor laat de ellendige zich de mond niet stoppen; nee, hij roept zoveel te meer.
8. Als de Heere het roepen om ontferming hoort, dan gaat Hij niet voorbij, maar Hij blijft staan. De ellendige moet tot Hem gebracht worden.
9. Wanneer het uur van de Heere er is om Zich te ontfermen, dan verwekt Hij ook ontfermende mensen, die zeggen: “Heb goede moed, sta op, Hij roept u.”
10. Als de Heere roept, dan werpt men al beletselen van zich, om zo spoedig mogelijk geholpen te worden.
11. Dan vraagt de Heere, wat wij van Hem willen, dat Hij ons doen zal?
12. Dan mogen wij vrij ons vurig verlangen naar genezing aan de Heere bekendmaken.
13. Als wij Hem bekendmaken, wat wij willen, dan geeft Hij aan Zijn ellendigen, wat zij van Hem begeren.
14. Dát houdt de Heere voor het ware geloof, dat wij Hem alleen voor onze Zaligmaker houden, Die alles kan, wat Hij wil.
15. Zo’n geloof behoudt ons volkomen, en als de Heere in genade ons geneest, dan zien wij Hem in Zijn schoonheid, volgen Hem, loven Hem, en onze genezing geeft ook aan veel andere aanleiding, om Gode lof te geven.

1. *Wij zijn blind in de dingen en wegen Gods en verstaan er niets van.*

Of verstaan wij daarvan meer dan de discipelen, toen zij van de dood van de Heere en van Zijn opstanding niets verstonden? Geloven wij uit onszelf werkelijk aan de alomtegenwoordige, alles regerende en ons onderhoudende voorzienigheid Gods?

Staat eens voor altijd dit bij ons vast, dat wij met een goed geweten antwoord kunnen geven op de vraag; “Heeft het iets meer in, dat Christus gekruisigd is, dan dat Hij een andere dood gestorven ware?” (Catech. Vraag 39), of op de vraag: “Wat nut ons de opstanding van Christus?” (Vr. 45). Wanneer zijn wij bereid om, terwijl wij niets dan zonden in ons zien, van harte in te stemmen met het antwoord van de Catechismus op de vraag: “Wat gelooft gij van de vergeving van de zonden?” (Vr. 56).

Houden wij het voor vast en zeker, dat degenen, die God liefhebben, alle dingen ook - werken ten goede, degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn?

Zijn wij niet doorgaans, zolang wij niet diep verootmoedigd zijn, begerig naar macht en heerschappij, en totaal onvatbaar voor de leer van Hem, Die Zichzelf vernietigde en, om ons te verlossen, de gestalte van een dienstknecht aannam? Onvatbaar voor deze lering: “Wie onder u de meeste wil zijn, die zij uw dienaar”?

Aan de dood denken wij soms, maar met vrees en ontzetting. Denken wij ook uit onszelf aan de opstanding? Graag denken wij aan verhoging. Denken wij ook aan vernedering, en dat God de nederigen, en deze alleen, genadig is?

De zaken Gods zijn bij God welbewaard. Wat Zijn zaak is, dat zal Hij koninklijk tot stand brengen. Gods wegen zijn Gods wegen, dus moeten zij een goed einde hebben. Zien wij dit goed in? O, als wij aandachtig op alle dingen letten, hoe blind zijn wij dan in de kennis van God en van Christus, in de kennis van de zaligheid, in de kennis dat God een Helper in de nood is, een getrouw God, Die niet laat varen de werken van Zijn handen! Het moet ons tot een troost zijn, dat de Heere Zijn blinde discipelen niet verstoten heeft; dat Hij ons, blinden ook niet verstoot; dat integendeel de Geest ons deze geschiedenis meedeelt, opdat wij daaruit mogen zien, hoe alleen de Heere Jezus onze Levenszon is.

2. Om deze blindheid te erkennen en ons daarover te verootmoedigen, hebben wij de genade van de Heilige Geest nodig.

Was het niet na de uitstorting van de Heilige Geest op de Pinksterdag, dat de Evangelisten hun Evangeliën schreven? Zo was het dan de genade van de Heilige Geest die hen er toe bracht, deze blindheid, gelijk die hen tevoren aankleefde, te erkennen. Zo is het door de genade van de Geest, dat Mattheüs en Markus het getuigenis aangaande de verkeerdheid van de zonen van Zebedeüs voor ons opgetekend hebben, en dat Lukas van de Apostelen geschreven heeft: “Zij verstonden geen van deze dingen, en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.”

Door diezelfde genade van de Heilige Geest was het ook dat Johannes de Evangelist van zichzelf en van zijn mede Apostelen bekende, Joh. 2: “Als Hij opgestaan was van de doden, werden Zijn discipelen gedachtig, dat Hij dit tot hen gezegd had.” Diezelfde genade was het, welke in vroeger tijd David het bekende opschrift boven de 51ste Psalm deed zetten. Zie, hierin is het Evangelie van menselijke geschriften onderscheiden: menselijke geschriften sieren hun helden op met deugden, welke buiten het gebied van de ervaring liggen; het Evangelie daarentegen stelt zijn helden voor als blinden en doven, die niets van die blijde boodschap zien of horen, al wordt zij hun ook voor de ogen gelegd en duizendmaal verkondigd, tenzij dat de Heilige Geest eerst ogen en oren opent. Hij verootmoedigt dus de mens en maakt de Heere en Zijn genadewerk bij de mensen groot. Worden wij nu bij de wegen en dingen Gods en van onze zaligheid deze blindheid in onszelf gewaar, dan is dit de genade van de Heilige Geest. Dan ontstaat er echter tegelijkertijd oprechte verootmoediging over zodanige blindheid, en in die verootmoediging komt de troost van het Evangelie, dat de Heere ook ons niet verwerpt, evenmin als Hij Zijn discipelen en Apostelen om hun blindheid heeft verworpen.

3. Maar, als ons het Evangelie zal vertroosten, dan zal zulke blindheid ons tot een smart en kwelling zijn, zodat wij er heel en al ellendig door worden, en wanneer wij dat zijn, dan is ook de Zaligmaker daar.

Ik weet niet, welke lering de Apostelen voor zichzelf uit de genezing van de blinden hebben getrokken. Het is wel zeker, dat die genezing op hun verstand en hart een heilzame indruk zal gemaakt hebben, hen zal overtuigd hebben, dat tegen al de blindheid van de mensen hun Heere en Meester het Licht van de wereld is en ook hun enig Licht was. Naderhand hebben zij de betekenis van het gebeurde met de blinden des te beter verstaan, en ons daarom deze gebeurtenis tot een blijvende troost meegedeeld.

In de nabijheid van Jericho waren twee blinden. Jericho was in die tijd na Jeruzalem de voornaamste stad van het beloofde land. Een Herodes had daar zijn paleis. De stad bloeide door doorvoerhandel. Doch, hoe veel geestelijk blinden waren er ook in

Jericho! En de discipelen zijn op zichzelf niet veel beter, ook zij zijn blind in de wegen van de Heere. En zie, daar laat God hen twee blinden aantreffen; die zaten daar aan de weg en bedelden. Een van deze blinden was zelfs algemeen bekend, namelijk Bar-Timeüs, dat is, een zoon van Timeüs, welke naamde ‘bevleete of vuile’ betekent. Zeker is hij wel aan al inwoners van de stad bekend geweest onder de naam “de blinde Bartimeüs”, dat is, de zoon van de vuile, de blinde. Voor deze blinde Bartimeüs nu was, evenals voor zijn metgezel, de blindheid een smart en kwelling; zeer ellendig waren zij erdoor geworden. Een blind man is een arm man, dubbel arm, als hij hulpeloos aan de weg wordt gezet om zijn treurig leven door aalmoezen te rekken. Hier zit nu een arme blinde nabij het rijke Jericho. Hij heeft van Jezus gehoord. Welk een verlangen naar Jezus moet hij gehad hebben! Zijn blindheid wordt hem nu eerst recht tot een smart en kwelling, nu hij weet, dat er een Heiland is, Die de ogen van de blinden opent. ‘O, kwam Hij ook hier voorbij!’ Zó zal zowel de een als de andere blinde gedacht hebben. Wie weet, hoe menigmaal zij samen over die Heiland hebben gesproken! Hoe dikwijls zij van Hem, als de enige Leraar, de enige ontfermende Priester en de almachtige Zoon van David, elkaar allerlei dingen hebben verteld. En hoelang zij aan de weg hebben gezeten en gewacht, dat Hij mocht voorbijkomen, en zij elkaar mochten toeroepen: “Uw God komt en zal u verlossen!” En zie, eer zij het vermoedden, was Hij daar.

O, mocht deze geschiedenis op ons, indien onze geestelijke blindheid ons smart veroorzaakt en tot een kwelling is, een blijvende indruk maken! Hoe meer deze blindheid ons een kwelling wordt, des te ellendiger worden wij, zodat terwijl andere in grote overvloed leven, wij doodarm worden. Dan kan alleen Jezus ons helpen. Laat ons dan spreken met deze, voor wie de blindheid in de wegen Gods een plaag is evenals voor ons. Laat ons elkaar vertellen, Wie Jezus is, gelijk de blinden in het Evangelie dat voorzeker gedaan hebben, opdat het verlangen naar Hem steeds vuriger worde; wachten wij op Hem, Hij zal zeker komen, en niet vertoeven. Ja, waar het verlangen naar Hem is, daar is Hij al, anders zou wij niet naar Hem verlangen.

4. Als de Heiland dáár is, dan beginnen wij te roepen.

Toen de blinden het volk hoorden, dat langs hen voorbijging, vraagde een van hen, wat dat was? Toen zei men hem, dat Jezus de Nazaréner voorbijging. En hij riep, zeggende: “Jezus, Gij Zoon Davids, ontferm U mijner!” De andere riep ook: “ach Heere, Gij Zoon Davids, ontferm u onzer!”

Wel moest het de discipelen tot beschaming zijn, dat zij in hun blindheid niet deden gelijk deze blinden. En ook ons moet het ter beschaming zijn, dat wij bij onze blindheid in de dingen en wegen Gods niet meer tot Hem roepen. Als echter de nood ten top stijgt, dan is de Heere daar, en als Hij er is, dan beginnen wij wel te roepen. Ja, dan eerst, als Hij daar is, is er het rechte roepen om ontferming. Want dan is er de enige gelegenheid om van onze nood verlost te worden. Zoeken wij slechts wat meer naar de betekenis van datgene, wat rondom ons geschiedt.

De blinden hoorden een sterk gedruis, veroorzaakt door de beweging van de menigte, die Jezus volgde. Toen zochten zij te weten te komen, wat dat betekende, en vermoedden misschien al dat het Jezus was, die daar voorbijging. Hoe het zij, zodra zij gehoord hadden, dat het Jezus de Nazaréner was, riepen zij met luider stem tot Hem, en toonden zodoende wel, dat en hoe zij Hem kenden.

Wat beduidt nu voor ons het gedruis van de schare, welke opgaat naar het huis van de Heere, naar het huis van Hem, Die gezegd heeft: “Waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar zal Ik in het midden van hen zijn”? Behoren wij nu niet te onderzoeken en te vragen, waartoe Hij in Zijn Woord bij ons is? Is Hij niet bij ons als de

Geneesmeester van onze zielen, als de Geneesmeester ook van ons lichaam?

Indien de blindheid ons een kwelling is, laat ons dan onderzoeken, Wie daar voorbijgaat, en van de blinden het ware gebed leren. Zij riepen niet: ‘Jezus de Nazaréner, maak ons ziende!’ maar: “Jezus, Gij Zone Davids, ontferm U mijner! Och Heere, Gij Zone Davids, onferm U over ons!” Zó leert de Heere ons door Zijn Heilige Geest te roepen uit de diepte van de benauwdheid, en het ware, goede gebed te bidden, namelijk dat wij Hem als het ware vasthouden bij Zijn Naam Jezus. En Hem dan aanroepen, niet als een vleselijke Zoon van David, maar als onze geestelijke, door God beloofde en gegeven Zoon van David. Dan roepen wij Hem aan als onze ware geestelijke Koning, Die bij ons is, om een geestelijk Koninkrijk op te richten, waarin Hij tot zijn onderdanen maakt armen en ellendigen, die Hij van allerlei ellende van lichaam en van de ziel verlost, gelijk in Psalm 72 van Hem geschreven staat; als onze Koning, Wiens koninklijke macht dáárin bestaat, dat Hij ons Zijn gerechtigheid schenkt en toerekent, en onze goddeloosheid van ons wegneemt; dat Hij de blinden ziende en de doven horende maakt, de lammen doet huppelen als een hert, en de tong van de stommen ontbindt om God te loven; ja, maakt, dat de doden voor Zijn Aangezicht leven. Dan leert ons deze getrouwe Zaligmaker ook wel om ontferming roepen, en zo is het dan waar:

5. *Dat wij, daar zo’n roepen door de Heilige Geest verwekt is, de Heere daarin de eer geven en onszelf veroordelen, zodat er voor ons niets meer overblijft, dan het roepen om ontferming.*

Jazeker, wij zijn arm, en de armen zal Hij genadig zijn; wij zijn hulpeloos, en Hij is rechtvaardig en een Heiland; wij zijn zondaars en hebben niet anders verdiend, dan dat Hij ons in onze ellende laat omkomen. Maar *onze Verlosser* is vanouds af Zijn Naam. Daarom, als wij bidden: “Ontferm U mijner”, beschuldigen wij onszelf, en bekennen, dat wij slechts waardig zijn een rechtvaardig oordeel van de verdoemenis te ondergaan, en in eeuwige duisternis te blijven liggen. En tegelijkertijd geven wij, als wij bidden: “Ontferm U mijner”, Hem de eer, dat Hij Zich ontfermt, dat bij Hem alles enkel ontferming is. Dan werpen wij onze beden voor Zijn Aangezicht neer, niet op ons doen, maar op Zijn grote barmhartigheid.

6. *Bij dit roepen komen ons echter allerlei dingen in de weg, zodat wij moedeloos worden en het opgeven.*

Wij lezen in het Evangelie, dat het volk de blinden bestrafte, opdat zij zwijgen zouden. Wat waren dat voor mensen, die de blinden zo hard vielen, omdat zij tot Jezus riepen? Er ligt immers iets tegenstrijdigs in, Jezus te volgen, zeker met de begeerte om veel van Zijn woorden te horen, en dan deze blinden te bestraffen. Ik denk, dat deze mensen in het verborgen vijanden van de Heere Jezus waren, en dus niet verdragen konden, dat een welbekende arme blinde, Bartimeüs, die nog nooit met zijn ogen de Heere Jezus had kunnen zien, in gemeenschap met de andere blinde zulk een belijdenis van Hem aflegde, namelijk *dat Hij de Zoon Davids en een Ontfermer was*, Die hem wel van zijn blindheid kon genezen. Terwijl zij zelf nog aarzelden, de Heere voor iets meer te houden, dan voor Jezus de Nazaréner.

Hoe verschrikkelijk voor die arme blinden! Bovendien schijnt de Heere ook hier te hebben gedaan, alsof Hij hen niet hoorde. Hij schijnt Zijn weg vervolgd te hebben en wel in het huis van Zacheüs, de rijke tollenaar, te zijn ingegaan. Hoe het zij, wij zien hier, dat duivel en wereld, de hele menigte van de Farizeeën, en allen, die slechts uiterlijk Jezus volgen, de ellendigen altijd tegenwerken. Daarbij schijnt ook de Heere Zelf menigmaal Zijn oor niet te neigen tot ons geroep, en is als doof en dood voor

onze jammerklacht. Maar duivel en wereld stellen zich ten doel, ons moedeloos te maken en het ons te doen opgeven. De Heere daarentegen beproeft ons. Zijn doel is, dat wij niet moedeloos worden, maar des te vuriger tot Hem roepen.

7. De Heere spoort aan tot het gebed; vandaar, dat de nooddrufte zich de mond niet laat stoppen, maar zoveel te meer tot Hem roept.

“Maar”, zó lezen wij in het Evangelie, “zij riepen te meer: Ontferm U onzer, Heere, Gij Zone Davids!” Zij herhalen hetzelfde gebed, en laten zich het spoor niet bijster maken. Wat gaat hun die grote menigte en haar scherp bestraffen aan! De arme hoort het schelden niet, hij is arm en moet geholpen worden. Zij blijven bij hetzelfde gebed en herroepen hun belijdenis van Jezus niet. Volg hierin de blinden na! Zeker, u moet hen navolgen. Jezus is Jezus, geheel en al Jezus, de Zaligmaker. Hij is een barmhartig Hogepriester en een oppermachtige Zoon van David, een Koning der koningen en Heere der heren. Wat deert het u, of ook alle duivelen en alle Farizeeën u toeschreeuwen: “Wat, ellendige! gij armste van de armen, wat wilt u? Wat beeldt ge u in, wat verbeeldt ge u te doen? Denkt u, dat zó’n Man om uwentwil wonderen zal doen? Het is zo onbehoorlijk mogelijk van u, zó te roepen! U hebt met uw zonden wel wat anders verdiend, dan dat zo’n Man Zich om uwentwil op Zijn weg zou laten ophouden!”

Antwoord u daarop: “Welnu, heb ik gezondigd, of welgedaan, ik stoor mij daar niet aan in mijn benauwdheid!” Nee, de nooddrufte zal zich daar niet aan storen, wat men hem ook moge verwijten. Waar Hij, Jezus, Zijn ontferming verheerlijken kan, daar wil Hij Zich laten ophouden. Hij is rechtvaardig. “Des avonds en des morgens en des middags zal ik klagen en getier maken: en Hij zal mijn stem horen”, zegt David in de 55ste Psalm.

8. Als de Heere om ontferming hoort roepen, dan gaat Hij niet voorbij, maar Hij blijft staan. De ellendige moet tot Hem gebracht worden.

Bij Mattheüs lezen wij: “Jezus, stilstaande, riep hen”. Bij Markus: “En Jezus, stilstaande, zei, dat men hem roepen zou.” En bij Lukas: “En Jezus, stilstaande, beval, dat men dezelve tot Hem brengen zou.”

Liet de Heere eens zon en maan stilstaan op Jozua’s gebed, hoeveel te meer zal Hij Zelf stilstaan, waar Hij aangeroepen wordt om barmhartigheid te tonen en de ellendige te verlossen, die anders geen helper heeft! De schare van het volk wil de blinden de mond stoppen, wil Jezus de armen en ellendigen laten voorbijgaan. Maar Jezus is van een geheel andere geest. Als men bij Hem om ontferming aanhoudt, dan moet Hij Zich ontfermen. Hij roept, en Hij roept bij name. Dat doet Hij ook nu nog door Zijn Woord en Zijn Geest: “Wendt u naar Mij toe en wordt behouden, al gij einden van de aarde! Want Ik ben God, en niemand meer!” Hij laat roepen bij name; dat doet Hij ook nu nog door de prediking. “De Geest en de bruid zeggen: Kom! en die het hoort, zegge: Kom!” (Openb. 22: 17). “Hoort naar Mij, gijlieden, die de gerechtigheid kent, gij volk, in welks hart Mijn Wet is! Vreest niet de smaadheid van de mens, en voor hun smaadredenen ontzet u niet” (Jesaja 51: 7). “Schud u uit het stof, maak u op, zit neder, o Jeruzalem! Maak u los van de banden van uw hals, gij gevangen dochter van Sion!” (Jesaja 52: 2). “Maak u op, wordt verlicht. Want uw Licht komt, en de heerlijkheid van de Heere gaat over u op. Want ziet, de duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken; maar over u zal de Heere opgaan, en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden” (Jesaja 60: 1 en 2).

Jezus beval, dat men de blinde tot Hem zou brengen. “Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.” Dit is het ambt van de Heere Jezus,

waartoe Hij door de Vader geroepen en gezalfd is. “Ik, de Heere, heb u geroepen, om te openen de blinde ogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis, en uit het gevangenhuis die in duisternis zitten” (Jesaja 42: 6 en 7). “Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen; met waarheid zal Hij het recht voortbrengen” (Jesaja 42: 3). “Hij zal niet verdonkerd worden, en Hij zal niet verbroken worden” (Jesaja, 42: 4). “Genade is uitgestort in Uw lippen” (Psalm 45: 3). “Schouwt aan, gij blinden, om te zien” (Jesaja, 42: 18). Wie ontfermt zich zoals Hij, onze barmhartige Hogepriester?!

9. Wanneer het uur van de Heere daar is, om Zich te ontfermen, dan verwekt Hij ook barmhartige mensen, die zeggen: “Heb goede moed, sta op, Hij roept u.”

Wanneer het uur van de Heere er is, dan geeft Hij Zelf, dat wij roepen, gelijk nooit tevoren. En als Hij dat geeft, dan breken wij met dit roepen door alle hindernissen heen. Zó heeft de Heere het graag. Hij wil graag, dat wij ons over het “indien” en “Jamaar” van het vlees en van de duivel heenzetten, alleen op Zijn ontferming zien en bij Hem om ontferming aanhouden. Ja, dan geeft Hij aan het gebed zo’n kracht, dat Hij, de Heere, de Sterke God Jakobs, Zichzelf daardoor laat binden. Zo blijft Hij staan en kan niet verdergaan, tot Hij ons geholpen heeft. De blinde Bartimeüs doet evenals de aartsvader Jakob, toen hij vreesde voor zijn broeder Ezau; ook deze hield met zijn roepen en wenen de Heere vast. Want toen de Engel zei: “Laat Mij gaan”, antwoordde hij: “Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent.”

De blinde dacht: Nu, of nooit! Nu is er de gelegenheid, om van mijn blindheid verlost te worden; nu is het de wel aangename tijd, nu is het de dag van de zaligheid; nu is de Zaligmaker bij mij; gaat Hij nu voorbij, zonder dat ik geholpen word, dan moet ik altijd blind blijven.

Daarom riep hij zo, en zijn gebed kwam tot de oren van de Heere. Het geroep om ontferming hield de Heere staande, en Hij zendt enige van Zijn discipelen tot de blinden. Deze discipelen verstaan uit eigen ondervinding, waarom de Heere gebiedt de blinde tot Hem te brengen. Op het bevel van de Heere haasten zij zich, om de blinde, die niet alleen kon gaan, omdat hij blind was, tot de Heere te leiden.

Maar, toen nu de blinde werkelijk tot de Heere gebracht zon worden, toen ontzonk hem alle moed. Eerst had hij nog moed gehad om, hoe meer hij bestraft werd, des te luider te roepen; nu echter komen hem zeker alle zonden, die hij gedaan heeft, voor de geest, en deinst hij verschrikt terug voor de heiligheid van de Heere. Zó toch gaat het met de beangste, bekommerde zielen; zij roepen wel om ontferming en houden aan met roepen, en toch deinzen zij verschrikt terug, zinken weg en denken, dat de Heere hun niet wil genadig zijn. Of wel, zij denken, dat zij voor het straf gericht zullen gebracht worden, juist dan, als de Heere hun gunst bewijzen en Zijn genade aan hen verheerlijken wil. Maar het blijft staan, wat de Heere zegt: “Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor Mijn Woord beeft (die wegzinkt voor Mijn Woord)” (Jesaja 66: 2). Deze gezindheid van de Heere kenden de discipelen. Zo worden zij zelf met ontferming over de blinde vervuld, en de Geest van de vreugde bezielt hen, om hem deze drie kostelijke woorden toe te spreken: “Heb goede moed, sta op, Hij roept u.”

Deze drie Koninklijke woorden spreek ook ik in de Naam van de Heere tot alle blinden en bekommerden, wie het gaat gelijk de blinden; die ook menen, dat de Heere, hoe zij ook om ontferming roepen, hun geen genade bewijzen wil.

Het hele Evangelie, het hele hart van de Heere ligt voor alle bekommerden juist in deze drie woorden: “Heb goede moed, sta op, Hij roept u!” O, welk een genade is het, een man Gods te hebben gevonden, die ons met zo’n toeroeping tot de Heere drijft!

Dan heffen wij ons in hoop tot de Heere op, dan komen wij uit de groeve, dan ondervinden wij het aan onze zielen: Ook ik, ook ik ben geroepen, ook ik mag tot Hem komen! Ook mij, - dat had ik niet gedacht, - ook mij wil Hij genade bewijzen. Bij deze dingen leeft men, en daarin is het leven van onze geest. Dan gaat het ons zoals Jonathan, die het einde van zijn staf in de honig indoopte, en zijn hand tot zijn mond wendde; toen werden zijn ogen verlicht. “De Heere Heere”, zegt onze Zaligmaker, heeft Mij een tong van de geleerden gegeven, opdat Ik wete met de moede een woord ter rechter tijd te spreken” (Jesaja 50: 4). “Bedwing uw stem van gewezen, en uw ogen van tranen. Want er is loon voor uw arbeid” (Jer. 31: 16). “Schud u uit het stof, maak u op” (Jesaja 52: 2). “Vrees niet. Want gij zult niet beschaamd worden” (Jesaja, 54: 4). “Vrees niet. Want Ik heb u verlost; Ik heb u bij Uw Naam geroepen, gij zijt Mijne” (Jes. 43: 1). “Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschap, die de vrede doet horen. Desgenen, die tot Sion zegt: uw God is Koning!” (Jesaja 52: 7).

10. Als de Heere roept, dan werpt men alle beletsels van zich, om zo spoedig mogelijk bij de Heere te zijn en door Hem genezen te worden.

Bij de Evangelist Markus lezen wij: “En hij, (de blinde), zijn mantel afgeworpen hebbende, stond op en kwam tot Jezus.”

De vriendelijk nodigende woorden: “Heb goede moed, sta op, Hij roept u”, vervulden de blinde met zo’n moed, met zóveel vertrouwen en hoop, dat hij dadelijk zijn mantel afwierp, opstond en tot Jezus ging.

Er zijn zeer veel zo uitwendige als inwendige beletsels die oorzaak zijn, dat wij blijven liggen en niet tot Jezus komen. Er zijn wel voornemens bij ons, maar wij laten ons door allerlei dingen terughouden. Nu eens zijn het onze zonden, op welke wij blijven zitten, dan eens zijn het de uiterlijke omstandigheden of de mensen, waarvan wij menen afhankelijk te zijn; dan weer is het de weg van de verkeerdheid, op welke wij ons gebonden gevoelen, hetzij om onze begeerte te hebben of om het dagelijks brood te verkrijgen. Maar als Jezus roept, dan komen wij ook door Zijn genadige trekking, over al beletsels heen, dan bedenken wij bij het licht van Zijn Geest, dat wij zonder Jezus blind zijn en blind blijven, en verstaan wat de Heere zegt: “Wat baat het een mens, zo hij de hele wereld gewint, en hij lijdt schade van Zijn ziel? Laat de doden hun doden begraven. Niemand die zijn hand aan de ploeg slaat, en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods. Gaat in door de enge poort! Indien uw rechteroog u ergert, trek het uit en werp het van u; indien uw rechterhand u ergert, of uw rechtervoet, houw ze af. Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig. En wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig. En die zijn kruis niet op zich neemt en Mij navolgt, is Mijns niet waardig.” En: “Zonder Mij kunt gij niets doen. Ik ben het Licht van de wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.”

Zo werpen wij dan elke mantel, waarmee wij ons anders bedekken, van ons af, opdat wij daardoor niet struikelen en vallen, en in ons lopen opgehouden worden, en komen, naakt en bloot, tot de genade van Jezus. Dan kunnen wij, vanwege onze inwendige nood en vanwege de inwendige trekking van de Heere, niet langer in het stof van onze zonden, in het vuil van de wereld blijven zitten; dan moeten wij de liefelijke stem van het Evangelie gehoorzamen, al zien wij ook niets anders, dan dat wij blind zijn.

O, dat toch velen aan die liefelijk nodigende stem: “Heb goede moed, sta op, Hij roept u”, gehoor gaven! De blinde zag niets, toen hij genodigd werd, maar hij geloofde, de liefde werd vurig. Dat toch een iegelijk, die overtuigd is van zijn blindheid zonder

Jezus, zegge: “Henen uit, al u afgoden! Weg met u, die hinderende mantel!” Wie in de duisternis zit en op de Heere hoopt, in Hem gelooft, die staat de hemel open, en hij ziet en verkrijgt voor zich kostelijke gaven, bij welke de hele wereld, die de blinde toch niets kan geven, in het niet verzinkt.

11. *Als wij tot de Heere gekomen zijn, dan vraagt Hij ons, wat wij willen, dat Hij ons doen zal.*

Deze vraag moet ons bevreemden. “Ach, Heere Jezus, weet U dan niet wat ik nodig heb?”

Ja, dat weet Hij Zelf het best. Maar, de Heere wil het door ons gezegd, geopenbaard hebben. De armoede en blindheid van de zondaar is voortdurend het voorwerp van zijn Goddelijke ontferming. Intussen verlangt Hij van de ellendige, dat deze voor Hem zijn hele hart uitstort, dat hij Hem zegt, wat hij wil, wat hij graag van de Heere zou ontvangen. De Heere geeft aan de ellendige niets *om* zijn gebed. Hij geeft hem echter alles, wat hij bepaald hebben wil, wat hij bepaald van de Heere begeert, *op* zijn gebed; maar hierbij is dan de grond van het gebed ware ootmoed, zodat men alles, wat men van de Heere begeert, op grond van Zijn vrije ontferming van Hem afsmeekt. De Heere maakt met zijn vraag ons verlangen recht levendig, om ons met Zijn genade en hemelse zegeningen te overladen. Onze nood en onze ellende moeten wij recht en grondig voor Hem erkennen, en ons daarover voor Zijn Majesteit verootmoedigen; daartoe dient Zijn vraag. Tevens verwekt Hij daarmee kinderlijk vertrouwen, dat Hij ons gebed, hoewel wij het onwaardig zijn, om de wil van zijn Jezus-Naam, daar Hij ons toch deze vraag voorlegt, voorzeker zal verhoren.

Maar hoe? Daar Hij *ons* toch deze vraag voorlegt.

Ons?

Ja, ons, zo onze blindheid ons maar tot een last en kwelling geworden is, en wij bij Hem om ontferming aanhouden. Waarom komt anders het Evangelie tot ons, ook dit Evangelie van de blinden? Is de vraag aan de blinde niet ook omwil van het volk geschied, opdat het volk ook de ellende van de arme man zou kennen, het heil van de Heere zien en Gode lof toebrengen? En zullen wij nu van ver staan en zeggen: ‘die vraag geschiedde om de blinden, niet om mijnentwil!’? Immers is het juist om onzentwil geschreven, opdat wij zo wij graag ziende ogen willen hebben, om onze Zaligmaker te zien, Hem recht erkennen als de Heere over alle dingen. O, mochten wij toch allen zien, hoe de Heere met geopende handen staat, en hoe Hij met deze vraag: “Wat wilt gij, dat Ik u doen zal?” ook nu nog tot elke ellendige zegt: “Bid wat u wilt, en het zal u geschieden.”

En welk een Koninklijke vraag is het! Alleen Jezus kan die vraag doen en ons daarmee te kennen geven, dat in Hem al volheid van de Godheid lichamelijk woont. Als Hij deze vraag doet, kan Hij op de bede niet “nee” zeggen, ook niet aan de smekende het antwoord geven, dat eens Elia aan Elisa gaf: “Gij hebt een harde zaak begeerd.” Nee, Jezus openbaart Zich door Zijn vraag in Zijn volkomen gewilligheid, om de ellendigen datgene te geven, wat zij van Hem begeren. Hij staat daar als de Heere over alle dingen, als de Heere van de hemels en van de aarde; als Degene, Die heerst over alles, Die kan, wat Hij wil, en Die de rechtvaardige graag geeft, wat zij van Hem begeren; als Degene, Die de zonden vergeven, de hemel en het graf openen en de hel toesluiten kan; als Degene, Die spreekt: “Daar zij licht!” en er wordt licht. Eindelijk, Hij openbaart Zich als Degene, Die het oog, Die de gehele mens gemaakt heeft, en bijgevolg de blinde wel ziende kan maken.

Wanneer nu de vraag: “Wat wilt gij, dat Ik u doen zal?” tot de Gemeente gericht wordt, dan overdenke iedereen wat hij van de Heere begeert, dat Hij hem doen zal.

12. *Wij mogen vrij ons vurig verlangen naar genezing aan de Heere bekendmaken.*

De blinde Bartimeüs antwoordde op de vraag van de Heere vrijuit en zonder aarzelen: “Rabboni, dat ik ziende mag worden.” En de andere met hem: “Heere, dat onze ogen geopend worden.” Doet u dat onbeschroomd de blinde na! U mag het doen, u, bij wie het licht van de ogen uitgeblust is. Wij hebben hier geen voorbidding nodig, gelijk de pausgezinden beweren. De Heere gunt ons Zijn hele Koninkrijk. Ja, wij, die geloven aan Zijn Naam, zullen het met Hem beërven, en Hij verplettert duivel en wereld, zonde, nood en dood onder de voeten van Zijn gemeente.

Alles, wat gij bidden zult in Mijn Naam, dat zal u gegeven worden”, dat is Zijn belofte. *Als wij bidden naar Zijn wil, dan verkrijgen wij de bede, die wij van Hem gebeden hebben*, getuigt Johannes, de Apostel van de Heere. Zodra de nood bij u binnendringt, bij u, die van de Heere hebt horen verkondigen, welk een Ontfermer Hij is, ga dan in uw binnenkamer en houd bij Hem aan om ontferming, om genade, om hulp, om kracht, om verlossing.

Spreek alzó: Heere, u zegt in het Evangelie: *Wat wilt gij, dat Ik u doen zal?* nu, Heere, ik moet deze zaak, die zaak hebben, u alleen kunt het mij geven. Heere, wanneer U wilt, dan kunt U mij wel reinigen, dan kunt U mij wel doorhelpen, mij dit en dat laten behouden, mij dit en dat geven. Aanschouw mijn geestelijke en lichamelijke nood, mijn ellende, al ben ik het onwaardig, en help mij om Uwer eer wil. U bent toch een wonderbare God en Heere! U spreekt niet van hetgeen u wilt. U wilt alles, waarbij U eer kunt behalen, waarbij U Uw ontferming kunt grootmaken. U vraagt wat ik wil! Och Heere, ik ben bedroefd over mijn zonden, maak U mij verblijd. Ik heb vrouw en kinderen, onderhoud U ze voor mij. Ik heb een zwak lichaam en kan niet voortkomen, verheerlijk U Uw kracht in deze mijn zwakheid, opdat ik nochtans verricht wat mij opgelegd is. Heere, ik kan niets van U, noch van Uw genade zien, open mijn ogen, en wees U mijn Zon op deze mijn duistere weg. Het is waar, ik ben een arm, onwaardig zondaar, dat beken ik van heler hart, maar U kent mij, en U weet wat ik nodig heb. Heere, als U zegt: *Wat wilt gij, dat Ik u doen zal?* dan zal ik U vrijuit zeggen wat ik wil. Daar ik Uw wil doe met U te zeggen wat ik begeer, zo doet U zeker graag wat ik wil, en hebt U geen ander voornemen, dan mij te geven wat ik wil.”

Laat ons intussen wel bedenken, dat ogen des Heeren naar het geloof zien. Laat ons bedenken, wat wij van Hem begeren en hoe wij het van Hem begeren, wanneer deze Koning Zijn handen voor ons geopend houdt. Hij gaf ook eens aan Salomo de vergunning om iets van Hem te begeren. Toen begeerde Salomo wijsheid, om het volk van de Heere te kunnen regeren. En hij kreeg van de Heere wijsheid, gelijk het zand aan de oever van de zee, en al andere gaven, zonder dat hij er om gebeden had, daarboven. Laat ons, gelijk de blinde Bartimeüs, ons vertrouwen geheel op Christus' macht en genade, op Zijn grote barmhartigheid stellen, met oprechte boetvaardige belijdenis van al onze zonden, en dat wij al Zijn genadegaven onwaardig zijn. En dan het Hem vrijuit gezegd, wat ons hart van Hem begeert.

13. *Als wij Hem bekendmaken, wat wij van Hem willen, dan geeft Hij aan Zijn ellendigen wat zij van Hem begeren.*

Waarom doet Hij dat? “Jezus werd innerlijk bewogen met barmhartigheid”, lezen wij bij de Evangelist Matthéüs. Hier hebben wij in het Evangelie Jezus voor ons, gelijk Hij werkelijk Jezus is.

*Gelijk eens in Zijn aardse leven
Wil Hij, tot heerlijkheid verheven,
De zondaars liefd'rijk gadeslaan.*

Mijn Heiland neemt mij, zondaar, aan.

Daarvan kan ook de Apostel Paulus in zijn Brief aan de Hebreëen niet ophouden te getuigen; zien wij slechts Hoofdstuk 2: 17 en 18; 4: 15 en 16; 5: 2 en 79. O, Jezus wordt over zoveel, zo onderscheiden dingen, meer dan wij kunnen begrijpen, bidden of denken, met ontferming bewogen. Hij wordt zózeer bewogen over de ellende, zonde en benauwdheid van Zijn volk, dat de Profeet uitroept: “Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen!”

Tot een bewijs daarvan raakte de Heere de ogen van de blinden aan, als wilde Hij zeggen: “uw blindheid neem Ik op Mij mét uw zonden. En de ogen, die Ik voor u verwerf door eens in Mijn dood Mijn ogen te sluiten, die schenk Ik u mét Mijn gerechtigheid.”

Toen de Heere de ogen had aangeraakt, kwam uit het liefdehart van ontferming van deze Hoge priester, - Die met de blinden medelijden had, - het machtwoord: “Word ziende!” Zeker een groter machtwoord dan het woord: “Daar zij licht!” en daar werd licht; eens gesproken bij de schepping. Want toen was er geen zonde, hier echter was zonde en ten gevolge van die zonde, blindheid. De Heere neemt hier eerst de zonde weg en daarna de gevolgen van de zonde, de deerniswaardige blindheid. Zo doet Hij wat Zijn ellendigen ooit van Hem begeren. Want Hij wordt innerlijk met barmhartigheid bewogen over hun ellende en benauwdheid. In hen is toch niets dan zonde en blindheid, en Hij is rechtvaardig, niet om diegenen te straffen, die bij Hem sterk aanhouden om ontferming, nee, Hij is rechtvaardig om hun vrijwillig te schenken wat zij niet hebben, en wat toch bij hen aanwezig moet zijn, zal Jezus in hen verheerlijkt worden.

Menigeen zal wellicht vragen: “waarom wordt Jezus dan niet over mijn nood, waarin ik al zo lang gezocht heb, met barmhartigheid bewogen?”

Ach lieve, welke nood hebt u dan doorgestaan, waarbij de Heere, terwijl u Hem om ontferming aangeroepen hebt, Zich zó geheel verborgen heeft gehouden, dat u niets van Zijn doorhelpende macht hebt gezien? En weet u dan, hoe lang de blinden aan de weg gezeten en op de Heere gewacht hebben? Laat ons daarmee tevreden zijn, dat Hij ons ten laatste tevreden maakt met al Zijn wegen. De Heere heeft toen immers ook niet alle blinden in het land ziende gemaakt, niet alle doden opgewekt! Ziet u slechts in uw nood en in uw droefheid dáárop, welk een Heiland u hebt, Die zeggen kan: “Word ziende”, en de blinde ziet.

Verdraag een weinig; leer Hem uw kruis een poosje na te dragen, Hem na te volgen, en te midden van uw benauwdheid uw Zaligmaker voor iedereen te belijden, zoals de blinde deed. En word niet moede noch mat, dat u niet in het gebed bij Hem zou aanhouden om ontferming. Helpt Hij u in de morgen niet, dan helpt Hij u in de avond. Hij wil het geloof oefenen, het geloof in Hem, dat wij Hem alleen als onze enige Zaligmaker erkennen, van Hem alle goed verwachten. En dat wij in ons hart dáárvan verzekerd blijven, dat Hij alles vermag wat Hij wil, en ons te Zijner tijd en uur wil geven, wat wij van Hem begeren.

14. Dit houdt de Heere voor het ware geloof, dat wij Hem alleen voor onze Zaligmaker houden, Die alles kan wat Hij wil.

Dan toch wenden wij onze ogen van onszelf en van al schepselen af, en houden ze op Hem alleen. En, Hij is het ook alleen, Hij is het volkomen. Ik zou in de hemel en op de aarde er geen één weten naast Hem. Aan Hem, aan Hem alleen heeft de Vader alle macht gegeven in hemel en op aarde. De Vader wil, dat wij de Zoon eren om alles, waartoe de Vader Zijn Zoon gesteld en aan ons gegeven heeft. Zonden wegnemen kan Hij alleen, van wie gezegd is: “Ziet, het Lam Gods, dat de zonde van de wereld weg-

neemt!” De Vader wil, dat wij in Hem geloven. Zeker, Hij alleen is *de Weg*, terwijl wij onze weg verloren hebben. Hij alleen *de Waarheid*, terwijl wij uit onszelf enkel de leugenaar van den beginne kunnen geloven. Hij alleen **het Leven**, terwijl wij van onszelf midden in de dood liggen. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem. Hij gaf Zijn ziel voor onze schuld. Zal dan niet de Vader ons met Hem ook alle dingen schenken? En wat wil nu de Zoon anders, dan dat wij Hem in alles daarvoor houden, waartoe Hij ons door de Vader gegeven is, en wij Hem zó ontvangen, ons aan Hem houden en aan Zijn barmhartigheid? En wat wil Hij verder anders, dan wat Zijn ellendigen begeren?

Nu, wat willen zij, wier wil Hij door Zijn Geest geheiligd heeft, anders dan gerechtigheid, genade, licht, genezing en heiligmaking, uitredding uit elke nood? Wat willen zij anders dan de eer van de Heere Jezus, dan de verheerlijking van al deugden en volmaaktheden Gods? Begeren zij ook iets, wat daarmee niet in overeenstemming zou zijn? Zeker niet! *Al zou Hij mij ook doden, zo wil ik nochtans op Hem hopen.* Zelfs over het graf heen zal ik eens Zijn heerlijkheid aanschouwen. Met één woord, Hij is het alleen. Hij kan wat Hij wil, en Hij wil wat Zijn ellendigen willen. Dat wij dit in nood en ellende voor zeker houden, en daarom alleen tot Hem de toevlucht nemen. Dat noemt de Heere het ware geloof. Dat geloof wil Hij prijzen; dat geloof behoudt voorzeker.

15. *Zo’n geloof behoudt ons voorzeker, en als de Heere in Zijn genade ons geneest, dan zien wij de Koning in zijn schoonheid, volgen Hem, en loven God. Dan geeft onze genezing ook aan veel andere aanleiding, om Gode lof toe te brengen.*

“Ga heen, uw geloof heeft u behouden”, zegt de Heere tot de blinde. Ga heen, sta op, ga de wegen Gods in volkomen vrede, uw geloof heeft u behouden. Wonderbare wijze van genezing! Eerst prijst de Heere het geloof van de blinde en zegt: “Ga heen, uw geloof heeft u behouden.” Toen de Heere dit zei, was de blinde echter nog blind, maar op de woorden volgde onmiddellijk de genezing. Bij ons is dus de blindheid, niets dan de blindheid. Komt daarbij het geloof, alleen het geloof en niets buiten het geloof, dan behoudt dit geloof ons voorzeker. Dit geloof ziet niet op de blindheid, niet op zonde, nood en ellende. Nee, het geloof ziet zonder ogen, zonder werk, zonder heiligheid op de Heere, als Dengene, Die macht heeft over alle dingen en daarbij de wil om Zich over ons te ontfermen. Eigenlijk is het de macht en genade van Christus, welke ons behoudt. Maar waar Christus is om te helpen en zalig te maken, daar is ook Zijn Geest, Die het geloof werkt, waardoor wij met hart en zinnen in Christus overgaan, ons op Hem verlaten en Zijn weldaden aannemen. Hij, Die de weldaad voor ons gereed houdt, schept ook de hand, om die aan te nemen, en zegt dan in Zijn genade: “Dat u dit van Mij verwacht hebt, heeft u behouden.”

Zo’n geloof, dat van zichzelf niets, en van de Heere alles verwacht, gelooft nooit tevergeefs. De ellendigen geschiedt steeds naar dit geloof. En als ons nu naar dit geloof geschiedt, zodat wij in Christus ons Een en Al aanschouwen, wanneer de Heere ons in Zijn genade geneest, dan zien wij eerst recht en meer en meer, wat van Hem getuigd wordt (Psalm 45): “Gij zij veel schoner dan de mensen.” Dan zien wij de Heere in Zijn heerlijkheid, en worden van dag tot dag vernieuwd naar ditzelfde beeld. Dan volgen wij het Lam, waar het ook heengaat, gelijk de genezen blinde Hem volgde. Al hebben wij dan ook een nog diepere lijdensweg met Hem te gaan, dan de weg van de vorige blindheid was. Wij loven God, gelijk Paulus Hem loofde, toen hij aan de Efeziërs schreef en, aldus aanhief: “Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemel in Christus.” Of gelijk Petrus Hem loofde, toen hij schreef: “Geloofd zij de God

en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die, naar Zijn grote barmhartigheid, ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden.” En o, hoezeer moeten alle dingen ook werken ten goede dengenen die God liefhebben! Indien deze mensen niet blind waren geweest, dan zouden zij nooit verlangen naar de Zone Davids gehad hebben, nooit op Hem gewacht, Hem nooit om ontferming aanroepen hebben, nooit het geloof in Hem gehad, noch de genezing ontvangen hebben; nimmer zou zij God verheerlijkt hebben.

En onze genezing geeft aanleiding, dat ook velen God loven, daar zij aan ons zien, welk een machtig en genadig God onze God is. Hoog geprezen en geloofd zij en blijve onze Zaligmaker Jezus Christus, Die in alle dingen er wel voor zorgt, dat aan God de eer gegeven wordt! Hoe genadig vervult Hij Zijn belofte: “Indien er twee van u samenstemmen op de aarde over enige zaak, die zij zou mogen begeren, die zal hun geschieden van Mijn Vader, Die in de hemelen is.”

Zo hebt u dan nu aangaande Jezus van Nazareth uit het Evangelie vernomen, hoe goed en genadig Hij is. Hebt u nu een smart, een plaag, hoe erg die ook moge zijn, en wenst u daarvan genezen te worden? Weet: dit Evangelie is tot ons gekomen, opdat wij een vast vertrouwen op Jezus zou hebben, en niet twijfelen, of Hij ons wel helpen wil. Al zien wij Christus met onze ogen niet, al zien wij integendeel niets dan zonden, dan mogen wij toch geloven, dat Hij ons genadig is. Wij mogen ons vertrouwen alleen op Hem stellen en hoe meer ons de zonde en onze nood tot nood, last en kwelling geworden is, des te meer tot Hem roepen om ontferming. Deze belofte staat vast: “Wie de Naam van de Heere zal aanroepen, die zal zalig worden.”

En al komt dan ook alles tegen ons op, opdat wij zouden zwijgen, laat ons het wel verstaan, dat al die tegenstand alleen dáártoe moet dienen, dat wij niet vertragen in het gebed, maar des te sterker roepen, en vrijuit voor al het volk belijden, dat de Heere het alleen is, en dat wij niet willen ophouden, totdat Hij Zich over ons ontfermt.

Of dan ook het geweten ons ook beschuldigt, en de duivel en de mensen met allerlei aanklachten komen, laat ons doordringen en Hem bij Zijn ontferming vasthouden, dan gaat Hij ons niet voorbij, maar laat ons tot Zich brengen door Zijn gezanten. Die spreken de ellendige moed in, en zo komt hij tot Jezus, en Jezus wordt met ontferming over ons bewogen, en Hij prijst ons geloof, dat door de bestrijding heen doorgebroken is. Dan ondervinden wij van Hem velerlei genezing en zien allerlei heerlijkheid, zodat wij met de koningin van Scheba uitroepen: “De helft is mij niet aangezegd!” Amen.

9. HOE DE HEERE JEZUS ONS HET VADERHART ONTSLUIT, IN DE GELIJKENIS VAN DE VERLOREN ZOON.

LUKAS 15: 1, 2 en 11-24.

En al tollenaars en de zondaars naderden tot Hem, om Hem te horen. En de Farizeeën en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

En Hij zeide: Een zeker mens had twee zonen. En de jongste van hen zeide tot de vader: Vader! geef mij het deel van het goed, dat mij toekomt. En hij deelde hun het goed. En niet veel dagen daarna, de jongste zoon, alles bijeenvergaderd hebbende, is weggereisd in een vergelegen land, en heeft aldaar zijn goed doorgebracht, levende overdadig. En als hij het alles verteerd had, werd er een grote hongersnood in datzelfde land, en hij begon gebrek te lijden. En hij ging heen, en voegde zich bij een van de burgers deszelfs lands. En die zond hem op zijn land, om de zwijnen te weiden. En hij begeerde zijn buik te vallen met de draf, die de zwijnen aten. En niemand gaf hem dien. En tot zichzelf gekomen zijnde, zeide hij: Hoe veel huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger! Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan, en ik zal tot hem zeggen: Vader! ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u. En ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden; maak mij als een van uw huurlingen. En opstaande, ging hij naar zijn vader.

En als hij nog ver van hem was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen. En toelopende, viel hem om zijn hals en kuste hem. En de zoon zeide tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden. Maar de vader zeide tot zijn dienstknechten: Brengt hiervoor het beste kleed en doet het hem aan, en geeft een ring aan zijn hand en schoenen aan de voeten. En brengt het gemeste kalf en slacht het, en laat ons eten en vrolijk zijn. Want deze mijn zoon was dood, en is weer levend geworden. En hij was verloren, en is gevonden! En zij begonnen vrolijk te zijn.

En zijn oudste zoon was in het veld, en als hij kwam, en het huis genaakte, hoorde hij het gezang en het gerei; en tot zich geroepen hebbende een van de knechten, vroegde wat dat mocht zijn. En deze zeide tot hem: Uw broeder is gekomen, en uw vader heeft het genieste kalf geslacht, omdat hij hem gezond weer ontvangen heeft. Maar hij werd toornig, en wilde niet ingaan. Zo ging dan zijn vader uit, en bad hem; maar hij, antwoordende, zeide tot de vader: Zie, ik die u nu zoveel jaren, en heb nooit uw gebod overtreden, en u hebt mij nooit een bokje gegeven, opdat ik met mijn vrienden mocht vrolijk zijn.

Geliefden

Er is in onze dagen veel geschreven, gedacht en gesproken over het leven op aarde van Hem, Wiens Naam boven alle namen is, waarbij men twee gewichtige stukken over het hoofd pleegt te zien. Namelijk: onze behoefte als zondaars, om te weten, hoe de rechtvaardige God daarboven in de hemel over ons denkt; of en hoe er nog genade bij Hem is over een in zonden dode en verlorene. En: Wie de Persoon is, Die ons dat zegt, alsook op welke grond Hij ons dat zegt en zeggen kan.

Het valt met het Evangelie in de hand niet te loochenen, dat wij in dat Evangelie op deze onze behoefte om te weten, hoe God over ons zondaars denkt, voldoende antwoord ontvangen. Maar tevens dat Hij, Die dit voldoende antwoord geeft niemand anders is dan onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus. En dat Hij dit antwoord alleen geeft en ook alleen geven kan op grond van zijn éénheid met de Vader, en omdat Hij gekomen is, om de wil van de Vader te doen, gelijk Hij in de hof van Gethsémané bad, zeggende: “niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede.”

Het een en ander zien wij, zo ergens, op het allerduidelijkst in het Evangelie, dat wij voor ons opgeslagen hebben. Wij zien hier tollenaars en zondaars, die tot Jezus komen.

“Al de tollenaars en de zondaars naderden tot Hem.” Al (allerlei) tollenaars en beruchte zondaars, die in de stad, waar Jezus Zich toen bevond, of in haar omtrek zich ophielden, kwamen tot Jezus. Maar wat waren dat voor mensen?

De tollenaars waren een slag van mensen, die bij de Farizeeën zeer in verachting waren, deels omdat zij in het belang van de Romeinen pachters en gaarders van de tollens waren, deels omdat zij zich daarbij aan allerlei ongerechtigheid, gierigheid en afpersing schuldig maakten.

Zo lezen wij, dat de boetgezant Johannes de Doper aan de tollenaars, die tot hem kwamen, op hun vraag: “wat moeten wij doen?” geen ander antwoord gaf dan dit: “Eist niet meer, dan u gezet is.” (Luk. 3: 13) De tollenaar Zacheüs zei in zijn boetvaardigheid tot Jezus: “Indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder” (Lukas 19: 8). Zij stonden dus bekend als openbare overtreders, bepaaldelijk van het eerste, het achtste en het tiende gebod.

Zondaars zijn volgens de stijl van de Evangelist Lukas geen zondaars in die algemene zin, zoals alle mensen het wel willen zijn. Maar deze, die zelfs op de buitensporigste wijs schuldig stonden aan de overtreding van het zevende gebod, aan allerlei bevlekking van het lichaam, door schandelijke onkuisheid, waarom ook in onze gelijkenis de oudste broeder de jongste bij de vader aanklaagt, dat hij zijns vaders goed met hoeren had doorgebracht.

Zulke mensen de kwamen tot Jezus. En Jezus ontving hen. Hoe is dat mogelijk, dat Jezus de tollenaars en zondaars ontvangt? Geeft Hij dan aan zulke mensen boven andere de voorkeur?

O, zeker niet. Hij verklaart hen veeleer voor de slechtsten, voor de diepst gezonkenen onder alle mensen, als Hij tot de Farizeeën zegt: “Voorwaar, Ik zeg u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods” (Matth. 21: 31). Ja, Hij stelt hen voor als de meest verworpenen in al hun doen en zijn, als Hij tot zijn discipelen zegt: “Indien gij liefhebt die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde? En indien gij uw broeders alleen groet, wat doet gij boven andere? Doen ook niet de tollenaars alzó?” (Matth. 5: 46 en 47).

Het heilig Evangelie laat niet de minste ruimte voor de gedachte, dat Jezus de Wet, in de Tien woorden op Sinai van God gegeven, als niet meer voor alle mensen verbindend, ter zijde zet of opheft. Geeft niet de minste ruimte voor de gedachte, dat de enige Wetgever, Die gezegd heeft: ‘Gij zult niet echtbreken, gij zult niet stelen’, naar Zijn raadsbesluit ontucht of oneerlijkheid, of welke zonde ook toelaat; of dat de zonde slechts een bijzondere vorm van of een overgang tot de deugd zou zijn, gelijk een koorts de overgang tot gezondheid is. Jezus vergoelijkt in het Evangelie geen enkele zonde, ziet ze nergens over het hoofd, laat ze nergens ongestraft. Zijn het niet zijn woorden: “Niemand kan twee heren dienen. Want óf hij zal de een haten en de andere liefhebben, óf hij zal de een aanhangen en de andere verachten; gij kunt niet God dienen en de Mammon.” (Matth. 6: 24)? En: “Gij hebt gehoord, dat van de oude gezegd is: gij zult geen overspel doen. Maar Ik zeg u, dat zo wie een vrouw aanziet, om dezelve te begeren, die heeft alreeds overspel in zijn hart met haar gedaan” (Matth. 5: 27 en 28)? Zegt Hij het niet, dat van binnen uit het hart van de mensen voortkomen kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hovaardij, onverstand, en dat al deze boze dingen de mens verontreinigen? (Markus 7: 21 en 22).

Waarom ontving Jezus dan zulke onreine mensen?

O, zij kwamen, om Hem te Heere; zij kwamen, om datgene van Hem te horen, wat andere tollenaars en zondaars in andere steden van Hem gehoord hadden, en waarvan

zij iets vernomen hadden. Zij kwamen, om de behoefte van hun ziel vervuld te hebben, of er ook nog genade voor hen was, en hoe zij van hun zonden mochten verlost worden. Daarom ontving Jezus hen niet alleen, maar Hij at ook met hen, om hun vertrouwen in te boezemen. Hij hield over tafel gesprekken met hen, die al hun zielsbehoeften vervulden.

Wat deelde Jezus dan aan die onreine mensen mee? O, dat vernemen wij nergens zo duidelijk als in dit ons hoofdstuk, bij gelegenheid van de beschuldiging van de Farizeeën: “Deze ontvangt de zondaars en eet met hen.” Waarom Hij de zondaars ontvangt, zegt Hij in de gelijkenissen van het verloren schaap, van de verloren penning en van de verloren zoon. In deze laatste gelijkenis komt het meest uit, waarom Hij met hen at.

Stellen wij ons een tafel voor, waaraan mensen zitten, die, om al wat zij bedreven hebben, uit de menselijke samenleving als uitgestoten zijn, maar die zich ernstig bezighouden met de gedachte, óf en hoe zij tot de zaligheid van hun zielen komen mogen, en bij wie vooral de vraag zwaar weegt, of God hen nog tot Zijn kinderen en erfgenamen zou willen aannemen. Zij geloven, dat Jezus dat weet, dat Hij het hun zeggen kan. Stellen wij ons verder de Heere voor, hoe uit Zijn blijde mond voor zulke neergeslagene mensen blijde woorden komen, en dat die woorden hen met zielsblijdschap vervulden, dan hebben wij een voorstelling van de blijdschap, die daar aan tafel heerste, waar Jezus met de zondaars at.

En gaan wij nu de gelijkenis vooral van de verloren zoon na, dan vernemen wij uit de mond van Jezus, dat dezelfde blijdschap, die daar aan tafel heerste, bij God in de hemel en zijn engelen was, dat God daar als Vader deel aan nam en als het ware ook at. Daarvoor spreken de beelden: “Brengt het gemeste kalf”, “laat ons eten en vrolijk zijn”, en “zij begonnen vrolijk te zijn”, alsof het nog maar een begin was van de vrolijkheid. En: “de oudste zoon hoorde het gezang en het gerei.”

Gaan wij nu de gelijkenis van de verloren zoon in haar geheel na, zoals die ons het beeld voor ogen stelt van de tollenaars en zondaars, terwijl ons in de oudste zoon een tekening wordt gegeven van de Farizeeën en Schriftgeleerden. Dan zien wij een vader, die aan zijn jongste zoon op zijn eis het deel van zijn goederen niet onthoudt, maar vaderlijk alles geeft wat hem toekomt. Een vader die, hoe diep ook gekrenkt, vader blijft, die zijn zoon voor dood en verloren houdt en toch zijn vaderlijke gevoelens niet aflegt. Een vader, die, als hij zijn zoon van verre naakt en berooid tot hem ziet wederkeren, niet blijft zitten, totdat zijn zoon tot hem komt, nee, maar hem tegemoet snelt, hem kust, hem niets verwijt, en op de ootmoedige schuldbelijdenis geen ander antwoord geeft, dan dat hij tot zijn knechten zegt: “Brengt hiervoor het beste kleed en doet het hem aan, en geeft een ring aan zijn hand en schoenen aan de voeten.” Een vader eindelijk, die naar zijn stand en vermogen een groot feest geeft, de gasten toeroept: “Laat ons eten en vrolijk zijn”, een blijde dans verordent en allerlei liefelijke muziek (vers 25), terwijl hij elf voor aller oren uitroept: “Deze mijn zoon was dood en is weer levend geworden, hij was verloren en is gevonden!”

Wij behoeven niet te vragen, wie Jezus met die vader bedoelde, die Vader is God! Maar wie onder de stervelingen, welk menselijk leraar, zou het hebben durven wagen, met tollenaars en hoereerders voor zich, dát van God te beweren? Kan dat een sterfelijk mens, en wel zó, dat hij tollenaars en zondaars tot waarachtige rust brengt, tot die rust, dat een tollenaar en zondaar dit vertrouwen deelachtig wordt: *die God daarboven, tegen Wie ik zo zwaar, zo menigvuldig gezondigd heb, heeft mij alles*

vergeven, Hij is mijn verzoend Vader? O, geen sterfelijk mens kan zichzelf of andere tot die rust brengen.

O, als een dienaar van het Evangelie tot berouw uitlokt, de berouwhebbende de vergeving van de zonden predikt, en Gods Vaderhart zo voor een boetvaardige ontsluit, dan doet hij het, - dat weten wij al te goed, - niet op eigen gezag, maar op gezag van die Jezus, Die gezegd heeft: “Predikt het Evangelie aan alle creaturen; die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, die zal zalig worden” (Matth. 26: 19).

Maar Jezus vervulde de behoefte van de tollenaars en zondaars op Eigen gezag. Dat kon, dat kan Hij alleen. Die dat alleen kan en ook alleen doet, moet God uit God wezen. Dat Hij dat doet en graag doet, kan alleen tot grond hebben, dat Hij in de schoot van de Vader, - dat is aan de boezem van de Vader ligt,- en daar Zijn raad en wil en hart omtrent verlorene, maar tot Hem wederkerende kinderen verneemt, om die wil aan ons te openbaren.

Deze wil heeft voorzeker zijn grond in Gods grondeloze barmhartigheid en eeuwige vrije verkiezing, maar tot werkende Oorzaak de Zoon Zelf, Christus, als Hoge priester Gods tot in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek, en als het enige Gode welgevallige en Hem genoegdoening brengende Slachtoffer voor de zonde, waarvan al de vorige slachtoffers beelden en schaduwen waren.

En zo zullen dan wel, tegen alle menselijke vonden in, deze uitspraken van het Evangelie voor eeuwig geschreven blijven: “Het is onmogelijk, dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneemt. Daarom, komende in de wereld, zegt Hij: Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid. Brandoffers en offer voor de zonde hebben U niet behaagd. Toen sprak Ik: Zie, Ik kom, (in het begin des Boeks is van Mij geschreven), om Uw wil te doen, o God! Als Hij tevoren gezegd had: Slachtoffer en offerande en brandoffers en offer voor de zonde hebt Gij niet gewild, noch hebben U behaagd, (welke naar de wet geofferd worden), toen sprak Hij: Zie, Ik kom, om Uw wil te doen, o God! Hij neemt het eerste weg, om het tweede te stellen. In welke wil wij geheiligd zijn door de offerande van het lichaam van Jezus Christus, éénmaal geschied” (Hebr. 10: 4-10). In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God; datzelfde was in de beginne bij God” (Joh. 1: 1 en 2). “In hetzelfde was het leven” (Joh. 1: 4). “Niemand heeft ooit God gezien, de ééngedeborene Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard” (Joh. 1: 18). “Niemand is opgevaren in de hemel, dan Die uit de hemel neergekomen is, namelijk de Zoon des mensen, Die in de hemel is” (Joh. 3: 13). “De Zoon kan niets van Zichzelf doen, tenzij Hij de Vader dat ziet doen. Want zo wat de Vader doet, datzelfde doet ook de Zoon desgelijks. Want de Vader heeft de Zoon lief en toont Hem alles, wat Hij doet” (Joh. 5: 19 en 20). “Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, die Mijn Woord hoort, en gelooft Hem, Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven” (Joh. 5: 24).

Aan een ieder, die Zijn Woord hoort, als onder ede te verklaren: “hij heeft het eeuwige leven”, - (zodat men dan ook het eeuwige leven inderdaad heeft; aan iemand, die God gelooft, als hij van zulke Vaderlijke goedheid, ons bewezen in de zending Zijns Zoons, over een verloren zoon hoort gewagen, te verzekeren: “gij komt niet in de verdoemenis”, zodat hij niet in de verdoemenis komt; “u bent uit de dood in het leven overgegaan”, zodat men het leven met blijdschap gevoelt) - dát kon en kan alleen Hij, Die uit de hemel neergekomen is, en in de hemel was, terwijl Hij op aarde was. Dát kon en kan alleen Hij, God bij God, Die in het Vaderhart zien kon en zien kan, omdat Hij de zonden van de wereld draagt, en voor al onze schuld genoegdoening bracht. Op Wie in de dagen Zijns vleses, in de dagen, toen Hij met de tollenaars en zondaars

aanzat, die Geest zonder mate was, waarvan de Apostel Paulus getuigt: “De Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.” En: “Niemand weet, wat Gods is, dan de Geest Gods” (1 Cor. 2: 10 en 11).

Werkelijk, Jezus was en is de Enige, Die uitsluitend zeggen kon, wat Hij zei in de synagoge te Nazareth: “De Geest van de Heere is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezonden, om de armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen, die gebroken zijn van hart; om de gevangenen te prediken loslating, en de blinden het gezicht; om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar van de Heere” (Luk. 4: 18 en 19). Dit Goddelijk, het verlorene zaligmakend, het dode in het leven overzettend karakter van onze Heere, deze Zijn roeping en zending, die Hij uitsluitend en vrijwillig, vervult, omdat het Zijns Vaders zending is, is voor al aardse, ongoddelijke, ja, duivelse kritiek over Zijn leven onbereikbaar!

Laat ons met elkaar Zijn Naam en roem verhogen, terwijl wij in gedachten ook aanzitten met de tollenaars en zondaars, en terwijl wij Hem, dat enige, eeuwige Woord, dat alleen een verslagenen geest kan oprichten (Spr. 18: 14), in de gelijkenis van de verloren zoon horen. Laat ons Hem zó horen, als die behoefte hebben aan dezelfde woorden, waaraan de tollenaars en zondaars behoefte hadden.

De gelijkenis houdt ons tweeërlei soort van mensen uit de Joden voor: grote zondaars en mensen, die, bij veel Schriftkennis, zichzelf rechtvaardigden; maar God kende hun hart. Zo er nog een derde soort bestaat, lost zich deze - getuige de Kerk- en wereldgeschiedenis - steeds in de eerste of tweede soort op.

Beide soorten waren op zichzelf beschouwd voor God even verwerpelijk. Immers er staat geschreven: “opdat al mond gestopt worde, en de hele wereld voor God verdoemelijk zij” (Rom. 3: 19).

“Een mens”, zegt de Heere, “had twee zonen.” Die mens is God de Vader. Maar hoe kon een rechtvaardig en heilig God, van wie getuigd wordt: “Gij haat al werkers van de ongerechtigheid” (Psalm 5: 6), nog Vaderlijke betrekking hebben op die beide zonen, die een beeld moesten zijn van grote zondaars en van huichelaars? Staat dan niet reeds bij Mozes geschreven: “Zult u dit de Heere vergelden, gij dwaas en onwijs volk? Is Hij niet uw Vader, Die verkregen, Die u gemaakt en u bevestigd heeft?” (Deut. 32: 6. Is God in die zin een Vader van de Joden alleen? Is Hij in die zin niet ook een Vader van ons, van ons Christenen? Of zijn wij niet allen gedoopt in de Naam van de Vader? Heeft God, wat Hij bij onze doop tot ons zei, ooit ergens voor eeuwig herroepen of teniet gedaan, hoewel wij aan die doop niet beantwoorden?

“De jongste van hen zei tot de vader: Vader, geef mij het deel van het goed, dat mij toekomt.”

De jongste was dus de rebel. Zó bezondigde zich de oudste zoon aan de vader niet. De oudste scheen deugdzaam en braaf te zijn, de vader het volste vertrouwen te schenken. Hij scheen vergenoegd te leven met wat de vader hem gaf. Een waar toonbeeld van deugd, die nooit zijns vaders gebod overtrad. De jongste daarentegen wilde over hetgeen hij bij de vader had naar eigen verkiezing beschikken. Hij wilde zijn eigen heer en meester wezen, en niet meer als een kind van de vader en diens wil en huiswetten afhangen. Hij meende oud en wijs genoeg te zijn, om zijn kindsdeel zelf te kunnen beheren. Jezus wil daarmee te verstaan geven, dat de tollenaars en zondaars naar de letter van de Wet en de uiterlijke gerechtigheid weliswaar niet in de schaduw konden staan van de rechtvaardige Farizeeën, die over alle bekering heen waren; dat zij veeleer schuldig stonden aan alles, wat tegen tucht en zeden indruiste, maar dat zij,

zich bewust van hun eigen schuld, dat zij door hun waan zich moedwillig in de dood van de zonden gestort hadden, nu daarentegen des te hungeriger waren naar de woorden des levens.

Maar als wij lezen: “Geef mij het deel van het goed, dat mij toekomt”, zo rijst terecht de vraag: *wat komt de mens toe, als wij aan God denken?*

Wij antwoorden, dat de mens van Godswege niets toekomt. Het is alles vrije goedheid. Anderdeels komt de mens, hijzij Jood of Christen, van Godswege al datgene toe, wat God bij zijn schepping en later bij de oprichting van Zijn Verbond als bij wijze van wet aan de mens, gelijk een vader aan zijn kind, toegelegd en toegezegd heeft.

“En hij”, de vader, deelde hun het goed.” Er staat niet: “hij deelde hem”, maar: hij deelde *hun* het goed.” Toen hij aan de jongste zoon zijn deel gaf, gaf hij hetzelfde ook aan de oudste. Dat was een rechtvaardig vader; indien hij niet zó gedaan had, zou de oudste gezegd hebben: “hij trekt de jongste voor en onthoudt mij het mijne.” En de jongste, als hij zijn deel niet gekregen had, zou in bestendige argwaan gedacht hebben: mijn vader wil al het goed voor zichzelf, en mij wil hij arm en dom houden. Zo ontving hij dan alles, om te leren, wat hij met zijn goede voornemens, verstand en kracht en vrije wil, zonder zijn vader en diens overvloedige genade, doen kon.

En wat was het deel van het goed van de Joden, dat hun toekwam en hun toegedeeld werd? Was het niet het Verbond met de vaders opgericht, dat Verbond van geestelijke en uiterlijke welstand, van zegen en voorspoed en alle goede wandel, indien zij bij de Heere en Zijn Gezalfde bleven? “Dit is wel het eerste (goed)”, betuigt de Apostel Paulus, “dat hun de woorden Gods zijn toebetrouwd” (Rom. 3: 2). En opnieuw zegt hij: “Welke Israëlieten zijn, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst van God, en de beloftenissen; welker zijn de vaders, en uit welke Christus is, zoveel het vlees aangaat. Welke is God, boven al te prijzen in van de eeuwigheid. Amen” (Rom. 9: 4 en 5). Behoorden tot die beloften ook niet de beloften van uiterlijke welstand, gelijk God zegt: “Indien gij in Mijn inzettingen zult wandelen, en Mijn geboden houden en die doen zult, zo zult ge uw brood eten tot verzadiging toe, en u zult zeker in uw land wonen” (Lev. 26: 3 en 5)?

Het *ene deel* nu bracht alles door in schandelijke zonden, zó door, dat het geheel in de dood raakte en verloren was. Toen was het Gods tijd om Zich te ontfermen. Hij trok hen tot zijn Christus, en Hij stote hen niet van Zich; zij namen Hem aan, en Hij at met hen.

Het *andere deel* behield alles, doch alleen in schijn en in de waan van gerechtigheid, maar zij verwierpen Gods raad, verstoten hun Christus en murmureerden tegen zijn Vaderlijke goedheid.

En nu wij, Christenvolk, wat was het deel van ons goed, dat God zo de een als de ander van ons als een wijs en rechtvaardig Vader toegedeeld heeft? Is het minder, dan wat God aan de Joden gaf tot hun godsdienstig en burgerlijk bestaan? Hebben wij niet van Hem, van wie wij de adem en het leven hebben, te gelijk alle weldadigheid? Is niet gezondheid en lichaamskracht, zijn niet de zielskrachten, is niet het verstand, waarmee wij boven de dieren begaafd zijn, is niet de vrije wil, die God een poosje laat begaan, is niet geld en goed, huis en hof, het dagelijks brood en de nodige kleding, is dat niet alles een geschenk van ongehouden Vaderlijke goedheid? En gaf Hij ons niet zijn heilige Wet en goed Gebod? Gaf Hij ons niet Zijn Christus, Zijn Evangelie van kindsbeen af? Werden wij niet in Zijn Naam gedoopt en van de prilste jeugd af

voortdurend onderwezen, om het kwade te mijden en het goede na te jagen? O, hoe waar is het, wat ergens betuigd wordt: “Het is u bekend, o mens, wat goed is, en wat eist de Heere van u, dan recht te doen, en weldadigheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uw God?” (Micha 6: 8). En opnieuw: “Van alles wat gehoord is, is dit het einde van de zaak: vrees God en houd Zijn geboden. Want dit betaamt alle mensen. Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed of kwaad” (Pred. 12: 13 en 14).

En nu laten wij de oudste zoon voor hetgeen hij is; het zij ons genoeg, uit de gelijkenis van de Heere te hebben vernomen, dat hij geen rechtgeaard kind van zijn vader, veeleer aan zijn vader geheel ongelijk was. Hij had alles, behalve de liefde (1 Cor. 13), en van de genade van zijn vader wist hij niets.

Letten wij op de jongste, en gaan wij dan ons eigen gedrag na. De hand in de boezem, en wie dan te belijden heeft: ‘ik zie in die jongstenzoon mijn beeld, die jongste zoon ben ik’, die zal spoedig erkennen, dat alleen door Jezus op Goddelijke, blijvende wijze aan zijn zielsbehoeften voldaan wordt.

“En niet vele dagen daarna, de jongste zoon, alles bijeenvergaderd hebbende, is weggereisd in een vergeleg land.”

Wij willen er hier niet van spreken, wat menig onbezonnen jongeling en zoon van vermogende ouders deed of doet. Als zo iemand onder ons is, moet het hem diep in het hart treffen, dat al vóór achttien eeuwen zijn zondig doen en de weg van behoud door de Heere is opgetekend geworden. Wij zouden de Heere maar half verstaan, als wij Zijn woorden niet, een ieder voor zich, op onszelf toepasten en zo Zijn bedoeling algemener namen.

Het gedrag van de jongste zoon was als dat van Adam, die niet lang nadat hij, in Gods beeld en gelijkenis geschapen, daar stond als een Heere van alles, al zijn heerlijke voorrechten bijeenvergaderde en verre wegreisde van God. Hij wilde wezen als God en weten wat goed en kwaad is, en zo beroofde hij zich, terwijl hij alles in ruil gaf voor een van God verboden genot, van al zijn rijke gaven; en hij zag, dat hij naakt was.

En wij, die allen van die Adam afstammen, en zijn beeld dragen, hebben wij het niet allen met ons doen en laten bewezen, of bewijzen wij het niet, dat wij allen het Verbond overtreden hebben of overtreden gelijk Adam? God in de hemel heeft ons Vaderlijk alles gegeven, wat een vader aan zijn kind geven kon, en waarop het kind meende aanspraak te hebben. Hebben wij Zijn wijze leer en geboden, hebben wij Zijn weldaden en zegeningen op prijs gesteld? Hebben wij Zijn Christus, die Hij ons in het Evangelie voorgesteld heeft, geëerd, in waarheid geëerd als de enige Naam, waarin onze zaligheid is? Zijn wij onze doop indachtig gebleven? Zijn wij gehoorzaam geweest aan de goede leer en het heilzaam onderwijs, dat ons Zijn Woord geeft, en hebben wij God liefgehad boven alles en onze naaste als onszelf? Hebben wij het kwade, dat wij in andere afkeurden, gehaat en gemeden, en hetgeen wij wisten, dat voor God goed en overeenkomstig Zijn gebod was, met geheel ons hart gedaan? Is niet veel meer op ons van toepassing, wat wij van de jongste zoon in de gelijkenis lezen. Hij vergaderde alles bijeen, wat hij van zijn vader ontvangen had, reisde ver, zeer ver van zijn vader weg, naar een land, dat verre verwijderd was van zijn vaders huis. Hij leefde overdadig en verteerde alles, wat hij had?

Welaan, God legde alles in onze handen, wat ons gelukkig kon maken. Want wij wilden het zo. Hij liet het aan ons verstand, aan onze keus, aan onze vrije wil over, hoe wij de hemelse en aardse weldaden, die wij ons aanmatigen, zouden besteden. Wat deden wij? Wat doet de jeugd, en wat doen wij zelfs op latere leeftijd? Wij trek-

ken ver van God, ver van Zijn Aangezicht en van Zijn Vaderlijk opzicht en Vaderlijke leiding weg. Wij misbruiken wat Hij ons gaf, om het in en met de wereld te verkwisten, en leven zó lang in de zonden voort, totdat alles verteerd is, wat wij van God ontvingen. En dan hebben wij geen Christus meer, geen Evangelie meer, geen troost meer, geen gezondheid meer, noch naar ziel, noch naar lichaam, wij hebben niets meer, dan dat wij onze ondergang en het eeuwig verderf verwachten.

Is dit niet zo? Wat zegt die klok in ons binnenste, die zo menigmaal klonk, ja, dreunde, wanneer wij deden wat wij niet moesten doen? En wat zegt God in de Tien woorden van Zijn heilige en onverbreekelijke Wet? Doen wij en hebben wij gedaan, wat die woorden ons zowel gebieden als verbieden? Wat doen wij, wanneer wij nu nergens verzadiging vinden voor onze zielsbehoeften, wanneer wij de honger naar die verzadiging beginnen te gevoelen? Wanneer wij aan alle troost en alle hulp gebrek beginnen te lijden, en ons niet meer kunnen helpen met hetgeen wij eens hadden? Keren wij dadelijk tot God weer, of verstokken wij ons in onze hoogmoed, dat wij het voor onze Vader niet willen weten, wat wij misdreven?

O, gelijk de zoon in de gelijkenis heenging en zich bij een van de burgers van het vreemde land voegde, zo zoeken **wij** hulp bij de overste dezer wereld, dat is bij de duivel; hulp bij de wijsheid van de wijzen en bij het verstand van de verstandigen, *welke God de Heere teniet maakt*. (1 Cor. 1: 20.) En hoewel God duizendmaal de wijsheid dezer wereld tot dwaasheid heeft gemaakt, toch wordt daar altijd weer leven en verzadiging in gezocht. Het leven wordt gezocht in een afgodische leer van mensengrootheid en mensenwaarde, in al duivelse leringen van de filosofie of wereldwijsheid en van zelfgekozen werken en dienst. De mens wil zich daarmee weer naar boven werken, hij zoekt geest in de stof, om zich met die geest op te blazen en te wanen, dat hij zó toch eens tot Gode-gelijkheid komen zal. Hij wil van zijn diepe val en radeloze toestand, van zijn totale slechtheid niets weten, opdat die slechtheid hem niet in het aangezicht sla. En zo zijn wij er op uit, om in een leven te blijven, dat wij graag leven mochten buiten waarachtige genade. Hoe waar zijn de trekken, waarmee de Heere Jezus, de waarachtige Getuige, het doen van ons mensen schetst!

Wat vond dat Joodse kind bij die burger van dat vreemde land? Vond hij achting, vond hij rust, vond hij verkwikking, verzadiging? Zijn trekken en zijn houding moesten toch zijn voorname afkomst verraden! Hij vond niet eens medelijden; die burger nam hem niet in zijn huis op, maar zond hem ver van zich op het land, om zijn zwijnen te hoeden, en achtte hem zo minder dan de zwijnen. Hoe verschrikkelijk, als wij bedenken, welk een onrein dier een zwijn voor een Jood was! Zó onrein, dat toen eens duivelen uitgedreven zou worden, het hun toegelaten werd, in een kudde zwijnen te varen. Met het gevolg dat al die zwijnen in de zee gedreven werden en daar verdronken. Ja, en dat Joodse kind geraakte niet alleen onder de zwijnen, maar hij raasde zó van honger, dat hij - hier krimpt ons het hart ineen - zich verzadigen wilde met het voeder van de zwijnen. Maar dat werd nog te kostelijk geacht door de vrienden van de zwijnen, om het die jongeling te geven!

Slaan wij de heilige geschiedenis op, de geschiedenis van ***het aloude volk Gods***, de geschiedenis van de latere Joden, tot wie voegden zij zich, als zij hun God en Koning verstootten, en waartoe vervielen zij, als zij in dienstbaarheid onder de heidenen geraakten? Gelijk de leer is, die de genadeleer verwerpt, zo is het leven: *alles even vuil en onrein*.

Slaan wij de geschiedenis van ***de volken*** op! Hoe waar is het, wat de Apostel Paulus daarvan schrijft: “Omdat zij God kennende, Hem als God niet hebben verheerlijkt of

gedankt, maar zijn verijdeld geworden in hun overleggingen, en hun onverstandig hart is verduisterd geworden; zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden. Daarom heeft hen God ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinheid, om hun lichamen onder elkaar te onteren.” (Rom. 1) Was en is dit niet bijna nog erger, dan onder de zwijnen te geraken? Dat is dan het einde van al filosofie, die de vrije genade verwerpt, alles even onrein, alles walgelijk, enkel vuil.

Hoe diep was die jongste zoon gezonken! Hoe diep lag hij er onder! Een vorstelijk kind, vernederd tot zwijnenhoeder! Een zoon, geboren en grootgebracht in alle overvloed, uitgeteerd en uitgehongerd, naakt en berooid, zich gelukkig achtende, zo hij beestenvoer eten mag. Maar men kent aan de beesten hoger waarde toe dan aan hem! Wat moet er van hem worden, zo er niet een vader, zo er niet nog een Ontfermer overblijft?

Hoe diep lagen de tollenaars en zondaars er onder! En zij hadden zeker bij de mensen, die zij voor heilig hielden, en in hun menselijke inzettingen van “doe dit, doe dat!” troost voor hun ziel, verzadiging voor hun geestelijke behoeften gezocht, vóór zij tot Jezus kwamen. Maar zij hadden zelfs geen medelijden gevonden, maar wel meer dan één huichelaar, die hun toegeroepen had: “Houd u tot uzelf, en naak tot mij niet. Want ik ben heiliger dan gij” (Jesaja, 65: 5). Meer dan één duivel zullen zij gevonden hebben, die hen met de zwijnen, dat is met nog veel slechtere mensen had gelijkgesteld, en hun dat niet eens gunde, wat hij aan die nog slechtere mensen gaf. Dàt zal nergens ontferming vinden, wat bij God de Vader ontferming moet vinden!

Geld had de jongste zoon willen hebben, het vermogen in eigen hand, om zijn begeerten de teugel te vieren; zijn begeerten had hij de teugel gevierd, het geld had hij doorgebracht. Naar het huis van zijn vader terug te keren, dat lijdt zijn hoogmoed niet. Hij zoekt uitvluchten, allerlei vonden. Hij wil zichzelf en zijn toestand verbeteren. Zijn toestand wordt hooploos. Hij zinkt al dieper en dieper, wordt al meer en meer vernederd en wordt het voorwerp van de bespotting van de mensen.

Is dat niet onze geschiedenis? Wij willen zelf meester zijn over hetgeen wij bij God, en ook alleen maar bij God hebben; willen van geen volslagen afhankelijkheid van God, van geen soevereiniteit of vrijmacht van God en vrije genade weten. Zijn Woord en Wet mag niet meer als enig richtsnoer gelden. Een Christenvolk verstoot God en zijn Koning, en verkwist Zijn gaven in weelde en wellust. En wie is er, die zo niet alles doorbrengt, wat hij van die heeft, tot wie hij als kind leerde stamelen: “Onze Vader, Die in de hemelen zijt”?

Als zonen en dochteren hebben wij nauwelijks belijdenis des geloofs afgelegd, of wij moeten de grote wereld in en bekommeren ons niet meer om Gods Woord en de goede belijdenis. Geld willen wij hebben, en wij maken ons daarmee tot tollenaars; onze begeerten willen wij opvolgen, en maken ons zó tot grote zondaars. En wie zou hier al openbare en nog veel meer in het geheim begane zonden tegen het zevende gebod kunnen optellen, die zelfs al op de scholen bedreven en later voortgezet worden? Wie alle zonden tegen het achtste en het negende gebod? Wij wilden de grote wereld in, om zeden, en manieren te leren, en maakten ons tot grote zondaars, tot overtreders van alle geboden Gods. Aan terugkeren tot God uit onszelf was geen denken, wij keerden ons tot de duivel en de ijdele leer en roem van vermeende deugd, zonken zó steeds dieper, geraakten onder de zwijnen, van de ene vernedering tot de andere. En de duivel lacht de mensen uit, nadat zij zijn wil gedaan hebben.

‘Zo worden wij door onze begeerlijkheid afgetrokken en verlokst; daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende, baart de zonde, en de zonde voleindigd zijnde, baart de dood.’ En de mensen van de wereld achten een zwijn hoger dan een mens die

onder het zegel van de eeuwige verkiezing Gods ligt.

Ja, wel mocht de vader in de gelijkenis uitroepen: “Deze mijn zoon was dood!” Dat was een werkelijke, zedelijke dood, waarin zich deze zoon bevond, zo ver van het huis van zijn vader, zóver van zijn vader, zó onder de vreemden, ja, onder de zwijnen! Bij niemand medelijden vindende, vergaat hij van honger.

Is het niet de Heere Jezus, Die met zulke ware kleuren de geestelijke doodsstaat schildert, waarin zich de tollenaars en zondaars bevonden? En is Hij niet de Enige, Die met ontferming van hun toestand kennis nemen wil, de Enige, Die medelijden met hen heeft? En waarom had Hij medelijden met hen? Was het niet wegens Zijn zending, waarmee de Vader Hem gezonden had, gelijk Hij Zelf zegt: “Ik ben niet gezonden, om rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering te roepen”? Daarom eet Hij met hen, die van geestelijke honger vergingen. “De zachtmoedigen, - die geen woord meer vinden om zichzelf te rechtvaardigen, - zullen eten en verzadigd, worden, zij zullen de Heere prijzen, die Hem zoeken; ulieder hart zal in eeuwigheid leven” (Psalm 22). Staat dat niet geschreven aan Zijn kruis?

En nu, wij Christenvolk en Christenkinderen, die ons verre, ach zo ver van God onze Vader bevonden of bevinden, geraakten wij daar niet in een toestand, die aan de dood gelijk is? Zoals de Apostel Paulus het leven in zonden en misdaden met haar gevolgen, - evenals onze Heere in deze gelijkenis - met een dood gelijkstelt? Wie haalde ons en wie kan ons halen uit de diepe, schrikkelijke ruisende kuil van ons verderf, waarin wij meer en meer verzinken (Psalm 40)? Wie ons redden van onze grote dood, zo Jezus het niet doet? En met welk een liefde en trouw doet Hij het in onze gelijkenis! Hoe moet Hij de boetvaardige tollenaars en zondaars verkwikt hebben daar aan die tafel! Hoe moet Hij tot op heden allen, die er diep onder liggen, verkwikken met zijn mededeling, hoe het hart van de jongste zoon begon te breken, toen hij onder de onbarmhartige mensen en vraatzuchtige zwijnen geen raad meer wist, hoe in het leven te blijven!

De Heere Jezus bracht tollenaars en zondaars, Hij bracht en brengt ons eerst op de VADERnaam, en zo tot het geloof en waarachtig voornemen, om met waar berouw en ootmoedige schuldbelijdenis, dat men alles, ook de naam van kind, verbeurd heeft, tot de Vader terug te keren en zich geheel aan Zijn genade over te geven.

Laat ons met aandacht horen, hoe de Heere de tollenaars en zondaars lokte, en wat Hij van de vader zei, wat die deed, toen de zoon terugkeerde. Laat ons met aandacht horen, hoe de Heere ook ons lokte en lukt. Laat ons de woorden van zaligheid, die uit Zijn mond vloeien, zo kort mogelijk ons voorhouden, opdat die te beter bij ons hechten blijven.

“En tot zichzelf gekomen zijnde.” De mens, zolang hij in zonden leeft, komt niet tot zichzelf, keert niet tot zichzelf in, vraagt niet naar zichzelf, al mag ook hemel en hel voor hem staan. De zonde heeft hart ziel en gemoed, al gedachten en krachten in beslag genomen, heeft de mens geheel uit zichzelf uitgerukt, totdat het in de hemel heet: “Tot hiertoe en niet verder!” Dan komt de mens tot zichzelf en keert tot zichzelf in, zodat hij vraagt: wie was ik? Wat heb ik gedaan? Waartoe ben ik gekomen? Waar gaat het met mij heen, als ik in deze toestand blijf? Is er nog genade voor zó een? *Wat moet ik doen, om zalig te worden?*

Toen dan de zoon tot zichzelf gekomen was, “zei hij:”, en dit zeggen, (“als er nog geen woord op mijn tong is, zie, Heere, Gij weet het alles!”) dit zeggen gaf de eerste verademing aan zijn door zoveel vernedering, lijden, angst en smart geperst gemoed.

“Hoe veel huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood.” Daar begint hij aan zijn vader, die hij tot nog toe geschuwd had, als aan een rijke en goedertieren vader te denken, en hoevelen hij in Zijn dienst had, die toch niet Zijn kinderen waren, niet tot het huis en het huisgezin behoorden. Geen schepsel Gods wordt op Zijn aarde tevergeefs geboren; zij zijn alle in dienst van de hemelse Vader, zij moeten alle dienstbaar zijn aan Zijn raad. Maar daarom zijn zij nog geen kinderen of erfgenamen. Echter doet Hij Zijn milde hand open en verzadigt al wat er leeft, naar Zijn welbehagen. Hij, de Vader, laat Zijn zon schijnen over bozen en goeden. Hij laat regenen over rechtvaardige en onrechtvaardigen.

Intussen, hoe gaan huurlingen in een rijke mans huis, ik meen in Gods huis, op Zijn aarde, met die overvloed van brood om? Maar wat wilde deze jongeling? O, hij wilde maar in een hoekje van een daglonershuisje, maar wel op zijn vaders landgoed wezen, en daar genadebrood eten.

“En ik verga van honger.” Zou hij dan ook voor mij niet nog een stukje brood hebben? Zou ik dan hier, ver van mijn vader, zonder Zijn genade, vergaan?

“Ik zal opstaan.” Opstaan uit deze drek van de zwijnen, uit deze ellende, hoe zwak ik ook van honger ben, om mij op te richten of te gaan. “Zal men vallen, en niet weer opstaan? Zal men afkeren, en niet wederkeren?” (Jer. 8: 4). Maar hoe kan een van honger geheel afgematte dit zeggen? O, dit woord, door de Heere Jezus gesproken, richt tollenaars en zondaars op. Hij, de Heere, legt er met Zijn zeggen alle kracht in, een kracht Gods tot zaligheid (Rom. 1: 16). Daar is een Geest in de doodsbeenderen gekomen (Ezech. 37). Waar de wateren van Leven heenkomen, daar worden de wateren gezond, en alle levende ziel leeft (Ezech. 47).

“En tot mijn vader gaan.” Dit mocht die zoon van zijn vader kunnen zeggen. Maar hoe kunnen wij dat van God zeggen, tot die heilige en rechtvaardige God, die wij met onze zonden vertoornd hebben, zeggen: “mijn Vader!” O, toch nog Vader, dat is en blijft Hij, hoezeer wij ook Zijn heilzame tucht verdacht en ons aan dezelve onttrokken hebben. Hoe lang, hoe zwaar wij ook tegen Hem overtreden en Zijn Wetten geschonden hebben. (Psalm 103.) De Heere Jezus zegt het, Hij legt die zoon de Vadersnaam in de mond. Hij leert het de tollenaars en zondaars. Hij leert het ons zeggen, hoe diep wij er ook onder liggen.

“Gaan”, waar anders heen?

“En ik zal tot hem zeggen ...”. “Toen ik zweeg”, belijden wij met de 32ste Psalm, “werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen de ganse dag. Want Uw hand was dag en nacht zwaar op mij, mijn sap werd veranderd in zomerdroogten.” Of (gelijk de Syrische vertaling heeft): “de smart woelde zó in mijn binnenste, dat zij mij dreigde om te brengen.” Dat is: ik dacht er aan, mij van kant te maken. “Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide, ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de Heere.”

“Vader!” ik zal niet zeggen: “mijn heer”, maar: “vader.” De Heere Jezus leert ons hier, dat wij bij onze zonden niet nog die zonde zullen voegen, dat wij aan Gods Vader-eer te kort te doen. Hij wil, dat wij Hem, Zijn Vader eer laten, hoe zwaar wij ook gezondigd hebben.

“Ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u”, dat is tegen God en u; eerst beleden, dat wij tegen God in de hemel gezondigd hebben! Het grote woord is er uit: “Ik heb gezondigd.” En: “Die zijn zonden bekent en laat, die zal barmhartigheid verkrijgen” (Spr. 28: 13). “Ik heb gezondigd tegen de Heere”, sprak David tot Nathan, en de Profeet Nathan zei daarop: “De Heere heeft ook uw zonden weggenomen, gij zult niet sterven” (2 Sam. 12: 3). “Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij God mijns heils”,

heet het in de bekende Psalm. (Psalm 51.)

“En ik ben niet meer waardig, uw zoon genaamd te worden.” Hij zegt niet: “Maar ik ben toch nog uw kind?” Nee, maar: “Ik ben niet meer waardig, uw zoon genaamd te worden.” Blijf dit ons hele leven ons bij! Hij is niet meer waardig “zoon” genaamd te worden, die zich niet als zoon van zo’n Vader gedraagt.

“Maak mij als een van uw huurlingen.” Zo zegt David: “Ik koos liever aan de drempel in het huis mijns Gods te wezen, dan lang te wonen in de tenten van de goddeloosheid” (Psalm 84). Is niet de Heere Jezus een enige Leraar? Wie is in staat, om zó alle menselijke hoogmoed met één slag neer te slaan, het hart te breken en tot zo’n belijdenis te brengen? En, hoe zondig men ook is en hoezeer zich van schuld bewust, zó de deur van de hemel, de toegang tot het Vaderhart te openen, zoals Jezus dat doet; ja, zoals Hij dat doet? Deze Zijn eer en genade van zondaars te lokken en hen te verootmoedigen zal men onaangestast moeten laten.

Zó wees Hij aan de tollenaars en zondaars de weg van waarachtige bekering en verwekte in hen berouw. Zó wees en wijst Hij ook ons de weg, en dat is waarachtig berouw, wat uit het geloof voortkomt, dat God GóD is, en, dat Hij Vader is en Vader blijft, maar waarbij de mens zichzelf aanklaagt, dat hij gezondigd heeft tegen die goede God in de hemel en tegen de mensen, en zich veroordeelt, dat hij niet waard is, een kind Gods genaamd te worden, maar nochtans smeekt om de geringste genade, om een kruimpje genadebrood.

“Als een van uw huurlingen”, zegt de zoon. Een huurling kon hij niet worden, tot die arbeid, als de huurlingen verrichten, was hij niet in staat.

Mocht deze lokkende stem van de Heere Jezus menigeen van ons, die zichzelf van zijn schuld bewust is, er toe brengen om te zeggen: “Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan”, zoals de verloren zoon deed!

Nog hoger stijgt de eer en genade van onze Heere, als wij nu nagaan, hoe Hij daar aan tafel het de tollenaars en zondaars, hoe Hij het ons meedeelt, hoe de vader die zoon ontving en wat hij deed. En als wij dan bedenken: die Vader is God, zó doet God,... werkelijk, dan mogen en moeten wij wel zeggen: “dat is in geen mensenhart ooit opgekomen!” Wie ons zó de Vader schildert, Wie zó ten aanhore van tollenaars en zondaars God als Vader voorhoudt, die moet in Gods Vaderhart zien, moet aan Zijn boezem liggen, moet het weten, dat Hij van God ertoe verzegeld is, om de Vader als zo’n Vader aan de zondaars te openbaren!

“En opstaande ging hij tot zijn vader.” Hij ging, hij het zich niet terughouden door: “ik kan niet, ik mag niet”, zijn ellende was te groot, om er langer in te blijven zitten. Met deze woorden leidde de Heere Jezus Zelf de tollenaars en zondaars tot de Vader. Voorbeelden trekken, als men het niet langer in zijn verderf kan uithouden, maar werkelijk van honger vergaat.

“En als hij nog verre van hem was, zag hem zijn vader.” De zondaar was nog ver van de vader, en wist nog niet, of zijn vader nog goed en genadig jegens hem zou kunnen zijn. Maar de vader zag hem eerst, en had - hoe lang! - naar de zoon uitgezien. Is dit niet, naar Psalm 139: “Heere, Gij weet mijn zitten en mijn opstaan, Gij verstaat van ver mijn gedachten”?

“En werd met innerlijke ontferming bewogen.” O, voor zulke woorden moet een stenen hart springen! Hij zag de zoon arm en berooid, bleek en uitgeteerd, al zijn goed verscheurd aan het lichaam hangende, en met een hart dat van benauwdheid en droefheid dreigt te breken. “Ontfermer” is Gods Naam, ja, Hij is een groot Ontfermer,

innerlijk is Zijn ontferming. Dat zegt Hij, Die in de schoot van de Vader is. Hij alléén kan het weten en ook zeggen. Die ook zei: “Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.” (Joh. 3: 16) In die zin lezen wij: “Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon! Is hij Mij niet een troetelkind! Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstig aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem. Ik zal Mij Zijner zeker ontfermen, spreekt de Heere” (Jer. 31: 20).

“En toelopende.” O, dat wij dit toch van onze God geloven! U kunt niet één lome en aarzelende schrede met berouw in het hart doen, of die Vader is bereid, in allerijl duizend schreden naar u toe te doen.

“Viel hem om zijn hals.” Kunt u het u teerder denken? Hoe zijn zoon er ook uitzag, dat hinderde hem niet.

“En kuste hem.” Dat was een kus van vrede waarbij hij zijn geest en innerlijk leven overademde, ja, uitstortte in zijn zoon; een bewijs, hoe hij hem alles vergeven had.

“En de zoon zeide tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ben niet meer waardig, uw zoon genaamd te worden.”

Daar zegt het immers de Heere Jezus uit het hart van de Vader, dat berouwhebbende tollenaars en zondaars tot Zijn Vader juist dan “Vader” mogen zeggen, wanneer zij zich voor niet meer waardig verklaren, een zoon, dat is, een kind Gods genaamd te worden. De ontferming van de Vader, Zijn toeschieten, Zijn omhelzen en kussen is voorafgegaan, maar de zoon maakt daar geen gebruik van, om zichzelf te verheffen, veel meer vernedert hij zich juist nu op het diepst bij zulke onverwachte genade van de Vader. De zoon houdt de oprechte schuldbelijdenis niet in.

Ziedaar de ware gestalte van de tollenaars en zondaars! Wij zijn dat alles zoveel goedheid geheel onwaardig! De Heere Jezus leert ons, dat, hoewel God alles weet, waardoor wij Zijn Vaderlijke goedheid ons onwaardig gemaakt hebben, wij het echter met waar berouw van harte en met de mond hebben te belijden, dat wij, zoveel ons aangaat, alle betrekking tot God als tot een Vader verloren hebben en ons dus niets behoren aan te matigen.

Het ootmoedig verzoek: **“maak mij als een van uw huurlingen!”** kon niet meer over de lippen van de zoon komen. De hem verrassende, ongedachte en onverhoopte liefde van de Vader had hem overweldigd en dat verzoek onderdrukt.

“Maar de vader zeide.” Dit is een wonderlijk “maar”, om ons te leren en het ons te betuigen, dat God is als een moeder, die, toen zij haar zoon in de gevangenis, waarin hij door zijn eigen schuld geraakt was, na jaren wedervond en zijn jammerlijke toestand zag, hem niets verweet, maar er alleen op bedacht was, hem met moederlijke liefde te overladden en te troosten.

„Tot zijn dienstknechten.” Zo lezen wij bij de Profeet Zacharia: “Toen antwoordde Hij en sprak tot degenen, die voor Zijn aangezicht stonden, zeggende: Doet deze vuile klederen van hem weg. Daarna zeide Hij tot hem: Zie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen, en Ik zal u wisselklederen aandoen” (Zach. 3: 4).

“Brengt hier voor het beste kleed en doet het hem aan.” Zo lezen wij verder bij Zacharia: “Dies zeg Ik: Laat ze een reinen hoed op zijn hoofd zetten. En zij zetten die reinen hoed op zijn hoofd, en zij togen hem klederen aan” (Zach. 3: 5). En bij de Profeet Jesaja, lezen wij: “Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn God. Want Hij heeft mij bekleed niet de klederen des heils, de mantel van de gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan” (Jes. 62: 10). In het Griekse staat er: “het eerste kleed” (Luk. 15: 22), dat is zeker ook het beste kleed. Maar het zegt tevens, dat de zondaar zo alles terugkrijgt, wat hij in Adam en door eigen moedwillige schuld bij verleiding van de duivel verloren heeft.

De “dienstknechten” zijn de leraars, die Gods Woord brengen, en onder die dienstknechten van de Vader wilde de Heere Jezus vrijwillig een dienstknecht van de Vader zijn. De zoon zou de moed niet hebben gehad, dat kleed zelf aan te doen, daarom moesten de dienstknechten hem daarin bijstaan. En van de Heere God lezen wij: “En de Heere God maakte voor Adam en zijn vrouw rokken van vellen en toog ze hun aan” (Gen. 3: 21).

“En geeft een ring aan zijn hand.” Die ring was een zegelring en betekende de verzegeling van de Heilige Geest en bijgevolg de vrijheid, om met de Naam van de Vader als zijn zoon te verzegelen, te bekrachtigen en met eigen hand te onderschrijven wat de wil van de Vader was. Op alles, wat Hij verzegelde, stond dan: “Ik ben van de Vader”, gelijk bij de Profeet Jesaja betuigd wordt: “Deze zal zeggen: Ik ben van de Heere, en die zal zich noemen met de naam van Jakob, en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben van de Heere, en zich toenoemen met de naam van Israël” (Jes. 44: 5). Die ring mocht de zoon dag en nacht aan zijn hand voelen, vooral als in bang nachten zijn zonden weer bij Hem mochten opkomen.

“En schoenen aan de voeten”, om in de wegen op zijns vaders landgoed te wandelen, zonder dat het zijn voeten deerde; daarin te wandelen als een vrij heer, wie het gegeven was, om elk, die het begeerde, als een koning rond te leiden in ‘s vaders luthof. Zo lezen wij Ef. 2: “Wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zou wandelen.” En Eféze 6: “De voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het Evangelie van vrede.”

“En brengt het gemeste kalf en slacht het.” De Heere Jezus spreekt in beelden. Die beelden zeggen luid genoeg wat zij betekenen. “Het gemeste kalf” luidt, alsof allang tevoren orders voor deze maaltijd gegeven waren. Met dat gemeste kalf bedoelde de Heere Zichzelf, zoals Hij van de Vader bestemd en toebereid was, om geslacht en gegeten te worden bij zo’n geestelijke maaltijd, die te gelijk een offermaaltijd was. De hele toebereiding tot de maaltijd en de maaltijd zelf, zal die kunnen plaats hebben, ligt in het bevel: “slacht het!” Dat Kalf heeft de Vader genoegdoening aangebracht, en door het slachten van hetzelfde werd de maaltijd tot een maaltijd van de verzoening. Vergelijken wij Spr. 9: 2; Jesaja, 25: 6; Lev. 1: 5; Joh. 6: 53-57.

“En laat ons eten en vrolijk zijn.” Dit horen de tollenaars en zondaars van Jezus, Die met hen aanzit, en zij eten en zijn vrolijk, vrolijk over het volle Vaderhart Gods, dat Hij jegens het verloren, maar gevonden kind heeft, en dat Jezus voor hen openzet. Even zo lezen wij bij de Profeet Zefanja: “De Heere, uw God, is in het midden van u, Die verlossen zal, Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap. Hij zal zwijgen in Zijn liefde. Hij zal Zich over u verheugen met gejuich” (Zef. 3: 17),

“Want deze mijn zoon was dood en is weder levend geworden. En hij was verloren en is gevonden.” Hoe waar is het toch, dat God de dood van de zondaars niet wil, maar dat hij zich bekere en leve. Is niet de opwekking uit de geestelijke en eeuwige dood groter wonder dan de opwekking van de doden uit de graven? O, welk een treurig, beklagenswaardig lot, een Schriftgeleerde te zijn, en geen tollenaar en zondaar te zijn geworden. Zo stoot men het wonder van zich en veracht de Raad Gods tegen zichzelf. De Heere Jezus zegt, *dat de tollenaars en zondaars, die tot Hem komen, om Hem te horen, en met wie Hij eet, - zoals Hij ook met ons eet, vooral aan het Heilig Avondmaal, - van hun grote dood verlost zijn en nu het eeuwige leven hebben. Dat zij wel verloren, geheel verloren waren, maar nu gevonden zijn.*

Zo voorziet de Heere Jezus in de zielsbehoeften van ons arme zondaars, en zoals Hij dat doet, kan Hij het alleen. En dat Hij dat doet, dat Hij ons God als zo’n Vader openbaart, dat kan Hij alleen doen, omdat Hij van de Vader enige Zoon is, Die aan

Zijn boezem ligt en weet, welke gedachten God denkt, als Hij bij Zichzelf zweert, dat Hij de dood van de zondaars niet wil, maar wil, dat de zondaar zich bekere en leve. Er zijn diepgevallenen, diep in zonde en schuld verzonken mensen, die de duivel graag zou laten omkomen, maar God wil het niet en Hij neemt hen zo om Zijns Zoons wil uit genade tot Zijn kinderen aan. Behoren wij daartoe, dan gaan van ons verzuchtingen op bij elke goddeloze kritiek over het leven van onze Zaligmaker op aarde, toen Hij hier rondwandelde, om het verlorene te zoeken, en wij zeggen: “Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.” En wij belijden des te standvastiger, wat men ook van Hem zeggen moge: zo Hij niet God uit God en bij God was, dan hadden wij niet tot onze eeuwige troost de gelijkenis van de verloren zoon en van zo’n goedertieren Vader. Die van ons wist, dat wij dood waren, en Die zo’n feest, zo’n vrolijke maaltijd naar Zijn eeuwige liefde voor ons bereiden laat, omdat wij weer levend geworden en gevonden zijn. Amen.

10. BARABBAS OF JEZUS CHRISTUS⁹

LEERREDE OVER MATTHEUS 27: 15-23. Vergeleken met MARCUS 15: 6-15 en LUKAS 23: 17-25 en JOHANNES 18: 39, 40.

UITGESPROKEN IN DE DOMKERK TE UTRECHT 28 FEBRUARI 1864.

Het is een wondere bede, beminde Toehoorders, de bede die de heilige God de met zonden bevreemde boetediening in het hart geeft en van de lippen brengt: "Was mij wel van ongerechtigheid." Licht daarin niet een wondere genade? Kon God ons een inniger bede doen horen om ons te overtuigen, dat Hij de dood van de zondaars niet wil? Kon Hij het ons ooit beter te verstaan geven, dat Hij dat doen wil, wat wij in eeuwigheid niet vermogen, ons vrijspreken van onze schuld, ons reinigen tot in het binnenste van de ziel van alle onreinheid?

Er is nog raad voor een groot zondaar. Ja, voor de grootste van de zondaren, die zichzelf veroordeelt en God recht geeft. Die met een verslagen en verbroken hart al meent hij ook dat hart zij als een steen zo hard, tot God, de levendige God, opzucht: *zijt mij genadig, o God!* Er is een ruiling geschied, waarover de Hemelen verbaasd staan en juichen, een ruiling, die de grendelen en poorten van de hel lossloeg, een ruiling, die geheel het verlorene volk met aanbidding aanstaart, die het troost met gegrondde troost, en waarvan het eeuwig getuigen en zingen zal.

Een goddeloze man, een oproermaker en doodslager ligt in boeien en banden en heeft de dood voor ogen, de verschrikkelijke dood aan het kruis, met al de folteringen; ... daar gaan de deuren van zijn kerker open; zijn banden en boeien worden geslaakt hij is vrij; vrij om niet, vrij volgens uitspraak van het geestelijk en wereldlijk gericht; vrij door de stem van het hele volk. En die stem van het volk, - het schijnt onmogelijk te zijn, en het is toch waar, die stem van het volk - is de stem van God. *De stem om te doen al wat Gods hand en Zijn raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou.* Maar wat heeft die goddeloze man gedaan, om vrij te komen? Had hij iets gedaan, waardoor hij alles weer had goed gemaakt? O, niets van dat alles! Hij kwam vrij zonder iets van zijn kant gedaan te hebben, vrij, onverwacht, ongedacht.

Hoe ging dat toe? Hij werd aan het volk voorgeslagen tegenover een andere Beschuldigde, in Wie de wereldlijke rechter geen schuld kon vinden. De rechter had aan het volk de keuze gelaten, het hun vrijgelaten, óf de schuldige, óf de Onschuldige zou veroordeeld worden. Het volk had de schuldige verkoren om vrijgelaten te worden en de Onschuldige, ondanks alle protest van onschuld van de zijde van de rechters, in die dood overgegeven, die de schuldige had moeten lijden. De Onschuldige werd naar de wil van het volk ter dood geleid en de schuldige vrij uit de kerker uitgeleid. Zó kwam de schuldige vrij. En dit geschiedde op de grote dag van het gedachtenisfeest van Israëls verlossing uit Egypte.

Was dat geen hemeltergende ongerechtigheid? Ja, dat was het. Toch heb ik met het Evangelie in de hand te bewijzen dat achter dit hele voorval, Gods rechtvaardigheid verborgen lag. Die rechtvaardigheid volgens welke Hij rechtvaardig blijft als Hij de goddelozen rechtvaardigt, terwijl Hij de Onschuldige in hun plaats zet. Dat bewijs zullen wij leveren, als wij eerst het hele geval naar inhoud van het bij de vier

⁹ UTRECHT, J. J. H KEMMER, 1864; Prijs 15 Cents.

Evangelisten voorkomende verhaal u hebben meegedeeld.

De overpriesters hebben nog in de vroege morgen, samen raad gehouden met de Ouderlingen en Schriftgeleerden, ja, met de gehele raad en het in de nacht opgemaakt vonnis, dat Jezus doodsschuldig was, nader bevestigd. Daarop zijn zij allen opgestaan, hebben Jezus laten binden en hem tot de Stadhouder gebracht, opdat dit vonnis door de wereldlijke arm ten uitvoer gelegd mocht worden. In het rechthuis gaan zij niet, om op de plechtigste van hun feestdagen niet verontreinigd te worden. De Stadhouder, hoofs als hij is, gaat tot hen uit en vraagt: “Wat beschuldiging brengt gij tegen deze Mens?”

Zij, zich beledigd voelende, alsof zij het recht niet wisten, geven het onzachte antwoord: “Indien Deze geen kwaaddoener ware, zo zouden wij Hem aan u niet overgeleverd hebben.”

Ja, als Hij een kwaaddoener was, dat wist Pilatus beter. Hij wist dat het nijdigheid, personele haat en wrok was. Hun antwoord bevestigde hem daarin. Daarom zegt hij er op: “Neemt gij hem dan en oordeelt hem naar uw wet.” Alsof hij zeggen wil, “naar ‘de Romeinse wet oordeel ik niemand, als ik niet weet, waarin zijn kwaad bestaat.’”

De Joden zeiden daarop: “Het is ons niet geoorloofd iemand te doden.” Zij waren er intussen opuit Jezus te doden. Hoewel zij allen in hun raad niet één bezwarende getuige, hadden kunnen vinden. In de raad hadden zij Jezus van Godslastering beschuldigd. Zij hadden naar hun wet Hem moeten dood stenigen, maar zij vreesden het volk. Voor Pilatus willen zij de Heere vanwege een halsmisdaad tegen de Keizer veroordeeld zien. Zij wilden door Pilatus ten uitvoer gelegd zien, waartoe zij het recht niet hadden. De Heere moest aan een kruis sterven, dat was hun toelag, waarbij zij niet wisten dat zij juist door die toelag Jezus’ waarachtigheid op het heerlijkst aan de dag brachten, die menigmaal tot Zijn jongeren gezegd had, *dat hij de kruisdood zou sterven*.

Om dan Jezus aan het kruis te zien, beschuldigen zij Hem met veel en zware beschuldigingen, die daarop neerkwamen: “wij hebben bevonden, dat Deze het volk verkeert en verbiedt de Keizer schattingen te geven, zeggende dat Hijzelf Christus de Koning is.”

Pilatus doet daarop de eenvoudige vraag: “Zijt Gij de Koning van de Joden?” Hij meende, Die de Joden volgens hun Profeten verwachtten.

“Gij zegt het” is volgens de drie Evangelisten Jezus’ eenvoudig antwoord. De Evangelist Johannes deelt ons dit antwoord uitvoeriger mee. Pilatus de aard van Jezus’ Koningrijk vernemende, omdat Jezus zei: “Indien mijn Koningrijk van deze wereld ware, zo zouden mijn dienaren gestreden hebben, opdat ik de Joden niet ware overgeleverd.”

Vernemende, dat Jezus Zijn regeren daarin stelde om *van de waarheid te getuigen*, houdt hij dit voor *een denkbeeld*. Hij zag niets staatsgevaarlijks in zulk een Koning, die er nimmer aan gedacht had zich tegen de openbare macht te verzetten. Wiens macht, in Pilatus’ ogen een denkbeeld en dus geen macht was. Hij had geen waarheid gevonden in zijn eigen godsdienst. De godsdienst van de Overpriesters moest hem als louter geveinsdheid voorkomen en aan hogere waarheid had hij geen behoefte; die bestond er niet voor hem. Jezus’ woorden kwamen hem voor als een hersenschim. Intussen hebben hem die woorden toch getroffen. Hij maakt er zich vanaf met de alles wegwepende vraag: “Wat is waarheid?” Maar de beschuldiging van oproer en gekwetste Majesteit kan hij niet aannemen. De uitslag van zijn onderzoek geeft hij daarom de Joden te kennen: “Ik vind geen schuld in Hem.”

Maar de Joden laten zich niet bewegen door deze verklaring. Zij versterken de

beschuldiging: “Hij beroert het volk,” roepen zij, “lerende door geheel Judea, begonnen hebbende van Galiléa tot hier toe.”

Pilatus van Galilea horende, meent het geschikte middel gevonden te hebben om zich van de onstuimige aanklagers en de onschuldige Beschuldigde te ontdoen. Koning Herodes was toen ook te Jeruzalem; Idumeeër van afkomst, had hij uiterlijk de Joodse Godsdienst omhelsd, om te kunnen regeren. Hij vierde dus op zijn wijze het Paasfeest. Pilatus en Herodes waren de een tegen de ander in vijandschap. Hij gunt de slechting van dit geschil aan zijn vijand. Het stond wel Herodes niet vrij in eens anders gebied te vonnissen, maar daar toch Jezus, zoals hij vernam een Galileeër, en dus uit het gebied van Herodes was, meende hij met een gevangenen van zo’n gering aanzien naar goetvinden te kunnen handelen. Herodes moest er door ingenomen worden, als hij zo door Pilatus in gelijkheid van macht werd gesteld. Zij werden dan ook op die dag vrienden. Want Herodes had de vurige Overpriesters en Schriftgeleerden doorzien; hun heftige beschuldigingen niet aangenomen. Daarentegen, om te tonen hoe weinig hij van zo’n Koning vreesde, Hem veracht en bespot en Hem een wit kleed laten aandoen. Alsof Jezus naar een gewichtige staatsbetrekking stond. En Hem zo weer naar Pilatus gezonden, bevestigende diens oordeel dat er geen schuld in Jezus te vinden was.

Zo had dan Pilatus Jezus weer in het rechthuis. Hij denkt, ik zal hun toch enigszins ter wille zijn, ik wil de Verklaagde laten geselen en dan laten gaan. Zij hebben dan toch de genoegdoening, dat de Beschuldigde Zijn leven lang onteerd is. Dit geselen geschiedde toch zo, dat elke slag een slag was van tien riemen of pezen met haakjes aan de uiteinden, het lichaam telkens jammerlijk openscheurende. Zo wil hij de Onschuldige laten geselen!

Hij roept daarom de overpriesters, de oversten en het volk weer voor zich en slaat hun dat voor op grond, dat immers niet hij en evenmin koning Herodes iets in Jezus gevonden hadden, dat de dood waardig was. Daarop werden de beschuldigingen al heviger. Maar wat ook Pilatus deed, Jezus antwoordde op geen enige vraag meer. Dit moest Pilatus verbazen. Een ieder spreekt toch voor zijn leven, tenzij hij de dood voor het leven kiest. Maar zo Iemand is toch zeker niet gevaarlijk voor de Staat. Zo waren dan de beschuldigers tegenover de rechter. De rechter weet niet, hoe de Onschuldige vrij te krijgen.

Opeens valt hem de gewoonte in, of hij wordt er van het volk door list van de overpriesters op gebracht, (Markus schrijft): “En de schare riep uit en begon te begeren, dat hij hun deed, (gelijk hij altijd gedaan had).” Volgens welke Pilatus de Joden óf gelaten óf toegestaan had, dat op het Paasfeest door de stadhouder een gevangene losgelaten werd. Zij konden dan begeren welke gevangene uit de Joden namelijk, zij verlangden. Of de Joden die gewoonte van de Romeinen hadden, of die in navolging van de volken bedacht hadden, om de betekenis van het Paasfeest, - toen de sleutel van de kennis was verloren geraakt, - te verhogen, valt niet te bepalen. Zeker is het, dat zij op die gewoonte niet gekomen waren, als zij de betekenis van het Paasfeest, als zij het geloof van de vaders behouden hadden. Die gewoonte was tot een moeten-doen overgegaan, gelijk Lucas schrijft: “En hij moest hun op het feest één loslaten.”

Zij hadden toen, gelijk Matthéüs schrijft, een welbekende gevangene, genaamd Barabbas. Zijn volle naam was volgens enige handschriften “Jezus Barabbas.” Barabbas beduidt: zoon van de vader; of in het Jeruzalems dialect: de zoon komt.¹⁰ Deze, zegt Matthéüs, was gevangen met andere oproermakers, die in het oproer een doodslag

¹⁰ Dit dialect is onbekend. Barabbas is een Aramese naam. Bar=zoon en Abbas=vader.

begaan had. Lucas deelt ons mee, dat hij om zeker oproer, dat in de stad, - dat is, in Jeruzalem die stad van de grote Koning - geschied was, en om een doodslag in de gevangenis geworpen was. Johannes noemt hem een moordenaar. Pilatus zet zich dan op de rechterstoel en roept het om het rechthuis staande volk bijeen, hopende nu het einde van het geding gevonden te hebben. Hij legt hun de keuze voor tussen die moordenaar en Jezus. “Welke wilt gij,” zegt hij tot hen, “dat ik u zal loslaten, Barabbas, of Jezus, die genaamd wordt Christus, de Koning van de Joden?” Hij hoopte, dat het volk, - wiens gunst Jezus onlangs bezat, want Jezus had zovelen welgedaan, - niet dulden zou, dat Hij met een moordenaar gelijk gesteld zou de worden. Of, dat zij een moordenaar boven Jezus voortrekken zouden. Van ter zijde zegt hij hun dat Jezus toch wel hun Messias zijn moest en dat zij toch wel zoveel nationaliteit zouden hebben, om dan liever op Zijn loslating te staan, dan een Messias door Pilatus te laten ombrengen.

Terwijl Pilatus op de rechterstoel zit en de overweging van wie te kiezen, aan het volk over laat zendt zijn huisvrouw, - die hij tegen vroegere wetten, dat geen landvoogd zo lang hij in een overheerst gewest trok om dat te besturen, zijn huisvrouw meenemen mocht en bij zich had, - tot hem een bode met de volgende bede en het verzoek: “Heb toch niet te doen met die Rechtvaardige! Want ik heb heden veel geleden in de droom om Zijnentwille.” God liet haar slapen in die morgenstond om door een droom gefolterd te worden, waarbij zij Jezus als een Rechtvaardige en waarschijnlijk haar huis met zware onheilen bedreigd zag, als haar man Hem veroordeelde. God gaf haar die droom, om ook van die zijde een getuigenis te laten afleggen van Jezus’ onschuld. En om Pilatus te gevoelen te geven, dat hij het oordeel niet zou ontvlieden, als hij geen acht gaf op de stem van de hem met zoveel trouwe liefde toegenegen vrouw. Zeker is het, dat hij niet kon zeggen. “De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, heeft mij verleid.”

Deze boodschap moet hem geschokt hebben. Hij kon kennis dragen van Caesars droom en van hetgeen zijn huisvrouw meende te zien in de nacht vóór hij (de keizer) vermoord werd. Hij hoopte intussen nog het beste. Hij wist, dat de overpriesters Hem uit nijdigheid overgeleverd hadden. Van het hele volk verwachtte hij bij zo’n voorgeslagen keuze een ander gemoed.

Maar nee! De overpriesters bewogen de schare, dat hij hun liever Barabbas zou loslaten. Zo riep dan al de menigte gelijk: “Weg met deze, laat ons Barabbas los. Niet deze maar Barabbas.”

Pilatus riep hun daarop opnieuw toe: “Wat zal ik dan doen met Jezus die genaamd wordt Christus, die gij de Koning van de Joden noemt?” Alsof hij zeggen wil: “schaamt gij u dan niet voor mij, die een Romein ben, dat u zo uw Koning verwerpt, die toch van zovelen voor uw Messias gehouden wordt?”

Maar zij schreeuwden daar tegenin: “Laat Hem gekruisigd worden! Kruis Hem, kruis Hem!”

Pilatus beproeft het uiterste. Hij zegt ten derden maal tot het volk, gelijk Lucas bericht: “Wat heeft deze kwaads gedaan? Ik heb geen schuld des dood in Hem gevonden. Zo zal ik Hem dan kastijden en loslaten.”

Maar zij hielden aan met groot geroep: “Laat Hem gekruisigd worden!” Zij eisen dit. “En des volks en der overpriesteren geroep werd geweldiger, en Pilatus oordeelde, dat hun eis geschieden zou.” Lucas besluit dit alles met de veel zeggende woorden: “En hij liet hun los degenen die om oproer en doodslag in de gevangenis geworpen was, welke zij geëist hadden, maar Jezus gaf hij over tot hun wil.” Markus voegt er bij: “om gekruist te worden, als hij Hem gegeseld had.” Johannes besluit zijn verhaal aldus: “en Barabbas was een moordenaar.” Zo kwam de moordenaar los en de

Onschuld aan het kruis!

Onverantwoordelijk gedrag van de anders van aard zo onverbiddelijke en wegens zijn eigenzinnigheid onbuigzame Pilatus! Onuitwisbare vlek van verraad en moord aan hun Koning, waarmee Overpriesters, Schriftgeleerden en al die van de grote Raad zijn, zich bevleken; waarmee het hele volk zich bevlekt! Wat naam zal men aan die keus geven, waarbij men een moordenaar kiest voor Hem die het land doorgegaan is, goed doende en genezende, allen, die door de duivel overweldigd waren?

Zullen wij onze ogen van dit afgrijselijk toneel afwenden of zullen wij naar de hogere oorzaak vragen waarom door de keus van de volks, op aanraden van de overpriesters een moordenaar werd los gelaten, en de allerheiligste Onschuld aan de kruisdood werd overgeleverd?

Er bestaat voor dit alles een hogere oorzaak. Ze ligt in God, ze ligt in Zijn rechtvaardigheid, in Zijn waarheid en trouw. Ze ligt in al de deugden Gods. Het moest zo geschieden!

Horen wij een deel van het gebed aan van de eerste Christengemeente en de verzamelde Apostelen. “Heere, gij zijt de God, Die gemaakt hebt de hemel en de aarde en de zee en alle dingen, die in dezelve zijn; Die door de mond van David, Uw knecht gezegd hebt: Waarom woeden de Heidenen en hebben de volken ijdele dingen bedacht? De koningen van de aarde zijn samen opgestaan en de oversten zijn bijeenvergaderd tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde. Want in der waarheid zijn vergaderd tegen Uw heilig Kind Jezus, welke Gij gezalfd hebt, beide Herodes en Pontius Pilatus met de heidenen en de volken Israëls. Om te doen al wat Uw hand en Uw raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou.” Hand. 17: 24-28.

Wat is het, dat geschieden zou naar Gods voorzienigheid en tevoren bepaalde raad? Was het niet datgene wat vroeger in een beeld geschiedde?

Het is Gods raad, dat Jakobs geslacht voor hongersnood en hongerdood bewaard werd. Zijn voorzienigheid kiest als middel daartoe een van de jongere zonen Israëls. Deze droomt een droom van bijzondere verheffing tot heerlijkheid en macht. In zijn eenvoud vertelt hij die droom. Daarop wordt de nijd van de broederen gaande, zij werpen hem in een kuil. Daar moet hij sterven. Zij doden hem niet met der daad, zij doen het met gedachten en woorden. Daarna verraden en verkopen zij hem. Aan de oude vader vertellen zij, dat zijn zoon dood is en God doet, wat Hij wil. “Hij zond een man voor hun aangezicht heen: Jozef werd verkocht tot een slaaf Men drukte zijn voeten in de stok. Zijn persoon kwam in de ijzers. Tot de tijd toe, dat zijn woord kwam, heeft hem de rede van de Heere doorlouterd. De Koning zond en deed hem ontslaan..... Hij stelde hem tot een heer over zijn huis.” (Psalm 105: 17 enz.). Jozef werd de naaste aan de koning. De broeders moeten naar Egypte zij zien daar in het prangen van de nood hun zonden. En toen geen verwijt van Jozefs kant. “Ik ben Jozef! Gij mijn broeders, u allen met uw kinderen en met vader moet hier komen. U zult het beste van het land hebben. God heeft het goed gemaakt. Het is alles geschied, om u te behouden.” En de broeders, eens moordenaars met al wat aan hen was, aten met hun kinderen het brood van de machtige om niet, in overvloed. En hun vee had overvloed en al het overige was en bleef vergeven en vergeten.

Dit beeld zegt al genoeg. Toch vragen wij andermaal, wat is het, dat geschieden zou? De edelste, de beste, de braafste, de in Gods wet meest geoefende de achtbaarste mensen; verder een rechter, die anders het recht niet buigen laat, een volk, bevoorrecht van God zoals geen ander volk, ... zij zullen allen tot zondaars, tot verraders en moordenaars van Gods heilig Kind Jezus worden, in Wie alleen al hun tijdelijk en eeuwig welzijn is. Zij moeten Hem doden. En als zij Hem gedood hebben zal God

Hem opwekken en aan al die mensen boete en bekering prediken laten en het geloof in die enige Jezus. Opdat zij in Hem leven en overvloed hebben, opdat zij eeuwig zalig leven. En al hun zonden van verraad en moord en goddeloze keuze zijn vergeten en vergeven; geworpen zijn die zonden in het diepe van de zee van eeuwige barmhartigheid.

Horen wij andermaal wat de Apostel Petrus dienaangaande tot het volk zegt: “De God Abrahams en Isaks en Jakobs, de God van ons vaders, heeft Zijn Kind Jezus verheerlijkt, welke gij overgeleverd hebt en hebt Hem verloochend voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde, dat men Hem zou loslaten. Maar gij hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend, en hebt begeerd, dat u een man, die een doodslager was, zou geschonken worden. En de Vorst des levens hebt gij gedood. Welke God opgewekt heeft, waarvan wij getuigen zijn. En nu broeders, ik weet, dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als ook uw oversten. Maar God heeft zo vervuld, hetgeen Hij door de mond van al Zijn Profeten tevoren verkondigd had, dat de Christus lijden zou. Betert u dan en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden.” (Hand. 3)

Horen wij wat de Apostel Petrus op de Pinksterdag tot het volk gezegd heeft. “Deze (Jezus van Nazareth), door de bepaalde raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen van de onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood. Welke God opgewekt heeft.” “Zo wete dan zeker het ganse huis Israëls, dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, die gij gekruist hebt.” En als zij nu verslagen werden in het hart en uitriepen: “Wat zullen wij doen, mannen broeders?” ontvingen zij dit antwoord van eeuwig pardon: “Bekeert u en een iegelijk van u worde gedoopt in de Naam van Jezus Christus, tot vergeving van de zonden, en gij zult de gave van de Geest ontvangen.”

Horen wij verder wat Petrus en Johannes voor de hele Raad, en voor zovelen er van het hogepriesterlijk geslacht waren, betuigen, die zouden allen nog het Evangelie horen, of ze het nog mochten aannemen: “Deze (Jezus Christus de Nazarener) is de Steen, die van u, de bouwlieden, veracht is, welke tot een Hoofd des Hoeks geworden is. En de zaligheid is in geen andere. Want er is ook onder de hemel geen andere naam de mensen gegeven, door welke wij moeten zalig worden.” Hand. 4)

Horen wij eindelijk de verkondiging van de Apostel Paulus in de Synagoge te Antiochië: “Tot u is het woord dezer zaligheid gezonden. Want die te Jeruzalem wonen, en hun Oversten, Deze niet kennende hebben ook de stemmen van de Profeten, die op elke Sabbatdag gelezen worden, Hem veroordelende, vervuld. En geen oorzaak van de dood vindende, hebben zij van Pilatus begeerd dat Hij zou gedood worden. En als zij alles volbracht hadden, wat van Hem geschreven was, namen zij Hem af van het hout, en leidden Hem in het graf. Maar God heeft Hem uit de doden opgewekt. Zo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door deze u vergeving van de zonden verkondigd wordt. En dat van alles, waarvan gij niet kondt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door deze een iegelijk, die gelooft, gerechtvaardigd wordt. (Hand. 13)

Is de inhoud van zulke prediking niet deze: Mens, wie u bent, het moest openbaar worden, wat u bent; wat in uw hart en nieren verborgen is. Het moest openbaar worden, dat u uw God en Koning verstoot, uw eigen zaligheid vermoordt! Het is geschied. Uzelf hebt het aan de dag gelegd, maar God heeft alles weer voor u goed gemaakt. Belijdt uw zondesschuld. Wij houden u geloof en bekering voor. Omhels die blijmaar en bij God is alles vergeven en vergeten. U bent voor eeuwig behouden!

Of wisten de Joden het niet dat hun verlossing uit Egypte door het vlees en het bloed van een volkomen Lam dat zij zelf boven het vuur aan twee stokken spiesten of kruisten, braadden en geheel aten, zonder er één been van te durven breken, een beeld was van hogere verlossing door de lijdende Messias? Kunnen dat ook de hedendaagse Joden niet weten? Moest niet, wat zij uit hun Kabbala of hun Talmud bij overlevering hebben, hen op het spoor van de waarheid brengen? Immers zegt die overlevering: 'En op dezelfde dag, te weten de vijftiende van de maand Nisan, zal Israël opnieuw verlost worden in de dagen van de Messias, gelijk als zij verlost zijn op die eigen dag, zoals er gezegd wordt: gelijk ten dage van uw uitgang uit Egypte, zal Ik wonderen doen zien. En opnieuw: In den beginne des jaars heeft de dienstbaarheid opgehouden van onze vaders in Egypte. In de maand Nisan zijn ze verlost, in de maand Nisan zullen wij opnieuw verlost worden.' (Talmud Rosch Hasschana. Cap. I.)

Die verlossing werd hier daargesteld, maar op wonderbare wijze. God maakte ze allen tot zondaars, tot moordenaars van de Messias. Zij zelf vervulden de stemmen van de Profeten, vervulden wat Mozes van hen voorspeld had. Wie wordt niet ontroerd, wie niet met een heilige huivering bevangen, als hij bij Mozes leest: *de ganse gemeente van de vergadering van Israël zal het (Lam) slachten tussen de twee avonden*, en dan uit het Evangelie verneemt: *Doch al de menigte riep gelijkelijk, zeggende: weg met Dezen, en laat ons Barabbas los.*

De Priesters moesten het bloed van het rund of van het lam Gods offeren. De vergadering van de kinderen Israëls, het volk dus, moest de twee bokken aanbrengen op de grote verzoendag. De ene bok moest voor de hogepriester geslacht worden. Deze rechtvaardigde het volk in de Messias. De andere bok, de rechtvaardigheid zelf, ging in de woestijn, beladen met de zonden van het volk. Deze was zo verwerpelijk in de ogen van de mensen, dat ook latere uitleggers die bok voor de duivel of voor een bok van de duivel hielden. Een vreemd man al was het een heiden, moest die bok buiten de legerplaats brengen. (Lev. 16). Nogmaals moest een vreemd man voor de ogen van de overpriester de rode volkomen vaars verbranden, wier as met levend water het volk reinigt van alle aanrakingen met de dood. (Num.19) Eén vogel werd door de Priester geslacht; een ander vogel levendig in het bloed van die eerste vogel gedoopt, die liet men vrij en zo is de melaatse wettig rein. (Lev. 14)

Alle slachting door de Priesters was in naam van het volk! Alle overgave tot slachting door het volk! Aan een vreemd man is daarbij, in de meest betekenisvolle offeranden, zijn dienst aangewezen! Allen worden profetisch tot zondaars gemaakt, en allen die schuld belijden komen vrij door van het offerbloed en de dood!

Werkelijk die oproermaker en moordenaar Barabbas was een beeld van het Joodse volk, een prediking: *'Wat Barabbas was, dat bent u allen! U komt vrij om niet, door de dood van de Messias.'*

Is die Barabbas ook een beeld van ons?

O, dat een iegelijk die mij hoort, het met mij belijde: die rebel, die doodslager, die Barabbas ben ik! Ik ben die man, ik ben die vrouw! Opdat wij dan in Barabbas ons beeld zien hoe wij vrij komen.

Maar wij zijn toch geen moordenaars en oproermakers?

O, of wij dat niet zijn voor een aards rechter, omdat wij weerhouden werden door hogere macht, bewaard werden door Goddelijke barmhartigheid, wat zijn wij voor die Rechter, die boven de aardbol zit?

Der sterren pracht is bij Hem nacht,

Hoe hel zij schitt'ren mogen:

En wij belân

Met euveldaân,

Wat zijn wij in Zijn ogen?

Is er één van ons, die de 51ste Psalm meent niet behoeven te zingen? De Overpriesters hadden Jezus uit nijd overgeleverd. Het volk koos Barabbas en gaf hun Christus over aan een schandelijke dood. Pilatus hoe ook overtuigd van Jezus onschuld, hoe ook door iets bijzonders gewaarschuwd, gaf de onschuld over aan de boze moedwil van het volk. En wij, wat doen, of wat deden wij? O, dat het hart breke bij overtuiging van eigen schuld! Het is wel waar wat een oud rijm zegt:

Al kwam Gods eigen Zoon

Gestegen van Zijn troon

En Hij geen groter kracht

Van Boven medebracht,

Nog zou het hart niet breken.

Maar toch, waar Gods wet spreekt, verharde daar niemand zijn hart!

Slaan wij het zesde gebod op: *Gij wilt niet doden*, gebiedt de hemelse Rechter. Zegt daar die Rechter niet dat wij van natuur allen doodslagers zijn?

Zegge het mij een iegelijk na: “God eist van mij dat ik mijn naasten nóch met gedachten, nóch met woorden of enig gelaat, veel minder met der daad door mezelf of een ander ontere hate, kwetse of dode.” (Catechismus 40e Zondag) Ja, dat éist God. En nu, kunnen wij het laten onze naasten, als hij ons maar in het geringste in de weg treedt, te onteren en te haten?

Eist niet de hoogste Wetgever: dat wij al wraakgierigheid afleggen! En ach, hoe spoedig zijn hart en tong, hand en voet gereed om wraak te nemen! Hoe node leggen wij al wraakgierigheid af! Het zesde gebod schijnt weliswaar alleen van het doodslaan te spreken, zo leggen het de farizeëen, zo leggen het de huichelaars uit. Maar de enige bevoegde Uitlegger van dit gebod, onze Heere Jezus Christus, legt het zo uit, dat het door merg en been moet gaan als wij het locale eerlijk op ons toe passen: “Zo wie ten onrecht op zijn broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door het gericht. En wie tot zijn broeder zegt: Raka (ijdel onbruikbaar mens), die zal strafbaar zijn door de grote Raad. Maar wie zegt: *gij dwaas*, die zal strafbaar zijn door het helse vuur.” (Matth. 5:22) Nee, het zesde gebod spreekt niet alleen van hetgeen wij doodslag noemen, maar “God de doodslag verbiedende, leert ons dat Hij de wortel van de doodslag, als nijd, haat, toorn, wraakgierigheid verbiedt en dat dat alles voor Hem een heimelijke doodslag is.”

Ja, het gebod eist het tegenovergestelde: want “God verbiedende de nijd, haat en toorn, gebiedt, dat wij onze naasten lief hebben als onszelf en tegen hem geduld, vrede, zachtmoedigheid, barmhartigheid en al vriendelijkheid bewijzen, zijn schade, zoveel ons mogelijk is, afkeren en ook onze vijanden goed doen.”

De hand op het hart! De hand in de boezem, komt zij er niet melaats uit?

O, hoe waar is het, dat wij al van natuur geneigd zijn God en onze naasten te haten! Hoe waar is het, wat de Apostel Paulus betuigt: “Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God. Want het onderwerpt zich der wet Gods niet. Want het kan ook niet.” Hoe naar waarheid beschrijft de Apostel ons naar onze natuurstaat als “in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en malkander hatende.” Is dit, dat men de persoon aanneemt, volgens de Apostel Jacobus, niet een doodslag die men iemand aandoet, en om het uiterlijke terugzet?

En wat is de tong een wereld van de ongerechtigheid! “Door haar loven wij God de Vader en door haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis van God gemaakt zijn! Dit moet niet zo geschieden.” (Jak. 3) Intussen wat slapen er niet al Kaïns

en Overpriesters in een klein mensenhart! Hoe voorzichtig moet de rechtvaardige treden, die de naasten van zijn verkeerde weg af zoekt te brengen! Hoe zacht moet hij spreken, opdat zij niet de een na de ander in woede ontwaken! Zegt niet de mond der waarheid, *dat van binnen uit het hart van de mensen allerlei doodslagen voortkomen?* Ja, wat al heimelijke doodslagen komen er uit voort; en dat bij een christenvolk! Doodslagen van haat en wrok, doodslagen uit wellust, uit toorn en gramschap, uit naijver en eerbejag, uit afgunst en broodnijd! Wat al doodslagen tussen broeders en zusters van een gezin, wat al twist en krakeel om nietige dingen, waarbij de een de ander de dood wenst!

En hoe graag werpt zich de duivel tussen echtelieden, tussen dat paar, eens van God in liefde en trouw verenigd, om nooit te scheiden, ... en het is voortdurend onenigheid, zodat de man van de vrouw denkt, *was zij dood, ik nam die en die*; en de vrouw wederkerig wenst de dood van de man!

En wat al zelfverwoesting en zelfmoord uit begeerlijkheid! Wat werden er al bloemen vertreden uit nijd en haat, en wat al tranen uitgeperst, wat al levens uitgedoofd uit baatzucht of uit liefde tot de leugen en ongerechtigheid! Zal men ook uit eigen kracht het vuur van toorn, twist en krakeel dempen? Alle wraakgierigheid afleggen? Zijn vijand goed doen? Hoe menigee hoorde ik zuchten: *Mijn God ik mocht het graag, ik mocht graag vergeven en vergeten, maar ik kan niet, ik kan niet*. En toch is het zo liefelijk, zo gelukkig makend alles te bedekken, zijn vijanden lief te hebben, hun in het verborgen goed te doen met de ootmoedige belijdenis: *Ook ik was eens zo verkeerd, en ben het nog zo vaak. Ook ik, o mijn God, weerstond eens Uw waarheid, Uw bestraffing, Uw vrije genade, maar U bent mij met Uw liefde te sterk geworden. Met liefde hebt U al mijn vijandschap overwonnen*. Gewis, dat is een heerlijke oorlogsvoering: te strijden met wapenen van geduld en liefde. Zó de vijand machtig te worden, daarvan keert men steeds als overwinnaar terug.

Maar, maar:

*Waarheen ik mij ook wende of keer,
'k Zie niets dan zonde en onrecht, Heer'.*

O, wat wordt er van ons, zo niet de Heere zijn doorboorde Hand met almacht aan de wortel van de doodslag legt!

En nu de keus!

Ja, het volk koos Barabbas! Maar kiest u, jonge man, kiest u, jonge dochter van uzelf de Heere Jezus, Zijn Woord, Zijn goed gebod, uwer ouderen wil, de wil dergenen die over u gesteld zijn, of uw *eigen* wil, romans en andere ziel- en zinverdervende boeken en uw eigen lust? Waarom doet u niet de goede keus, de Koning Jezus voor uw hart en wandel, een keus, die zo gelukkig, die vrij en blij maakt?

En ook u volwassene, wat is uw keus, als u aan uzelf overgelaten blijft? *Veel liever Barabbas*, zei het volk! Van natuur kiezen wij allen veel liever de moordenaar van lichaam en ziel, de zonde, de wereld, de wellust, de zondige mensen en de wil van de duivel! Waar is voorts van nature, die vastheid van karakter waarbij men liever alles verliest, vooral in zaak Gods en van de waarheid, en in de bres te blijven staan voor de rechtvaardige, maar van allen prijs gegeven onschuld?

Intussen staat er geschreven: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen er geschreven staat in het boek van de wet, dat hij dat doe*. Hoe komen wij vrij van deze vloek en hoe komen wij los uit onze gevangenis van zonde en dood?

Nog sterker dan het hels geschreeuw, dat toen ten hemel steeg: Kruis Hem; kruis Hem! is het geschreeuw der stemmen in het ontwaakt geweten, bij een iegelijk, die

zich schuldig gevoelt aan de overtreding van niet alleen het zesde gebod, maar van alle geboden Gods. Hoe komt een rebel tegen Gods wet en gebod, een verrader en moordenaar van God, van zijn Heiland, van zichzelf en van zijn naasten, vrij, als er geen geroep in de hemel is: *laat deze los, laat hem vrij?* Als men geen verzoend God en genadige Vader voor zijn hart gevonden heeft? Maar, o wonder van vrije genade! In de plaats van een rebel tegen God en moordenaar van zichzelf en zijn naasten, kwam op het Paasfeest, Hij, van Wie Pilatus tot driemaal getuigde: “Ik vind geen schuld in hem!” God was in Christus, de wereld met zichzelf verzoenende, hun zonden hen niet toerekenende, en heeft het Woord van verzoening in ons gelegd. Dien, die geen zonde gekend (volstrekt niet gekend) heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in hem.” (2 Cor. 5: 19, 21) Hij die geen zonde gekend heeft, is van God gemaakt, als of Hij de zonde, de rebellie tegen God, de doodslag in Persoon was! “De Heere heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem; en door Zijn striemen is ons genezing geworden.” En als zodanig moest Hij aan het hout van het kruis. “Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardige, opdat hij ons tot God zou brengen.” ‘Door Zijn dood aan het kruis’, zegt de gelovige, ‘ben ik zeker, dat Hij de vervloeking, die op mij lag, op Zich geladen heeft, omdat de dood des kruises van God vervloekt was.’ (Catechismus, vr. 39).

Zo blijkt in de hoogste menselijke onrechtvaardigheid, waarmee geroepen werd: Kruis hem, kruis Hem! de rechtvaardigheid Gods, als Hij ons, Barabbassen, vrij heen zendt en Zijn Eigen, heilig Kind Jezus laat kruisigen; als Hij Hem onze zonden en straf laat dragen, onze schuld laat betalen, en ons de zonden vergeeft en ons het recht geeft op het eeuwige leven.

Óf, Jezus betaalt en aan Gods onkreukbaar recht is voldaan en wij kiezen Jezus tot onze Heere, tot onze Christus en Koning; óf wij sterven, sterven de eeuwige dood. Waarmee zouden wij onze opstand tegen God, tegen Zijn vrije genade, weg en Wet, waarmee al onze moorddadige gedachten en handelingen van nijd en haat, van toorn en wraakgierigheid, van het nalaten van de liefde tot onze naasten en tot onze vijanden, ook ooit kunnen goed maken?

Een heimelijke doodslag is een doodslag; en het vergoten bloed roept! Maar daartegen roept nu een ander bloed, dat roept sterker. Belijden wij onze schuld en dat wij de eeuwige dood en al helse foltering en eeuwige smaad verdiend hebben, dan horen wij de Evangeliestemmen roepen: ‘laat Barabbas los.’ Dán horen wij hoe God de Vader ons genadig is en tot Jezus zegt: ‘dat hij in het verderf niet nederdale, Ik heb verzoening gevonden.’

Zo rust de vrijlating en zaligheid van de uitverkorenen op een eeuwige rechtsgrond. God is en blijft rechtvaardig als Hij niet straft, waar men zijn schuld betreurt; als Hij de zonde vergeeft, waar men van nu aan Jezus kiest, Jezus kiest tot zijn enige Middelaar, tot zijn algenoegzame Zoenborg, tot zijn Profeet Priester en Koning, tot zijn Zondendelger en Heiligmaker, tot zijn Heere en tot zijn God. God, die rechtvaardige Rechter, vordert van de Zijnen de betaling niet tweemaal. Jezus aan het kruis brengt volkomen betaling. Jezus aan het kruis is geheel zonde gemaakt, zo hebben wij, die tot Hem de toevlucht nemen, in Hem alle gerechtigheid. Jezus aan het kruis vast genageld aan handen en voeten, is ons, - die voor God belijden Barabbassen te zijn, - Borg voor onze eeuwige vrijlating. Jezus aan het kruis is geheel een vloek voor ons, zo is in Hem voor ons alle zegen.

Ik houd u voor het leven en de dood, de zegen en de vloek. Kiest!

O, kiezen wij hem, kiezen wij Jezus. Laten wij Barabbassen, het met een dankbaar gemoed belijden, dat wij onze bevrijding van Godswege aan Jezus onze Heere te

danken hebben. O, kiezen wij Jezus! En dan zullen de zegeningen zijn, waarmee wij in Hem gezegend worden, dat God onze God en onze Vader, Jezus onze trouwe Borg is en ons Zijn broeders noemt en dat Hij ons Zijn Geest tot een eeuwige Trooster schenkt en ons laat smaken de zekerheid van onze zaligheid.

Ja, dat is Zijn zegen, dat er geen beschuldiging tegen zijn Barabbassen kan ingebracht worden. Hij heeft de beschuldiging van rebellie en verleiding, dat is zielenmoord, geleden om alle beschuldiging, waarmee Zijn volk Hem beschuldigd heeft, te verzoenen. En om het Zijn gelovig volk in hart en mond te leggen: “Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?” Hij heeft de onrechtvaardige gewoonten van Zijn volk verzoend en leert hen nu vorstelijke gewoonten, vorstelijke manieren, vorstelijke gangen in de schoenen. Hij verwerft Koninklijke, zalige voorrechten, waar geen kwaad in is, maar alles van goede gevolgen is.

Dat is Jezus’ zegen, dat wij nadat Hij gekastijd is gekastijd worden met mate, opdat wij niet verworpen worden, maar Gods heiligheid deelachtig worden. Hij droeg de nijd, de haat en wrok van de mensen en de toorn Gods, opdat de Zijnen gunst bij God, bij Engelen en gezaligde mensen vinden en in die gunst blijven. En voor eeuwige toorn, nijd en haat en wrok van duivelen en mensen bij Hem verberging hebben. Jezus liet Zich verwerpen om te verzoenen, daar wij Hem en Zijn Vader verwierpen en nog zo vaak verwerpen. Hij verwierf het doen van de goede keus. opdat wij Jezus kiezen en in waarheid zeggen: “Als ik U maar heb, dan vraag ik niet naar hemel noch naar aarde.” En getroost zeggen: *“Ik laat Jezus nimmer losgaan.”*

Mijn Broeders, die Joden welke later, toen het apostolische woord tot hen kwam, halsstarrig bleven en weigerden alsnog Jezus te kiezen, werden naderhand in hun stad, als in een gevangenis opgesloten, om al ijselijkheden van de belegering uit te staan, zoals nimmermeer een stad die uitstond. Jozefus, de geschiedschrijver, verhaalt dat de torenwachters, zo dikwerf zij van de Romeinen een alles verpletterende steen in de stad zagen werpen, luid in de stad schreeuwden: “Bar-ba,” dat is, “de zoon komt.” Zo herhaalde zich dat geschreeuw, eens op het Paasfeest vernomen, in al deszelfs ijselijkheid. Het was te laat; de Zoon was gekomen ten gericht. Zij werden allen in slavernij weggevoerd, die niet omkwamen door oproer, pest en zwaard. En zo bleven zij in hun gevangenis tot op deze dag.

Wie, die de wereld en de zonde, de moedwil van het vlees, in plaats van Jezus kiest; zal die voor Hem bestaan in de uur van de dood? Wie, tegen die dag als de Zoon komt met de wolken des Hemels om een rechtvaardig gericht te houden?

O, zien wij nog eens die Barabbas goed aan. Wat zullen wij zeggen? Waarmede ons verontschuldigen?

Wie van ons zal zich beroemen.

Dat hij instaat voor zijn lot?

Wie van ons op onschuld roemen

Buiten d' onschuld van een God?

O, zien wij nu en alle dagen, die wij nog leven, ook als het oog breekt, op Jezus, onze Vrijmaker van eeuwige straf, van eeuwige dood; op Jezus, onze Koning, onze enige Zaligmaker, die enige Rechtvaardige, die enige Heilige!

Sluiten wij met deze belijdenis en bede: ‘Ik ben Barabbas, een zoon mijns vaders. Mijn God, ik wil U de waarheid belijden, U zeggen, zoals ik mij bevind; zie, ik ben in ongerechtigheid geboren; verlos mij van bloedschulden, o! God, Gij God mijns heils! Zo zal mijn tong Uw gerechtigheid verkondigen. Mijn God ik was des duivels

Barabbas, en U zocht mij in mijn gevangenis op en verklaarde mij vrij en leide mij vrijuit, door eeuwige genade. Dat ik los gekomen ben en loskom, dat is door Uw Barabbas, Uw enig, eeuwig, heilig Kind, Uw eengeboren Zoon. Mijn Heiland aan het kruis ... en ik om niet vrij; eeuwig vrij!"

O, er is nog hoop voor een groot zondaar! Voor de grootste der zondaren, een weg van ontkoming, een verlossing nooit gedacht, nooit verwacht! Amen.

11. AAN DE WET GESTORVEN¹¹

TWEE LEERREDENEN OVER GALATEN 2: 19 EN 20 Gehouden 1 Decemer 1861

EERSTE LEERREDE.

Voorzang: PSALM 32: 1 EN 2.

*Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven;
Die van de straf voor eeuwig is ontheven;
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevlekt,
Voor 't heilig oog des Heeren is bedekt.
Welzalig is de mens, wie 't mag gebeuren,
Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,
En die in 't vroom en ongeveinsd gemoed,
Geen snood bedrog, maar blank oprechtheid voedt.*

*Toen 'k zweeg, en U mijn ongerechtigheden,
Weerhouden door de vrees, niet heb beleden;
Verouderden mijn beend'ren door geklag,
In mijn gebrul en angst de gansen dag.
Want, Heer', Uw hand, die mij bezocht met plagen,
Deed dag en nacht mij zware smarten dragen,
Mijn levenssap droogd' uit van uur tot uur,
Gelijk het land door zomerzonnevuur.*

Mijn Geliefden!

Wij allen kennen de gelijkenis van de zaaier, die uitging om te zaaien. En waar wij haar kennen, dan is het voorzeker voor ons een levensvraag, of wij haar kennen met toepassing op onszelf. Te weten of ons de veel betekenende woorden van de Heere door het hart zijn gegaan: “Wie oren heeft om te horen, die hore.” (Matth. 13: 9.) “Wie heeft, die zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben. Maar wie niet heeft, van die zal genomen worden, ook dat hij heeft.” (vers 12 en 13.) Heilzaam, o zo heilzaam, zou de zelfbeproeving voor menigeen zijn. Bent u werkelijk goede aarde? Draagt u werkelijk vrucht, al is het ook slechts dertigvoud? Of eten de vogels het ook bij u op, wat in u gezaaid wordt? Heeft het wel wortel? Valt het bij u niet onder de doornen? Ach, hoe velen houden zichzelf voor goede aarde, en het gaat hun niet om de vrucht! Hoe velen horen het Woord, jaar uit, jaar in, en zij bemerken niet, dat zij het Woord niet verstaan! Van hoevelen is het toch waar, of wordt het langzamerhand telkens waar, dat de zorgvuldigheden dezer wereld en de verleiding van de rijkdom en veel andere begeerlijkheden inkomende, het Woord verstikken, zodat het onvruchtbaar wordt! (Markus 4: 19). Hoe weinigen zijn er daarentegen, die in waarheid goede aarde zijn! “Onderzoekt uzelf, of Christus in u is, tenzij dat gij tevergeefs geloofd hebt,” roept een Apostel aan de gemeenten toe. (2 Cor. 13: 5 vgl.

¹¹ UIT HET HOOGDUITS VERTAALD, AMSTERDAM, Scheffer & Co. Gedrukt ter “Utrechtse Drukkerij”

met 1 Cor. 15: 2.)

Wie behoort tot de velen, die geen vrucht dragen, en die niet zien, wat het Woord hun te kennen geeft, hoewel zij het zien; die het niet verstaan, hoewel zij het horen? En wie behoort tot het kleine getal dergenen die het Woord horen en het bewaren in een eerlijk en goed hart en brengen vrucht voort in volstandigheid?

Wie oren heeft om te horen, die hore het antwoord op zulke levensvragen, terwijl ik de kentekenen opgeef, waaraan een iegelijk zich heeft te beproeven, of hij goede aarde is en dus vrucht voortbrengt, vrucht voor de eeuwigheid.

Deze kentekenen vinden wij in de Apostolische woorden, welke opgetekend zijn in de Brief van Paulus aan de Galaten, Hoofdstuk 2: 19 en 20a, en die aldus luiden:

“Ik ben door de Wet der Wet gestorven, opdat ik Gode leven zou. Ik ben met Christus gekruisigd!”

Uit deze woorden ontstaan voor een iegelijk, die zichzelf beproeft, vier vragen:

1. Kent u de Wet Gods?
2. Hoe bent u door de Wet aan de Wet gestorven?
3. Welk leven hebt u op het oog gehad, en welk leven hebt u gevonden?
4. Weet u waar de Wet gebleven is en haar vervloeking; en hoe zij tot haar recht en tot haar rechtvaardige eisen gekomen is?

Tussenzang: Psalm 32: 3.

*‘k Bekend’, o Heere, aan U oprecht mijn zonden;
‘k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden,
Maar ik beleed, na ernstig overleg,
Mijn boze daân; Gij naamt die gunstig weg.
Dies zal tot U een ieder van de vromen,
In vindenstijd, met ootmoed smekend komen.
Een zee van ramp moog’ met haar golven slaan,
Hoe hoog zij ga, zij raakt hem zelfs niet aan.*

1. Kent u de Wet Gods?

De eerste van de vier vragen is deze: *Kent u de Wet Gods?* Ik bedoel niet: uitwendig, met het geheugen, maar inwendig, in het hart. Zodat ze u met haar schrik vervuld en u met haar vloek voor eeuwig vervloekt heeft. Hoewel de onbekeerde mens de Wet kent, kent hij haar toch slechts naar de letter. Al houdt hij haar misschien naar de letter, naar het uitwendige, leeft hij toch zonder Wet. Maar als God de hand aan u gelegd heeft, om u terug te brengen, dan komt het gebod: “gij zult!” “gij zult niet!” met zo’n kracht op u aan, dat u, zolang u leeft, u van het gebod niet meer kunt ontdoen.

Tevoren weliswaar, gingen uw zonden, de menigvuldige overtredingen van het gebod, u niet bijzonder ter harte, of u hebt u spoedig met uw goede werken getroost. U hebt óf geleefd in de letter, u bent een ijveraar voor de Wet geweest, en u hebt niet ingezien, dat u te gelijktijd een vijand was van God, van Zijn Wet, van al wat goed is; óf u hebt niet eens geweten, welke uw zonden waren; óf u hebt het geweten en u toch aan de zonde overgegeven. U verklaarde de Wet, u legde het gebod uit naar uw begrip. U stond boven de Wet, boven het gebod, maar u lag niet verbrijzeld voor de Wet neer. De heilige en rechtvaardige God had u nog niet in het hart gegrepen door

Zijn gebod. Als God met Zijn Wet en Zijn gebod in het hart grijpt, dan wordt de Wet groter dan de mens, het gebod machtiger dan al zijn doen, dan al zijn zonden. Het gebod neemt de mens gevangen, doorboort hem het hart, verijdt de binnenste gedachten en overleggingen. Het laat de mens niet weer los, het blijft staan op alle woord, tittel en jota, opdat alles vervuld zou worden. Het gaat van zijn eisen niet in het minste af en verdoemt ten scherpste het begeren, dus ook de minste lust tegen enig gebod.

Kent u op deze wijze de Wet, het gebod? Dan weet u ook welke zielsnood over een mens komt, bij wie de zonde boven mate zondigende wordt, door het gebod. Zeker, de geneigdheid om de begeerlijkheid van de ogen, de begeerlijkheid van het vlees en de grootsheid van het leven te zoeken, zal degenen, die niets heeft, - en van wie “genomen wordt, wat hij heeft” - geen bekommering veroorzaken. Maar “wee mij! wee mij!” roept de mens uit welke Gods Wet aangegrepen heeft! “Wee mij!” ook wegens de minste begeerte, wegens de meest geheime gedachte tegen éniĳ gebod. Wanneer de mens die zich voor gelovig houdt, van zonde spreekt, zonde bekent, dan heeft hij een vuile, een zwarte daad, of een bijzondere hartstocht op zijn geweten, vandaar komt zijn angst, zielsnood en aanvechting. Predik de zodanige van het kruis, van de verdienste van Christus, en geef hem daarbij nog enig boetwerk op, ... en zie, hij is bevredigd. Want het was louter angst van de geweten, vrees voor straf. Hij vindt een aflat en blijft verder zondigen, zonder groot gewicht er aan te hechten. Want hij leeft zonder Wet.

Als echter de Wet van de Heere u gegrepen heeft, dan weet u dat het de Wet Góds is. Hoe heilig, hoe heilig is u dan de Wet; hoe heilig, rechtvaardig en goed is u dan het gebod! En dat blijft zo in het binnenste van uw hart zonder ophouden, zolang u leeft. De Wet is in u, bij u, het gebod laat u niet alleen, het is om u heen, waar u gaat, waar u staat, waar u zit en waar u ligt. Het spreekt luide in u, zodra slechts een vonkje van leven in u is. Hetzij u slaapt of waakt, voor uw ogen staat de Wet, in de ene hand houdende de beloning, in de andere het vurig zwaard van de eeuwige straf. De Wet moet tot haar recht komen, u wilt niet anders, en u zweert het plechtig, en herhaalt haar de eed, om haar te volgen, haar te gehoorzamen. U wilt de heiligheid; u wilt de zonde niet. En voor de Wet verklaagt ge u, vol berouw, verslagen, wegens uw verborgenste gedachten. En u belooft haar in alle ernst, heden en morgen niet meer te zondigen.

Kent u zó de Wet Gods, dat ge u niet eigenmachtig aan haar onttrokken hebt, dat ge u voor haar niet hebt kunnen verontschuldigen, dat u te zwak bent, om haar te gehoorzamen? Kent u haar zo, dat u haar van harte genegen bent, en ge u niet hebt willen handhaven boven het gebod? Kent u haar zo, dat het bij u, in uw binnenste, vaststond: eerder kom ik om, dan Gods heilige Wet en rechtvaardig gebod!? Dan hebt u het antwoord al in uw hart op de andere vraag:

2. “Hoe bent u door de Wet aan de Wet gestorven?”

Sommige uitleggers verklaren dit aldus, alsof Paulus een wet had tegen de Wet van Mozes. Zij verstaan onder het eerste woord “wet” het Evangelie. Dan zou de zin van de woorden deze zijn: *Ik ben door het Evangelie aan de Wet gestorven*. Deze uitlegging moge stichtelijk zijn, maar juist is zij niet.¹²

¹² De mening van de Apostel is deze: dat hij werkelijk door de Wet de dood gevonden heeft. Hij zegt dit, om de laster van de valse broeders af te wijzen, alsof zijn leer dienstknechten van de zonde maakte, of gelijk wij zeggen: *zorgeloze en goddeloze mensen*; alsof zijn leer onvruchtbaar was, geen goede werken voortbrengende, ja, tot de dood leidende. Welnu, wil de Apostel zeggen, ik wil van Jezus Christus eens zwijgen, ik wil mijn Evangelie eens ter zijde laten, dat behoeft niet tot de dood te leiden,

De tijdgelovige heeft ook met zijn zonden te doen, dat is met zijn hartstocht. Zijn zedelijk gevoel wordt beledigd; daarom gebruikt hij de sterkste uitdrukkingen, om te kennen te geven, dat hij een slaaf van de zonde is. Hij stort vurige gebeden uit van voorbijgaand berouw, de diepste klaagtonen van een onrein geweten, en beweegt zich in allerlei boetedoeningen. Want zaken, die in vroegere jaren geschied zijn, staan voor God open, zijn niet uitgemaakt; men zondigt in zijn toestand, en blijft daarin bij al zijn klagen, uit ongelooft. Men wil zich bij dit alles in zijn eigenliefde niet laten kwetsen, het wispelturig bestaan laat geen rust. Intussen meent men aan de Wet gestorven te zijn, omdat men zich op het Evangelie geworpen heeft, zonder rechte paden voor zijn voeten gemaakt te hebben. Er is een verandering gekomen in de overleggingen, en toch ging het buiten het hart om. Men verandert het Evangelie in een wet, er een andere tint aan gevende, hier een weinig, daar een weinig. Een ogenblikkelijke flauwte noemt men sterven, en een ogenblikkelijke blijdschap over het Woord houdt men voor de overgang in het leven.

Heel anders is het gesteld, waar het zaligmakend geloof is. Daar sterft men door de Wet van de Tien geboden, aan de Wet van de Tien geboden. Waar het zaligmakend geloof is, daar moet de Wet de Wet blijven, en de mens moet van de baan. Daar houdt de mens zich niet staande, daar handhaaft hij zijn zonde niet, alsof zij toch te vergeven of te verontschuldigen ware wegens de omstandigheden, wegens de zwakheid des vleses. Daar komen de omstandigheden of de zwakheid des vleses niet in aanmerking. Daar neemt de mens het nauw, nauw met zichzelf, zoals hij is en leeft, nauw met de zonde, nauw met de Wet. Hij wil en moet haar houden, die heilige Wet, dat goede gebod. Hij behoort daarmee in overeenstemming te zijn en hij wil het ook lichamelijk, ja, maar ook geestelijk; uitwendig, ja, maar ook naar de inwendige mens. Maar wat leert de ervaring de mens? O, hij beproeft het oprecht, eerlijk. Hij geeft het zo spoedig niet op, hij heeft er alles voor over. Gelukt het hem? Daarover zou hij kunnen wenen tot stervens toe, dat het hem niet gelukt.

Wat zal de oprechte niet gelukken? Voor God zullen hem alle dingen gelukken, bij de Wet niets; *bij de Wet bekomt de oprechte kennis van de zonde*, maar niet bevrijding van zonde, niet overwinning van de zonde. Bij de Wet ontdekking van ongerechtigheid op ongerechtigheid, van inwendige boosheid, van het diepst verderf, maar niet gerechtigheid. Bij de Wet verneemt de oprechte niets dan vloek en verdoemenis. Nooit zal de Wet hem prijzen, zegenen of zalig spreken. Aan de Wet ligt het niet, dat erkent de oprechte. De Wet blijft hem heilig, het gebod schoon rechtvaardig en goed. Bij de zondaar ligt de schuld. De Wet is niet ruw, noch onvriendelijk, ook dan niet, als zij haar donder doet horen als haar bliksemen de aardbodem verlichten, en de grondvesten van de aarde beven. Maar de Wet blijft erbij: "De mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven."

Het doen werd niet gevonden, dus ook het leven niet. Hetgeen er was van het doen, werd hoe langer hoe slechter, hoe langer hoe verkeerder, hoe langer hoe meer verwerpelijk, en hetgeen er van leven was teerde weg. De oprechte kwam hoe langer hoe meer de dood nabij, hij spande de laatste krachten in, maar niets hielp, totdat de oprechte alles ontviel, totdat hij al hoop moest opgeven, en hij wegzonk in zijn dood in de armen van de Wet. Zo doodde de Wet en was toch geen moordenaar, maar een

de dood is er al. U kent werkelijk de Wet zeer slecht. Immers 'ik was een farizeeër, naar de ijver een vervolger van de gemeente Gods, naar de rechtvaardigheid, die in de Wet is, onberispelijk' (Fil. 3: 6), en toch, juist ik, wat heb ik ervaren? Wat u meent te moeten verwijten aan mijn Evangelie, dat vond ik bij de Wet: zij doodde mij. Zo was ik toch voor haar dood. Zal dan nu een dode nog iets voortbrengen, zal hij goede werken doen; zal hij vrucht dragen?

rechtvaardige rechter. Dit erkent de ziel wel, gelijk ook de Apostel Paulus betuigt Rom. 7: 9: “Doch ik ben gestorven.”

Wij zouden dit graag met andere woorden verduidelijken, als niet de door de Apostel gekozen woorden zo juist datgene te kennen gaven, wat in het geestelijk leven ervaren wordt. Geestelijk wordt men werkelijk een dode, al verkeert men ook onder zijn medemenssen als een levende onder de levende. Als de Wet van *het doen* spreekt, als zij gebiedt: zie, hoor, ga, neem, geloof, bid, zucht, heilig u; maar als men geheel doof, blind, lam en tot alle dingen machteloos geworden is, zodat men niet eens meer ademen kan of mag, wat is men dan meer dan een dode? Voor een verslagen, arm mens is dodend al wat de Wet gebiedt. Hij wil toch, maar hij kan niet. Er is niets in het gebod, dat leven wekt. Immers het eist wel, maar geeft geen kracht. Zo wordt dan de Wet de oprechte ten dood bevonden, en waar de Wet ons gedood heeft, daar zijn wij aan de Wet dood. Wat er ook van leven in ons moge zijn, voor de dode is alles dood, ook de Wet, omdat hij dood is.

Het uitverkoren kind Gods brengt als vanzelf de Wet ook bij zijn geboorte. Het wil de Wet houden, zodra het tot zijn verstand is gekomen; er ontwikkelt zich in hem een strijd. Maar dat en hoe het kind zonde heeft, weet het toch niet, totdat God door de omstandigheden, waarin Hij hetzelve naar Zijn raad doet komen, hem daarvan overtuigt, wat het kind ook zelf ondervindt: hoe diep verdorven het van binnen is. En dat gaat zo voort, totdat God de mens alles ontnemt, waarop hij gebouwd heeft, en hij nu de volheid van de genade van de grote Ontfermer moet ervaren. Daar is hij een dode voor de Wet, onder de levenden. En het is de Wet zelf, die hem gedood heeft; zij heeft hem van zijn zonde en van zijn diep verderf overtuigd. Gerechtigheid en leven heeft de mens niet bij de Wet gevonden, haar vloek heeft hem gedood. Blijft hij nu dood? Voor de Wet, ja, en wel voor altijd. Maar God die het leven wil, laat hem niet in deze dood. En zo ontstaat de derde vraag:

3. “Welk leven hebt u op het oog gehad en welk leven hebt u gevonden?”

Antwoordt u: ik zocht een werkheilig leven, en dit vond ik niet. Of: ik zocht het volstrekt niet, ik wentelde mij in mijn zonden, maar ik vond vergeving van zonden, meer weet ik niet. Dan zeg ik u: zo kan een mens spreken, en nochtans in zijn dood gebleven zijn.

Hebt u God gezocht en Zijn eer? Hebt u God gevonden? Als er slechts angst van het geweten is, dan is men zeer spoedig gerust omtrent de vergeving van de zonden, dan maakt men zich gemakkelijk van de Wet af, en beschouwt haar als behorende tot het verleden. De dief zal doorgaans over de wet niet veel bekommernis hebben, als hij maar vrij komt. Zo zal ook de natuurlijke mens, die in armoe verkeert, de dankbaarheid niet veel nood veroorzaken, als hij maar uit zijn ogenblikkelijke nood geholpen is.

De Apostel schrijft: “Opdat ik Gode leven zou.” De Wet staat niet als God nevens God. “God sprak al deze woorden.” Dit legt God Zijn uitverkorenen in het hart dat de Wet Zijn Wet is, en dat het hun erom gaat, Zijn wil te doen. “Heere, Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?” riep Paulus uit, toen de Heere hem ter aarde wierp. Tot nu toe had hij gemeend dat hij de wil Gods deed. Zelfs toen hij de gemeente Gods vervolgde, ging het hem toch om de Wet Gods, het ging Hem om God en Zijn wil. Dit verlangen kenmerkt de uitverkorenen in hun hele leven. Weliswaar zoeken zij het daar, waar het niet is. Zij zoeken het bij de Wet, en trots al hun zonden staat toch dit bij hen vast: de wil van de Heere moet gedaan zijn. Daarin zoeken zij de gerechtigheid, de zegen en het leven, al doen zij het ook op verkeerde wijze. Zij zien het niet, hoe zij bij de Wet

de wil van de Heere overtreden. Integendeel, zij zijn in de heiligste mening, dat zij deze wil doen. Maar te dien einde geeft hun God Zijn Wet, opdat zij zouden leren dat zij niet bekwaam zijn, om 's Heeren wil te doen, hoe graag zij die ook zouden doen. Daarom laat Hij hen zich doodwerken, totdat zij de Wet er wel aan moeten geven, en teven ál hun werken en al het doen van de wil Gods, en daarbij sterven. Dan komt de levendmaking, de verlichting, de macht van de Heilige Geest, welke de vrucht is van de opstanding van de Heere Jezus Christus. En hetgeen zij bij de Wet gezocht hadden, dat vinden zij thans in de Geest. Zij worden onderwezen, waartoe zij door de Wet aan de Wet gestorven zijn, waartoe dus hun dood moest dienen. Namelijk, opdat zij niet meer zichzelf zouden leven, in de waan als konden en moesten zij 's Heeren wil doen, maar opdat zij Gode zouden leven. Wat is nu *Gode leven*?

Is het een ongeveinsd, Godvrezend leven leiden? O, dat is de vrucht, het werk, voortkomende daaruit, dat men Gode leeft. Maar, éérs het leven, daarna de vrucht; éérs de kracht en dan het werk. Het leven is *leven* en is niet dood-zijn. Gode te leven is: Gode levende zijn. Dan is men echter Gode levende. En dit is het leven, hetwelk men vindt, wanneer wij van de Wet gestorven zijn, en de Wet ons gestorven is: dat God ons uit onze dood, waarin wij voor de Wet lagen en nog liggen, opwekt. Want uit onszelf komen wij niet uit zo'n dood uit, dat God de vervloeking van de Wet, die op ons lag, die een ware dood was, in Christus Jezus van ons neemt; dat Hij onze verdoemenis opheft, mitsgaders onze schuld en ons al onze zonden kwijtscheldt, werkende in ons het geloof, dat de gerechtigheid van Christus aanneemt. Zo is dan ons "Gode leven" deze gerechtigheid van Christus, die ons geschonken en toegerekend is, zodat wij niet meer kinderen van de dood zijn voor Gods rechterstoel, maar door Hem en voor Hem uit genade aangenomen zijn om Christus' wil.

Dit leven heeft zijn vrucht zodat, gelijk de mens èn door God èn in Hem èn tot Hem leeft, dat is, in Zijn genade staat, zich ook dit leven door God openbaart en datgene werkt, waartoe het in Christus Jezus geschapen is. Dat is de vrucht en het werk, het is de vrucht van de Geest, het werk van God en uit de kracht van Christus; niet ons werk. Zodanig werk zal door geen wet verdoemd worden. Maar daar ontstaat de vierde vraag:

4. "Weet gij, waar de Wet gebleven is en haar vervloeking, en hoe zij tot haar recht en tot haar rechtvaardige eisen gekomen is?"

De Apostel antwoordt: "Ik ben met Christus gekruisigd." Velen vleien zich met Gods barmhartigheid. Mensen, die met hun mond op de vraag: "Is dan God niet ook barmhartig?" weten te antwoorden: "God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig, enz." (Heidelbergse Catechismus Vr. 11). Daar helpen zij zich tegen de vrees voor de eeuwige straf met een tijdgeloof. Zij helpen zich daarmee dat zij de Wet toch niet kunnen houden, spreken van vergeving van de zonden of hopen daarop. En in huis en hart blijft de onreinheid jaar uit, jaar in, blijft de hoogmoed op het werk, hoewel men zegt, dat men geen goed werk kan aanwijzen. In zijn eigengerechtigheid wentelt men de schuld van zich af, op zijn bedorven natuur, op de zonde, op God omdat Hij geen kracht geeft, op de naaste, omdat hij zo verkeerd is. Men wil bij het ware geloof blijven, en tegelijk geeft men, zich over aan de begeerlijkheden van zijn hart aan de begeerlijkheid van de ogen aan de begeerlijkheid des vleses. Zonder grondige, zonder dagelijkse bekering leeft men daarheen, totdat de dood komt.

Niet alzo, waar het werk in waarheid is. Daar wordt de Wet geen geweld aangedaan, en haar het zwijgen niet opgelegd. Geen uitverkorene Gods komt tot het leven ten koste van de Wet. Hij zou daarbij geen rust kunnen vinden. Als hij bij het vernemen van elk gebod of bij de aanmaning tot het werk beangst wordt, als hij belijdt, dat hij

aan de Wet dood is, en dat de Wet hem dood is als hij de Wet voor zijn geweten en voor zijn bestaan en doen niet eens als regel kan aannemen, zo is dit vanwege zijn ellendigheid, vanwege zijn zonde, vanwege zijn diep verderf en zijn onmacht. Bij dit alles blijft zijn eerbied voor de Wet ongeschonden.

Maar welnu: de Wet heeft een andere genomen, Christus de Mens in mijn plaats! Die heeft de vervulling van de hele Wet voor de Zijnen op Zich genomen, en alle gerechtigheid, die de Wet eist volbracht. Nee, zo belijdt de gelovige, ik ben van de vloek, van de schande en smaadheid, die de Wet op mij legt wegens al mijn Gode vijandige en verdoemeniswaardige werken niet willekeurig ontheven, alsof de vloek, de schande en mijn verdiende loon op de Wet teruggevallen waren. Maar er is een andere Man gekomen, Christus, mijn Heere en Borg. Deze heeft de toorn, de hoon, de smaadheid en schande, die de Wet op mij legt, willen dragen aan Zijn lichaam aan het kruis, en tevens al mijn ongerechtigheden. Hij heeft voor mij een vloek willen worden. En dit was het niet alleen. Deze andere Man nam mij in Zichzelf op. Want Hij was deelachtig mijn vlees en bloed. En zo werd ik met Hem gekruisigd. Ik droeg in Hem mijn schande en smaadheid, die ik bij de Wet verdiend had, voor welke ik, op mezelf beschouwd, mijn leven lang een overtreder blijf. Ik droeg in Hem mijn vervloeking, die de Wet op mij gelegd had. Ik stierf in Hem en met Hem in Zijn dood, toen Hij de toorn Gods droeg en mijn eeuwige dood stierf, welke de heilige Wet over mij met het volste recht had uitgesproken. Zo is aan al eisen van de Wet voldaan. Zij is in haar recht gebleven. Zij heeft mijn straf voltrokken in Christus aan het kruis. In Hem vervulde zich de Wet. En zo begint een ander leven, waarin de gelovige van zichzelf bekend: “Niet ik leef, ik ben dood” en tegelijk bekend: “Nochtans leef ik,” ik heb een ander leven dat sterft niet. Hierover een andermaal meer.

Men behaalt overigens eer bij de wereld, als men met het “doe dat” van de Wet omgaat, totdat deze eer tot schande wordt. Maar ook dit is het merkteken van allen, die vrucht dragen, dat zij alle werk evenals zichzelf en de hele Wet in de hand van Christus gelegd hebben, om Gode te leven en zo vrucht te dragen in lijdzaamheid. En daarin stellen zij hun eer, om, als men met de Wet komt, het met blijdschap uit te roepen: Met mij is het uit en voorbij; welaan, ik als “ik” ben dood; ik behoer een andere toe; ik ben met Christus gekruisigd.

Het is echter bij hen niet slechts een daad van de toerekening, maar ook van de bevinding, dat zij werkelijk voor het gericht van God, voor hun geweten en de wereld, met Christus de schande van hun kruisiging en hun vloekwaardige dood, die zij bij de Wet verdiend hadden, doorgestaan hebben.

Wèl hem die zich aan deze merktekenen voor God recht beproefd heeft en zich zijn leven lang beproeft. Daar wordt “de goede aarde” tot “bij de weg,” tot “steenachtige plaatsen” tot “doornen” totdat zij werkelijk barmhartigheid gevonden heeft, en zij ziet zich herschapen tot goede aarde en draagt vrucht van Dengene, die tarwe en onkruid samen laat opwassen tot de tijd van de oogst. (Matth. 13: 48) Amen.

Slotzang: Psalm 103: 7.

*Geen vader sloeg, met groter mededogen,
Op teder kroost ooit Zijn ontfermend ogen,
Dan Israels Heer' op ieder, die Hem vreest.
Hij weet, wat van Zijn maaksel zij te wachten.
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,
En dat wij stof, van jongsaf, zijn geweest.*

12. LEVEND IN CHRISTUS¹³

TWEE LEERREDENEN OVER GALATEN 2: 19 EN 20 Gehouden 8 Decemer 1861

TWEEDE LEERREDE

Voorzang: PSALM 16: 35.

*Getrouwe Heer, Gij wilt mijn Goed, mijn God,
Mijn erfenis en "t deel mijns bekers wezen,
Gij onderhoudt gestaag het heuglijk lot,
Dat Gij zo mild voor mij hebt uitgelezen.
De schoonste plaats mat Gij met ruime snoeren;
O heerlijk erf! Gij kunt mijn ziel vervoeren.*

*Ik zal den Heer', die mij getrouwen raad
Gegeven heeft, met Psalmgezangen prijzen,
Daar 't Godlijk licht mij toestraalt vroeg en laat,
Mijn nieren zelfs bij nacht mij onderwijzen.
Ik stel den Heer' gedurig mij voor ogen;
Zijn Rechterhand zal nooit mijn val gedogen.*

*Daarom heeft zich mijn kwijnend hart verblijd;
Mijn tong, mijn eer zingt Godgewijde tonen;
Ook zal Mijn vlees, thans afgesloofd, ten spijt
Des vijands, in de grafkuil zeker wonen.
Gij zult mijn ziel niet in de hel vergeten,
Uw Heilge zal van geen verderving weten.*

Mijn Geliefden!

Het is toch een wonder van de macht van de Goddelijke genade, dat een mens zo geheel veranderd en herschapen wordt, dat hij al zijn vreugde heeft aan het kruis van Christus, al zijn gezondheid in datgene ziet, wat een ander mens als smart schuwt; dat hij zijn eer vindt in datgene, wat een ander als een smaad van zich werpt. En opnieuw, dat hij enkel dood ziet in de dingen, die hij anders voor zijn leven hield; slechts eeuwige schande in de dingen, naar welke hij vroeger als naar het einddoel van zijn wensen jaagde; slechts verderf in wat hij vroeger als zijn heil beschouwde, en louter treurigheid in datgene, waarin hij vroeger zijn grootste vreugde gehad heeft.

Ja, een wonder van de Goddelijke genade is het, dat een mens herschapen wordt, dat hij het schade rekent, ja, drek acht, wat hem eertijd als gewin voorkwam; en alleen dat voor zijn grootste schat houdt, op welks vermeerdering hij van dag tot dag uit is, wat hij vroeger voor een gruwel hield; en dientengevolge van zich stootte.

Een wonder van de Goddelijke genade, doordat deze verandering opeens geschiedt;

¹³ UIT HET HOOGDUITS VERTAALD, AMSTERDAM, Scheffer & Co. Gedrukt ter "Utrechtse Drukkerij"

een wonder is het bovendien, dat alleen zo'n herschepping een voor het leven blijvend werk is. Dat deze herschepping een blijvend werk is, ligt nu echter juist daarin, dat de uitverkorene door de Wet aan de Wet sterft. Dus zó teniet gemaakt wordt, dat hij niets meer kan; en deze dood nooit vergeet. En voorts daarin, dat hij door de Geest op zodanige wijze levend gemaakt is, dat hij er van doordrongen is en blijft.

Dit nieuwe leven is het leven van een Ander in mij, van een Ander, die alle dingen vermag. Overeenkomstig deze zekerheid, dat zijn nieuw leven het leven van een Almachtige in hem was, gaat de Apostel, na in ons hoofdstuk vers 19 te hebben gezegd: "Ik ben door de Wet aan de Wet gestorven, opdat ik Gode leven zou; ik ben met Christus gekruist", thans voort:

"En ik leef, maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof van de Zoon Gods, Die mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft." Galaten 2:20.

Tussenzang: Psalm 119: 80.

*Al zie, o Heer, dat ik Uw Wet bemin;
Uw gunst vernieuw" mijn leven en mijn krachten.
Uw God'lijk Woord is waarheid van 't begin;
Uw recht heeft nooit verandering te wachten;
Dies houd ik dat met een verblijden zin;
Leer door Uw Geest mij dat gestaag betrachten.*

Het menselijk "ik" met zijn tegen God en de Wet strijdende gedachten, overleggingen en handelingen is voor de mens als een lid aan zijn lichaam bij voorbeeld als een schone tand. Wordt het lid door een gevaar bedreigd, zo zal men alles in het werk stellen, om het van dit gevaar te bevrijden, opdat men het lid gebruiken kan zoals men wil. Maar als men gewaar wordt, dat in het lid de dood aanwezig is, en zowel het doodsgevaar voor de overige leden, als ook de ondragelijke smart slechts door de afsnijding van het aangetaste lid geweerd kan worden, zo roept men de medicijnmeester, laat het zieke lid door hem wegnemen, eert hem bovendien naar zijn vermogen, en men weet ook zeer goed, dat men met dit van het lichaam gescheiden lid niets meer beginnen, niets meer uitvoeren kan; het is zeker tot niets meer nut.

Niet anders is het gesteld met ons 'ik', dat door de zonde verdorven is. De Wet heeft de dood in dit "ik" teweeggebracht; bij de Wet hebben de uitverkorenen het beproefd de dood uit het "ik" te verwijderen. Zij hebben in hun waan, dat het zou baten, het middel en de medicijn, ja, het hoe langer hoe dieper insnijden van de Wet, begeerd. De Wet vermocht niet anders dan tot het "ik", dat door de dood in bezit genomen is te zeggen: "doe dat." Het "ik" legde zich op het "doe dat" toe, de kwaal werd nog pijnlijker, de kanker teerde meer en meer voort, en van smart blies het "ik" de adem uit onder de hand van de Wet.

Zo gaat het in het geestelijk leven. Maar waar vindt de rechtvaardige en heilige God genoegdoening daarvoor, dat wij bij zijn heilige Wet ons binnenste, ons "ik", mitsgaders onze helen mens ter dood gebracht, met smaadheid, schimp, schande, hoon en vervloeking overladen hebben, in onze waan, dat wij iets konden en moesten doen bij Zijn Wet?

Wij zullen op zo'n ernstige vraag het antwoord moeten schuldig blijven, als wij ons niet in geloof en in liefde met de Heere Jezus verenigd gevoelen, zoals Hij voor het Sanhedrin als Godslasteraar veroordeeld, op Gabbatha bespot en verworpen werd,

toen Hij daar stond voor het volk, met een rietstok in de gebonden handen, met een doornenkroon op het geslagen hoofd, met een purperen kleed om de opgereten rug, toen men van de een zijde riep: “ziet de Mens!”, “ziet uw Koning!” en van de andere zijde: “weg met deze, kruis Hem!”

Gevoelen wij ons verenigd met Hem in zulke gestalte voornamelijk zoals Hij aan het vervloekte hout van de kruises hing, met doorboorde handen en voeten, overdekt met al hoon, smaadheid en schande, pijnigingen en martelingen, zoals die met de straf van de kruises verbonden waren; gevoelen wij ons verenigd met Hem, zoals Hij de eeuwige toorn Gods, de uiterste verlatenheid van God vanwege onze vervloeking en eeuwige verdoemenis gedragen heeft; en zoals Hij met doorstoken zijde aan het kruis hangt, als een lijk dat er niet afkomt, indien het niet afgenomen wordt, dan geven wij het antwoord dat Paulus gaf: *“Ik ben met Christus gekruist.”*

Dit is de taal des geloofs, dat de mens zo spreekt: ‘Toen Christus, mijn Heere, gekruist werd, toen werd ik tegelijk met Hem gekruist.’ Dat is het niet de taal van een geloof dat van toerekening spreekt, zonder het aan zichzelf te hebben ervaren. Maar dit leert de mens in de afgrond van de verlorenheid, waar hij Christus vindt. Hij gaat met zijn Christus in de Geest des geloofs aan het kruis, draagt voor de Rechterstoel Gods zijn eigen vloek, de schande en smaadheid, de hoon en spot van zijn eigen geweten, van alle duivelen, van de eigengerechte wereld, zodat het van alle kanten heet: “wee, over u!”

Hij klemmt zich aan zijn Heere aan het kruis vast, ziet zijn Heere gewillig ook zijn vloek, zijn schande en smaadheid dragen en zegt: “ach, draagt u dit alles ook voor mij!” Gelijk echter de Heere onteerd en gedood is om van de zondaars wil, om voor hem alles te boeten, zo is de zondaar naakt en zonder eer, hulpeloos en dood wegens zijn zonde, zijns schending van de Wet Gods. Predik hem, dat hij de Wet moet houden, hij helpt zichzelf niet, om van het kruis af te komen, en te tonen dat hij iets is, dat hij iets vermag. Hij blijft met zijn Christus aan het kruis hangen, zonder zich te roeren of te bewegen. Hij vermag niets, de handen en voeten zijn, vastgenageld, en hij is dood. En nochtans, Hij die daar dood aan het kruis hangt, dood is Hij naar het lichaam, Hij kan blijkbaar niet meer werken, niets meer uitvoeren, moet zich laten afnemen, dragen en in het graf leggen. Dood is Hij niet naar geest, naar geest leeft Hij Gode; dat zal men zien op de derde dag, de dag van de opstanding.

En degene, die met Christus gekruist is, dood is hij naar het lichaam, naar de mens, zoals hij van Adam komt, en nochtans is hij niet dood. Nee, hij leeft naar de geest, hij leeft Gode, gelijk geschreven is: “En indien Christus in ulieden is, zo is wel het lichaam dood om der zonde wil, maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.” (Rom. 8: 10.)

Vandaar de Apostolische belijdenis: ***“En ik leef, maar niet meer ik.”*** Of, “ik leef, intussen niet meer ik.” Sommigen lezen dit zo, alsof de Apostel alleen geschreven had: “En ik leef niet meer.” Waarmee zij, zonder het te willen, bewijzen, dat Christus in hen niet leeft, hoewel zij er dit bijvoegen. Maar dat zij zich van de Naam van Christus bedienen, om wegens de ongerechtigheid van hun werken niet aangevochten te worden. Zo loopt men het leven te veel vooruit, en stort in de afgrond, óf men blijft het vér ten achter, en men wordt weggerukt. En men verdraait de woorden van Paulus, die hij naar de wijsheid, die hem gegeven was, uitgesproken heeft, tot zijn eigen verderf, daar men de overgangen en ophelderingen van waarheid tot waarheid zichzelf verklaart uit eigen uitleg.

Zomin Christus, hoewel gekruist, dood is, zomin is degene, die met Hem gekruisigd is, dood, hoewel hij dood is. Aan de Wet is hij dood met zijn werken; voor de wereld

is hij dood, de mensen is hij dood en hun wil. Nogmaals, aan de Wet en haar eisen die op zichzelf rechtvaardig zijn, aan de wandel naar vlees is hij dood, maar Gode niet. “En ik leef,” spreekt de gelovige. ‘Ik leef voor het aangezicht Gods, ik leef voor Zijn Rechterstoel in Zijn genade, ik leef in Zijn goedertierenheid, in Zijn licht, in Zijn liefde, ik ben volkomen verlost van al mijn zonden; er is in het schuldbboek geen post meer open en onbetaald. De Wet eist niets meer van mij, zij drijft mij niet meer, zij verdoemt mij niet meer. Ik ben rechtvaardig voor mijn God, zoals Hij rechtvaardig is; heilig en volkomen zoals mijn God heilig is, zoals mijn Vader in de hemel volkomen is. Het hele welbehagen Gods omvat mij, is de grond, waarop ik sta, en de tent, die mij beschut. De hele zaligheid Gods, al zijn rust schraagt en draagt mij; daarin haal ik adem, en daarin gevoel ik mij eeuwig wel. Zonde heb ik niet meer, doe ik niet meer, ik weet met een goede consciëntie, dat ik in Gods wegen ben en zijn wil doe, ja, dat ik geheel overeenkomstig zijn wil ben. Hetzij ik nu ga of sta, hetzij ik zit of lig, hetzij ik waak of slaap, ook wat ik denk of spreek, is naar zijn wil. Ik ben Hem aangenaam, hetzij dat ik werk of dat ik rust. Mijn schuld is voor eeuwig uitgedelgd, en nieuwe schulden, die niet zou uitgedelgd zijn, kan ik niet meer maken. Ik ben wel bewaard in Zijn genade, en ik kan niet meer zondigen. Geen dood kan mij meer doden, ik leef eeuwig zoals alle engelen Gods. Op mij toornen of mij schelden zal mijn God niet meer, ik ben voor altijd verlost van de toekomstende toorn. Het kwaad zal mij niet meer aantasten, de wereld krijgt mij nooit meer in haar strikken. “Wie zal ons scheiden van de liefde Gods? Zo God vóór ons is, wie zal tegen ons zijn?”’

Zo spreekt de gelovige; niet van werken van de Wet spreekt hij, in het geheel niet van werken, bij denkt er niet eens aan. Hij weet dat hij leeft, Gode leeft, en zo weet hij ook dat hij een mens Gods is, volmaakt is, tot alle goed werk volmaakt toegerust.

“Als de dieren gingen, gingen de raderen ook als zij stonden, stonden deze ook en als die (de vier dieren) van de aarde opgeheven werden, werden de raderen tegenover hen opgeheven. Want de geest van de dieren was in de raderen.” (Ezech. 1:21.) Zo leven de ware gelovigen, zo leven zij Gode. Zo staan zij, hoewel op de aarde zijnde, vóór Gods genadetroon, voor Zijn aangezicht, bedekken hun handen en voeten, loven Hem, laten aan Hem over het “hoe” en het “wanneer”; laten aan Hem over het werk, wachten zijn bevelen af. “Spreek, Heere, Uw knecht hoort” en als Hij spreekt, als Hij beveelt, zo spreiden zij hun beide vleugelen uit, en zijn werkzaam in het doen van zijn bevelen. Maar dit is niet hun leven, het is niet het leven in eigen hand; het is niet hun doen, zo min als hun tijd altijd bereid is (verg. Joh. 7), zij wachten het uur van de Heere af. Het is niet het doen van het eigen willen, van het eigen lopen, het is niet het doen van eigen keuze. Voor zover het vlees en bloed meent, zou dit een roemen van zichzelf wezen, zou de gelovigen te hoog stijgen. Maar zij belijden van harte: maar *niet meer ik*; dat wil zeggen: *ik als ik, leef niet meer*. Dit is een herhaalde belijdenis van eigen dood; evenals het ook kort tevoren heette: “Ik ben door de Wet aan de Wet gestorven.”

Sommigen verstaan dit zo, alsof de Apostel dit van zich gezegd had, hoe hij was vóór zijn bekering en wedergeboorte. Maar de Apostel spreekt van zijn tegenwoordige toestand waarin hij verkeerde ná zijn bekering en wedergeboorte. Hij spreekt hier niet anders als in Rom. 7: 14-24 Hier is óf het een óf het ander. Óf een mens kan zeggen: “ik leef,” het zeggen, met een goed geweten en in de Heilige Geest, in verband met al wat zo’n leven is en werkt, nademaal het Ik Gods in hem is; óf het is ‘s mensen eigen “ik” met Gods hulp en bijstand. In het laatste geval is *de mens* de eerste, om wie zich alles moet bewegen, en God Zijn dienstknecht. In het eerste geval is God de eerste, uit Wie, door Wie en tot Wie alle dingen zijn, en de mens de dienstknecht van God. Het “ik” dat met Gods hulp beter zou wezen dan het tevoren was, behoort bij de

wijsbegeerte thuis. Het “ik” dat als “ik” op zichzelf, zijn algehele dood bekent, behoort onder de heerschappij van de genade en op het gebied van de Heilige Geest. Terwijl de Apostel schrijft: *“doch niet meer ik,”* ziet hij op God, op zijn heilige Wet, die geestelijk is, en daarna op zichzelf, hoe hij deze Wet verkracht, en bij haar zijn dood gevonden heeft. Het “Gode leven” is een leven, dat in overeenstemming is met de eeuwige Wet van de Heere, zoals zij geestelijk oordeelt, en zoals zij met al het uiterlijke werk nooit volkomen gehouden wordt. Wanneer de mens in waarheid kan zeggen: *ik leef, ik leef Gode*, dan weet hij het, dat dit leven van Boven komt, en van boven komende in hem blijft en werkt, dat het niet het leven van zijn “ik” is, maar dat het een ander moet zijn, die in hem leeft, en die de werken volbrengt.

Van zijn eigen “ik” kan daar geen sprake zijn; dát is niet rechtvaardig, niet heilig. Het denkt en doet niets goeds, dat voor God goed zijn zou. Het heeft enkel onverstand in zich met betrekking tot al wat van God, wat geestelijk is. Het heeft een vijandige wil, die tegen God rebelleert. In dat “ik” woont slechts zonde, en geen gerechtigheid, slechts wantrouwen tegen God en geen geloof, slechts haat tegen God en de naaste, en geen liefde, slechts ongeduld en wanhoop, en geen hoop; slechts een gedurig begeren en geen blijdschap in God. Met één woord, het eigen “ik” is vol van gedurige overtredingen van alle geboden Gods met gedachten, woorden en werken; vol van de verborgene afdwalingen. Daarom kan het niets goeddenken, spreken of doen. Het komt dus heel niet meer in aanmerking, dit eigen “ik.” De gelovige kan en zal niet meer aan zijn eigen “ik” denken, alsof het nog iets kon of moest doen. Hij bekent het bijgevolg vrijuit, al zou men hem bestraffen wegens zijn roemen in God door Jezus Christus, of hem kwellen met de Wet, met haar eisen en werken, onder het voorwendsel: “Wij moeten toch dit en dat doen, wij moeten er naar streven, om ons deze of een andere gestalte of deugd toe, te eigen.” Ik spreek niet van mij, voor zoveel eigen ik daarbij in aanmerking zou komen; wat zou ik, wat zouden wij? Ja, “gij zult wezen als God, kennende het goed en het kwaad,” zei de duivel al in het paradijs. Maar wat zouden wij? Wij zijn naakt...”

“Ik, als ik, leef niet meer, ik ben dood, dat heeft mij de ondervinding geleerd, toen ik nog onder de Wet was, dat leert zij mij ook nu nog. Niets goeds was aan mijn leven, en niets goeds is aan mijn leven.

Vanwaar toch dit “Gode leven” deze rust en deze roem?

“Christus leeft in mij,” antwoordt de uitverkorene met de Apostel. Mijn Geliefden, laat ons acht geven op deze belijdenis! Wie dood is, kan zichzelf niet meer regeren niet beschermen noch bewaren; wie dood is, kan zichzelf niet meer leren, wat het is, God te kennen, de levende God, en te doen Zijn goede, welbehaglijke en volmaakte wil. Wie dood is, kan de genade van de verzoening in zich niet onderhouden door eigen werken. Als hij evenwel geregeerd, beschermd, bewaard wordt, ja, hij zichzelf bewaart, als hij nochtans God en Zijn allerheiligste wil kent, en die van harte doet, als hij voor van de Heere aangezicht met de offerande komt, die alleen voor God geldt, als hij dáárin de Heere dient met loven en danken, en Zijn Naam prijst, als hij zó leeft, dat het leven niet gelijk is aan dat van iemand die slaapt of dood is, maar een leven van krachtdadige werking van de genade; ... dán is er geloof in de mens, vertrouwen op God, liefde, geduld, hoop, is hij vervuld met vruchten van de gerechtigheid. Hoe kan het daar anders zijn, dan dat het Christus is, Die in de op zichzelf dode mens het “Gode leven” leeft en verheerlijkt? Zodat het krachtiglijk werkende wordt, van binnen naar buiten? Christus, die daartoe van de Vader verordineerd en met de Heilige Geest gezalfd is. Hij die dit leven en deze gerechtigheid heeft verworven én aan het licht gebracht. Die gezegd heeft: “Ik ben het Leven!” Die als Hoofd van de gemeente en als

Voorspraak bidt: “Ik in hen, en gij in Mij, opdat zij volmaakt zijn in één.” Joh. 17.

Dat dus de gelovige, hoewel op zichzelf dood, *Gode leeft*, dat is: *Christus in hem*; dat hij geschikt en bereid is tot alle goed werk, het verricht, en daarbij niet beschaamd wordt; dat hij waardig naar de wil van God handelt en wandelt; dat hij rust gevonden heeft; dat hij waarachtige vrede heeft; dat hij de eigen maaksels van troost, hulp en bescherming kan missen, ... dát is Christus in hem. Christus in hem! Zó is hij Gode aangenaam. Zó is hij voor God rechtvaardigheid, en hij weet het dat hij het is. Zó is hij heilig en rechtvaardig; niet naar de heiligmaking van het vlees. Rechtvaardig is de gelovige, heiligmaking is hij en verlossing. 1 Kor. 1:30.

Want Christus is hier, Christus is in hem, vandaar dat geen schuld, geen zonde in hem is; Christus is in hem, vandaar die geestelijke wijsheid, dat geestelijk verstand, die waarachtige kennis Gods. Christus is in hem, vandaar de zin van Christus, vandaar die Koninklijke gezindheid, dat Koninklijke hart, die Koninklijke zeden, die Koninklijke liefde, dat vorstelijk regeren en beschikken. Christus leeft in hem, vandaar dat geloof, zoals het onvermoeid werkzaam is door de liefde, vandaar dat geduld, vandaar die onbedrieglijke hoop van de eeuwige heerlijkheid. Vandaar die vastheid en gewisheid, hetzij men prijst of bestraft, goedkeurt of af keurt, wacht of voortgaat, werkt of rust, spreekt of zwijgt. Want men is niet meer zijns zelfs eigen. *Christus is alles en in allen*, betuigt de Apostel. En opnieuw: “Ik zou niet durven iets zeggen, hetwelk Christus door mij niet gewrocht heeft.” Rom. 15: 18.

O, welgelukzalig is hij, die van zichzelf, van de Wet en van al haar werken afgezien heeft, zichzelf en zijn eigenwil en weg, het eigen “ik” heeft zien verzinken in de afgrond van de verlorenheid, en aldaar van Christus gegrepen werd, die hem door Zijn aanblazing levend maakte, die hem levend maakte door Zichzelf met hem voor eeuwig te verenigen. Vanwaar het hinken naar beide zijden, vanwaar dat men hangen blijft aan het “doe dat” van de Wet en toch aan Christus wil toebehoren? Óf wij leven door het “doe dat” van de Wet, dan is ons Christus geen nut; óf wij zijn dood, ons “ik” is dood, en Christus ons Leven!

Is Christus ons Leven en ons (nieuwe) “ik”, dan hebben wij rust en vrede, dan zijn wij aan de Wet gelijkvormig, dan is de inwendige mens evenals de uitwendige, de uitwendige evenals de inwendige, zonder bedrog voor God en mensen, zonder hoogmoed van werken en doen. Want het is alles Christus’ werk en doen in ons. Zó is de handel en wandel slecht en recht, Godvruchtig en wijkende van het kwaad. En zó is de mens, hoewel op zichzelf vlees, onoverwinnelijk. Want Degene, die in hem is, is sterker dan allen, die tegen hem zijn.

Men zou willen vragen: ‘Hoe? Een mens, die in het vlees leeft, mag hij zoiets beweren? Het vlees is immers vlees, omvatten met al zwakheden, en blootgesteld aan al zwakheden. Mens, mag u zoiets uitspreken; weet u dan niet, dat u een mens bent, dat u vlees en bloed met u omdraagt? Wat hebt ge aan u of in u, wat bewijzen hebt u, dat u met zulk vertrouwen spreekt? Christus zou in u leven, u zou met de Geest in overeenstemming zijn, u zou rechtvaardig en heilig zijn, en uw hart weg en werk, evenals uw liefde zou volkomen zijn?’

Welaan, is het antwoord, hoewel ik in het vlees leef, en al zwakheden des vleses mij aankleven, zo belet mij dit niet, om te bekennen: “Christus leeft in mij.” Want ***“hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die Mij liefgehad heeft, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft.”***

De gelovige belijdt het: het is waar, ik leef in het vlees, al zwakheden van het vlees kleven mij aan, nochtans en juist daarom is Christus in mij, en leeft in mij, zodat al hetgeen in en aan mij is, Christus is. Wat ik denk en verricht, mijn hele zijn, mijn

inwendige en mijn uitwendige, mijn hele mens, mijn denken en doen, mijn slapen en waken, mijn eten en vasten, mijn rusten en werken, ál wat ik nu leef als mens, in dit vlees leef, dat alles is Christus, die als zodanig in mij leeft en met Zijn Geest en Zijn Koninklijke genade in mij heerst. Wiens kracht in mijn zwakheid volbracht wordt. Terwijl in degenen, die onder Wet zijn, slechts de dood leeft en heerst door het “doe dat” van de Wet.

Hier zou menigeeen vragen: ‘hoe is het mogelijk, dat u zo’n vertrouwen kunt hebben, dat, hoewel u in het vlees leeft, nochtans Christus in u leeft?’

Dat doet het geloof; dáár door, en niet door ons houden van de Wet, geschiedt het dat wij weliswaar, in het vlees levende, dood zijn; en dat hetgeen wij leven, nochtans het leven van Christus in ons is. Want zodanig is dit leven in het vlees, dat het van nu af een leven is door het geloof van de Zoon van God. [Rom. 8: 10, “En indien Christus in ulieden is, zo is wel het lichaam dood om der zonde wil. Maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.” Vertaler]

Wij kunnen deze woorden **“door het geloof van de Zoon van God”** verstaan: óf: door het geloof hetwelk de Zoon Gods gehad heeft in Zijn Vader, toen Deze Hem in het vlees zond en aan de Wet onderwierp; óf: door het geloof, dat wij hebben in de Zoon van God. Dat de Zoon van God, hoewel Hij de Zoon was, de hoogste en aller-geestelijkste eis van de Wet Gods, - namelijk het geloof in God, - in de dagen Zijns vleses vervuld heeft, door alle toorn, lijden en dood, zwakheid des vleses, bedrog en list van de hel en het woeden van de wereld heen, zelfs door alle verlatenheid van God heen, dat weet de gemeente tot haar rijke troost. Gelijk geschreven is: “Ik zal Mijn betrouwen op Hem stellen.” (Hebr. 3: 13, vgl. vers 12-17.) Daardoor heeft echter de Zoon Gods niet minder voor ons verworven, dat wij door de Geest van genade, hoewel omhangen met alle zwakheden des vleses, ons vertrouwen op God mogen stellen. En de Zoon van God geeft het ons door Zijn Geest, dat, gelijk wij door het oprechte geloof Hem zijn ingeplant, wij met alle toevorzicht op Hem steunen, de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader. Die Zijn schapen het eeuwige leven belovende, zegt: “Ik en de Vader zijn één.” (Joh. 10) En dat wij ons op Hem verlaten, hoewel wij in het vlees zijn; ons op Hem verlaten voor het grote en voor het schijnbaar kleine, voor het lichamelijke, huiselijke en burgerlijke leven, zoals ook voor het geestelijke en hemelse leven; dat dit alles een daadzaak voor ons wordt en geworden is, dat onze lichamen leden van Christus zijn; dat onze ziel en hart van Christus Geest zijn; dat ons hart en mening en het hele leven en zijn van de gelovigen in het vlees, het leven van Christus zijn.

De oorzaak dus, dat de gelovigen datgene hebben, wat zij naar de Wet moeten hebben, vooral zoals ze geestelijk is, hoewel zij het niet in zichzelf hebben, veeleer kinderen des doods zijn, de oorzaak daarvan is, dat Christus in hen woont en leeft, hoewel zij nog in het vlees leven dat is, *geheel en alle mensen zijn*. De oorzaak daarvan, dat zij Gode leven en niet naar het vlees of naar de wil des vleses en naar het ongelooft, dat zij niet voor de ongerechtigheid maar voor de gerechtigheid leven, - nadat zij aan de Wet gestorven zijn, en ook de Wet voor hen gestorven is, - de oorzaak daarvan ligt dáárin dat Christus in de dagen Zijns vleses, toen Hij ons vlees en bloed volkomen deelachtig was, dat alles in Zich voor ons daargesteld en verworven heeft; tot eer van God de Vader. Gelijk geschreven is Rom. 6: 10: “Dat Hij gestorven is, dat is Hij voor de zonde éénmaal gestorven. En dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode.”

Nadat nu Christus het voor ons verworven heeft, om ons leven te zijn, en om in ons te leven, deelt Hij Zich ook aan ons mee door de Geest des geloofs, komt en maakt woning in ons hart, gelijk Paulus schrijft: “Dat Christus door het geloof in uw harten

wone.” Efeze 3:17. Waar Hij in de mens woont, daar is Hij niet dood, maar met kracht werkzaam, en verwekt al het vertrouwen op Hem, de Zoon Gods van wie de Vader betuigt: “Deze is Mijn geliefde Zoon, in denwelke Ik Mijn welbehagen heb; hoort Hem.” Matth. 17: 5. Hij verwekt al het vertrouwen op Hem, zeg ik, dat Hij de zwakheid van ons vlees niet wil aanmerken, noch daarom Zijn werk aan ons wil laten varen, veeleer, dat Hij juist om dezer zwakheid wil aan ons zal blijven gedenken, en ons niet verlaten, maar Zijn Koninklijke macht en genade, gelijk ook al het geduld van Zijn lering en alle wonderwerking van Zijn bloed en Zijn Geest, aan ons zal verheerlijken.

Zulk vertrouwen, waarbij wij uit Zijn volheid ontvangen genade voor genade, zulk vertrouwen op Hem zal Hij niet te schande laten worden. Daarvoor hebben wij een vaste grond en zekerheid: ***Christus heeft mij liefgehad***, spreekt de gelovige.

Waaraan merkt u dat? Daaraan, dat Hij mij op de weg van mijn zonden gegrepen en mij tot Zich getrokken heeft uit louter goedertierenheid, gelijk het heet Jeremia 31: 1, en gelijk Hij mij toezegt in Jesaja, 54: 8-10 en Hoséa 2: 19 en 20. O, welk een vast toevoorzicht tot Hem schept deze grond! Dus betuigt het Evangelie van Hem Joh. 13: 1: “Alzo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen lief gehad tot het einde?”

Hij zegt: “Ik stel Mijn leven voor Mijn schapen.” Joh. 10. Die het leven voor ons gesteld, en hetzelfde weer voor ons aangenomen heeft, nam het ter eer van God voor ons aan, om in ons, die bij de Wet dood zijn, te leven met Zijn leven. Om in ons een gestalte te verkrijgen en de hoop van het eeuwig leven, die Hij alleen is, in ons te onderhouden. En zo zegt de gemeente in alle verdrukking: “Wat zal ons scheiden van de liefde van Christus?” Zijn liefde is een eeuwige liefde, die zich aan onze zwakheid niet zal storen, om ons nochtans lief te hebben, gelijk de man zijn vrouw. Want wij zijn vlees van Zijn vlees, been van Zijn benen. Hij zal ons zonder vlek of rimpel, onberispelijk de Vader voorstellen. Want als Hij in Zijn hof komt spreekt Hij: “Gij zijt schoon, mijn vriendin, gij zijt schoon.”

Hij zal zeker “dit verderfelijk lichaam heerlijk maken,” dat het gelijkvormig zij aan Zijn verheerlijkt lichaam. Deze liefde wordt door niets uitgeblust.

Bovendien, ***Hij heeft Zichzelf voor mij overgegeven***, spreekt de gelovige. Is er een hoger bewijs van Zijn liefde? Kan, mag men nog meer verlangen? Hij, die Zichzelf voor ons overgaf, zal ons ook alle dingen rijk, Koninklijk, mild, vriendelijk en genadig schenken. Zodat wij, niettegenstaande al zwakheid van het vlees aan geen kracht, aan geen genadegift gebrek hebben. Hij, die Zijn leven gaf, geeft ons ook Zijn ring, ook schoenen aan de voeten, ook het beste kleed, ook een gemest kalf, en Hij heeft reeds aan Zijn engelen bevel gegeven, om met bazuinen en harpen tegenwoordig te zijn. *Want heden is een grote feestdag.*

En dit is het lied na veel strijden, na veel zoeken, na honger en kommer, na veel gestorte tranen, toen wij het bij de Wet verdorven hadden, Openb. 1: 5 en 6: “Hem, die ons heeft lief gehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader, Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid! Amen.”

Slotzang: Psalm 119 vers 88.

**TWEE LEERREDENEN OVER HET DERDE HOOFDSTUK VAN
de Brief aan de Filippenzen¹⁴**

**13. EERSTE LEERREDE.
Gehouden 2 Mei 1852, 's voormiddags.**

Voorzang: LIED 82: 4 EN 5.

*Van God komt mij een vreugdelicht,
Als Gij mij met Uw Aangezicht
Genadig aan wilt blikken.
O Jezus, o mijn dierste Goed!
Uw Woord Uw Geest, Uw vlees en bloed
Mijn ziel geheel verkwikken.
Kom Gij
Troost mij;
Help mij arme
Uit ontfermen,
Help genadig
Op Uw Woord pleit ik gestadig.*

*Mijn God, o Vader, sterke Held
Gij hebt van eeuwigheid besteld,
Dat ik Uw kind zou wezen.
Uw Zoon is Zelf mijn Bruidegom,
Ik ben Zijn bruid, Zijn eigendom,
Dus heb ik niets te vrezen.
Jezus,
Jezus
Zal mij geven
Het Hemels leven
Ja, daarboven
Zal mijn hart Hem eeuwig loven!*

Tekst: FILIPPENSEN 3.

Voorts, mijn broeders! verblijdt u in de Heere. Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig, en het is u zeker. Zie op de honden, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de versnijding. Want wij zijn de besnijding, wij, die God in de Geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het vlees betrouwen. Hoewel ik heb, dat ik ook in het vlees betrouwen mocht; indien iemand anders meent te betrouwen in het vlees, ik nog meer: Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht van Israël, van de stam van Benjamin, een Hebreeër uit de Hebreeën, naar de wet een Farizeeër; naar de ijver een vervolger van de Gemeente; naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, zijnde

¹⁴ AMSTERDAM, SCHEFFER & Co. UITGEGEVEN VANWEGE DE MAATSCHAPPIJ TOT UITGAVE VAN GEREFORMEERDE GESCHRIFTEN.

onberispelijk. Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijnen rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof. Opdat ik Hem kenne, en de kracht van Zijn opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens, zijn dood gelijkvormig wordende; of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding van de doden. Niet dat ik het alreeds gekregen heb, of alreeds volmaakt ben. Maar ik jaag er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben. Broeders, ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb. Maar één ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen voor is, jaag ik naar het wit, tot de prijs van de roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus. Zo velen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen. En indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal God u openbaren. Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat ons daarin naar dezelfde regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen. Weest ook mijnen navolgers, broeders! en merkt op degenen, die alzo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt. Want velen wandelen anders; van welke ik u dikmaals gezegd heb, en nu ook wenende zeg, dat zij vijanden van de kruises van Christus zijn; welker einde is het verderf, welker God is de buik, en welker heerlijkheid is in hun schande, welke aardse dingen bedenken. Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus; Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen Zichzelfen kan onderwerpen.

Tussenzang: Psalm 119: 47.

*Ik ben eeuwig gedachtig aan Uw Woord,
Want ik ontving door Uw bevelen 't leven.
'k Ben d' Uwe Heer', geleid mij ongestoord;
Behoud mij toch, naar 't woord, aan mij gegeven!
Ik heb met lust Uw wetten nagespoord
En die gezocht, door Uwen Geest gedreven.*

Mijn geliefden.

De heiligmaking is van de rechtvaardigmaking wezenlijk onderscheiden. Zal echter de heiligmaking een ware zijn, dan mogen wij haar van de rechtvaardigmaking niet scheiden; veeleer is het volstrekt nodig dat wij voortdurend bij de rechtvaardigmaking blijven, om uit kracht daarvan in waarachtige heiligmaking voor God en mensen te wandelen. De rechtvaardigmaking van een zondaar voor God geschiedt wel op eenmaal en is volkomen, maar naardien zij slechts aan het geloof wordt toegerekend, heeft men haar ook slechts door het geloof, als ze onze gezindheid en onze wandel zal regelen of ons voor God in zodanige staat houden, dat wij in overeenstemming met Zijn Wet blijven. Waar is nu echter de gelovige, die steeds gezond in het geloof is? Waar de gelovige, die zich in het geloof niet dikwijls ziek bevindt? Heeft voor de zodanige de rechtvaardigmaking dus haar kracht verloren? Helemaal niet! Maar hij heeft niet de vrucht daarvan tot heiligmaking, als hij ziek in het geloof is. Daarom juist moet het geloof voortdurend gepredikt, voorgehouden en ingescherpt, en de gelovige tot het geloof aangespoord worden, daarom steeds op de rechtvaardiging uit het geloof gewezen worden, opdat hij niet tevergeefs gelopen en gestreden hebbe, en

al zijn denken en doen voor God niet vergeefs geweest is.

Wanneer wij de geschiedenis van de apostolische Gemeenten en onze eigen ondervinding nagaan, dan moeten wij ons voor God schamen, en hebben alle oorzaak, om te sidderen en te beven en te wandelen in heilige vreze, als wij aan andere gelovigen en vooral aan onszelf zien, hoe ras wij ons van het hierboven gezegde laten wegtoveren. En hoe boos wordt menigmaal de mens, als hem deze zonde aller zonden, deze ondankbaarheid jegens God, voorgehouden wordt. Hier worstelt hij met een ijver Gods zonder verstand, om vast te houden, waarmee hij voor eeuwig verzinken moet. Zo wij het niet bij onszelf ondervonden, we zouden het voor onbegrijpelijk houden, dat de gelovige over de berg heen waant te zijn, wanneer hij juist een heuvel achter zich heeft. Hoewel het een uitgemaakte zaak is, dat wij ons hele leven lang te leren hebben aan de eerste en de zestigste Vraag en Antwoord van onze Catechismus, menen wij toch steeds, dat wij dat allang machtig zijn en ons nu op iets anders moeten toelagen. Het gevolg is, dat er niets groeit, omdat wij de bodem verlaten hebben, waarop alleen alles gedijt. Zo dikwijls wij van de rechtvaardiging uit het geloof af zijn, missen wij het doel, dat God met de rechtvaardiging heeft.

Hoe moet ik gezind zijn, om zalig te worden, en naar welke regel moet ik wandelen, om een hemelse wandel te leiden?

Ziedaar vragen, die te allen tijde de gemoederen hebben beziggehouden. Daarvoor had dan de een dit, de ander dat, waarbij hij zich toch voor volkomen, of geschikt, of toegerust hield, om zodanige gezindheid te koesteren, naar zodanige regel te wandelen.

Ook de Filippensen hielden zich met zulke vragen bezig, en men gaf hen daarop dit - de zielen beroerende en op het dwaalspoor brengende antwoord: - "Gij moet u laten besnijden, gelijk God door Mozes geboden heeft." En zij schonken, tenminste een deel van hen, aan dusdanig antwoord geloof, omdat ook zij zich al voor volmaakt hielden in de kennis van Jezus Christus, volmaakt in het geloof aan de rechtvaardiging van hun zonden in Zijn bloed.

Al is men echter volmaakt in de kennis van Jezus Christus, in het geloof aan de rechtvaardiging van zonden in Zijn bloed, - men is daarin toch nooit in die zin volmaakt, dat deze volmaaktheid zó volmaaktheid zou zijn, zodra men ophoudt, deze kennis al verder en verder na te jagen, en zich van de rechtvaardiging afwendt, om zich op de heiligmaking alleen toe te leggen.

De kennis van Jezus Christus, de kennis van de rechtvaardiging in Zijn Naam is een peilloze zee, is een goudmijn, waaruit wij met het geloof al het Gode welbehaaglijke putten. Verlaat men deze zee, deze mijn, om met het geloof te putten, wat van de wet is, dan zal men zich kruit verzameld hebben, waarmee men in de lucht vliegt, zodra de eerste vonk van de begeerlijkheid des vleses daarmee in aanraking komt.

Zodanige schade voor de zielen in de Gemeenten te verhoeden, en ze steeds op deze enige grond te houden, *op welke zij alleen Gode vrucht zou dragen*, dat was een van de eerste zorgen van de Apostel. Hij wil hen houden op de enige grond, op welke alleen voor de eeuwigheid gebouwd wordt. Daarom houdt hij hun "dezelfde" zalige dingen voor, teweten, hoe een mens rechtvaardig is voor God. En al weer opnieuw: *Het is de Heere! Hem te kennen, daarom gaat het! In Hem gevonden te zijn, dat zij ons enig doelwit!*

Daarom betuigt hij: 1: Dezelfde dingen aan u te schrijven, is mij niet verdrietig, en het is u zeker. En hij spreekt hen in vers 1 en vers 17 vriendelijk aan met de naam "broeders", opdat hij de schapen niet in de kuil jage. Trouwens, het moet ons wel duizendmaal gezegd worden, dat wij goddelozen zijn met al onze aanmatiging van kunnen en moeten, en dat wij als goddelozen voor God gerechtvaardigd worden in de

toegerekende gerechtigheid van Christus. Het is een geweldige liefde, die niet het geduld verliest, om ons steeds dezelfde dingen te zeggen en ons bij het eenvoudig geloof te houden. Omdat ze ons telkens opnieuw in het Roomse geloof aantreft, dat namelijk de mens zalig wordt door zijn werken. Het verdriet echter de liefde niet, het oude, het eenvoudige en ware, het alleen zaligmakende steeds opnieuw in te scherpen. En, de gelovige wordt des te zekerder in de hoop van de heerlijkheid, en des te vaster in de volharding bij het goede werk, hoe meer hij hiervan verzekerd is, dat hij daarboven een genadige God en Vader heeft, Die hem om Christus' wil al zijn zonden vergeven heeft.

Dát nu is de grond, waarop alles groeit, wat tot de Gode welgevallige vrucht behoort. Dát is de gezindheid, welke men hebben moet, om zalig te worden. Dat is de regel, die onder de waarachtig volmaakten als regel van al de goede, heilige en Gode welangename wandel geldt: dat wij alles overboord geworpen hebben wat van de wet is, alles overboord geworpen hebben wat wij als onze roem zou willen aanmerken, en waardoor wij een houvast in onszelf en voor andere zou wensen te vinden. Dus overboord werpen alle zelfheiliging en eigenheiligheid, al datgene, waarmee een mens zich als uit werken meent te kunnen rechtvaardigen voor God. Dat wij daarentegen zoeken de overvloedige kennis van Jezus Christus, daarnaar trachten, dat wij in Hem mogen gevonden worden, opdat wij zo aan ons en in ons gewaarworden de zalige vruchten en gevolgen, welke deze kennis van Christus en dit in Hem gevonden zijn meebrengt. Eindelijk dat wij ons niet houden voor zulken, die al uitgeleerd zijn in deze kennis van Christus, of al volmaakt zijn in het geloof aan de gerechtigheid die wij in Hem hebben. Wij hebben veeleer ons te gedragen als degenen, die in de loopbaan lopen, welke de uitgeloofde prijs trachten te verwerven en deswege hoe langer zo meer hun loop versnellen en zich uitstrekken, om het doel, de eindpaal, bereikt te hebben. Op dezelfde wijze hebben wij er naar te jagen en ons daarnaar uit te strekken, dat wij van het een einde tot het andere komen van al hetgeen voor ons in de rechtvaardiging ligt, en hebben wij daarop uit te zijn, dat wij in deze rechtvaardiging als goddelozen, in Christus Jezus als arme zondaren blijven, opdat wij de vrucht van het leven en de kroon van gerechtigheid mogen verkrijgen.

Het kan niemand, die de eigen verdraaidheid en de ondankbaarheid van hart en daar tegenover de liefde van Christus heeft leren kennen, bevreemden, dat hij vroeger de woorden van de Apostels van vers 10 tot vers 14 zó opgevat heeft, als leidden zij van de rechtvaardiging tot een *zogenaamde* heiligmaking. Want hij heeft het bij zichzelf ondervonden, dat het 'moeten en kunnen' in de mens zich handhaaft, zolang de mens niet door de wet aan de wet gestorven is, om Christus Jezus te leven. Is hij daartoe echter gekomen, dan ziet hij zich door deze woorden tot de rechtvaardiging door het geloof teruggeleid, en in deze steeds dieper ingeleid zodat hij uitroept: "O diepte van rijkdom en van de wijsheid, van de ontferming Gods over ons in Christus Jezus!"

Dat de Apostel daarheen terugleidt en ons al dieper en dieper in haar inleidt, is duidelijk. Of wat beoogden de valse broeders en valse leraars? Was het niet dit?

"Ziet, u bent nu wel rechtvaardig door het geloof in Jezus Christus. Maar nu moet ge u daarmee volmaakt, u daarmee aan de Wet gelijkvormig maken. U hebt nu het middel ter hand te nemen, om deze gerechtigheid en dit geloof in het leven te verwezenlijken, in praktijk te brengen, opdat de nog overgebleven zonden en begeerten van de oude mens nu in u ophouden, en de oude mens van dag tot dag, - nadat hij met Christus gekruisigd is, - ook gedood en teniet gedaan worde. Daartoe bevelen wij u de Wet aan, met name de besnijdenis, als het zekerste en door God in Zijn Wet bevolen middel. Wanneer ge u besnijden laat, doet u Gods wil, en zult voortaan Gods wil doen. Zodra

u dit zegel ontvangt, trekt u de oude mens geheel uit en de nieuwe aan, en ontvangt u de Geest, door Welke u het dan gevoelen zult, dat u Gode aangenaam bent.”

Zoals deze valse broeders en apostelen, deden ook de pausgezinden, die de zekerheid hunner zaligheid niet bouwen willen op de uitspraak van de mond Gods, en liever een onzekere hoop op hun werken stellen. Zo deden ook de Wederdopers en al heiligheidsdrijvers, die niet genoeg hebben aan Gods daad en Woord, maar het zelf willen gedaan hebben, en Gods Woord gebonden willen weten aan eigen werk.

Hoe doet echter de Apostel? Hij noemt zulk een besnijdenis rondweg een *versnijding*. Want de besnijdenis was óf een zegel des geloofs op de Zaligmaker Jezus Christus, Die in het vlees komen zou, óf zij bracht onder de verplichting, het hele werkverbond zelf te vervullen, de vloek terugbrengende, zodra men een tittel of jota niet nakwam, In het eerste geval werd dit zegel verbroken, toen de Heiland in het vlees kwam, in het tweede heeft zij geen doel meer, maar kan slechts de ziel schaden, omdat het Genadeverbond opgericht is, waarin men alleen door het geloof opgenomen wordt. Wat men nu nodeloos snijdt, dat *versnijdt* men. En dat zulke valse broederen *honden en kwade arbeiders* genoemd worden, daarmee wordt hun geen onrecht aangedaan. Want waar men zich van het geloof tot de werken begeeft, daar is dit spreekwoord van toepassing: “De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel.” En dat zijn kwade arbeiders, die met hout bouwen, waarin al molm zit, en onkruid zaaien, waar de landman tarwe wil gezaaid hebben. En wie in het vlees roemt, diens roem is verwelkt. Want verwelkt is alle vlees voor de Heere Zebaoth. Maar een verslagen gemoed, dat de macht van de dwaling aan zichzelf ervaren heeft, zegt het de Apostel wenend na en spreekt met Jeremia: “Och, dat mijn hoofd water ware, zo zou ik bewenen de zonde mijns volks” (Hoofdstuk 9: 1), als hij gadeslaat, dat deze valse broeders en apostelen slechts jagen naar wat de aarde biedt; dat zij datgene tot een god hebben, wat hun buik vult, en hun eer zoeken bij degenen, die met hen gelijk denken in de dingen, waarover zij zich moesten schamen. En dat zij zich niets laten gezeggen, ook zelfs niet aan hun einde denken, dat toch het verderf moet zijn (vers 19). Terwijl er alleen voor diegenen *geen verdoemenis is, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest*.

Aan de wandel wordt het intussen toch steeds openbaar, door welke geest men gedreven wordt, en wat voor werken men doet, waar men wandelt naar een regel, die van Christus en Zijn kennis afvoert. Daarom kan de Apostel, - die wel weet, waar de rechte werken zijn, - zichzelf en zijn mede apostelen en ook alle broeders die met hem van hetzelfde gevoelen waren, aan de valse broederen en apostelen voorhouden. Daarom schrijft hij Vers 2: “Ziet op de honden, ziet op de kwade arbeiders.” En vers 17: “Weest mede mijn navolgers, broeders! en merkt op degenen, die zo wandelen, gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.” Want gelijk de boom is, zo is zijn vrucht. *Onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus*, schrijft hij vers 20.

Wat wil hij daarmee zeggen? Dit: ‘Wij zoeken het hier op aarde niet, niet bij onszelf, bij alle vlees niet. Wij zien naar Boven, ons leven, lieven en loven, ons trachten en werken is Daarboven voor de troon van de genade. Omdat daar het kruis in al Zijn heerlijkheid voor God straalt, hebben wij het Kruis gekozen, en daaraan verbonden, onze God, onze eer, ons dagelijks brood. Wij weten, dat hierbeneden alle doen van de mensen, ook alle eer, roem en heerlijkheid des vleses louter ijdelheid is. Wij zoeken het blijvende, wij zien op het einde, opdat wij voor God beproefd bevonden worden, wanneer het einde aller dingen en het begin van de eeuwige blijdschap zal gekomen zijn. Wij weten, dat onze Verlosser, de Verhoogde, komen zal. Dán begint onze volkomen verlossing, Hij is de Heere. Hem, Jezus Christus, hebben wij te

gehoorzamen, op Hem wachten wij. Het gaat ons erom, dat wij van Hem de kroon ontvangen, die Hij voor ons verworven heeft, en wij versmiden daarom elke andere kroon. Wij mogen niet onszelf willen verlossen in een zelfgekozen weg, waarin toch geen verlossing is. Wanneer Hij zal gekomen zijn, dan zal Hij dit ons lichaam, dat nu nog door allerlei kruis en lijden vernederd wordt en ons een oorzaak van menige verootmoediging is, verheerlijken, zodat juist dit lichaam gelijkvormig worden zal aan Zijn verheerlijkt lichaam. Moge dat ook onmogelijk schijnen, wij geloven, dat Hij de Almachtige is. Zijn genadige wil aangaande ons kan niets weerstaan. Intussen zijn wij tevreden met Zijn genade, verdragen en hebben een welgevallen aan onze zwakheden. Want als wij zwak zijn, verheerlijkt Hij Zijn macht en trouw.'

Vernemen wij nu van de Apostel, wat diegene, wiens wandel in de hemel is, doet, waarmee hij zich bezighoudt, die aldoor voor de troon van de genade blijft liggen, of er voor staat, en bidt, en voorover bukkend er inziet, meer dan de engelen er kunnen inzien. O, hoe zeer verdwijnt alles uit het hart en de gedachten van de mens die naakt tot God gebracht en voor Zijn genadetroon met Christus' gerechtigheid bekleed werd! Wat baat het de mens voor de genadetroon in de hemel, dat hij hier dit of dat was, dat bij mensen waarde heeft en geprezen wordt? De Heere ziet het hart aan! Wat baat het, of men een vrome uit de vrome was? Het hele Farizeïsme, hoe heilig ook in de ogen van de mensen, - wat is het voor God anders dan een gruwel? En wat richt men daarmee anders uit, dan dat men moordt, dat men raast en woedt tegen zijn eigen heil? Wat anders, dan dat men verwoest, wat God heeft gebouwd? En wat baat het, of men naar de gerechtigheid, die in de wet is, onberispelijk is? Is de wandel in de hemel, dan ligt voor God en het geweten het hele hart open met alle onreinheid, die daarin is. Werkelijk, is onze wandel in de hemel, dan ondervinden wij dag aan dag moordenaarsgenade. O, in de genade Jezus Christus, in de liefde Gods en in de gemeenschap des Heiligen Geestes aanschouwen wij voor de genadetroon Gods een eeuwige ontferming en een vrij welbehagen in mensen; - aanschouwen wij de eeuwige genade en eeuwige trouw, welke over ons opgegaan is, - aanschouwen wij aan de hand van de Geest de Raad Gods tot onze zaligheid. Gods werk en doen aanschouwen wij; ja, wat het bloed van het Lam heeft vermocht. O, voor de gerechtigheden, die wij hebben in de Heere Heere, valle al onze werken, die wij gedaan hebben, weg, en als wij omgord worden met Zijn sterkte, hinderen ons het geleende pantser, de geleende wapenen. Voor Hem worden wij als doden, en als wij door Hem opgericht worden, zien wij alles leven; onze hele zaligheid alleen in Hem. Voorwaar, het is een heerlijke en wonderbare kennis, de kennis van Jezus Christus! Als de gerechtigheid in Hem ons genadig geschonken wordt, dan komen wij tot deze kennis, dan leren wij verstaan, waartoe Hij in het vlees gekomen is, welke heilsgoederen Hij ons verworven heeft. Als wij Hem deelachtig zijn geworden, dan ervaren wij, wat wij aan Hem hebben, wat wij in Hem en met Hem zijn, wat Hij voor ons is en eeuwig zijn zal. Dan verblijden wij ons in deze Heere, zoals de Apostel hier in Vers 4 van hoofdstuk 4 schrijft; en dan *is deze blijdschap onze sterkte*, zodat wij ons niet uit de goede vesting des geloofs laten dringen. En hoezeer maakt de geestelijke blijdschap het oog vast tegen alle bestormingen des bozen!

Als wij ons in de Heere verblijden, dan werpen wij ras alles overboord, waarmee wij eerst de geestelijke mens meenden te moeten voeden. Dan doen wij als de schippers, die, op het punt zijnde van op het droge te vervallen of schipbreuk te lijden, zelfs het kostelijkste niet sparen, opdat het schip weer vlot worde, en zij er het leven afbrengen. Dat is het, wat Paulus bedoelt, als hij zegt in Vers 7: *Hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht*, dat wil zeggen, ik heb alles overboord geworpen,

waarmee ik mijn leven meende te kunnen rekken. Ja, opdat iedereen wete, dat hij daarvan geen spijt heeft, dat hij dat volstrekt niet herroept, het ook nooit ofte nimmer herroepen zal, voegt hij er in vers 8 aan toe: *Ja, gewis, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere.* Om Diens wil, betuigt hij, had hij alles overboord geworpen, en alles, geen ding uitgezonderd, geacht als iets, dat men de honden voorwerpt. Dat had hij gedaan, opdat hij Christus gewonnen hebbe, d. w. z. als een winst ontvangen hebbe, en in Hem gevonden zij. En dat niet als zulk een, die zijn eigen rechtvaardigheid, namelijk die uit de wet is, heeft, maar als een, die deze volkomen prijsgegeven heeft, en de rechtvaardigheid heeft, die door het geloof van Christus is. Dat is, de rechtvaardigheid, die, gelijk Luther vertaalt, door God aan het geloof wordt toegekend. Of, zoals de Statenvertaling heeft, *die uit God is door het geloof.* (Vers 9.)

Den Heere te kennen is de hoofdzaak. Dat is ook de belofte van het Nieuwe Verbond, van het Verbond van de genade: “Zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de Heere. Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken.” Nog eens: er ligt iets onuitputtelijks in de kennis van de Heere, waarom de Apostel het ook herhaalt in het 10^e Vers.

Voorwaar, daaraan leert men de Heere kennen, dat Hij ons al onze zonden genadig vergeeft op grond van de gerechtigheid, die Hij Zelf aangebracht heeft. O, wanneer men deze genadige vrijspreking aan zijn ziel ondervonden heeft, hoe liefelijk wordt ons dan de Heere! Hoe zeer wordt men dan dronken van Zijn liefde! Hoe begerig, Hem nog meer, nog inniger te kennen! Hoe werpt men dan alle eigengerechtigheid, die uit de wet is, weg! Met welk een blijdschap geeft men die prijs, als men als een naakte, arme zondaar bekleed wordt met de gerechtigheid, die God Zelf ons schenkt en toerekent op grond van het geloof daaraan, dat de Heere voor onze zonden gestorven is, en voor ons een volkomen losgeld betaald heeft, ook om onze rechtvaardigspreking uit de doden opgewekt is. Hoe begerig wordt men dan ook de kracht van Zijn opstanding aan zich te ondervinden. Want alle kracht krijgt men daarin te zien. Hoe begerig wordt men dan, meer en meer te verstaan, welke heerlijkheid daarin gelegen is, dat men gemeenschap heeft aan Zijn lijden! Voorwaar, daar ziet men er louter vreugde in, dat men Zijn dood gelijkvormig gemaakt wordt! Men spoort alles na, wat men van Zijn kennis kan te weten komen, verlangt vurig naar het ogenblik, waarop men Hem geheel zal omvatten, en Hem volkomen zal zien, gelijk Hij is. En men wil graag met Hem elke dood ondergaan, opdat men met Hem de wegen van het leven gevonden hebbe en over al hindernissen en beletselen van het zichtbare heen *enigszins tot de wederopstanding van de doden moge komen.* (Vers 11.)

Menigeen zou willen vragen: Had Paulus dan Christus nog niet gewonnen? Was hij dan nog niet in Hem gevonden? Had hij dan nog niet de rechtvaardigheid des geloofs? Kende hij dan Christus en de kracht van Zijn opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens nog niet? Had hij dan zijn eigengerechtigheid nog niet afgelegd?

Wij antwoorden op deze vragen: Ja, en nee! Ja, voor zover zijn zaligheid, zijn rechtvaardiging een uitgemaakte zaak was voor God in Christus Jezus. Ja, ook voor zover hij daarvan alleszins zeker en verzekerd was in de Heilige Geest. En nee, in zover hij vleest en bloed met zich omdroeg, en hij nog de strijd des geloofs, de goede strijd te strijden had. En dat zegt hij zelf. Want wie zó schrijft, ziet zich niet aan voor iemand, die het al volkomen deelachtig is. Hij laat er dan ook op volgen: *Niet dat ik het alreeds gekregen heb....* Maar hierover een andere keer meer.

Dat is het nu, waarom het gaat, en daaraan hebt ge u te beproeven, opdat u het rechte geloof en de rechte wandel hebt, en u niet voor volkomen houdt in de kennis van Jezus Christus en van de vrije rechtvaardiging in Hem. Opdat ge u niet tot de werken van de wet laat leiden, maar veeleer met Paulus daarop bedacht bent, dat u overboord geworpen hebt de ijdele last van alle eigen werken en alle eigen roem, en als arme en naakte zondaren er dagelijks op uit bent, dat u bij de genadetroon blijft. Als u dat doet, zult u weldoen en zult u op alle vaten in uw huis, zelfs op de bellen der paarden dit opschrift vinden: *de heiligheid van de Heere*. (Zach. 14:20.) Amen.

Nazang: LIED 82:6.

*Zingt, zingt met eerbied onze Heer',
Doet snarenspeel te Zijner eer
Met blijde vreugde horen!
Prijst Jezus op verhoogde toon,
Mijn Bruidegom, zo wonderschoon,
Het heil, aan mij beschoren.
Zingt nu, Springt nu!
Plukt u meien,
Juicht, o reien,
Dankt uw Koning,
Die de hemel heeft tot woning.*

14. TWEEDE LEERREDE OVER FILIPENZEN 3 **Gehouden 9 Mei 1852**

Voorzang: PSALM 22: 2 en 3.

*U smeekten zij, van mensenhulp ontbloot,
 En zijn gered; zij hebben in hun' nood
 Op U vertrouwd: van schaamte nimmer rood,
 Na hun gebeden.
 Maar ik, ik ben een worm, van elk vertreden.
 Een worm, geen man, een spot en smaad van mensen,
 Dien 't boze volk, naar zijn baldadig wensen,
 Beschimpen kan.*

*'k Erken nochtans, Gij zijt heilig, o Heer'!
 En hebt Uw huis, de zetel Uwer eer,
 Bij Isrel, daar uw lof klinkt keer op keer,
 In gunst doen bouwen;
 Op U stond vast der vaderen betrouwen;
 Gij zaagt hen aan; Gij hebt, wanneer z' in noden
 Tot U om hulp, vertrouwend, zijn gevloten,
 Hen bijgestaan.*

Geliefden

De moordenaar aan het kruis, tot wie de Heere zei: “Voorwaar zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn” (Luk. 23: 43), was volkomen gerechtvaardigd, volkomen geheiligd en gereinigd, volkomen zalig door deze uitspraak van de mond van de Heere. Van Gods zijde stond voor Zijn zaligheid niets in de weg, zij was een uitgemaakte zaak. Die moordenaar had echter nog iets door te maken, dat ongetwijfeld gelijk staat met al het lijden, dat menig Christen in zijn hele leven ondervindt. Want welhaast trad de zonsverduistering in, die bijna drie uren aanhield. Wie van ons kan beseffen, wat de moordenaar doorgemaakt heeft gedurende een tijd, waarin onze Heere Zelf Zich verlaten gevoelde van God, Zijn Vader? Wat hij daarin doorgemaakt heeft, terwijl hij volkomen te gronde en in de dood ging als mens, als zondaar, en zich verzonken gevoelde in de diepte van zijn verlorenheid?! Wat heeft toen de man kunnen houden, zo niet des Heeren woord? Wat was zijn houvast, wat de grond, wat het uitzicht, de hoop, wat de waarheid, wat het leven voor zijn ziel, zo niet de Heere, Die met hem gekruisigd werd? Zo niet Zijn woord?

En na de drie, uren duisternis, wat heeft hij toen gezien, de moordenaar? Niets, niets dan een krijgsknecht, die op hem toekwam met een knots, en toen werden hem de benen stukgeslagen, en hij stierf, de moordenaar, en had in de drie uren de kroon des levens verkregen.

Terwijl ik u dit voorbeeld van de moordenaar voorhoud, moet het u daaruit al duidelijk zijn, wat de Apostel bedoeld heeft met de woorden, die wij Vers 8-15 lezen. Intussen baat ons het recht verstand van deze woorden niets, tenzij het ons ga gelijk de Apostel.

Tussenzang: PSALM 25: 1.

*'k Hef mijn ziel, o God van de goden!
Tot U op, Gij zijt mijn God;
'k Heb op U vertrouwd in noden;
Weer van mij toch schaamt' en spot.
Dat mijn vijand nooit van vreugd'
Om mij opspring'; die U wachten,
Dekt nooit schaamt', maar die de deugd
Zonder oorzaak stout verachten.*

Tekst: FILIPPENSEN 3.

God de Heere heeft gezegd: *Gerechtigheid, gerechtigheid zult gij najagen!* Naar deze stem Gods heeft de Apostel Paulus geluisterd, gelijk ook allen, die zalig worden, deze stem gehoorzaam zijn. In het hele leven, in al het doen en betrachten van de Apostel komt dit voor. Het ging hem steeds om de wil van de Heere. Daarom kon hij betuigen, dat hij vóór zijn bekering naar de rechtvaardigheid, die in de Wet is, onberispelijk was. Hoe het hem steeds om Gods wil was te doen geweest, sprak hij op zeer treffende wijze uit op het ogenblik, waarin hij bekeerd werd. Toen de Heere Zich aan hem bekend gemaakt had, antwoordde hij terstond bevend en sidderend: “Heere! Wat wilt Gij, dat ik doen zal?” (Hand. 9: 6.) Daarom schrijft hij ook van deze gebeurtenis later aan de Galaten (Hoofdstuk 1: 15 en 16): “Maar wanneer het Gode behaagd heeft, Zijn Zoon in mij te openbaren, zo ben ik terstond niet te rade gegaan met vlees en bloed.” En dat was waar. Want terstond predikte hij Christus. Daarom betuigt hij ook voor koning Agrippa: “Ik ben dat hemels gezicht niet ongehoorzaam geweest.” (Hand. 26: 19.) Daarom ook voor Felix: “Hierin oefen ik mijzelf, om altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de mensen.” (Hand. 24: 16.)

Iemand, die gerechtigheid najaagt, moge in *het hoe* van het najagen verkeerd te werk gaan, *de manier waarop* geeft hij er aan, zodra hem door de Heere een betere weg getoond wordt. Het najagen zelf geeft hij echter niet op. Zal hij het doel bereiken? Gewis, zo hij gelovig de weg houdt, die de Heere aanwijst. Dat Paulus het voorgestelde doel bereikt heeft, zien wij uit zijn woorden aan Timotheüs: “De tijd van mijn ontbinding is aanstaande. Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon van rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal. En niet alleen mij, maar ook allen, die Zijn verschijning liefgehad hebben”, (2 Tim. 4: 68.) Deze woorden van de Apostel helderen op, wat hij twee jaren tevoren aan de Filippenzen schreef, en wat hij ook vroeger (in de tweede Brief, Hoofdstuk 5) aan de Korintiërs had geschreven, zodat het dezelfde bedoeling heeft, wat hij hier dus uitspreekt: “Niet dat ik het alreeds gekregen heb, enz.” En aan de Korintiërs schrijvende zegt hij: “Wij zuchten, verlangende met onze woonstede, die uit de hemel is, overkleed te worden, wij zijn ook zeer begerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem welbehaaglijk te zijn. Want wij al moeten geopenbaard worden voor de Rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad” (2 Cor. 5: 2, 9 en 10). En opnieuw; wat hij in de eerste Brief betuigt (Hoofdstuk 9: 27): “Ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet enigszins, daar ik andere gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde.” En nogmaals: “Wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen” (2 Cor. 5: 7).

Ik vestig vóór alles uw aandacht op de laatste woorden. Want zij leren ons, welk een kostelijk iets het geloof is, hoe wij alles alleen in het geloof hebben, en welke nood de gelovige ziel hierbeneden doormaakt, om dit geloof te behouden. En als de Apostel Paulus met een verbrijzeld en dankbaar gemoed bij het naderen van de tijd van zijn ontbinding zich aldus uitlaat: “Ik heb het geloof behouden”, dan spreekt hij daarmee uit, welk een hete strijd hij heeft moeten strijden, om het geloof te behouden.

Want dit, *dat men voor God rechtvaardig is*; dat men met Zijn Wet, in het bijzonder zoals deze geestelijk oordeelt, in overeenstemming is; dit, dat men vergeving van de zonden en eeuwig leven heeft; dit, dat men vrede met God heeft en een zekere hoop op de eeuwige heerlijkheid; dit, dat men naar de wil Gods denkt, handelt en wandelt; dit, dat men doet, wat goed is in de ogen van de Heere; dit, dat men van de zonde verlost wordt, en dat men de dood niet meer vreest; dit, dat men van het boze niet overwonnen wordt, maar dat men de wereld overwint, ja, overwonnen heeft; dit, dat men aan al het tegenstrijdige het hoofd biedt, en naar al het zichtbare niet meer vraagt, maar met God wandelt, zich aan God houdt, ... dit alles heeft men alleen in het geloof in Christus Jezus. En voor dit geloof heeft men alleen het Woord.

Daarom verheugd zich onze ziel, als wij de Apostel horen zeggen: “Opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is.” Zoiets te vernemen, als wij hier lezen: “opdat ik Christus gewonnen hebbe, in Hem gevonden zij;” en niet: ‘Ik heb Hem gewonnen, ik ben in Hem gevonden’, dat is werkelijk een kostbare vondst voor een aangevochten gemoed.

Het luidt voor zulk een gemoed volkomen, alsof er stond: ‘Welaan, er zij gezondigd, of welgedaan, ik kan en wil naar al het vorige niet meer vragen. Was alles niet, zoals het behoorde, Christus leeft toch heden. Zijn gerechtigheid is er toch heden om mij te bekleden. Daarom werp ik alles, zowel het een als het ander, waarover ik aangevochten word en mijn geweten mij aanklaagt, overboord, en ik moge verdoemd zijn, God hebbe gelijk, ik laat het alles liggen, en wil niet meer denken aan hetgeen achter is. Voorwaarts, zoals ik ben, zoals ik mij gevoel en bevind, zo zondig, zo ellendig, zo zwak, zo verwerpelijk, als ik ben. Daarom gaat het toch, dat ik op die dag, waarop Hij ten oordeel zal komen, en de boeken zullen geopend worden, in het Boek des levens van het Lam gevonden zij. Daarom gaat het, dat ik alsdan van alles, wat het mijne is, niets heb, en de Parel van grote waarde kan aanwijzen, dat ik al mijn gerechtigheid verkocht heb, en Christus heb, dat ik niet in mijzelf, maar in Christus gevonden ben, en dus voor de Rechterstoel Gods sta als een, die voor tijd en eeuwigheid zich op Christus verlaat, op Hem, als op het Lam Gods, gesteund, en daarop zijn zonden gelegd heeft; dat God, de rechtvaardige God, om dit zich verlaten en steunen op Zijn Lam, de duivel met zijn aanklachten afwijze en mij arme tot Zich opneme in zijn eeuwige heerlijkheid.’

Dat is immers de bedoeling van de Apostel. Want het geloof was hem geen rekenvoorstel, maar het werd bij hem, zoals bij alle heiligen, hard aangevochten. En de ongelukkige kennis van goed en kwaad, welke wij aan onze ongehoorzaamheid en de verleidelijke leer van de duivel te danken hebben, stond de Apostel even verschrikkelijk in de weg, als zij alle heiligen Gods in de weg staat. Omdat zodanige kennis in het hart voortdurend allerlei sterkten bouwt en hoogten opwerpt tegen de heerschappij van de vrije genade. Daarom zegt hij hier, dat hij deze kennis vervloekt, overboord werpt, en een spijze van de honden acht, dat hij niets weten, niets kennen wil dan zijn lieve Heere en Heiland Christus.

Als wilde hij zeggen: ‘Zo gaat het mij dagelijks; ik zeg tot mijn vlees en bloed, tot

mijn gerechtigheid, kracht en sterkte, en tot mijn zonde en zwakheid, tot de duivel, tot de dood en tot de wereld, die mij toefluisteren: je bent te goed, of te slecht voor zodanig geloof, en het baat je alles toch niets: blijft mij van de hals en van het lichaam met uw theologie! Hierbij blijft het: daarboven hangt de kroon des levens en van rechtvaardigheid. Ik heb eens gezien, dat zij voor mij werd opgehangen, en ik werd ook in de loopbaan geroepen, om er naar te jagen. Ik werd krachtig door Christus gegrepen, gegrepen, om deze kroon te grijpen. De stem Gods riep mij toe: “*Kom, en voorwaarts! En: volgehouden tot aan het einde, dan heb je haar.*” Daarom wil ik van u niets hebben, mij ook niets laten wijsmaken; het gaat mij om dit ene, om het “hoe”, het éne “hoe”, dat ik het einddoel bereike, dat ik over al hindernissen en beletselen, die mij in mijn loop willen tegenhouden, heen kome. En dit “hoe”, het éne “hoe”, dat ik het einddoel bereike, ... ik heb het gevonden: *Christus is het!* Hij is de weg, Hij de waarheid, Hij het leven. Alleen door Hem komt men tot de Vader. (Joh. 14: 6.) Weg met mijn en uw kennis van goed en kwaad! Ik zeg met Salomo: “Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand. En ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap van de heiligen gekend. Wie is ten hemel opgeklommen, en nedergedaald? Wie heeft de wind (de Geest) in zijn vuisten verzameld? Wie heeft de wateren (der genade) in een kleed (der gerechtigheid) gebonden? Wie heeft al einden van de aarde gesteld (om op Hem te hopen)? Hoe is Zijn Naam, en hoe is de Naam Zijns Zoons, zo gij het weet?” (Spr. 30: 24.)’

Dat verstaat echter de dwaze en blinde wereld niet, dat het hierbeneden daarom gaat, dat men het geloof behouden, en zo in de woorden van de Heere Jezus blijve, juist opdat men vrucht gedragen hebbe. Zij verstaat het niet, dat de vrucht van het Woord komt, en niet van onze akker. Zij weet ook niets van deze nood, die de heiligen Gods ondervinden, om de vrucht te brengen; niets weet zij van de aanvechting van de heiligen, welke deze juist daarom te verduren hebben, omdat zij op de rechte grond blijven, waar de goede werken groeien en gedijen. De dwaze en blinde wereld is altijd rechtvaardig in haar ogen, is ook met het stuk van de rechtvaardiging spoedig klaar, en begeeft zich weer tot de wet, daarom juist, omdat zij niet deze vrucht, maar het genot van de zonde wil. En omdat zij bij al huichelachtige roem van werken zich bestraft gevoelt, dat zij geen enkel goed werk heeft, legt zij met de hulp van de duivel de rechtvaardige alles in de weg, dewijl deze met deze waarheid optreden, *dat een mens geheel van de wet af en geheel in Christus zijn moet, opdat hij vrucht brenge, en zijn vrucht blijve.* De wereld heeft de zaak liever in bespiegeling, weet slechts van een geloof in het hoofd, maar niets van dat geloof, dat zich in kracht en metterdaad bewijst. Daarom treedt zij terug, als het eigen leven moet prijsgegeven worden, en stelt zich vijandig tegenover het geloof, dat gehoorzaam is aan Christus’ woorden: “Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader, en moeder, en vrouw, en kinderen, en broeders, en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel niet zijn.” En: “Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op en volg Mij.”

Daarom wordt het geloof zeer vijandelijk bejegend door de wereld, omdat het de enige grond van al goede werken wil, te weten de kennis van Jezus Christus, van de Gekruisigde. En bij de wereld voegt zich het hele heirleger van zonden, allerlei aanvechtingen en doodsangsten, allerlei krenking en verlatenheid. Dat zien wij immers bij Paulus overal in zijn Brieven tot onze eeuwige troost. Overal zien wij, hoe hard hij aangevochten, hoe vijandelijk hij bejegend werd, juist daarom, dat hij het voor zeker hield, dat de mens voor God gerechtvaardigd wordt alleen uit het geloof, zonder de werken van de wet.

Inderdaad, waar deze waarheid recht verstaan, waar zij geloofd, waar zij betuigd wordt, daar is de hel in rep en roer, opdat de gelovige deze prediking en getuigenis, die alleen goede werken zaait, gelijk licht (Psalm 97: 11), moge prijsgeven. Want de hel zou liever de huichelachtige werken gehandhaafd zien.

De gelovige komt dus in allerlei benauwdheid; ten eerste door zijn eigen zonden en door zijn vlees en bloed, vandaar de klacht: “Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?” Zodat hij bijna tot vertwijfeling toe aangevochten wordt, om het geloof te laten varen.

Ten andere vanwege het heirleger van de valse broederen die zich over hun schijnbare werken, hun monnikerij en ontucht, hun boeleren met de wereld, en hun ongerechtigheid en geldgierigheid niet willen laten bestraffen.

Bovendien vanwege de talloos veel noden, zorgen en angsten! Ach, hoe hoog kunnen de ons overstelpende golven gaan! “Wij waren zeer in twijfel van het leven”, schrijft de Apostel (2 Cor. 1: 8). En opnieuw: “De dood werkt in ons” (2 Cor. 4) En opnieuw: “Ik sterf alle dag” (1 Cor. 15: 31). En opnieuw: “Wij werden altijd in de dood overgegeven om Jezus’ wil” (2 Cor. 4: 11). En opnieuw: “Wij worden in alles verdrukt” (2 Cor. 4: 8). En nogmaals: “Van buiten was strijd, van binnen vrees” (2 Cor. 7: 5); en dan “een scherpe doorn in het vlees, een engel van de Satan, om mij met vuisten te slaan” (2 Cor. 12: 7).

Werkelijk, alle heiligen en gelovigen van de Heere Jezus hebben nooit anders ondervonden, dan dat al zichtbare en onzichtbare machten zich te al tijde opmaakten tegen Christus in hen, die zij nooit hebben willen laten leven. Dat heeft ook de Apostel Paulus rijkelijk ondervonden. Maar hij heeft zich niet naar de vijanden willen voegen. Dat was een rumoerige strijd, en dat zal het wel blijven. In deze strijd ligt men menigmaal onder, maar komt telkens weer boven. Men ligt menigmaal neer. Want men is gevallen, maar men staat weer op. Menigmaal blijft men moedeloos, radeloos en machteloos bij de pakken liggen, maar men herstelt zich weer, en richt zich weer op.

In de hete strijd tegen de zonde in allerlei vorm moet ons de weg tot de genadetroom vers blijven, en, zijn wij vóór tien of twintig jaren vertroost geworden door het woord: *In de Heere, HEERE hebben wij gerechtigheden en sterkte.* Deze gerechtigheden moeten ons dagelijks nieuw en vers zijn, zoals het kostelijke brood, zoals de dagelijks nieuw opgaande zon, zodat wij heden zeggen, alsof wij het voor de eerste maal in ons leven zeiden, met waarachtig geloof: *Gij, Heere Christus, zijt mijn gerechtigheid, en ik ben Uw zonde!* En voortdurend moet ons vers en nieuw ingeschonken worden de troost, hoe wij rechtvaardig zijn voor God. In de hete strijd tegen de zonde en tegen de wereld juichen wij, haar ten spijt, dat wij in Christus als in het Hoofd volmaakt zijn; vólgemaakt zijn van al het goede naar de maat van de Wet; en in de volheid Christus alles hebben. En voorts, dat wij kracht tegenover haar behouden, dat wij de moed niet opgeven, dat zonde en wereld niet over ons heersen, daartoe dient ons, en helpt ons de macht der opstanding van Christus.

In de hete strijd tegen zonde, dood, duivel en wereld zeggen wij, de vijand ten spijt: Wij hebben het eeuwige leven! Worden wij nu echter om Christus’ wil gedood als slachtoffers, dan verzaken wij met blijdschap onze eigen wil, opdat de wil Gods geschiede. De vijanden kunnen des te minder met ons uitrichten, hoe meer wij van de machteloosheid en de dood van Christus gelijkvormig worden. Wij zullen het niet doen, maar het Woord: *Christus is opgestaan van de doden.*

O, dat wij meer en meer Hem leren kennen; des te meer zullen wij er van afgezien hebben, iets van ons en uit onszelf te verwachten! Wat staat ons in de weg, dat wij

door de macht van Zijn opstanding niet opgewekt worden tot een nieuw leven? Is het niet dit, dat wij niet met Hem lijden, niet met Hem sterven willen? Hoezeer heeft onze natuur er een afkeer van, *met Hem te lijden, met Hem te sterven!* Hoeveel liever heerst zij met en in de wereld! Hoeveel liever leeft zij als de eerste onder degenen, die naar het oordeel van de wereld vrome en heiligen zijn! Hoeveel liever werkt zij en vermoeit zij zich, dan dat zij niets zou werken, niets willen en niets kunnen, maar het afwachten en bij het Woord Gods volharden! Maar het helpt niets, de natuur moge willen, of niet, zó moet het er doorheen, zó voorwaarts, om te zien, dat men tot de **wederopstanding van de doden** gekomen zij.

Verstaat dit toch wel, Geliefden! Gods heiligen en gelovigen ondervinden het hier al bij aanvang, dat, als zij met Christus in de dood gaan, en de dingen, die tegen de Wet zijn, - met name de eigengerechtigheid en het eigen willen en lopen, - afsterven, verloothen en prijsgeven, opdat Gods Wet Gods Wét blijve, dat midden in hun dood het machtwoord van de opwekking van Christus hen als opgewekten stelt. De Apostel heeft het echter gezien, hoe velen, - toen dit aan hen zou verheerlijkt worden, - zich terugtrokken en in deze dood niet wilden ingaan. Was het wonder, dat hij, die er nooit aan dacht, dat hij voortreffelijker zou zijn dan een ander, ertoe kwam om te schrijven: “of ik enigszins moge komen tot de wederopstanding van de doden?”

En niet minder had hij daarbij op het oog de dag, de grote Dag van de opstanding van de rechtvaardige. Dan hoopte hij ook opgewekt te worden, om met blijdschap de Heere te aanschouwen, en waardig geacht te worden, dat ook hem de kroon van gerechtigheid zou geschonken worden. Nee, deze kroon had hij nog niet gegrepen, nee, hij had het doel nog niet bereikt. Hij jaagde er echter naar, of hij het ook mocht gegrepen hebben, waartoe hij toch van Christus Jezus gegrepen was.

Dit zijn alle betuigingen van de diepste ootmoed, die zich niets aanmatigt, en alles aan de genade van Jezus Christus toeschrijft. Het zijn geen betuigingen van iemand, die nog niet zeker is van zijn zaligheid, maar van iemand, die, omdat hij daarvan zeker is, de middelen en wegen, welke alleen tot deze zaligheid leiden, ten zeerste roemt. Betuigingen zijn het van iemand, die het voor de broederen wel weten wil, dat hij niet over alle bergen heen kan; ja, dat hij hen in niets vóór is. Maar die van hen verlangt, dat zij zich niet zullen aanzien voor mensen die over alle bergen heen zijn, en zich nu van Christus tot de wet zouden begeven. De apostel wenst dat zij zich met hem zullen houden voor schoolknapen en leerlingen van Christus; voor deze die in de loopbaan lopen, en moeten trachten te verwerven en te behouden, waartoe zij tevoren door het Evangelie met een hemelse roeping van Boven geroepen waren. Opdat zij zouden houden en ontvangen, wat zij hadden, te weten *Christus en Zijn gerechtigheid*; zoals zij de armen op het geloof door God wordt toegerekend.

Mijn Geliefden! Dat zij door Gods genade het nut, hetwelk u van de apostolische woorden en van deze prediking mag hebben, dat u ter harte neemt, welk een noodzakelijk ding het geloof is, en welk een strijd het kost, dit geloof te behouden en er ten einde toe bij te volharden opdat u de zaligheid uwer zielen mag verkrijgen hebben. Verstaat het toch eens, wat het betekent: “De rechtvaardige zal door zijn geloof leven.” En: “Indien gijlieden niet gelooft, zekerlijk gij zult niet bevestigd worden.” (Hab. 2: 4 en Jes. 7: 9.) De meesten uwer laten zich door de duivel met de vraag: “Is het voor mij?” van Christus afhouden. Bij dat alles zijn zij echter tamelijk gerust en denken: ‘Het zal toch wel goed uitkomen.’ Zo vleien zij zich toch daarmee dat zij rechtvaardig voor God zijn. En intussen ligt in het hart de zeer diepe,

gruwelijke grond van de werken van de wet. Vandaar die slapheid, die volkomen krachteloosheid, ja, dat dood-zijn, waar men met blijmoedigheid behoorde te strijden tegen zonde, dood, duivel en wereld. Vandaar een toegeven aan, een najagen en slaafs dienen van allerlei begeerlijkheid, en bij dat alles een verwonderlijke onverschilligheid en zielen verdervende rust, terwijl men in het geheel niet denkt aan een kroon van rechtvaardigheid. En wanneer men nu zijn einde tegemoet gaat, waar is dan het goede geweten voor God?

Ontwaakt toch eens, gij, die slaapt! De Wet moet vervuld zijn, goede werken moeten er zijn; zonder de heiligmaking, zoals zij bij God is, zal niemand de Heere zien. De wereld en de begeerten moeten verloochend zijn, met alles, wat van de wereld is. Dat wordt niet gedaan; van dat alles komt niets terecht, als wij ons niet geheel en alleen aan Christus houden. Dit kan echter niet geschieden zonder geloof. Dus moet het geloof er zijn. Dit laatste wil God geven aan degenen, die het op Zijn Woord wagen.

Is dit geloof er, dan is er ook strijd, dan is er ook een lopen, dan is er ook bekommering en angst, dan is er leven en werkzaamheid. Want er is dan werkelijk aanvechting. En waar aanvechting is, daar is een werkelijk opwassen in de kennis van Jezus Christus. En waar dit opwassen is, daar gaat bij de mens alles in de dood, en daar verheerlijkt zich het leven van Jezus in het sterfelijke lichaam. Dat is geen stilstaan, maar een: “er doorheen!” en “voorwaarts!” Opdat men behoude wat men heeft, terwijl men, zich uitstrekkende, daarnaar jaagt, dat men niet als op het onzekere gelopen hebbe, maar het beloofde erfdeel hebbe verkregen. En dan is de ziel die uitgaat naar Christus niet anders gesteld, dan zoals wij hier van Paulus horen. En zoals wij het ook van David vernemen, wiens Psalmen de gebeden uitmaken van alle heiligen en gelovigen van al eeuwen, die ook door Job in een paar woorden worden wedergegeven, als hij uitroept: “Ik weet, mijn Verlosser leeft!” en: “Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?” En door Micha in deze woorden: “Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin! Wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan.” Want voorzeker, er is hoop voor degenen, die de Heere vrezen. Amen.

Nazang: PSALM 24: 4.

*Verhoogt, o poorten! nu de boog;
Rijst, eeuw'ge deuren, rijst omhoog!
Opdat de Koning in moog' rijden.
Wie is die Vorst, zo groot in eer?
't Is God, d'almachtig' Opperheer;
't Is God, geweldig in het strijden.*

15. LEERREDE TIJDENS DE CHOLERA

Gehouden 21 October 1849

Psalm 31: 17-19.

*Geloofd zij God, die Zijn genade
Aan mij heeft groot gemaakt,
Die voor mijn welstand waakt.
Zijn oog slaat mij in liefde gade;
Hij wil mij heil bereiden;
Mij in een vesting leiden.*

*Ik heb, te moed'loos neêrgebogen,
En door de vrees gejaagd,
Weleer te ras geklaagd:
'k Ben afgesneén van voor Uw ogen,'
Dan nog woudt G' U ontfermen,
Toen Gij mij hoordet kermen.*

*Bemint de Heer', Gods gunstgenoten;
Den Heer', die vromen hoedt,
En straft het trots gemoed;
Zijt sterk. Hij zal u niet verstoten;
Hun geeft Hij moed en krachten,
Die hopen op Hem wachten.*

De pestilentie, Cholera genoemd, heeft onze stad nog niet verlaten. Tot heden toe heeft de slaande engel nog niet het bevel bekomen, het zwaard in de schede te steken. Echter heeft het de barmhartige God behaagd, ons gebed boven bidden en denken te verhoren. Door zijn onuitsprekelijke goedertierenheid is het ons vergund Zijn heiligen tempel weer te aanschouwen. Overvloedige reden hebben wij allen, onze Heere en God het dankoffer te brengen, dat Hij ons tot heden niet gedaan heeft naar onze zonden. De goedertierenheid van de Heere is het, dat wij niet allen geheel vernield zijn. Met een dankbaar gemoed kunnen wij allen zeggen: *Zijn barmhartigheid heeft nog geen einde. Maar zij is elke morgen nieuw, en uw trouw, o mijn God, is groot.* Psalm 91 kwam hij de meesten uwer in vervulling. Velen van ons hebben niet te vergeefs hun bovendorpels en de beide deurposten met het bloed van Christus bestreken. Velen van ons hielden door geloof en gebed die plaag, of de vreze voor die plaag van het lichaam, en de hen bedreigender dood van zich af. Anderen opnieuw, zeggen de Heere dank, dat het bij een paar inwendige en uitwendige slagen bleef; dat de Heere wel neerwierp, maar ook weer oprichtte. De een en ander ontwaart het juist in deze dagen levendiger dan ooit, wat het zeggen wil, en welke troost het in zich heeft, te kunnen uitspreken: *De Heere is mijn Deel, zegt mijn ziel, daarom wil ik op Hem hopen.*

Wat de slaande engel uitricht, blijft toch niet zonder werking op andere. Deze en gene keerden toch in zichzelf in, en riep in verbrijzeling uit: *Ik ben verloren! Wat moet ik doen om zalig te worden?* En de troost, die de Heere ons de vorige Zondag gaf, opende ons de ogen, om te zien op het Lam Gods, de Drager van de zonde van de

wereld.

Welaan, opnieuw zijn wij een nieuwe week ingetreden; wij zoeken naar troost. Wij dorsten hij vernieuwing naar een woord uit de mond van de Heere, om met geloofsmoed in de nieuwe week aan te houden om nieuwe ontferming, behoeding, bescherming en bewaring. Welk woord hebben wij het meeste nodig? Ik denk wel zodanig een, waarbij wij van de plaag àf en op de Heere zien. Want wanneer wij dat doen, dan vallen wij de Heere in de armen, zóals wij zijn; dan laten wij de plaag niet optreden, niet heersen tussen ons en de Heere. Maar wij staan bij de Heere en in Hem en de Heere is tussen ons en de plaag. Dit woord breng ik u over uit Openbaring 16:

“Die macht heeft over deze plagen.”

OPENBARING VAN JOHANNES HOOFDSTUK 16: 9.

TUSSENZANG: Psalm 121: 1, 2.

*'k Sla d'ogen naar het gebergte heen,
Van waar ik, dag en nacht,
Des Hoogsten bijstand wacht.
Mijn hulp is van den Heer alleen,
Die hemel, zee en aarde
Eerst schiep, en sinds bewaarde.*

*Hij is, al treft u het felst verdriet,
Uw Wachter, die uw voet
Voor wankelen behoedt:
Hij, Israels Wachter, sluimert niet.
Geen kwaad zal u genaken:
De Heer' zal u bewaken.*

Ditmaal neem ik woorden uit het verband uit, omdat het mij daarom te doen is, dat juist deze woorden u, mijn geliefden, tot een machtige troost en tot hartversterking mogen verstrekken. Dat ze in deze dagen in uw hart en leven zij, en u uw hoofden omhoog verheft tot de Heere, die aan allen, welke tot Hem de toevlucht nemen, tot een Schild en Bescherming zijn wil.

In ons hoofdstuk wordt van allerlei plagen gesproken. Het zijn merendeels dergelijke plagen, zoals zij Egypteland getroffen hebben toen Farao het volk Gods niet wilde laten trekken. Want die Egyptische plagen toch, menigmaal door andere afgewisseld en gescherpt, herhalen zich allerwege, waar men zich tegen de Heere opzet, en de loop van Zijn Woord en eeuwige Evangelie stuiten wil. Waar de waarachtige Jezus tegenstanders vindt, daar moeten deze tegenstanders van tijd tot tijd gewaar worden in Wie zij gestoken hebben. Maar omdat de Heere Zijn hele raad tot een zaak des geloofs en niet van aanschouwen gemaakt heeft, - hoewel de wonderen van Zijn hand wel konden gezien worden, wanneer men er acht op wilde slaan, - laat Hij het bij Zijn oordelen wel eens zó komen, dat naar het uiterlijk voorkomen, enerlei de vrome en de goddelozen wedervaart. Want niemand van ons moet zich voor de Heere verhoofden, of zich een bijgelovige grond daaruit maken, wanneer hemzelf, of dezen of die, de plagen welke de Heere onder ons midden laat losbreken, niet kwamen te treffen. Nee, wij behoren al Gods barmhartigheid, en de hoop op Zijn onverdiende goedheid, tot grond van ons eeuwige redding te leggen. Ook op deze grond tot Hem te bidden: *Ga niet in het gericht met Uw knecht. Want voor U is niemand die leeft*

rechtvaardig. Wèl degene die gedurig vreest, en wie bij het gezicht van Gods oordelen een rilling overvalt. Hij zal daarbij zijn verstand niet spitsvondig kunnen scherpen, hij zal in zichzelf keren, naar Boven zien, en naar een woord van troost zoeken, waaraan hij zich in het midden van de oordelen vasthouden kan, opdat hij, wat er ook gebeurd, altijd goede moed hebbe. Opdat u nu, u die uw toevlucht genomen hebt en neemt tot de ontferming Gods, in deze dagen goede moed bekomt, - ook gij, die alle moed des geloofs schijnt verloren te hebben; en gij, die tot heden alleen uzelf maar niet het rijk Gods en Zijn gerechtigheid gezocht hebt, - tot berouw gebracht worde, tot de vreze van de levendige God, hoort allen dit woord: *God heeft macht over de plaag die onze stad getroffen heeft.*

Van wie spreek ik? Ik spreek van God, de heilige en rechtvaardige God, Die wel lankmoedig is, maar Wiens slagen des te sneller, des te geweldiger, des te scherper komen, wanneer Zijn geduld ten einde is. Ik spreek van de levende God, die hemel en aarde gemaakt heeft, die ook de bergen, die rondom Elberfeld zijn, daarheen geschapen heeft. Deze God zou ophouden God te zijn, zo Hij niet van tijd tot tijd de boosheid en de goddeloosheid van de mensen op een doortastende wijze bezocht. "Gij zijt geen God, die lust heeft aan goddeloosheid. De boze zal bij U niet verkeren. De onzinnige zullen voor Uw ogen niet bestaan; Gij haat alle werkers van ongerechtigheid," zegt de Gemeente. En opnieuw, er staat geschreven: "God is een rechtvaardig Rechter, en een God die ten allen dage toorn. Indien men zich niet bekeert, zo al Hij Zijn zwaard wetten, Hij heeft Zijn boog gespannen, én die bereid. En heeft dodelijke wapenen voor hem gereed gemaakt. Hij zal Zijn pijlen tegen de hittige vervolgers te werk stellen." En opnieuw wordt er betuigd: "Die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien. Maar de toorn Gods blijft op hem." En opnieuw: "Want onze God is een verterend Vuur."

En nochtans, deze God wil niet dat iemand verloren ga, maar dat allen tot bekering komen. Heeft Hij de weg tot het verlorene Paradijs, tot de Levensboom van Gerechtigheid van de Wet toegesloten; een ander Paradijs heeft Hij voor de boetvaardige in de raad Zijns vredes geplant. Zijn hart heeft Hij geopend voor de raad-en reddeloze, die in zichzelf inkeert en spreekt: "Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan, en ik zal tot Hem zeggen: "Vader ik heb gezondigd tegen de hemel en voor U, en ik ben niet waardig Uw zoon genaamd te worden." Een onbedrieglijke weg heeft Hij gelegd, opdat de verdoolde tot Hem komen kan. En Hijzelf reikt hem, die op de grond geworpen en in zijn bloed ligt, de hand toe, en wil hem vrijwillig liefhebben. Hij heeft alles gereed gemaakt, dat een mens om niets gered worde. En Hij wil de goddeloze vrijspreken van zijn zonden, schuld en straf, en de onreine reinigen van al zijn onreinheid, van al zijn zonden, al waren zij ook bloedrood. Hij wil voor de gejaagde zielen een zeker toevluchtsoord zijn, de moede zielen verkwikken, de treurige vertroosten. Niets staat Hem meer in de weg, om een zondaar genadig te zijn. Hij zal Zijn woord te vervullen: "Ik zal uw zonden niet meer gedenken." "Ik zal u niet straffen om alles wat u gedaan hebt." "Mijn genade zal niet van u wijken." In Christus wisselde God een wereld met zich uit en rekende haar hun zonden niet toe. Veeleer maakte Hij Dengene, die volstrekt geen zonde kende, zonde voor ons, opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods in Hem. Hij gaf uit eeuwige, vrije liefde Zijn Zoon voor ons over, liet al onze zonden op Zijn heilig kind, Jezus, komen. Hij droeg de last van Gods toorn tegen onze zonde. Deze gaf Zijn ziel tot schuld, betaalde onze schuld met Zijn Eigen leven. Op Hem was de straf die ons de vrede aanbrengt. Deze heeft Gode een volkomen losprijs voor onze zonden aangebracht, met Zijn bloed volkomen betaald wat tot onze verlossing te betalen was. Zo heeft Hij dan een

eeuwige verzoening gevonden, Gode de gerechtigheid aangebracht, de wet volkomen vervuld, de werken van de duivel verwoest, de zonden uit het midden weggenomen, de dood overwonnen, en is geworden onze Gerechtigheid voor de rechterstoel Gods; onze Weg tot binnen de heerlijkheid, onze Waarheid tegen alle aanvechtingen van de duivel, ons eeuwig Leven tegen onze dood en in onze dood. Daarom mogen wij toetreden tot de troon van genade met en in Christus, en zullen genade vinden.

Ook is de Heilige Geest verworven dat Hij ons levendig make, verlichte, lere, leide, reinige van al onze onreinheid, ons trooste, ons bijsta, en voor ons bidde met onuitsprekelijke zuchtingen, ons lere *“Abba” lieve Vader!* roepen en ons verzegele als een rechte Geest van blijdschap, ten einde wij de zekerheid van onze zaligheid smaken. Opdat wij van deze zaken zeker zouden zijn, geeft Hij ons Zijn levend woord. En opdat wij toch aan Zijn goedertierenheid niet twijfelen zouden, heeft Hij ons met het water van Zijn genade laten dopen en heeft een Verbond met ons opgericht, dat Hij eeuwig onze genadige God, en de God van ons zaad wil zijn. Van dit Verbond is Jezus Borg, en Hij wil Zijn verworven Geest geven degenen die Hem bidden.

Deze God is het, die macht heeft over de plaag, welke ook onze stad getroffen heeft.

Wat hebben wij daaruit te leren dat deze God macht heeft over de plaag? De woorden: “Hij heeft macht over die plagen” zijn hier toch wel geheel opzettelijk neer geschreven.

God heeft macht over de plaag. Niemand ga dan voort met Zijn Naam te lasteren, of door Zijn daden oorzaak te geven, dat Zijn Naam onder de volkeren gelasterd worde. Tevens zie hij dan toe dat hij ophouden] de farizeeër te spelen. Veeleer beginne hij daarmee dat hij zich losmake van zijn zonden door gerechtigheid, en zich van zijn misdaden ontdoe door wèl te doen.

Het luidt van Godswege: “Wil men zich niet bekeren, zo heeft Hij zijn zwaard gewet.” Zo wacht God dan maar alleen, opdat Hij genadig zij; zo richt Hij dan Zijn pijlen toe ten verderve tegen de onwil, wanneer men zich niet keren wil tot Hem, de Bron van alle heil, van alle gerechtigheid en eeuwig leven. Daarom betuigt Hij ook : “Daar Ik u dan alzo doen wil, zo schik u, Israël, om uw God te ontmoeten!”

Hij plaagt niet van harte en Hij doodt niet, omdat Hij lust heeft om te doden. Maar Hij *moet* bezoeken. Het moet komen, wat Hij over alle verachters van Zijn woord bedreigd heeft. Maar Hij wil des te liever laten komen, wat voor eeuwig behoudt. Hij slaat, opdat Hij hele; opdat de bewoners van de aarde tot zichzelf komen, en gerechtigheid leren; leren, tot Zijn woorden en geboden terug te keren, en daarnaar te doen. Hij wil, dat men zich tot Hem bekere. Daarom heeft het steeds geheten, en is het steeds betuigd geworden: *zo waarachtig als ik leve, Ik wil de dood van de goddelozen niet!*

Maar welke zijn goddelozen? Enige zijn vol goede werken en willen die genade niet, welke genade bij God is. Enige zijn vol van genade, zoals zij menen. Maar hun werken deugen niet. Enige willen zich niet zonder werken laten vrijspreken en enige prediken aan hun geweten de rechtvaardigmaking, om des te vrijer hun goddeloosheid door te drijven. Allerlei zonden doen zich openbaar, genoeg in ons midden voor, en de vrucht van de Geest moet gezocht worden. Wanneer God enige een exemplen stelt, dan moeten wij ons allen voor gewaarschuwd houden.

De plaag is daar, opdat een iegelijk losmake de knopen van ongerechtigheid, zich met al goddelozen op één hoop laten werpen, en als een goddeloze in God geloven. Niet als een goddeloze, die wel weet dat hij goddeloosheid bedrijft, maar niet gezind is zich daarvan te bekeren. Maar als een goddeloze, die weet dat hij goddeloosheid bedrijft,

en in zich geen kracht ziet om daarvan los te komen, die daarom onder de goddeloosheid vergaat, maar die naar genade dorst, om van alle goddeloosheid verlost en vrijgesproken te zijn.

Zal God zich nu nog, in het midden van de plaag, over een goddeloze ontfermen, en zich van hem aantrekken, en hem rechtvaardig spreken? Zal Hij een arm mens genade meedelen, barmhartigheid laten wedervaren, wanneer hij bij de grote Ontfermer om ontferming aanhoudt? Juist ditzelfde woord: “God heeft macht over deze plaag,” is zo veel als een jawoord. Want waartoe staat dat daar? Zo niet, opdat een arm zondaar, die in vreze, angst en gevaar in zichzelf verkeert, en zich in het verborgen opmaakt tot God om genade, ook in het openbaar zich bekere van zijn ongerechtigheid? En dat hij het ervaart, dat God zijn nood wel kan verzachten, dat Hij de plaag wel van hem afweren, wel van hem wegnemen kan. Daarom staat er geschreven: “God heeft macht over deze plaag.”

Heeft God macht over deze plaag, dan kan ze ons niettemin wel treffen, hoezeer wij wanen zeker ertegen te zijn. Wij hebben dus alleszins reden om ons onder de krachige hand Gods te verootmoedigen, en ons aan deze macht te onderwerpen. Maar dit zal de ware ootmoed zijn, dat wij ophouden ons iets aan te matigen, en veeleer voor Hem belijden: ‘Wat onderscheidt mij? Ik heb het allereerste verdiend, dat U mij al mijn verborgen zonden en gruwelen thuis zoekt.’ Want dat is ons bovenal noodzakelijk, dat wij de Soevereiniteit erkennen van Hem, Die niet antwoordt van Zijn daden. Want God zal wel altijd recht behouden, en voor Hem zal alle vlees zwijgen.

Maar echter heeft God macht over deze plaag, zo mogen wij goedsmoeds en zonder vreze zijn voor de plaag. Ja, veeleer ons verzekerd houden, dat die plaag niet treffen kan wie zij wil. En dat de plaag ons volstrekt niet treffen of doden kan, wanneer God het niet wil. Dit woord: “God heeft macht over de plaag,” zegt zo veel als: God kan ze wel wegnemen, en God wil ze ook wegnemen. Of: God kan en wil ons onder Zijn bescherming en onder zijn beschutting nemen. Hij kan en wil bij ons Psalm 91 heel - trouw vervullen. Wij mogen op grond van zulke woorden, in God moed grijpen. Wanneer wij denken dat die plaag niet in Gods hand is, dan zullen wij ons tegen die plaag met al middelen beveiligen, intussen God lasteren, hetzij in het openbaar, hetzij met allerlei boze gedachten en met versmading van Zijn genade. Maar wanneer wij geloven dat God macht over deze plaag heeft, dan zullen wij van de plaag afzien en op God zien. En het Evangelie van Zijn lieve Zoon gelovende, ook bedenken welke barmhartigheid ons van onze vroege jeugd aan wedervaren is. Zo zal opeens door de genade van de Heilige Geest, Welke in ons woont, ons vertrouwen gevestigd zijn op zo’n God, van Wie wij het geleerd hebben te zingen en te zeggen: *Waar is zo’n God als Gij?*

Wanneer wij op God zien, dan weten wij wel, waarom Hij die plaag zendt.

Ik wil hier niet veel spreken van de oorzaken die Hij daartoe heeft om ons te komen bezoeken. Hoe velen, hoewel zij Christenen heten bidden de driehoofdige afgod aan! Ach, dat er niet in deze stad gevonden werden die het goede woord Gods gesmaakt hebben, en de krachten van de toekomstige eeuw, en zijn afgefallen, zichzelf de Zoon Gods opnieuw kruisigen, Hem openlijk te schande maken, en de Geest van de genade, in welke zij geheiligd waren, smaadheid aandoen! Welke zonden zijn hier niet begaan tegen betere overtuiging in, tegen de vermaning en de stem van de Heilige Geest! Hoe veel tranen zijn hier al bij de oprechte belijders van de Naam van Jezus afgeperst! Hoe veel zonden hier begaan uit liefde tot eigen eer, en omdat de buik de god was! Zal

men zich niet van zulke zonden bekeren? Zal men nog staande houden: ik heb geen onrecht gedaan!?

Welke zonden hier van verschrikkelijke lichtzinnigheid, van het misbruiken van Gods heilige Naam, van het sabbatschenden met haastige voet en onbeschaamd aangezicht, van onderdrukking, van geldgierigheid, en van oneerlijkheid in beroep, in handel en wandel, van lastering van zijn naasten, liederlijkheid, dronkenschap, ongehoorzaamheid, losbandigheid, najagen van eigen begeerten en lusten!

Welke zonden hier onder het mom van de godsdienst! En dat in een stad, welke ten hemel toe is verheven! De heilige God heeft, ter handhaving van Zijn eeuwige wet, zich moeten wreken. En moet zich wreken, omdat door zo'n leven het bloed van Christus met voeten vertreden, en Zijn genade smaadheid aangedaan wordt.

Maar weten wij nu dat Hij toch midden in de toorn aan Zijn barmhartigheid wil gedachtig zijn, dan weten wij ook juist aan de plaag zelf en aan haar oorzaken, wat Hij wil dat wij doen zullen. God wil dat allen tot erkenning van de waarheid komen, dat men het verachten nalate, dat men onder zijn plaag verbrijzeld, zich tot Hem opmake om genade en ontferming; met gebeden, smeken, zuchten, roepen en aanhouden om zulke genade. God wil zulke genade aan hen, die er bij Hem om aanhouden ook meedelen. Hij wil hen al hun zonden vergeven. Hij wil dit doen, om de Hem aangebrachte gerechtigheid, om het bloed van Christus wil. God wil dat wij ons niets zullen aanmatigen en ons niet boven andere verheffen, alsof wij enigszins beter waren, alsof wij boven degenen, die door God met de plaag bezocht worden, iets vooruit hadden. God wil dat wij zijn lieven Zoon Jezus zullen verheerlijken, Hem erkennen en belijden als de enige Grond en de enige Oorzaak van onze zaligheid, als onze enige Leraar, Hogepriester en Koning. En dat wij door geen andere gerechtigheid zoeken gerechtvaardigd te worden, dan door die gerechtigheid, welke Hij aangebracht heeft.

Gods ogen zien naar het geloof, en God wil dat wij met verloochening van onszelf en van al onze lusten, en met het laten varen van al het zichtbare, in heiligmaking van de Geest, in Zijn woord blijven, en volgens Zijn geboden met een eerlijk gemoed en onbevlekt geweten wandelen, also Zijn heiliging deelachtig worden, het Lam volgen waar het ook heengaat, en Zijn getuigenis boven alle dingen hoogschatten.

God wil dat wij tegen elke nood, en tegen elke dood, zoals ook tegen alle zonden, tegen de wereld en alle verzoeking en aanvechting ons aan Zijn genade en ontferming blijven vasthouden. Ook wil Hij hen, wie het om de wil Gods werkelijk te doen is, al zulke dingen rijkelijk schenken, en daartoe heeft Hij ook de dierbaarste beloftenissen gegeven.

Wie van u nu lust heeft volgens deze wil van God te wandelen en die tot Zijn genade de toevlucht neemt, opdat hij in deze genade moge gevonden zijn, die verrichte met een opgeruimd gemoed in deze dagen zijn arbeid, waartoe God hem roept, en zegge met vertrouwen van harte: *Mijn God heeft macht over deze plaag!*

Ach, dat wij het maar niet van onze stad vernemen, wat de heilige Johannes in onze tekst schrijft: "En de mensen werden verhit met grote hitte, en lasterden de Naam Gods, die macht heeft over deze plagen, en zij bekeerden zich niet om Hem heerlijkheid te geven!" Want dan kon de Cholera nog een verschrikkelijke nasleep hebben.

Maar u en gij, welke dit hoort, overvalt u de plaag, twijfel evenwel niet aan de genade van de Heere Jezus, ook niet midden in de dood. Belijdt u dat het Gods oordeel over u is en hebt u niets dan zonde, werp zelfs voor de open hel dit woord niet van u weg:

“Het bloed van Jezus Christus, van de Zoon van God, reinigt ons van alle zonden.”

Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken. Hier kan alleen het geloof helpen. Daarom geloof, en roep: *God, wees mij zondaar genadig! Heere, Heere, gedenk mijner!*

Belijd dat u aller ontferming onwaardig bent, en houd zó om genade aan en geloof! Zo zal de barmhartigheid van de Heere voor u het oordeel verslinden, zodat u het tot uw zalige verrassing het dan ervaart, *hoe uw God macht heeft over deze plaag*. Amen.

NAZANG Psalm 19: 46.

*De hemel blijft nog met de aardkloot staan,
Naar uw bevel; zij alle zijn Uw' knechten,
Ik waar' allang in mijn druk vergaan,
Indien ik mij met Uwe wet en rechten .
Tot mijn vermaak en troost niet had beraân.
Om aan Uw trouw alleen mijn hoop te hechten.*